

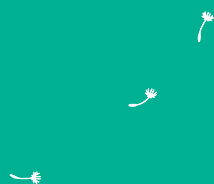

RRA LUR

regionalna razvojna agencija
ljubljske urbane regije

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM LJUBLJANSKE URBANE REGIJE 2021–2027

3. OSNUTEK

Ljubljana, februar 2022

Kazalo vsebine

1. UVOD	13
2. POVZETEK	15
3. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV LUR	16
3.1 PREBIVALSTVO IN TRG DELA	16
3.2 GOSPODARSTVO, KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE	19
3.3 TURIZEM	26
3.4 KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA.....	29
3.5 OBMOČJA NARAVNIH KAKOVOSTI	32
3.6 POSELITEV IN RAZVOJ NASELIJ	33
3.7 MOBILNOST	35
3.8 ENERGETSKA INFRASTRUKTURA IN OSKRBA Z ENERGIJO	37
3.9 OSKRBA S PITNO VODO, ODVAJANJE ODPADNIH VODA IN RAVNANJE Z ODPADKI	40
3.10 STANJE OKOLJA.....	43
3.11 OBMOČJA S PROSTORSKIMI OMEJITVAMI ZA RAZVOJ	47
3.12 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE, ŠPORT	48
3.13 ZNANOST	51
3.14 KULTURA IN OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE	52
3.15 ZDRAVSTVO	54
3.16 SOCIALNO VARSTVO V REGIJI	56
3.17 NEVLADNE ORGANIZACIJE V REGIJI.....	57
3.18 POLOŽAJ REGIJE V MEDNARODNEM PROSTORU	60
4. SWOT ANALIZA	63
5. VIZIJA RAZVOJA, RAZVOJNA SPECIALIZACIJA IN RAZVOJNI CILJI LUR	68
5.1 VIZIJA RAZVOJA REGIJE.....	68
5.2 RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE	68
5.3 RAZVOJNI CILJI REGIJE	68
6. RAZVOJNE PRIORITETE REGIJE, PROGRAMI IN UKREPI	70
6.1 PRIORITETA 1: USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI	70
6.1.1 RAZVOJ TRAJNOSTNEGA INOVATIVNEGA IN NA ZNANJU TEMELJEČEGA GOSPODARSTVA	71
6.1.1.1 Podpora perspektivnim dejavnostim	71
6.1.1.2 Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture.....	71
6.1.1.3 Razvoj kadrov in kompetenc	72
6.1.2 INOVATIVNA PRENOVA REGIJE (SPODBUJANJE TEHNOLOŠKIH IN NETEHTNOLOŠKIH INOVACIJ)	72

6.1.2.1	Digitalna transformacija regije	73
6.1.2.2	Specializacija regije.....	73
6.1.2.3	Oblikovanje partnerstev in vzpostavitve modelov za spodbujanje družbenih inovacije ..	73
6.1.3	KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE	73
6.1.3.1	Ustvarjanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja.....	74
6.1.3.2	Opolnomočenje kulturnega in kreativnega sektorja	74
6.1.3.3	Medsektorsko povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja	75
6.1.4	SPODBUJANJE NEPOSREDNIH TUJIH INVESTICIJ, RAZVOJNO PRESTRUKTURIRANJE IN INTERNACIONALIZACIJA	75
6.1.4.1	Promocija investicij v regijo.....	76
6.1.4.2	Razvojno prestrukturiranje in internacionalizacija.....	76
6.1.5	SPODBUJANJE INVESTICIJ V RAZISKOVALNO-RAZVOJNE DEJAVNOSTI	76
6.1.5.1	Spodbujanje inovacijskih procesov in z njimi povezanih naložb	77
6.1.5.2	Raziskovalno-razvojni HUB	77
6.1.6	PREHOD REGIJE V KROŽNO GOSPODARSTVO	77
6.1.6.1	Krepitev institucionalnega okvirja na regionalni ravni in povezovanje ključnih akterjev v regiji	78
6.1.6.2	Dvig ozaveščenosti in krepitev zmogljivosti o krožnih strategijah in praksah med različnimi deležniki v regiji.....	78
6.1.6.3	Spodbujanje povpraševanja po trajnostnih izdelkih in storitvah	78
6.1.6.4	Dostop do finančnih virov za spodbujanje krožnih strategij in praks.....	78
6.1.7	RAZVOJ PODPORNEGA OKOLJA ZA KREIRANJE NOVIH GLOBALNIH PRODUKTOV.....	79
6.1.7.1	Ekonomsko poslovno infrastruktura	79
6.1.7.2	Inovativen ekosistem povezovanja in sodelovanja	79
6.2	PRIORITETA 2: PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI	80
6.2.1	ODPORNOST NA IZZIVE TRGA DELA PRIHODNOSTI.....	81
6.2.1.1	Izboljšanje dostopa do zaposlitve za vse iskalce zaposlitve	81
6.2.1.2	Razvoj zaposlitvenih priložnosti in prožnih oblik dela.....	81
6.2.2	IZOBRAŽEVANJE, KARIERNO USMERJANJE IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE.....	82
6.2.2.1	Regijske sheme za usklajevanje ponudbe in povpraševanja po kadrih.....	82
6.2.2.2	Vseživljenjska karierna orientacija	83
6.2.3	VLAGANJA V SOCIALNO INFRASTRUKTURO (VRTCI, ŠOLE, ZDRAVSTVO, KULTURA, ŠPORT)	83
6.2.3.1	Izgradnja družbene infrastrukture.....	83
6.2.3.2	Zagotovitev pogojev (dolgotrajne) oskrbe prebivalstva regije.....	84
6.2.4	VAROVANJE ZDRAVJA.....	84
6.2.4.1	Krepitev zdravega življenjskega sloga posameznika	85

6.2.4.2	Regija za zdravje – ustvarjanje predpogojev za zdravje	85
6.2.5	NALOŽBE V KVALITETO ŽIVLJENJA (DOSTOPNOST DO STANOVANJ, MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE, SOCIALNA VKLJUČENOST)	85
6.2.5.1	Zagotovitev visokega standarda kakovosti življenja v regiji	86
6.2.5.2	Razlike med generacijami – priložnost regije	86
6.2.5.3	Povezanost za socialno vključenost.....	86
6.2.6	SOCIALNE NALOŽBE, SOCIALNE INOVACIJE IN SOCIALNO EKSPERIMENTIRANJE.....	87
6.2.6.1	Oblikovanje ekosistema za socialne inovacije in zaposlitvene priložnosti.....	87
6.3	PRIORITETA 3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV	88
6.3.1	TRAJNOSTNA MOBILNOST.....	89
6.3.1.1	Posodobitev in nadgradnja železniškega omrežja Ljubljanske urbane regije	90
6.3.1.2	Okrepitev in integracija sistemov javnega prometa.....	90
6.3.1.3	Spodbujanje nadaljnega razvoja nemotorizirane mobilnosti.....	90
6.3.2	TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE	91
6.3.2.1	Regijski prostorski plan.....	91
6.3.3	RAZVOJ TRAJNOSTNEGA, Z VIRI IN ENERGIJO VARČNEGA KMETIJSTVA	92
6.3.3.1	Povečanje prehranske samooskrbe ob spodbujanju razvoja trajnostnih oblik kmetovanja.	92
6.3.3.2	Dvig kakovosti življenja na podeželju	92
6.3.4	RAZVOJ IN UPRAVLJANJE ZELENE INFRASTRUKTURE	93
6.3.4.1	Uvajanje zelene infrastrukture v urbana okolja	93
6.3.4.2	Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih območij.....	94
6.3.4.3	Strateško načrtovanje in celovito upravljanje zelene infrastrukture na regionalni ravni .	94
6.3.5	UPRAVLJANJE Z ENERGIJO	95
6.3.5.1	Regionalni energetske koncept/ trajnostni energetske podnebni akcijski načrt.....	95
6.3.5.2	Energetske upravljanje javnih stavb.....	95
6.3.6	PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM	96
6.3.6.1	Aktivnosti za povečanje poplavne varnosti v regiji	96
6.3.6.2	Trajnostni energetske podnebni akcijski načrt, TEPN (SECAP)	96
6.3.6.3	Sistemi daljinskega ogrevanja in mikro sistemi ogrevanja na OVE	97
6.3.6.4	Samooskrbne energetske skupnosti.....	97
6.3.6.5	Aktivnosti na področju kmetijstva v povezavi s podnebnimi spremembami.....	97
6.3.7	OSKRBA S PITNO VODO, ODVAJANJE ODPADNIH VODA, RAVNANJE Z ODPADKI.....	98
6.3.7.1	Investicije v okoljsko infrastrukturo	98
6.3.7.2	Učinkovito ravnanje z odpadki	98
7.	SKUPNA INDIKATIVNA FINANČNA OCENA VREDNOSTI RRP	100

7.1	Indikativna finančna ocena vrednosti RRP LUR 2021–2027	100
8.	SISTEM SPREMLJANJA, VREDNOTENJA IN ORGANIZIRANOSTI IZVAJANJA RRP	101
8.1	Organiziranost izvajanja RRP	101
8.2	Spremljanje in vrednotenje učinkov RRP	102
9.	SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU RRP	103
10.	PREDSTAVITEV NAJPOMEMBNEJŠIH REGIJSKIH PROJEKTOV	105
10.1	NACIONALNI PREDLOG PROJEKTOV ZA IZVEDBO V LUR	105
10.2	SEZNAM KLJUČNIH PROJEKTOV LUR ZA OKREVANJE PO EPIDEMII COVID–19	107
10.3	PRIORITETNI REGIJSKI PROJEKTI.....	110
10.3.1	PROJEKTI, KI SE POENOTENO IZVAJAJO V SLOVENSКИH REGIJAH.....	110
10.3.1.1	Regijska štipendijska shema LUR.....	110
10.3.1.2	Regijska garancijska shema LUR	112
10.3.1.3	Podjetno nad izzive v LUR.....	113
10.3.1.4	Regio Invest LUR	116
10.3.1.5	Regionalni prostorski plan LUR.....	117
10.3.1.6	Celostno prometno načrtovanje v LUR	118
10.3.1.7	Trajnostna samooskrba v LUR	119
10.3.1.8	RDO - upravljanje turističnih destinacij	120
10.3.2	PRIORITETNI REGIJSKI PROJEKTI LUR.....	122
10.3.2.1	Krožne rešitve za ozelenitev gospodarstva LUR	122
10.3.2.2	Kreativna misija	124
10.3.2.3	Opolnomočenje prebivalcev LUR za življenje v pametni regije.....	125
10.3.2.4	LUR – regija kulture	126
10.3.2.5	Tour de culture	127
10.3.2.6	Ekovas Medvode	128
10.3.2.7	Infrastruktura za oskrbo starejših v LUR.....	129
10.3.2.8	Izgradnja družbene infrastrukture v LUR.....	130
10.3.2.9	LUR – Regija zdravja	132
10.3.2.10	Mreža medgeneracijskih centrov LUR.....	133
10.3.2.11	Karierni plac - karierni center za mlade.....	134
10.3.2.12	Razvoj železniškega omrežja v LUR	135
10.3.2.13	Souporaba e-koles v LUR	136
10.3.2.14	Mobilnostni načrti za ustanove	137
10.3.2.15	Odvajanje in čiščenje odpadne vode in vodooskrba LUR.....	138
10.3.2.16	Glavna vstopna točka v Krajinski park Ljubljansko barje.....	139
10.3.2.17	Strategija usmerjanja dejavnosti in obiska Krajinskega parka Ljubljansko barje	141

10.3.2.18	Zavarovanje območij Šmarne gore - Skaručenske ravni in Rašica, Dobeno, Gobavica kot krajinskih parkov	142
10.3.2.19	Upravljanje Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti.....	144
10.3.2.20	Regijski energetske koncept	145
10.3.2.21	Sistem upravljanja z energijo v javnih stavbah.....	146
10.3.2.22	Analiza tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe LUR.....	146
10.3.2.23	Razvoj samooskrbnih skupnosti v LUR	147
10.3.2.24	Medregijski projekt – »Strategija in model vzpostavitve integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti«	148
10.3.3	PRIORITETNI PROJEKTI OBČIN, GOSPODARSTVA IN NVO LUR ZA OBDOBJE 2021-2027.	150
11.	VIRI IN LITERATURA	161
11.1	Dokumenti razvojnega načrtovanja	161
11.2	Odzivi ministrstev na 3. osnutek RRP 2021-2027.....	162
11.3	Analiza regionalnih razvojnih potencialov LUR	163

Kazalo tabel

Tabela 1:	Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) in indeks delovne migracije.....	18
Tabela 2:	Neto čisti dobiček/izguba glede na področja dejavnosti v LUR.....	20
Tabela 3:	Prikaz števila hitrorastočih podjetij	22
Tabela 4:	Prikaz BDP za RRD v LUR	23
Tabela 5:	Prenočitvene zmogljivosti, prihodi in prenočitve turistov v Ljubljani	27
Tabela 6:	Število osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev v LUR in Sloveniji.....	36
Tabela 7:	Statistični podatki o prometnih nesrečah na 10.000 prebivalcev LUR in Sloveniji	36
Tabela 8:	Raba energije v predelovalni dejavnosti (GJ).....	39
Tabela 9:	Sončne elektrarne	40
Tabela 10:	Število enot dediščine po statusu.....	52
Tabela 11:	Društva v LUR.....	58
Tabela 12:	Število aktivnih nevladnih organizacij s sedežem v LUR v letu 2018*	59
Tabela 13:	Indikativna ocena vrednosti RRP LUR 2021–2027	100
Tabela 14:	Nacionalni predlog projektov za izvedbo v LUR	105
Tabela 15:	Seznam ključnih projektov LUR za okrevanje po epidemiji COVID–19 (nabor junij, julij 2020).....	107
Tabela 16:	Seznam ključnih projektov LUR za okrevanje po epidemiji COVID–19 (nabor junij, julij 2020).....	150

Kazalo slik

Slika 1: Območje priprave RRP LUR 2021–2027 - 25 občin.....	11
Slika 2: Ključni kazalci	17
Slika 3: Število oseb pod pragom tveganja revščine v LUR	18
Slika 4: Delež MSP s podružnico v tujini v LUR26 po občinah	21
Slika 5: 179 evropskih mest umeščenih glede na število kreativnih in na znanju temelječih delovnih mest.....	25
Slika 6: Prihodi in prenočitve turistov v Osrednjeslovenski regiji	26
Slika 7: Povprečna dolžina bivanja turista v Sloveniji in Osrednjeslovenski regiji.....	27
Slika 8: Kmetijska gospodarstva in kmetijska zemljišča v LUR	30
Slika 9: Prikaz urbanih naselij in središč policentričnega urbanega sistema na območju Osrednjeslovenske razvojne regije.....	34
Slika 10 Uvozna odvisnost (%) v oskrbi z energijo v Sloveniji.....	38
Slika 11: Poraba energije v LUR na področju predelovalne dejavnosti.....	39
Slika 12: Ocena investicij v aglomeracije pod 2.000 PE.....	41
Slika 13: Investicije za varstvo okolja v LUR	44
Slika 14: Viri delcev PM10 v Ljubljani	44
Slika 15: Izobrazbena struktura prebivalcev LUR v letih 2014 in 2018.....	49
Slika 16: Prikaz regije v mednarodnem prostoru	60

Seznam kratic

AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
AVP – Agencija za varnost prometa
BDP – bruto domači proizvod
BS – Banka Slovenije
CLLD – ang. »Community Lead Local Develoment« - lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
CPS – Celostna prometna strategija
CPS LUR – Celostna prometna strategija Ljubljanske urbane regije
DARS – Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DO – daljinsko ogrevanje
DRR – dogovor za razvoj regij
EKP – evropska kohezijska politika
EKS – energetske koncept Slovenije
EPO – ekološko pomembna območja
EU – Evropska Unija
EUR – Evro
GURS – Geodetska uprava Republike Slovenije
GZS – Gospodarska zbornica Slovenije
IJPP – integrirani javni potniški promet
JPP – javni potniški promet
KKI – kulturne in kreativne industrije
KKS – kulturni in kreativni sektor
KP – krajinski park
KPLB – Krajinski park Ljubljansko barje
LAS – Lokalna akcijska skupina
LEK – lokalni energetske koncept
LJEPK 2025 – Ljubljana, evropska prestolnica kulture 2025
LPP – Ljubljanski potniški promet
LUR – Ljubljanska urbana regija = Osrednjeslovenska regija
LŽV – Ljubljansko železniško vozlišče
MaaS – ang. »Mobility As A Service« - mobilnost kot storitev
MOL – Mestna občina Ljubljana
MSP – mala in srednja podjetja
NEPN – Nacionalni energetske podnebni načrt
NIJZ – Nacionalni inštitut za javno zdravje
NN – neposredne naložbe
NS – naravni spomenik
NUTS3 – tretja raven klasifikacije statističnih teritorialnih enot - statistična regija
NV – naravna vrednota
NVO – nevladna organizacija
OPVP – območja pomembnega vpliva poplav
OVE – obnovljivi viri energije
P+R – parkiraj in se pelji
PLDP – povprečni letni dnevni promet
PM10 – drobni delci v zraku, ki so manjši od 10 mikronov
RCERO – Regijski center za ravnanje z odpadki Ljubljana
RCKE – Regionalni center kreativne ekonomije
RRA – regionalna razvojna agencija
RRA LUR – Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije

RRP – Regionalni razvojni program
RRD – raziskovalno-razvojna dejavnost
SPRS 2050 - Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050
SPTM – slovenska platforma za trajnostno mobilnost
SRS 2030 – Strategija razvoja Slovenije 2030
SURS – Statistični urad Republike Slovenije
TEPN (SECAP) - trajnostni energetska podnebni akcijski načrt
TGP – toplogredni plini
URE – učinkovita raba energije
ZD – zdravstveni dom
ZI – zelena infrastruktura
ZON – zavarovano območje narave
ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZUreP-2 - Zakon o urejanju prostora

Metodološka pojasnila

Pravna podlaga

Pravne podlage za izdelavo Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije 2021–2027 (RRP LUR) so Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 20/11, 57/12, 46/16; ZSRR-2, 13. člen), Uredba o regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS št. 69/2012, 78/15) in Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi RRP 2021–2027 (sprejet na Vladi RS 5.7.2018) ter usmeritve pristojnega ministrstva za regionalni razvoj.

RRP LUR je temeljni strateški in programski dokument na regionalni ravni, s katerim se uskladijo razvojni cilji v regiji ter določijo instrumenti in viri za njihovo uresničevanje. Sestavljen je iz strateškega in programskega dela. Strateški del vsebuje analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije, razvojne cilje, vizijo in prioritete regije v programskem obdobju ter določitev razvojne specializacije regije, programski del pa vsebuje programe za spodbujanje razvoja v regiji s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter določi sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja RRP.

Sklep o pripravi RRP in program priprave RRP LUR 2021–2027 je sprejel Razvojni svet regije 24. 10. 2018.

Organizacijska struktura priprave

Priprava RRP LUR 2021–2027 je zastavljena optimalno glede na vsebino in potrebne aktivnosti pri pripravi dokumenta.

Vodja projekta priprave RRP LUR 2021–2027:

- Direktorica Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije (RRA LUR), mag. Lilijana Madjar

Člani ožje projektne skupine RRP LUR 2021–2027:

- Namestnika direktorice RRA LUR: Matej Gojčič, mag. Lilijana Drevišek in
- Vodje odborov razvojnega sveta LUR

Pri pripravi RRP bodo sodelovali organi odločanja na ravni regije in sicer:

Razvojni svet LUR z odbori:

- Vodi in usmerja pripravo RRP in ga sprejme
- Spremlja izvajanje RRP

Svet regije:

- Naknadno potrdi odločitev Razvojnega sveta o RRP

Pri pripravi RRP sodelujejo predstavniki Regijske razvojne mreže in drugih strokovnih institucij glede na posamezna vsebinska področja in prioritete RRP. Po opredeljenih prioritetenih področjih RRP bodo oblikovane projektne skupine iz predstavnikov RRA in predstavnikov odborov razvojnega sveta, občin in stroke.

Območje priprave RRP LUR 2021–2027

Evropska komisija je decembra 2013 s spremembo klasifikacije statističnih teritorialnih enot NUTS Občino Litija, na predlog Vlade RS, vključila v zasavsko statistično regijo. Vlada RS je v Predlogu za spremembo teritorialnih enot NUTS za RS z dne 24. 1. 2013 zavzela stališče, da prehod Občine Litija do konca programskega obdobja 2014–2020 ne bo imel vpliva na Ljubljansko razvojno regijo, zato v programskem obdobju 2014–2020 Občina Litija še izvaja regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije in je vključena v Razvojni svet in Svet Ljubljanske urbane regije.

V skladu z veljavno klasifikacijo statističnih teritorialnih enot NUTS in določbami ZSRR-2, pa bo v novem programskem obdobju 2021–2027 Občina Litija vključena v Zasavsko razvojno regijo.

Osrednjeslovenska NUTS3 regija (statistična regija) se tako zmanjša za 221 km². Skladno s tem območje priprave **RRP LUR 2021–2027 obsega 25 občin** Osrednjeslovenske oziroma Ljubljanske urbane regije in sicer: Občina Borovnica, Občina Brezovica, Občina Dobropolje, Občina Dobrova-Polhov Gradec, Občina Dol pri Ljubljani, Občina Domžale, Občina Grosuplje, Občina Horjul, Občina Ig, Občina Ivančna Gorica, Občina Kamnik, Občina Komenda, Mestna Občina Ljubljana (MOL), Občina Logatec, Občina Log-Dragomer, Občina Lukovica, Občina Medvode, Občina Mengeš, Občina Moravče, Občina Škofljica, Občina Šmartno pri Litiji, Občina Trzin, Občina Velike Lašče, Občina Vodice in Občina Vrhnika.

Slika 1: Območje priprave RRP LUR 2021–2027 - 25 občin.

Poimenovanje regije

V pričujočem tekstu osnutka Strateškega dela RRP LUR 2021–2027 je uporabljeno za poimenovanje temeljne funkcionalne teritorialne enote za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog

regionalnega razvoja - razvojne regije ime Ljubljanska urbana regije (LUR). Gre za enovito zaključeno prostorsko celoto, ki jo združujejo poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti interesno sodelovanje razvojnih partnerjev.

Razvojna regija obsega občine, ki so vključene v teritorialno enoto NUTS3 v okviru statistične teritorialne členitve Republike Slovenije (25 občin). Uradno ime statistične regije Osrednjeslovenska ostaja samo v uradnih tabelah SURSa. Slednje izhaja iz dejstva, da bo imela v finančni perspektivi razvojna regija LUR enako območje (enako število občin – 25) kot statistična Osrednjeslovenska regija.

Podatki v strateškem delu RRP LUR 2021–2027

V strateškem delu RRP LUR 2021–2027 so za analizo stanja in primerjave zajeti podatki od l. 2014–2018, oziroma zadnji dostopni statistični podatki.

Podatki od leta 2015 dalje, v okviru LUR ne zajemajo več podatkov za Občino Litija. Podatke za občino Litija od leta 2015 objavlja SURS v okviru zasavske statistične regije.

Za posamezna področja na ravni statističnih regij ni bilo javno dostopnih podatkov za leto 2018, zato so ti podatki starejši in sicer za naslednja leta:

- 2007 (poglavje Kmetijstvo in razvoj podeželja)
- 2009 (poglavje Energetska infrastruktura in oskrba z energijo)
- 2010 (poglavje Kmetijstvo in razvoj podeželja)
- 2011 (poglavje Stanje okolja)
- 2012 (poglavje Kmetijstvo in razvoj podeželja)
- 2013 (poglavji Gospodarstvo, Stanje okolja)

1. UVOD

Priprava Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije 2021-2027 (RRP LUR) pomeni aktivno vključevanje regije v proces programiranja za novo finančno perspektivo 2021–2027. S programiranjem označujemo pripravo vseh potrebnih dokumentov na nacionalni ravni, ki delno poteka hkrati s pogajanjem za večletni finančni okvir Evropske unije (EU), in na regionalni ravni, kjer se odvijajo aktivnosti, prav tako z opredelitvijo vsebinskih, razvojnih in finančnih potreb za novo sedemletno obdobje.

Splošni okvir za določitev ciljev in usmeritev regionalne politike v Sloveniji ter pripravo RRP določata Strategija razvoja Slovenije 2030 (SRS 2030) in Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050 (SPRS 2050).

Vsebinska izhodišča programiranja v okviru Evropske kohezijske politike so usmerjena na pet ciljev:

1. Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe;
2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj;
3. Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT;
4. Bolj socialna Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic;
5. Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud.

Ko smo **decembra 2020 oddali 1. osnutek RRP LUR 2021–2027** na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, je že bil v večjem delu EU dosežen politični dogovor glede nove finančne perspektive, vendar ključne uredbe o evropskih skladih še niso bile sprejete. Dokument je tako zajemal strateški del vsebin, z analitiko in razvojnimi potenciali regije ter oblikovano razvojno vizijo in cilje regije ter specializacijo. Podane so bile tudi prioritete razvoja, s programi in ukrepi ter finančnim okvirom – potrebami regije, oblikovanim na osnovi operativnega dela z regijo usmerjenega na zbiranje projektov za umestitev v RRP LUR 2021-2027 in posvetovanja z deležniki. Na RRA LUR smo prejeli 400 projektov. Nabor projektov se stalno dopolnjuje, saj bodo intenzivna posvetovanja z deležniki regije potekala tudi v začetku leta 2022, skladno s prejetimi odzivi resornih ministrstev na dokument in glede na finančni obseg razpoložljivih sredstev za regijo.

V drugi polovici meseca marca 2021 smo bili seznanjeni s prejetimi osnutki 3 programov - Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus za obdobje 2021-2027 (program posebej za Vzhodno in program posebej za Zahodno kohezijsko regijo, Programom za izvajanje evropske kohezijske politike v okviru Kohezijskega sklada in Sklada za pravični prehod za obdobje 2021-2027 v celotni Sloveniji, ter z osnutkom poenostavljene sheme teritorialnih pristopov. Po napovedanih usklajevanjih dokumentov med SVRK, ministrstvi, regijami in drugimi deležniki je ob koncu polletja bila sporočena odločitev, da bo Slovenija imela le en programski dokument, kar je dimenzijo programiranja na regionalni ravni glede usklajevanja z nacionalnim nivojem ponovno vrnilo na začetek.

Konec meseca oktobra 2021 smo na pristojno ministrstvo posredovali **2. osnutek** dokumenta.

V njem smo dodatno konkretizirali poglavje Najpomembnejši regijski projekti, kjer so le-ti tudi vsebinsko opisani, se bo pa skozi usklajevanje prioritet regije z nacionalnim nivojem tudi ta del RRP-ja še vedno spreminjal in dopolnjeval, tako da smo na RRA LUR kot pripravljalec dokumenta še vedno odprti za nove predloge, pobude in projekte iz regije.

V drugi polovici meseca januarja in v začetku februarja 2022 smo na dokument prejeli prve odzive ministrstev. Pripombe so podali: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za kulturo ter Urad Vlade RS za narodnosti. Upoštevajoč njihove pripombe je pred nami **3. osnutek dokumenta**, posredovan na pristojno ministrstvo za regionalni razvoj **28. 2. 2022**.

Dokument nastaja še vedno soočen z veliko neznankami. Dokument je dopolnjen brez priporočil (odzivov) ministrstev, ki so pomembna za razvoj in sicer: Službe Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo, Ministrstva za zunanje zadeve in Ministrstva za javno upravo. Prav tako še vedno niso jasni vsebinski in finančni okviri za izvajanje teritorialnih pristopov v regijah (Celostne teritorialne naložbe, dogovori za razvoj regij, lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost).

Zavedamo se, da bomo deležni znatnega zmanjšanja sredstev evropske kohezijske politike (EKP) glede na programsko obdobje 2014–2020, hkrati nas bo prizadelo tudi znižanje stopnje sofinanciranja projektov. Glede na to smo na nivoju LUR kot tudi v okviru Kohezijske regije Zahodna Slovenija zelo aktivni, s ciljem, da bi izpad sredstev kar najmanj ogrozil nadaljnji razvoj regije, na eni strani tako ocenjujemo ogromne potrebe občin, ki so posledica epidemije COVID-19, saj so se razvojne potrebe še povečale, na drugi strani pa so sredstva, ki so bila do sedaj glavni razvojni vir, deležna drastičnega upada.

Dana situacija tako od nas zahteva maksimalen angažma. V tej luči z regijskimi deležniki nadaljujemo proaktivno dejavnost skozi celo novo programsko obdobje in iščemo rešitve tako za dodatno zagotovitev sredstev iz nacionalnega proračuna kot zadosten obseg lastnih virov občin.

Zadnja aktualna časovna dinamika pred nas postavlja še dva mejnika in sicer:

- Formalna pridobitev mnenja o skladnosti RRP LUR 2021-2027 z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, izvedbenim dokumentom razvojnega načrtovanja na državni ravni in razvojnimi politikami, ki ga poda Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in
- sprejem RRP LUR 2021-2027 na Razvojnem svetu regije ter naknadna potrditev dokumenta na Svetu regije (do 30. 6. 2022).

Do takrat pa bomo v regiji kot do sedaj odprti za nove razvojne dialoge, partnersko sodelovanje in usklajevanje vseh treh teritorialnih ravni – lokalne, regionalne in nacionalne, da bomo s tem omogočili čim bolj kvaliteten in razvojno ter ciljno usmerjen vstop v novo programsko obdobje 2021-2027, uspoštevajoč novo vizijo razvoja LUR:

INOVATIVNA. ZELENA. POVEZANA.

Opomba:

3.osnutek RRP LUR 2021-2027 je objavljen na spletni strani RRA LUR www.rralur.si.

2. POVZETEK

LUR je del kohezijske regije Zahodna Slovenija, ki jo sestavlja 25 občin s 549.171 prebivalci, kar je več kot četrtnina prebivalcev Slovenije (26,4 %) in obsega 2.334 km² oziroma 11,5 % celotne površine slovenskega ozemlja.

Kar zadeva poseljenost je LUR zelo heterogena, saj je povprečna gostota prebivalstva 235,3 prebivalca na km², pri čemer je gostota prebivalstva na najbolj urbaniziranih območjih 1.065,4 prebivalca na km², na najmanj urbaniziranih območjih pa le 37,4 prebivalca na km².

Povprečna starost prebivalcev v LUR je v prvi polovici leta 2019 znašala 41,9 let in je bila najnižja med slovenskimi regijami. V letu 2018 je LUR glede na ostale statistične regije zabeležila največji naravni prirast. Povečanje števila prebivalstva v LUR je posledica tudi povečanega števila priselitev iz tujine. Le v letu 2019 se je v regijo iz tujine priselilo 4.561 oseb, za regijo je značilen nadpovprečen delež tujih državljanov med prebivalci (8,3 %).

LUR je med dvanajstimi statističnimi regijami v Sloveniji najbolj gospodarsko razvita in je prva po številu podjetij ter deležu hitrorastočih podjetij v Sloveniji. LUR izstopa tudi po veliki koncentraciji višjih in visokih šol ter fakultet in inštitutov, ki so večinoma skoncentrirani v MOL. Največji raziskovalno-razvojni potencial v državi ima Univerza v Ljubljani, ki se uvršča med 500 najboljših univerz na svetu. Poleg tega se v LUR nahajajo najpomembnejše kulturne institucije v državi kot tudi veliko število kulturnih domov.

Regijo odlikuje velik delež naravno ohranjenih območij predvsem v hribovitih delih regije in velika gozdnatost. Kmetijske in gozdne površine pokrivajo večino območja LUR (več kot 50 %) in tako pomembno določajo krajinsko podobo regije. V regiji je 67 ekološko pomembnih območij (EPO), ki imajo velik pomen za ohranjanje habitatov in številnih rastlinskih in živalskih vrst. Evropsko omrežje Natura 2000 pokriva kar 26,7 % regije, kar je precej nad evropskim povprečjem (18 %).

Regija ima na državni ravni izjemno ugoden centralni geostrateški položaj in je z glavnim mestom Ljubljano zaradi številnih delovnih mest in šolskih ustanov najpomembnejši cilj migracijskih tokov v Sloveniji. Ima policentričen sistem poselitve z visoko koncentracijo in razvitostjo centralnih in storitvenih dejavnosti. Za LUR je značilna prostorska privlačnost, dobri pogoji za zaposlitev in izobraževanje ter kakovostno preživljanje prostega časa in rekreiranja.

Ključni izzivi, s katerimi se srečuje LUR so: dnevne migracije, ki so posledica izrazite centralizacije storitev v njenem središču, negativne posledice prometa (npr. emisije onesnaževal, hrup, nesreče, zastoji), velik delež mladih iskalcev zaposlitve in odhajanje izobražene delovne sile iz regije. Prav tako so v LUR, ki jo sestavlja 25 občin, v skoraj polovici občin ocenjene potrebe po vlaganju v gradnjo infrastrukture za oskrbo s pitno vodo, zabeležene pa so tudi velike potrebe po investicijah v odvajanje in čiščenje odpadnih voda v aglomeracijah pod 2.000 PE. Za regijo je značilno večje število poplavno ogroženih območij, ki delno omejujejo razvoj regije. V Sloveniji Ljubljana sodi med potencialno najbolj poplavno ogrožena območja, med občine z visoko stopnjo ogroženosti zaradi poplav pa sodi 15 od 25 občin v LUR.

3. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV LUR

3.1 PREBIVALSTVO IN TRG DELA

Analiza stanja demografije in trga dela v LUR

LUR obsega 2.334 km², kar predstavlja 11,5 % površine slovenskega ozemlja. Po zadnjih podatkih je na dan 1. 1. 2019 v LUR prebivalo 549.171 prebivalcev, kar je več kot četrtnina prebivalcev Slovenije oziroma 26,4 %. LUR je regija z najštevilčnejšim prebivalstvom med slovenskimi regijami. V letu 2019 je delež žensk znašal 50,8 %, delež moških pa 49,2 % (SURs, 2019).

Število prebivalcev v LUR stalno narašča. Od leta 2014 se je število prebivalcev v regiji povečalo za 0,5 % (2.857 prebivalcev). Največ prebivalstva je skoncentriranega v MOL, kjer se je v enakem obdobju število prebivalcev povečalo za 2,4 % (7.131 prebivalcev). V MOL je v letu 2019 prebivalo 292.988 prebivalcev, kar je 14,1 % celotnega slovenskega prebivalstva in več kot polovica vseh prebivalcev regije (SURs, 2019). Med petdesetimi občinami v Sloveniji, v katerih je bil med letoma 2013 in 2016 zaznan najvišji delež povečanja števila prebivalcev, je kar 19 občin LUR. Od tega kar 6 občin (Škofljica, Borovnica, Dol pri Ljubljani, Komenda, Lukovica in Ig) zavzema prvih šest mest.

Regija je glede poseljenosti zelo heterogena, povprečna gostota prebivalstva je 235,3 prebivalca na km² in je najgosteje poseljena regija v Sloveniji (slovensko povprečje je 102,7 prebivalca na km²). Znotraj regije sicer obstajajo velike razlike – gostota poselitve v MOL je 1.065,4 prebivalca na km², najredkeje poseljena občina v LUR je občina Dobrepolje z gostoto le 37,4 prebivalca na km² (SURs, 2019).

V letu 2018 se je v Sloveniji rodilo 19.585 živorojenih otrok, od tega največ (5.468) v LUR, ki krepko vodi pred ostalimi slovenskimi regijami. Stopnja rodnosti vse od leta 2014 stagnira. V letu 2018 je bila stopnja rodnosti v LUR 1,55, kar jo uvršča pod slovensko povprečje, ki je 1,61. Povprečna starost matere ob rojstvu prvega otroka je bila v letu 2018 druga najvišja (30,1 let), takoj za obalno-kraško statistično regijo (30,7 let) (SURs, 2019).

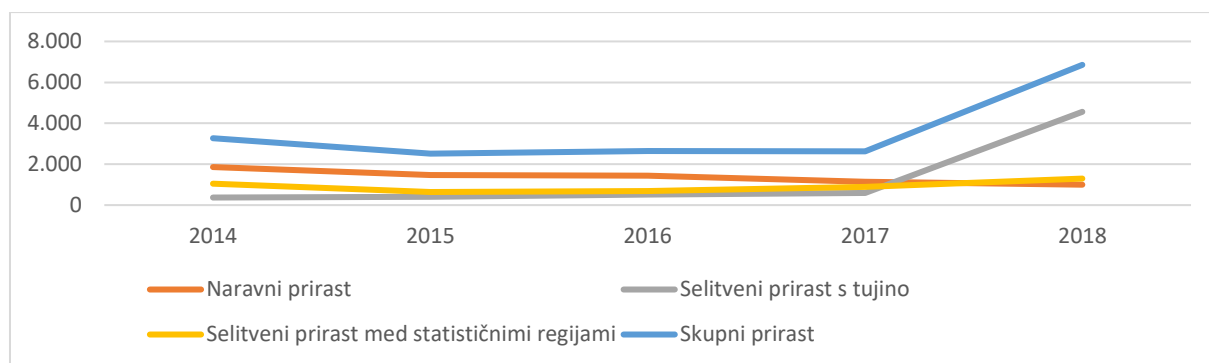
Povprečna starost prebivalcev v LUR je v prvi polovici leta 2019 znašala 41,9 let in je bila najnižja med slovenskimi regijami. Povprečna starost prebivalcev v Sloveniji je v enakem obdobju znašala 43,4 let. V regiji glede na podatke iz leta 2019 živi visok delež (16,0 %) prebivalcev starih od 0 do 14 let in 18,4 % prebivalcev starih 65 ali več let, od tega je 5,2 % prebivalcev starejših od 80 let, kar je še vedno pod slovenskim povprečjem (5,3 % prebivalca). Tudi koeficient starostne odvisnosti v LUR je med slovenskimi regijami najnižji. V začetku leta 2019 je ta znašal 52,3 (pod slovenskim povprečjem, ki znaša 53,7). Vse od leta 2014 se je koeficient starostne odvisnosti v regiji povečal za 5,4, v Sloveniji v istem obdobju pa za 6,5. S tem se je povečal tudi indeks staranja, ki je od leta 2014 narasel za 8,4 in v letu 2019 znaša 115,1, kar je eden izmed nižjih indeksov staranja v slovenskih regijah (slovensko povprečje znaša 131,7) (SURs, 2019).

V letu 2018 je glede na ostale statistične regije LUR zabeležila največji naravni prirast na 1000 prebivalcev, ki je znašal 1,8 ‰ (v Sloveniji je znašal istega leta -0,4 ‰). LUR je poleg gorenjske statistične regije in statistične regije jugovzhodna Slovenija edina regija s pozitivnim naravnim prirastkom, ki pa se v regiji vse od leta 2014 zmanjšuje. Večji upad naravnega prirasta je viden predvsem od leta 2015, ker v podatkih za LUR več niso zajeti podatki občine Litija, ki po novem sodi v zasavsko statistično regijo. Naraščanje števila prebivalstva v regiji je tudi posledica priseljevanja prebivalstva iz drugih slovenskih regij. Samo v letu 2018 se je v LUR preselilo 13.141 oseb, največ iz

Gorenjske (2.065 oseb). Tudi skupni prirast na 1000 prebivalcev je močno presegal slovensko povprečje (6,8 oseb) in je leta 2018 znašal 12,5 osebe. Med petdesetimi občinami v Sloveniji, ki imajo najvišji skupni prirast na 1000 prebivalcev, je bilo v letu 2018 kar 16 občin iz LUR. Povečanje števila prebivalstva LUR je tudi posledica selitvenega prirasta. Le v letu 2019 se je v regijo iz tujine priselilo 4.561 oseb. Za regijo je značilen nadpovprečen delež tujih državljanov med prebivalci (8,3 %), ki je drugi najvišji glede na regije v Sloveniji (obalno-kraška statistična regija je v letu 2018 zabeležila 11,3 % tujih državljanov med prebivalci) (SURS, 2019).

Kljub številnemu priseljevanju prebivalstva se regija srečuje tudi z odseljevanjem prebivalstva. Le v zadnjem letu se je iz LUR odselilo 11.844 oseb, največ se jih je preselilo v gorenjsko statistično regijo in v statistično regijo jugovzhodna Slovenija. Prav tako je bilo v letu 2018 več tudi meddržavnih selitev, iz regije se je v tujino izselilo 4.116 oseb, od tega 46,5 % slovenskih in 53,5 % tujih državljanov. Kljub temu, da je bil selitveni prirast v letu 2018 pozitiven, je razlog zanj v večjemu številu priseljevanja tujih državljanov.

Slika 2: Ključni kazalci

Vir: SURS, 2019

Število delovno aktivnih prebivalcev se v zadnjih letih v LUR zvišuje. Glede na leto 2014, ko je bilo v regiji 272.117 delovno aktivnih prebivalcev, se je število do leta 2017 povečalo za 6,5 % oziroma na 290.901 delovno aktivnih prebivalcev, od tega je 8,2 % samozaposlenih oseb. V letu 2017 je regija beležila 34,4 % vseh delovno aktivnih prebivalcev v Sloveniji (SURS, 2019).

Stopnja delovne aktivnosti je bila v letu 2018 57,4 %, kar predstavlja višji delež delovno aktivnih glede na slovensko povprečje (55,8 %) in se z leti povečuje. Skladno s tem se povečuje tudi število delovno aktivnih v starostni skupini od 20 do 64 let, ki je leta 2018 predstavljala kar 77,3 % oziroma 231.006 vseh delovno aktivnih. Največ, 50 % delovno aktivnega prebivalstva, je imelo dokončano srednješolsko izobrazbo (116.061 prebivalcev), 43 % je imelo dokončano višješolsko in visokošolsko izobrazbo (99.175 prebivalcev), najmanj, le 7 % delovno aktivnega prebivalstva, je imelo dokončano osnovnošolsko izobrazbo (17.637 prebivalcev). Glede na višino povprečne mesečne neto plače zaposlenih regija z 1.184,59 EUR prednjači pred ostalimi slovenskimi regijami (povprečna mesečna neto plača v Sloveniji znaša 1.092,74 EUR) (SURS, 2019).

Tudi indeks delovnih migracij je glede na statistične regije v Sloveniji najvišji (128,6) in se z leti le povečuje, kar pomeni, da gre za izrazito delovno regijo. V zadnjih letih je opaziti vedno več delovnih migrantov, ki se na delovno mesto vozijo izven regije. Teh je bilo v letu 2018 izmed vseh delovno aktivnih prebivalcev v regiji 9,6 %, 90,4 % delovno aktivnega prebivalstva je delalo v regiji prebivališča.

Na delo je iz drugih regij v LUR v letu 2018 prihajalo 90.818 delovno aktivnih oseb, največ iz gorenjske statistične regije. Razlog za večji odstotek delovnih migrantov je pomanjkanje primernih delovnih mest v kraju bivanja (SURS, 2019).

Tabela 1: Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) in indeks delovne migracije

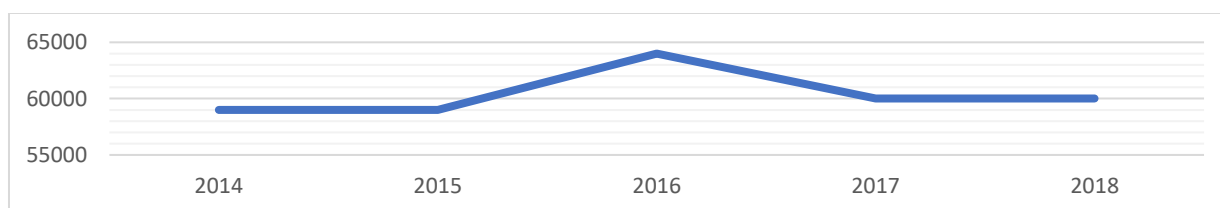
Osrednjeslovenska regija	2014	2015	2016	2017	2018
	Stopnja delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let (v %)				
	70,1	71,4	72,6	75,2	77,3
Indeks delovne migracije					
	126,3	127,6	127,5	128,0	128,6

Vir: SURS, 2019

Zabeležena stopnja registrirane brezposelnosti je bila v LUR v avgustu 2019, 6,9 % (17.758), kar je nižje od stopnje brezposelnosti v Sloveniji (7,4 %). Zabeležena stopnja registrirane brezposelnosti mladih v LUR je 8,35 % in je glede na evropsko povprečje ena izmed nižjih (15,2 %). Delež dolgotrajno brezposelnih in delež zelo dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi se v LUR vztrajno zvišuje in presega slovensko povprečje. V regiji je bilo v septembru 2019 7.622 oseb brezposelnih manj kot eno leto, kar 10.138 oseb pa je bilo brezposelnih več kot eno leto. Največ, 29 % brezposelnih, je starih 55 let in več (5.137 oseb), 23 % brezposelnih je starih med 30 in 39 let (4.180 oseb), najmanj, 6 % brezposelnih je starih od 15 do 24 let (1.010 oseb). Prav tako je za regijo značilna neugodna izobrazbena struktura, saj je kar 29 % brezposelnih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj (5.161 oseb), najmanj, 20 % pa je brezposelnih oseb z visokošolsko izobrazbo prve, druge in tretje stopnje (ZRSZ, 2019). Glede na leto 2014 se je stopnja registrirane brezposelnosti znižala.

V zadnjih štirih letih je opazen padec stopnje tveganja revščine, ki je v LUR v letu 2018 znašala 11,3 %, kar je pod evropskim povprečjem, ki je v letu 2018 znašala 16,9 %. Najnižjo stopnjo je imela Češka, in sicer 9,6 %, najvišjo pa Romunija, in sicer 23,5 % (SURS, 2019).

Slika 3: Število oseb pod pragom tveganja revščine v LUR

Vir: SURS, 2019

Potenciali na področju demografije in trga dela v LUR

V LUR živi več kot 26 % celotnega prebivalstva v Sloveniji. Število prebivalcev tako v regiji kot tudi v MOL vztrajno narašča. V zadnjih letih je opazno večanje števila prebivalcev predvsem na račun priseljevanja manj izobraženih tujih državljanov, med tem se v regiji zaznava odseljevanje izobražene delovne sile v tujino. V regiji so izkazane potrebe po zagotovitvi dodatnih delovnih mest, primernih

visoki izobrazbi prebivalcev, predvsem mladih, in zaustavitvi njihovega nadaljnjega odseljevanja. Prav tako se prebivalstvo v regiji vedno bolj stara, zato je potencialni izziv regije tudi medgeneracijsko sodelovanje in večanje socialnega kapitala posameznika.

Potenciale lahko predstavljajo novi ukrepi za izboljšanje dostopa do zaposlitve, projekti za zaposlovanje mladih in socialno-ekonomsko vključevanje mladih, ugodno podporno okolje za samozaposlovanje in zagon podjetij ter ukrepi države za podporo socialnim podjetjem.

3.2 GOSPODARSTVO, KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE

Analiza stanja gospodarstva v LUR

LUR je med dvanajstimi statističnimi regijami v Sloveniji najbolj razvita, saj je v letu 2018 ustvarila skoraj 37 % nacionalnega bruto domačega proizvoda (BDP) oziroma več kot 27.600 EUR na prebivalca. Regija je prva po številu podjetij (v regiji je tretjina vseh podjetij v Sloveniji) in tudi delež hitrorastočih podjetij je v regiji največji (32 %), v njih je delalo skoraj 23.600 oseb. Obseg industrijske proizvodnje se je v letu 2018 povečal za 4,6 %, kar je manj kot v zadnjih dveh letih (v letu 2017 za 8,0 % in v letu 2016 za 6,6 %). Cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih so se povečale za 1,9 %, v letu 2017 za 1,3 %. Izvoz je znašal 30,8 mrd EUR, uvoz pa 30,6 mrd EUR. Izvoz je bil v primerjavi z letom 2017 večji za 9,2 %, uvoz pa za 11,0 %. Pokritost uvoza z izvozom se je poslabšala, v letu 2018 je bila 100,8 %, v letu 2017 pa 102,6 %. Cene življenjskih potrebščin so se povečale za 1,7 %, v letu 2017 za 1,4 %.

Gospodarska aktivnost in rast se odražata v vseh sektorjih. Pomembno vlogo v regijskem gospodarstvu ima 9.342 družb izvoznic, ki so zaposlovale tri četrtine vseh zaposlenih oseb. Ustvarile so 87,7 % prihodkov, 88,9 % prihodkov iz prodaje, 83,5 % prodaje na domačem trgu, 75,9 % neto čistega dobička in 80,6 % dodane vrednosti vseh družb v regiji. Primerjava podatkov o prihodkih malih in srednjih podjetij (MSP), ki so jih ustvarili v letu 2018 in 2013 na tujih trgih s celotnimi prihodki MSP v regiji, kaže na povečanje le teh, in sicer za več kot 53 %, točneje za 3.386 mio EUR. Delež na tujem trgu se je tako povečal z 25,4 % na 30,5 %, predvsem na račun povečanja izvoza MSP, in sicer za 2.604 mio EUR, ki so imele svoj sedež v letu 2018 pretežno v občini Ljubljana.

V LUR je tako v letu 2018 delovalo 28.736 družb, 13.702 podjetnikov in 95 zadrug. Med družbami je bilo 87,3 % mikro, 10,6 % majhnih, 1,3 % srednjih in 0,7 % velikih družb.

V primerjavi z rezultati družb na državni ravni v letu 2018 so družbe LUR predstavljale 43,1 % vseh družb, ki so imele 37,9 % vseh zaposlenih, ustvarile 46,5 % vseh prihodkov in 41,3 % neto dodane vrednosti. Družbe so v letu 2018 nadaljevale s pozitivnimi trendi poslovanja, saj so v primerjavi z letom 2017 iz letnih poročil za leto 2018 povečale prihodke, neto dodano vrednost in število zaposlenih.

Za leto 2018 je v regiji oddalo zaključne račune 29.035 družb, od tega je bilo 89 družb, ki so zaposlovale 250 ali več zaposlenih oseb in 14.144 samostojnih podjetnikov, skupaj je torej oddalo zaključne račune 43.090 MSP, kar predstavlja 35,3 % vseh MSP v Sloveniji. Več kot dve tretjini ali 67,2 % vseh MSP je bilo gospodarskih družb, 32,8 % znaša delež samostojnih podjetnikov.

V letu 2018 je bilo v MOL 71,8 % vseh družb regije, ki so imele 76,7 % vseh zaposlenih, ustvarile 82,6 % vseh prihodkov, 79,4 % neto dodane vrednosti in 50.083 EUR neto dodane vrednosti na zaposlenega (povprečje v regiji znaša 48.340 EUR).

Največ MSP je imelo svoj sedež v MOL, in sicer 20.640 gospodarskih družb in 6.370 samostojnih podjetnikov, skupaj 26.935 MSP ali 62,5 % vseh MSP v regiji.

Gospodarske družbe v LUR so v letu 2018:

- Imele 190.864 zaposlenih ali 6 % več kakor v letu 2017;
- ustvarile 46,9 mrd EUR prihodkov;
- povečale prihodke za 8 % in odhodke za 7 % glede na leto 2017. Kazalnik celotne gospodarnosti družb se je izboljšal in znaša 1,05 (v letu 2017 je znašal 1,04);
- prihodke na domačem trgu povečale za 6 %;
- prihodke na tujem trgu povečale za 12 % (prihodke na trgu EU so povečale za 14 %, prihodke na trgu izven EU pa za 5 %);
- ustvarile 9,2 mrd EUR neto dodane vrednosti ali 860 mio EUR več kakor v letu 2017;
- na zaposlenega se je neto dodana vrednost povečala za 4 % in je znašala 48.340 EUR, v letu 2017 pa 46.671 EUR.

Neto čisti dobiček v letu 2018 so izkazale družbe v večini področjih dejavnosti. Neto čisto izgubo so prikazale le družbe s področja kmetijstva in lova, gozdarstva, ribištva in s področja dejavnosti gospodinjestev z zaposlenim hišnim osebjem. Največ neto čistega dobička 93,5 % so ustvarile družbe s področij, navedenih v naslednji preglednici.

Tabela 2: Neto čisti dobiček/izguba glede na področja dejavnosti v LUR

PODROČJA DEJAVNOSTI (zneski v tisoč EUR)	NETO ČISTI DOBIČEK/IZGUBA		
	2018	2017	Indeks 2018 2017
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	562.852	304.837	185
C Predelovalne dejavnosti	410.758	389.058	106
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	250.849	187.902	133
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	246.238	175.498	140
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	187.694	87.013	216
H Promet in skladiščenje	112.009	106.945	105
L Poslovanje z nepremičninami	106.997	90.480	118
F Gradbeništvo	61.361	15.317	401

Vir: Ajpes, 2019

Neto čisti dobiček so izkazale družbe v vseh občinah LUR. Največ, družbe iz MOL, 1,7 mrd EUR, družbe iz občine Domžale 79 mio EUR in družbe iz občine Ivančna Gorica, 54,3 mio EUR. Skupaj so družbe iz teh občin ustvarile 86,1 % neto čistega dobička v LUR.

V primerjavi z rezultati podjetnikov na državni ravni v letu 2018 so podjetniki LUR predstavljali 25,1 % vseh podjetnikov, ki so imeli 21,5 % vseh zaposlenih, ustvarili 22,8 % vseh prihodkov ter 23,8 % neto podjetnikovega dohodka.

Podjetniki so v primerjavi z letom 2017 prihodke in odhodke povečali za 12 %. Kazalnik celotne gospodarnosti v letu 2018 znaša 1,09. Kazalnik celotne gospodarnosti se od leta 2014 ne spreminja, ostaja enak.

- **Neposredne naložbe**

Na ravni Slovenije je stanje slovenskih neposrednih naložb (NN) v tujini ob koncu leta 2018 znašalo 6 mrd EUR, v letu 2013 5,2 mrd EUR. V celotnih NN v tujini je v letu 2018 delež lastniškega kapitala znašal 77,7 % (v gospodarskih družbah 72,6 %, v nepremičninah pa 27,4 %). Večina, 69,8 % vrednosti lastniškega kapitala, je bila konec leta 2018 v družbah, ki ne kotirajo na borzah.

V zaključnih računih za leto 2018 je v LUR izkazalo prihodke na tujem trgu 9.438 družb in 1.663 samostojnih podjetnikov, skupaj torej 11.101 MSP subjektov, ali 25,8 % vseh MSP v regiji, od tega je delež družb znašal 85 %, delež podjetnikov pa 15 %.

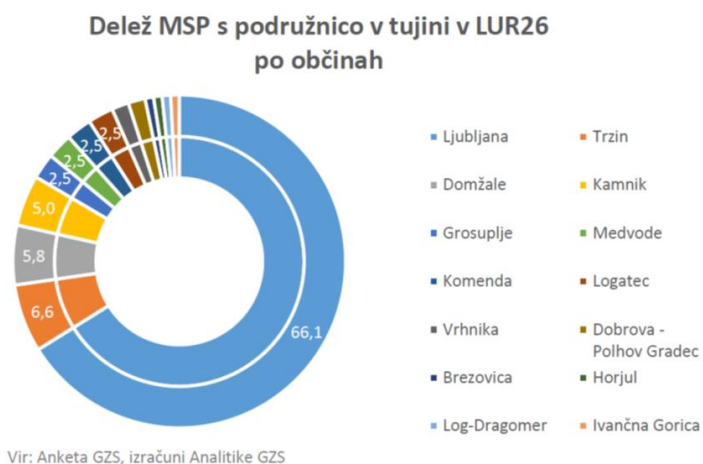
V treh občinah, v Trzinu, Ljubljani in Logatcu je delež presegel povprečni delež v regiji (25,8 %), v več kot polovici občin (53,8 %) točneje v štirinajstih občinah je vsaj petina vseh MSP tudi izvoznikov.

Največje povečanje števila MSP izvoznikov je bilo glede na 2013 v občini Ljubljana, in sicer za 1.513 subjektov, kar znaša nekaj manj kot dve tretjini celotnega povečanja MSP izvoznikov v LUR. Posledično se je zato tudi povečal delež izvoznikov iz 19,4 % na 25,8 % v letu 2018.

Na osnovi anketne baze¹ je 121 MSP-jev iz LUR opredelilo, da imajo predstavništva v tujini. Podjetij iz predelovalnih dejavnosti, ki imajo podružnico v tujini, je bilo 19 %, 81 % jih je bilo iz storitvenih dejavnosti (med njimi 38 % iz trgovine).

Struktura teh naložb po občinah je sledeča:

Slika 4: Delež MSP s podružnico v tujini v LUR26 po občinah

Tuje NN v Sloveniji so konec leta 2018 znašale 15,2 mrd EUR, od tega v LUR 8,8 mrd EUR. Največja koncentracija vrednosti tujih NN je bila v LUR, kjer je bilo konec leta 2018 58 % vseh tujih NN. Po velikosti tujih NN so sledile regije: Podravska z 9,2 %, Savinjska (5,8 %), Gorenjska (5,5 %) in Obalno-kraška (5,4 %).

LUR je med regijami v letu 2018 prejela največ NN, in sicer se je vrednost NN povečala za 417 mio EUR oziroma s 5 % na 8,8 mrd EUR.

¹ na dan 21. 11. 2019

(Vhodne) tuje NN v Sloveniji so konec leta 2013 znašale 8,9 mrd EUR, v LUR pa 7,5 mrd EUR, kar je predstavljalo kar 84,4 % vseh tujih NN. V zadnjih petih letih se je vrednost tujih NN v LUR povečala za 16,9 % oziroma za 1.273 mio EUR.

Najpomembnejše države investitorice so bile Avstrija, Luksemburg, Švica, Nemčija in Nizozemska. Po strukturi dejavnosti pa je bilo največ naložb v predelovalne dejavnosti, v finančne in zavarovalniške dejavnosti ter v dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

V letu 2018 je bilo 89,2 % prodaje tujih in mešanih družb ustvarjenih v MOL, 2,1 % v Lukovici, 2 % v Komendi, 1,8 % v Trzinu. Tudi v letu 2013 je MOL s 85,4-odstotnim deležem prednjačila po deležu ustvarjene prodaje podjetij s tujim in mešanim kapitalom. Sledile so občine Trzin, Lukovica in Komenda.

Po področjih dejavnosti pa je bilo v letu 2018 64 % prodaje tujih in mešanih družb ustvarjenih v dejavnosti G - trgovine, 16,1 % v predelovalnih dejavnostih, 4,8 % v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih, 4 % iz oskrbe z električno energijo plinom in paro. Tudi v 2013 so bile prve tri dejavnosti iz leta 2018 najpomembnejše po deležu ustvarjene prodaje podjetij s tujim in mešanim kapitalom.

- **Hitrorastoča podjetja**

V obdobju 2014–2018 so hitro rastoča podjetja predstavljala 4,4 % vseh podjetij, njihov delež se v primerjavi s preteklim opazovanim obdobjem ni spremenil. Zaposlovala so 16,4 % vseh delavcev v državi (97.675) in dosegla 20,5 mrd EUR čistih prihodkov od prodaje.

Najpomembnejša po številu hitro rastočih podjetij, ustvarjenih čistih prihodkih od prodaje in številu zaposlenih, je predelovalna dejavnost. V tej dejavnosti je v letu 2018 delovalo 1.231 oziroma 23 % hitro rastočih podjetij, ki so zaposlovala skoraj polovico (44,7 %) vseh delavcev in ustvarile 8,1 mrd EUR čistih prihodkov od prodaje.

Število hitro rastočih podjetij je največje v LUR (1.907 podjetij oziroma 35,7 %). Glede na število vseh podjetij v regiji pa je LUR (4,5 %) na petem mestu, skupaj s primorsko-notranjsko regijo.

Tabela 3: Prikaz števila hitrorastočih podjetij

Regija	Število podjetij	HRP		HRP/št. podjetij v %
		število	delež v %	
Osrednjeslovenska statistična regija	42.804	1.907	35,7	4,5
Slovenija	122.088	5.347	100,0	4,4

Vir: Ajpes, 2019

Po številu najhitreje rastočih podjetij v osrednji Sloveniji je na prvem mestu Ljubljana, saj ima v prestolnici svoj sedež velika večina podjetij, več kot samo dve hitro rastoči podjetji na lestvici »top 100« najdemo še v Domžalah, Mengšu, Kamniku, Grosupljem in Logatcu. V letu 2018 je bilo tako na lestvici petsto najhitreje rastočih podjetij 166 podjetij iz LUR, kar predstavlja 33,2 % vseh najhitreje rastočih podjetij v Sloveniji.

- **Tehnološki razvoj**

Po podatkih realiziranega proračuna je Slovenija v letu 2018 namenila za raziskovalno-razvojno dejavnost (RRD) 191,7 mio EUR, kar je 12,4 % več kot v letu 2017. To je bilo tretje povečanje državnih proračunskih sredstev za RRD zapored. Povečal se je tudi njihov delež v BDP, v letu 2018 je ta znašal 0,42 %, v letu 2017 pa 0,4 %.

Prednostni cilji državne politike na področju RRD so v letu 2018 ostali enaki kot v prejšnjih letih. Največ državnih proračunskih sredstev za RRD je bilo v letu 2018 namenjenih za splošni napredek znanja, kar 43,3 %. Poleg tega so v prioriteto pesterico sodili še kmetijstvo (11,6 %), industrijska proizvodnja in tehnologija (11,6 %), zdravje (11,5 %) in okolje (5,6 %).

Odstotek inovacijsko aktivnih podjetij med opazovanimi podjetji je v celotnem obdobju med leti 2012 in 2016 nekoliko večji med podjetji, registriranimi za predelovalne dejavnosti kot med podjetji v izbranih storitvenih dejavnostih.

LUR je, kar zadeva porabe sredstev, namenjenih za RRD v Sloveniji, vsa leta na prvem mestu. Leta 2016 je porabila 52,3 % vseh sredstev, kar je tudi največ v proučevanem obdobju. V absolutnem znesku to znaša 42,4 mio EUR, kar pa je nekoliko manj kot v letu 2016 (43 mio EUR), 2013 (43,1 mio EUR) in 2012 (44,4 mio EUR).

Tabela 4: Prikaz BDP za RRD v LUR

	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto domači izdatki za RRD (% od regionalnega BDP)	3,34	3,24	2,99	3,02	2,85
Bruto domači izdatki za RRD (% glede na Slovenijo)	48	46	46	50	52
Raziskovalci (v EPDČ) po regijah (% glede na Slovenijo)	39	61	58	60	60

Vir: SURS, 2019

Od 42,4 mio EUR vloženih v RRD v LUR je 33,3 % investirala država, 50,9 % so investirala podjetja, iz tujine je prišlo 15,5 % sredstev, medtem ko je visoko šolstvo zagotovilo 0,3 % sredstev.

Potenciali za razvoj gospodarstva v LUR

Dejstvo, da je v LUR sedež univerzitetnega središča, kaže da je kakovost univerze in njenega vpliva na regionalni razvoj zelo pomembna, saj je njeno temeljno poslanstvo, poleg posredovanja in ustvarjanja znanja, tudi skrb za aplikacijo le-tega v gospodarstvo in v razvoj celotne družbe.

Prav tako je LUR na prvem mestu med slovenskimi statističnimi regijami po skupnem indeksu ustvarjalnosti, kar je zagotovo pomemben pokazatelj inovativnega potenciala regije za gospodarski preboj in je tudi odraz dobrega gospodarskega položaja regije v primerjavi z drugimi regijami.

Potencial tako ostaja v interdisciplinarnem povezovanju, predvsem povezovanje izobraževalnih institucij in drugih znanstvenih ustanov s klasičnim gospodarskim sektorjem, z namenom razvoja novih izdelkov in storitev, ki temeljijo na znanju, inovativnosti in ustvarjalnosti.

Velik potencial regije pa se nedvomno kaže v celostni obravnavi priložnosti, ki jih obeta prehod iz linearnega v krožno gospodarstvo in razvoju ustreznih ekonomskih modelih, s poudarkom na učinkovitosti

rabi virov, izboru materialov, ponovni uporabi ter pametnem potrošništvu vseh generacij in družbenih skupin.

Tak je na primer les. Regija je kljub svoji urbanosti v imenu sorazmerno gozdnata. Preko polovice površin je kmetijsko-gozdnatih. S tem v zvezi in z namenom trajnostnega razvoja, zmanjševanjem emisij toplogrednih plinov in krožnega gospodarstva bi bila smotrna usmeritev v ponovni, oziroma hitrejši razvoj lesno predelovalne industrije in večjo rabo lesa pri gradnji stavb. Ostanke iz rabe in predelave pa bi bilo smiselno uporabiti v energetske namene.

V letu 2018 je bila Ljubljanska urbana regija s strani Evropske komisije prepoznana kot ena izmed šestih evropskih regij, ki imajo potencial za spodbujanje MSP – jev pri prehodu v krožno gospodarstvo. Hkrati se Ljubljana, kot pomembno regijsko središče, umešča na evropski zemljevid trajnostnih mest (Zelena Evropska prestolnica 2016, vključenost v mrežo »Circular Cities«, prva evropska prestolnica »Brez odpadka«), ki s svojimi aktivnostmi pomembno prispeva k prehodu v krožno gospodarstvo.

S preobrazbo poslovnih modelov krožno gospodarstvo podjetjem odpira nove poslovne priložnosti. Potencial regije se tako kaže v implementaciji projektov, ki bodo omogočili podjetjem preobrazbo poslovnih modelov za ustvarjanje krožnih rešitev in izmenjavo virov (industrijska simbioza). Izziv spodbujanja trajnostne rasti bo regija spremenila v priložnost in vse napore usmerila v povečanje družbene odgovornosti proizvajalcev in potrošnikov.

Vsekakor pa je potrebno tudi v prihodnje zagotavljati ugodne infrastrukturne in socialno-ekonomske pogoje za razvoj gospodarstva in spodbujanje podjetništva, s poudarkom na privabljanju visoko kvalificirane delovne sile ter kapitala. Prek mednarodnega povezovanja in krepitve inovativnosti v regiji pa tudi povečanje konkurenčnosti in prepoznavnosti v mednarodnem okolju.

Analiza stanja kulturnega in kreativnega sektorja v LUR

Razvoj kulturnega in kreativnega sektorja (KKS) je bistvenega pomena za razvoj gospodarstva ter hkrati predstavlja sredstvo za oživitve evropskih regij. KKS zaposluje 7,5 % delovne sile v EU in ustvarja okoli 500 mrd EUR BDP. KKS je ključen za spodbujanje inovacij in prenos znanja v vseh gospodarskih panogah in hkrati pomembno prispeva k spodbujanju vključujočega razvoja. Predvsem pomembna je njegova vloga pri zaposlovanju mladih, ki si želijo dinamičnih, prožnih in svobodnih zaposlitev. KKS ima tako tržno kot kulturno vrednost, zato je sektor, predvsem v kontekstu regionalnega razvoja, postal del strategij, ki so usmerjene v spodbujanje gospodarske rasti in iskanje diferencialne prednosti gospodarstva.

V LUR ima sedež kar 42 % slovenskih MSP, ki delujejo na področju KKS (State of Art of the CCI Sector in Ljubljana Urban Region, 2017). Kreativni poklici predstavljajo največjo poklicno skupino delovno aktivnih prebivalcev v regiji, sledijo storitveni, proizvodni in kmetijski poklici. LUR je po deležu prebivalcev, ki opravljajo kreativni poklic, primerljiva s stanjem v regijah severne in zahodne Evrope (Razporeditev ustvarjalnosti v izbranih občinah Ljubljanske urbane regije, 2014).

Podjetja KKS so glede na število zaposlenih manjša v primerjavi z vsemi MSP, saj je delež zaposlenih v MSP KKS bistveno manjši od deleža MSP KKS med vsemi MSP (State of Art of the CCI Sector in Ljubljana Urban Region, 2017).

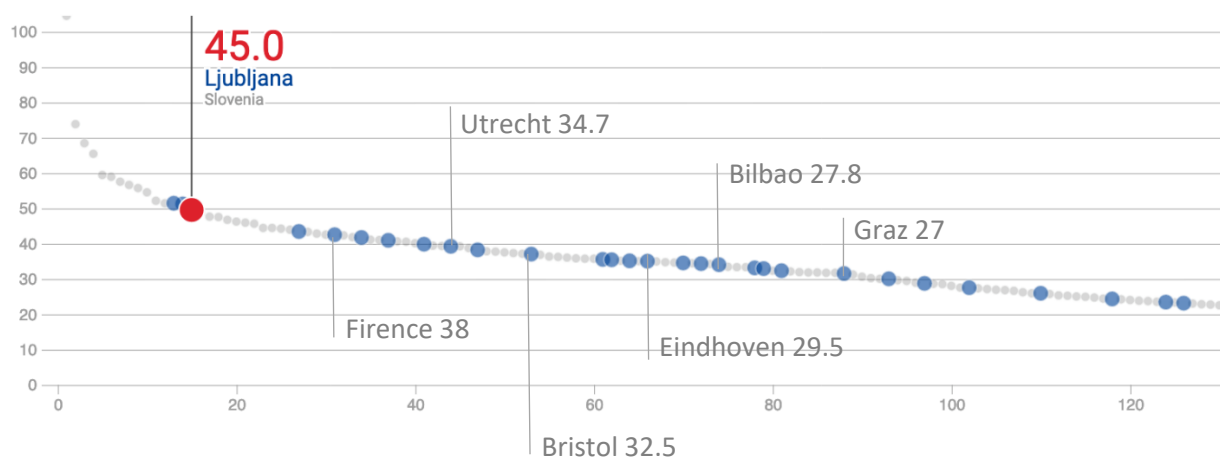
Promet MSP KKS v LUR je iz 0,9 mrd EUR v letu 2009 padel na 0,85 mrd EUR v letu 2015, kar predstavlja 5 % prometa MSP v LUR in 56 % prometa MSP KKS v Sloveniji (State of Art of the CCI Sector in Ljubljana

Urban Region, 2017). Po zadnjih podatkih v letu 2018 promet celotnega sektorja predstavlja 1,8 mrd EUR², kar je šestkrat več kot znaša skupni promet v regiji, ki sledi LUR.

MSP KKS v primerjavi z vsemi MSP niso izvozno orientirana, kljub temu pa je izvoz teh podjetij v LUR in Sloveniji med leti 2009 in 2015 naraščal hitreje kot izvoz vseh MSP. Leta 2015 je tako znašal 150 mio EUR, kar predstavlja 4 % izvoza MSP v LUR in 51 % izvoza MSP KKS v Sloveniji. Za MSP KKS v LUR v tem obdobju velja tudi, da so bolj izvozno orientirana kot podjetja te panoge na ravni Slovenije (State of Art of the CCI Sector in Ljubljana Urban Region, 2017).

Ljubljana ima kot glavno mesto velik kreativni potencial in je lokalni magnet za talente, saj privablja talente na nacionalni ravni. Hkrati pa je Ljubljana po koncentraciji prebivalcev z ustvarjalnim poklicem primerljiva z mesti razvitejših držav severne in zahodne Evrope, kot so Rotterdam, Oslo, Manchester, v svetovnem merilu pa z mesti kot sta Boston in Chicago (Razporeditev ustvarjalnosti v izbranih občinah Ljubljanske urbane regije, 2014). V letu 2019 zaseda Ljubljana na področju kreativnih ekonomij med štiridesetimi evropskimi mesti z 250.000 do 500.000 prebivalci 11. mesto in odlično 3. mesto na področju kreativnih in na znanju temelječih delovnih mest (Slika 5).

Slika 5: 179 evropskih mest umeščenih glede na število kreativnih in na znanju temelječih delovnih mest

Vir: »Cultural and Creative Cities Monitor, 2019

Potenciali za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja v LUR

KKS je bistvenega pomena za razvoj gospodarstva, saj spodbuja razvoj inovacij ter deluje kot katalizator sprememb v drugih sektorjih. S pojavom novih poslovnih modelov in industrij KKS vse bolj postaja odločilen sestavni del skoraj vsakega izdelka, storitve in procesa. Zato se kaže potencial LUR v povečevanju zmogljivosti za povezovanje KKS z drugimi industrijskimi sektorji za spodbujanje razvoja inovacij. Vloga kreativnih industrij za inovacijsko uspešnost je večplastna. Na eni strani lahko KKS razvija in uvaja inovacije, ki vključujejo nove izdelke ali storitve, kakor tudi nove tehnologije in postopke poslovanja, ki povečujejo učinkovitost ali kakovost proizvodnje (procesne inovacije). Inovativna moč KKS pa je bistvenega pomena predvsem pri ustvarjanju socialnih in okoljskih inovacij, ki izhajajo iz kreativnih skupnosti, lokalnega znanja, vključenosti in talentov.

² Podatki zajemajo samozaposlene, mala, srednja in velika podjetja

Eden glavnih potencialov LUR je tako možnost (še) aktivnejšega povezovanja KKS z drugimi industrijskimi sektorji ter številnimi izobraževalnimi in raziskovalnimi inštitucijami v regiji. Ljubljana je kot glavno mesto ustvarjalno središče Slovenije in regije, ki se iz centra kulturne potrošnje spreminja v center kulturne produkcije. KKS, enako kot v drugih sodobnih mestih, postaja njeno gonilo, saj mladi ustvarjalci vzpostavljajo novo ekonomijo ter s svojim kulturnim in izobraževalnim programom prispevajo k lokalnim skupnostim.

Razdrobljenost KKS, kjer prevladujejo samozaposleni in MSP, predstavlja oviro za uveljavljanje na mednarodnih trgih, o čemer priča tudi nizka izvozna orientiranost sektorja. Enega glavnih potencialov KKS LUR za širitev na tuje trge predstavlja kandidatura Ljubljane za Evropsko prestolnico kulture 2025 (LJEPK 2025).

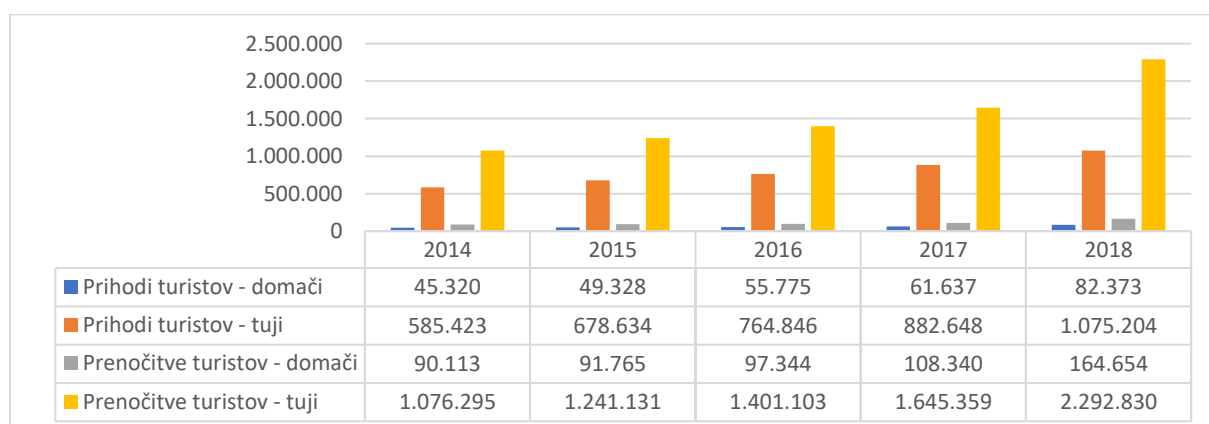
Ljubljana se za Evropsko prestolnico kulture 2025 prijavlja skupaj s celotno regijo, kar predstavlja dodaten potencial oziroma spodbudo za povezovanje kulturnih in kreativnih industrij (KKI) med seboj in z drugimi deležniki v regiji, predvsem gospodarstvom, izobraževanjem, znanostjo in tehnologijo.

3.3 TURIZEM

Analiza stanja turizma v LUR

Po podatkih SURS-a je bila leta 2016 v LUR desetina prenočitvenih zmogljivosti (ležišč) v Sloveniji. Regija je bila na tretjem mestu po številu prenočitvev med dvanajstimi slovenskimi regijami in na prvem mestu po deležu prenočitvev tujih turistov v primerjavi z domačimi (94 %). Povprečna dolžina bivanja v regiji se je z 1,8 dni 2014 podaljšala na 2,1 dni v letu 2018. Kot kažejo podatki SURS-a za leto 2018, je regija že dosegla in celo preseгла zastavljene cilje v Strategiji razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022, saj je število nočitev v letu 2018 višje (2.457.484) od načrtovanega do leta 2022 (1.965.846), prav tako število prihodov raste hitreje oziroma po višji stopnji od predvidene do leta 2022 (1.157.577 prihodov v 2018, do 2022 je bilo načrtovanih 1.004.533 prihodov).

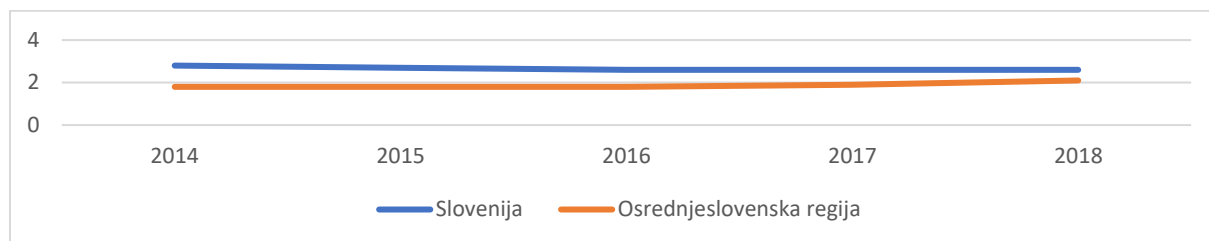
Slika 6: Prihodi in prenočitve turistov v Osrednjeslovenski regiji

Vir: SURS, 2019

Enako pa velja tudi za dvig povprečne dobe bivanja – namesto načrtovanih 1,96 dni v letu 2022 je bila dolžina bivanja že leta 2018 podaljšana na 2,1 dni (SURS, 2019; Strategija razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022).

Slika 7: Povprečna dolžina bivanja turista v Sloveniji in Osrednjeslovenski regiji

Vir: SURS, 2019

Leto 2018 je bilo peto zaporedno rekordno leto za slovenski turizem in tudi za Ljubljano, saj je bila to v Sloveniji občina z največjim številom prenočitev (2.179.916), hkrati pa je imela najvišji delež prenočitev po vrstah občin in stopnji rasti 2018/2017, to je kar 22,3 % (SURS, 2019; Banka Slovenije, 2019).

Tabela 5: Prenočitvene zmogljivosti, prihodi in prenočitve turistov v Ljubljani

Leto	Število ležišč - SKUPAJ	Prihodi turistov - SKUPAJ	Prenočitve turistov - SKUPAJ
2014	18.089	621.994	1.173.064
2015	19.355	731.883	1.373.436
2016	21.867	826.037	1.553.802
2017	23.308	937.883	1.782.983
2018	25.905	1.022.862	2.179.916

Vir: SURS, 2019

Potenciali za razvoj turizma v LUR

- **Nova organiziranost turizma v Sloveniji**

LUR je z novo Strategijo trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021 uvrščena v eno od štirih makro destinacij, to je Osrednja Slovenija in Ljubljana. Makro destinacija obsega širše območje kot je LUR, vključuje namreč še Cerklje na Gorenjskem, Škofjo Loko (Škofja Loka na trgu nastopa kot zaokroženo območje 4 občin: Škoflja Loka, Gorenja vas – Poljane, Železniki in Žiri oziroma mesto Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino), Idrijo, Kočevsko (pokriva območje občin Kočevje, Kostel in Osilnica) in Belo krajino (pokriva območje občin Črnomelj, Metlika in Semič).

Glavne značilnosti te regije, kot jih definira omenjena strategija, so:

- Karakter: živahna prestolnica Ljubljana na pragu neokrnjene in lahko odstopne narave.

- Scenarij: kultura in umetnost, tisoče vrhunskih in uličnih prireditev, nakupovanje in dinamična urbana kulinarčna scena, le nekaj korakov stran pa narava z bogato ponudbo aktivnosti in avtentične podeželske ponudbe.
- Motiv: kjer se srečata kultura in narava.
- Nosilni produkti: poslovna srečanja in dogodki, kultura, krožna potovanja in gastronomija.
- Sekundarni/podporni produkti: »outdoor«, nakupovanje, posebni interesi, doživetja narave, igralništvo, športni turizem.

Nova strategija uvaja »vodilne destinacije« in »druge destinacije«, ki se med seboj razlikujejo po številu nočitev na letni ravni. LUR ima dve od šestih »vodilni destinaciji« v makro destinaciji, in sicer Ljubljano in Kamnik, ter tri »druge destinacije« od štirih: Domžale, Vrhniko in Srce Slovenije.

V makro destinaciji so bile vzpostavljene naslednje turistične regije (RDO-ji): Regionalna destinacijska organizacija Osrednja Slovenija (RDO OS) in RDO Zasavje, del območja, ki je sedaj v tej makro destinaciji, je bil prej vključen v RDO Jugovzhodna Slovenija (Bela krajina, Kočevsko-ribniško in del ožje Dolenjske).

Med 5 TOP doživetji, navedenimi v nacionalni turistični strategiji, so tri v LUR:

- Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016 in kulturna prestolnica Slovenije: Plečnikova Ljubljana, zelena Ljubljana, aktivna Ljubljana, kulturna Ljubljana, športna Ljubljana, več kot 10.000 festivalov in prireditev letno.
- Zgodovinsko mestno jedro Kamnika in pastirska dediščina Velike planine, ki ju povezuje ljubezenska zgodba sira trniča.
- Krajinski park Ljubljansko barje, naravno področje močvirij in šotišč, znano po redkih živalskih in rastlinskih vrstah ter po ostankih prazgodovinske kulture koliščarjev (UNESCO).

- **Strategija razvoja turistične destinacije Ljubljana in ljubljanska regija 2021–2027 in nova strategija turizma v LUR za obdobje 2023–2027**

V Strategiji razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022 so si turistični akterji in občine v LUR zastavili ambiciozno vizijo: Regija Osrednja Slovenija je najbolj povezana in inovativna zelena turistična regija v Sloveniji. Vizija je bila usklajena z razvojno vizijo LUR 2014–2020: Zeleni motor razvoja – metropolitanska bioregija znanja.

Glede na ključne izzive v regiji je bilo oblikovanih pet temeljnih strateških ciljev za obdobje 2017–2022: (1) produkti, (2) trajnostni razvoj, (3) trajnostna mobilnost, (4) trženje in (5) »coaching«. Kako in v kolikšni meri so bili uresničeni, bo pokazala analiza v sklopu priprav nove strategije trajnostnega razvoja in trženja za regijo za obdobje 2023–2027. Turizem Ljubljana, ki opravlja funkcije RDO Osrednja Slovenija (operativno, promocijsko, distribucijsko in razvojno), je zaradi iztekanja Strategije razvoja in trženja turistične destinacije Ljubljana za obdobje 2014–2020 oktobra 2019 izbrala izvajalca za pripravo nove strategije, ki bo delno vključila tudi regijo. Ker je delež tujih turistov v Ljubljani in regiji najvišji v državi (94 % v letu 2016), je bila sprejeta odločitev, da se v turistične namene uporablja naziv Ljubljanska regija. Nova strategija turizma v LUR 2023–2027 bo določila cilje in prioritete razvoja turizma v regiji za pet od skupno sedmih let tega programskega obdobja, prav gotovo pa bo v skladu z nacionalno strategijo, katere usmeritev je naslednja: Slovenija je zelena, aktivna in zdrava destinacija za 5* (pet zvezdnica) doživetja, nadgradila bo obstoječo regionalno strategijo za RDO Osrednja Slovenija in se bo smiselno navezovala na novo strategijo turistične destinacije Ljubljana za obdobje 2021–2027.

V obstoječi Strategiji razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022 so navedeni pričakovani rezultati do leta 2022 (str. 52):

- **Produkti:** v regiji so razviti unikatni in privlačni integralni turistični produkti, ki ponujajo edinstvena, preprosto dostopna doživetja ter izkustvena raziskovanja regije, prilagojena različnim ciljnim skupinam in dolžini njihovega obiska.
- **Trajnostni razvoj:** regija je zaokrožena geografska in turistična celota, ki nastopa s skupno zeleno zgodbo. Stalno naraščajoč delež turističnih deležnikov dokazano (certifikati) uporablja sistem trajnostnega poslovanja, lokalne zelene verige in trajnostno mobilnost.
- **Trajnostna mobilnost:** v regiji so uvedeni novi sistemi trajnostne mobilnosti, ki dopolnjujejo potrebe po mobilnosti prebivalcev regije in so privlačni za uporabo med turisti.
- **Trženje:** regija je vizualno in vsebinsko predstavljena na sodoben in kreativen način ter jasno komunicira najbolj zanimive vsebine in doživetja. Pozicionirana je kot regija lahko dostopnih in avtentičnih doživetij, ki obiskovalce učinkovito motivira k obisku.
- **»Coaching«:** dobro začrtan in utečen sistem podpornega okolja na regionalni ravni, ki dnevno pomaga pri reševanju izzivov in skupnem delovanju regije, s tem pa prinaša boljše rezultate tako za posamezno občino kot regijo.

Obstoječa Strategija razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022 se navezuje na vse tri razvojne prioritete RRP LUR 2014–2020, ki so strukturirani v programe in ukrepe, in sicer:

1. Rast konkurenčnosti regijskega gospodarstva → Dvig konkurenčnosti turizma je eden od temeljnih izzivov turizma (izboljšanje/nadgradnja kakovosti in infrastrukture ponudbe za večje povpraševanje in potrošnjo).
2. Ohranjeno okolje in trajnostna raba virov → Trajnostni razvoj turizma je umeščen med temeljne razvojne smeri turizma.
3. Ljudem prijazna regija → Trajnostna mobilnost je opredeljena kot ena od petih prioritete strateškega razvojnega modela Turizem Osrednja Slovenija 2022.

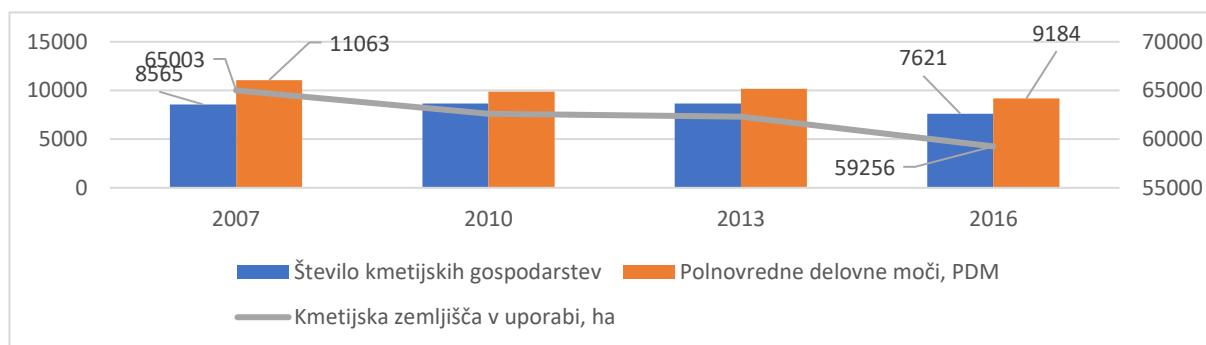
3.4 KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

Analiza stanja kmetijstva razvoja podeželja v LUR

Kmetijstvo in podeželje vplivata na kakovost bivanja in prostora za prosti čas ter pomembno vplivata na varnost, dostopnost in kakovost hrane.

V LUR je 59.256 ha zemljišč v kmetijski rabi, kar je okoli četrtnina celotnega ozemlja regije. Glede na rabo prevladujejo trajni travniki in pašniki, njiv je približno četrtnina, nekaj odstotkov površin pa zavzemajo trajni nasadi. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi je v LUR najmanjša v Sloveniji. V regiji je le 10,9 % kmetijskih gospodarstev v Sloveniji (SURIS, 2016). Gozdovi v LUR pokrivajo 1.334,31 km² ozemlja, kar je 57 % območja regije. Gozdna posest je izredno razdrobljena, saj je na celotnem območju regije kar 56.000 lastnikov gozdov (ZGS, Območni načrt 2021 – 2030).

Slika 8: Kmetijska gospodarstva in kmetijska zemljišča v LUR

Vir: SURS, 2019

Kmetijske in gozdne površine pokrivajo večino območja LUR (več kot 50 %) in tako pomembno določajo krajinsko podobo regije. Kmetijska raba je intenzivna na nižinskih območjih, v hribovitih predelih pa je ekstenzivna in v opuščanju. Gozd prekriva zlasti hribovita, strmejša in težje dostopna območja (Urbanistični inštitut idr., 2009).

Število kmetijskih gospodarstev se je iz 8.565 v letu 2007 zmanjšalo za 12,3 %, kar je povezano tudi z zmanjšanjem obsega kmetijskih zemljišč v dejanski rabi. V regiji se povečuje število pridelovalcev poljščin (950 v letu 2007 na 1.313 v letu 2016) in gojiteljev trajnih nasadov (iz 91 kmetijskih gospodarstev v letu 2007 na 243 v letu 2016), hkrati se zmanjšuje število prašičerejcev, perutninarjev in živinorejcev, kar pomembno vpliva na stopnjo samooskrbe regije z mesom in mesnimi proizvodi. Temu primerno se je spremenil tudi obseg kmetijskih zemljišč za posamezne namene – na primer povečan obseg kmetijskih zemljišč za pridelavo poljščin iz 3.898 ha v letu 2007 na 6.681 ha v 2016 (SURS, 2016).

Od skupno 8.673 kmetijskih gospodarstev v regiji je bilo 217 kmetijskih gospodarstev z ekološkim kmetovanjem (2,5 %), 28 pa v postopku preusmeritve v ekološko kmetovanje (SURS, 2010).

Na podlagi razpoložljivih podatkov (SURS, Popis kmetijstva 2010) ugotavljamo, da ima LUR (tudi v primerjavi s slovenskim povprečjem) še vedno izrazito slabo stopnjo samooskrbnosti s hrano in ne dosega slovenskega povprečja. Dejstvo je, da na to v veliki meri vpliva razmeroma velika koncentracija prebivalstva na eni strani in omejen proizvodni potencial na drugi.

Ljubljansko gozdnogospodarsko območje je največje območje v Sloveniji in zavzema 12 % površine Slovenije. Na območju je največ mešanih gozdov (60 %), pretežno listnatih gozdov je 26 %, iglastih pa le 14 %. Med drevesnimi vrstami glede na lesno zalogo prevladujeta bukev (38 %) in smreka (27 %). Letni prirastek gozdov znaša 7,5 m³/ha, letni možni posek pa 5,8 m³/ha (ZGS, 2012).

88 % gozdov v LUR je v zasebni lasti, gozdov v državni lasti je 11 %, občinskih gozdov je manj kot 0,5 %. Večina lastnikov ima močno razdrobljeno in prostorsko nepovezано posest (povprečna gozdna posest v zasebnih gozdovih meri 2,9 ha) ter nima interesa za gozdnogojitvena in varstvena dela. Na gospodarjenje z gozdovi v zadnjih letih vse bolj vplivajo naravne ujme, ki so posledica podnebno nestabilnega okolja.

Na območju LUR delujejo štiri Lokalne akcijske skupine (LAS), ki že drugo programsko obdobje aktivno delujejo na področju razvoja podeželja. V LAS-e je vključeno celotno območje LUR. V preteklem programskem obdobju so se po principu »Lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« (CLLD) realizirale

številne lokalne pobude s področja ustvarjanja novih delovnih mest, razvoja osnovnih storitev, večji vključenosti mladih, žensk in drugih ranljivih skupin ter varstva okolja in ohranjanja narave.

Potenciali za razvoj kmetijstva in podeželja v LUR

Razvoj podeželja je nerazdružljivo povezan z razvojem kmetijstva in gozdarstva. Poleg gospodarskega pomena kmetijstva in pridelave hrane v ospredje prihajajo tudi njegove druge funkcije, saj kmetijstvo ohranja poselitev na podeželju in prispeva k razvoju drugih dejavnosti na podeželju, kot so turizem, obrt ter ohranjanje kulturne dediščine in krajine. Prav tako kmetijstvo opravlja pomembno funkcijo v okoljskem segmentu in z ozemeljskega vidika.

Z gospodarskega vidika so velik potencial trajnostna proizvodnja hrane, prehranska varnost, širjenje in povezovanje proizvodnje za trg ter organizacija prehranskih verig – vključno s predelavo in trženjem kmetijskih in tradicionalnih izdelkov tako na lokalni kot regionalni ravni. Tržna niša je predvsem ekološko pridelana hrana, saj povpraševanje slovenskih porabnikov po njej stalno raste, ponudba iz domače pridelave pa povpraševanja ne more zadovoljiti. Pomembni segmenti so pospeševanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in lesnopredelovalni industriji, ohranjanje kulturne dediščine podeželja ter prenos in oživljanje tradicionalnih in specifičnih znanj in veščin ter obenem predstavitev teh poklicev kot privlačnih in podjetniško usmerjenih. Potencial in izziv je tudi implementacija inovativnih tehnologij v kmetijstvu in lesni proizvodnji. Ob tem ne smemo pozabiti na les kot naravno gradivo za gradnjo stavb in obnovljiv vir energije.

Z okoljskega vidika je potencial kmetijstva in gozdarstva v trajnostnem upravljanju naravnih virov in surovin. Kmetijski sektor pomembno prispeva k podnebnim spremembam, ki vse bolj spreminjajo pogoje za pridelavo hrane in rejo živali. Ob tem je treba izpostaviti omejeno sposobnost kmetijskega sektorja k blaženju podnebnih sprememb, če želimo ohraniti ali povečati obseg proizvodnje hrane.

S prostorskega vidika je potencial v uravnoteženem prostorskem razvoju ter vzporednem ohranjanju kakovostnih kmetijskih površin z velikim ekološkim pomenom. Kulturna (kmetijska) krajina kot javna dobrina ima v prihodnjem razvoju kmetijstva pomembno mesto. Na težje dostopnih območjih, kjer ni pričakovati visoko konkurenčno pridelavo je potencial v kombinaciji dohodkovnih virov in razvoju nižnih proizvodov z visoko dodano vrednostjo.

K uspešnemu razvoju podeželja veliko prispevajo LAS-i, ki v okviru skupnega pristopa LEADER/CLLD preko lokalnih pobud in spodbujanjem sodelovanja med različnimi deležniki izkoriščajo različne priložnosti. Kot potencial izpostavljamo sinergijo med pridelavo in predelavo hrane s turizmom na podeželju, kreiranje novih podjetniških priložnosti na podeželju, oskrba javnih zavodov z lokalno hrano, medgeneracijsko sodelovanje in uvajanje novih storitev za starejše ter naložbe v manjšo podporno infrastrukturo. S tem namenom je treba iskati sinergije med različnimi resornimi politikami in povezati financiranje in vseh evropskih skladov. V naslednjem programskem obdobju se kažejo možnosti koriščenja sredstev ESPRA 2021-2027 za razvoj akvakulture na območju regije.

3.5 OBMOČJA NARAVNIH KAKOVOSTI

Analiza stanja območij ohranjanja narave v LUR

Značilnosti LUR so velika gozdnatost in velik delež naravno ohranjenih območij, predvsem v hribovitih delih regije. Na severni strani jo uokvirjajo Kamniško-Savinjske Alpe, na jugu pa Dinaridi. Posebnost so tudi vodotoki (Sava, Ljubljana, Kamniška Bistrica) in Ljubljansko barje, kjer je večje poplavno območje. Regija je bogata z vodnimi viri.

V regiji je 67 ekološko pomembnih območij (EPO), ki imajo velik pomen za ohranjanje habitatov ter številnih rastlinskih in živalskih vrst. Evropsko omrežje Natura 2000 pokriva kar 26,7 % regije, kar je precej nad evropskim povprečjem (18 %). Najvišji delež pokritosti z Naturo 2000 je v občinah Borovnica, Brezovica in Ig (več kot 80 % celotne površine občine). V regiji je 31.419 ha površin (12,3 % celotne regije), ki sodijo med zavarovana območja narave (ZON). Med temi 74 območji jih ima 8 status krajinskega parka, 10 naravnega rezervata, 21 naravnega spomenika in 28 spomenika oblikovane narave (ZRSVN, 2019). Občini z največjo površino zavarovanih območij sta Dobrova - Polhov Gradec in Medvode, ki ju pokriva krajinski park (KP) Polhograjski Dolomiti, ki deloma sega tudi v MOL. V MOL ležijo še trije krajinski parki: KP Zajčja dobrava, KP Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib ter KP Ljubljansko barje, ki se razprostira tudi čez občine Borovnica, Brezovica, Vrhnika, Log - Dragomer, Škofljica in Ig. V občini Grosuplje se nahaja KP Radensko polje, v Domžalah pa Spominski park revolucionarnih tradicij. KP Ljubljansko barje, Radensko polje ter Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib imajo izbranega upravitelja, ki na območju zavarovanja opravlja varstvene, strokovne, nadzorne in upravljalne naloge. Zavarovana območja – točke so najbolj zgoščene v občini Logatec, gre za zavarovana izjemna drevesa. Območja naravnih vrednot so enakomerno razporejena po vsej regiji, medtem ko se zgostitve naravnih vrednot – točk pojavljajo v občinah Kamnik, Logatec, Grosuplje in v MOL.

Analiza stanja na področju zelene infrastrukture v LUR

S sprejetjem strateškega dokumenta o zeleni infrastrukturi (ZI) (Evropska komisija, 2013) naj bi se na ravni držav EU pospešilo sistemsko vključevanje zelene infrastrukture v širši nabor resornih politik. Evropska definicija ZI opredeljuje kot strateško načrtovano mrežo naravnih in polnaravnih območij, ki so zasnovana in upravljana na načine, ki zagotavljajo delovanje zelo širokega nabora (ekosistemskih) storitev oziroma funkcij na istem prostorskem območju. Te funkcije so lahko okoljske, ekološke, gospodarske in družbene. Obstaja veliko dokazov, ki kažejo, da lahko naložbe v ZI izboljšajo gospodarsko uspešnost območja, privabijo nova podjetja ter ustvarijo nove poslovne priložnosti in delovna mesta. Dokazi kažejo, da bližina ZI izboljša telesno in duševno zdravje prebivalcev ter ohranja in razvija vlogo kulturne identitete in prepoznavnosti kraja. Strategija varstva in razvoja ZI v LUR (RRA LUR, 2019) prepoznava jedrna večnamenska območja ZI, v katerih se prepletajo različni, pogosto konfliktni interesi in rabe, ki izhajajo iz zagotavljanja raznolikih funkcij. Primeri takih območij so: Ljubljansko barje, Polhograjski Dolomiti, Golovec, Obsavski prostor, Radensko polje, Velika Planina in tudi območja nekaterih jezer (npr. Zbiljsko jezero, Gradiško jezero, Podpeško jezero). Na teh območjih je izrazito pomembno iskanje ravnovesja med potrebami družbe in ohranjanja ekosistemskih funkcij.

Območja ohranjanja narave (ZON, NV, Natura 2000) in omrežje ZI so pomembna predvsem z vidika ohranjanja in povečanja biotske raznovrstnosti pa tudi zaradi drugih družbenih (npr. zdravje, kakovost bivanja, kulturna identiteta) in gospodarskih funkcij (npr. ohranjanje vodnih virov, biomasa, privlačnost za turizem). Na lokalni ravni pa so pomembna tudi druga, manjša območja ali elementi (npr. drevoredi,

obvodna vegetacija, ipd.). Za regionalni nivo je pomembna prepoznava tako večjih sklenjenih območij, kot tudi koridorjev za povezanost sistema in ohranjanja naravnega ravnovesja.

Potenciali območij naravnih kakovosti v LUR

Največji konflikti v prostoru v LUR so prisotni v odprtem prostoru in zelenih površinah v neposredni bližini poselitvenih območij. Tu je pritisk na zelene površine zaradi širjenja poselitve in izgradnje infrastrukture največji.

Stanje dobro ohranjenega okolja v regiji je treba vzdrževati, saj je takšno okolje osnova za ohranjanje biotske raznovrstnosti, krajinske pestrosti in zagotavljanje ekosistemskih storitev, hkrati pa pomeni kakovostno bivalno okolje za prebivalce regije in velik potencial za razvoj naravi prijaznega turizma.

3.6 POSELITEV IN RAZVOJ NASELIJ

Analiza stanja poselitve v LUR

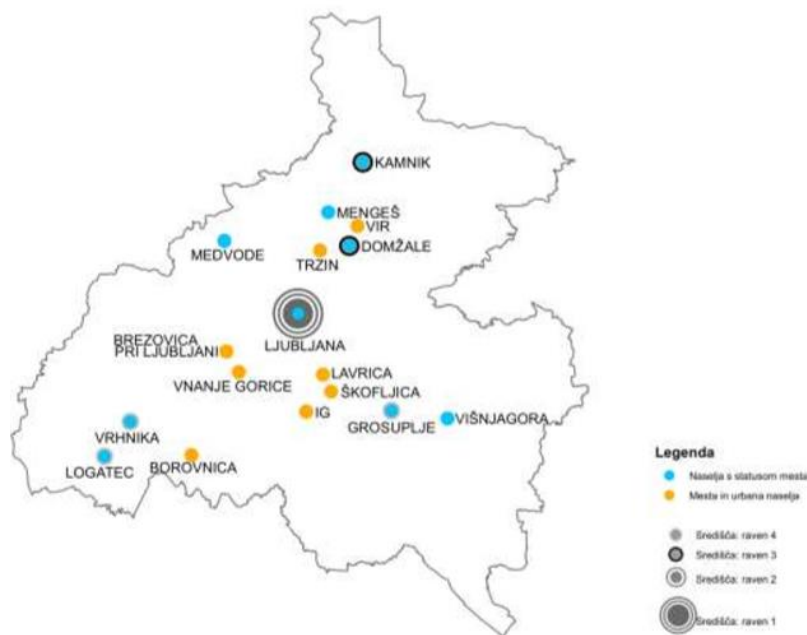
LUR ima na državni ravni izjemno ugoden centralni geostrateški položaj. Regija ima policentričen sistem poselitve z visoko koncentracijo in razvitostjo centralnih in storitvenih dejavnosti.

Največji vpliv na poselitev LUR imata dejavnika geomorfološke značilnosti in prometni koridorji. Iz gostega urbanega jedra znotraj avtocestnega obroča Ljubljane se poselitev širi zvezdasto v 5 razvojnih smereh, in sicer proti SZ (Medvode–Škofja Loka–Kranj), proti S (Trzin–Domžale–Kamnik), proti V (Dol-Litija), proti JV (Škofljica–Šmarje-Sap–Grosuplje), proti JZ (Brezovica–Borovnica–Vrhnika). Gre torej za območja zaposlitvenih središč in njihovih zaledij, ki se raztezajo zlasti vzdolž avtocestnega sistema, v območjih med njimi pa prevladuje razpršena gradnja. Na teh območjih razpršene pozidave izven koridorjev javnega potniškega prometa (JPP) se nadaljuje prostorsko in okoljsko negativni trend intenzivne pozidave.

V regiji je devet urbanih naselij s statusom mesta. Regijsko središče Ljubljana je hkrati tudi nacionalno središče mednarodnega pomena. Kot glavno raziskovalno, izobraževalno in zaposlitveno središče je cilj velikega števila dnevnih migracij znotraj regije kot tudi iz ostalih regij. Ljubljana je središče prve ravni, kjer se ohranjajo in razvijajo upravne funkcije najvišje ravni.

Domžale in Kamnik sta središči tretje ravni s storitvenimi, oskrbnimi in drugimi dejavnostmi, ki so potrebne za oskrbo urbanega jedra in njegovega gravitacijskega zaledja pretežno podeželskega značaja. Logatec, Vrhnika in Grosuplje so središča četrte ravni, v katerih se razvija oskrba na primarni ravni in teritorialna organizacija državne uprave.

Slika 9: Prikaz urbanih naselij in središč policentričnega urbanega sistema na območju Osrednjeslovenske razvojne regije

Vir: MOP DzGPS; kartografska podlaga: GURS; obdelava: MOP, DzGPS, 2019

Ostala naselja v regiji so pomanjkljivo opremljena s centralnimi funkcijami. Stanje še dodatno slabša negativni trend centralizacije lokalnih oskrbnih funkcij (zdravstveni domovi, pošte, banke, ...), kar niža kvaliteto bivanja in generira dodatno prometno obremenitev večjih urbanih središč. Naselja so tudi neustrezno pripravljena na staranje prebivalstva, kar bo postal izrazit problem že v bližnji prihodnosti.

V celotni regiji, predvsem pa v Ljubljani z okolico, je zelo izražena stanovanjska problematika, saj primanjkuje cenovno dostopnih stanovanj, kar je posledica centralizacije države in alternativnih oblik najema za turistične namene.

Potenciali in ovire prostorskega razvoja v LUR

Stalne okoljske in ekonomske spremembe zahtevajo trajnosti prostorski razvoj, ki s hitrimi odzivi zagotavlja odpornost in prilagodljivost prostora. LUR bo krepila svojo podporo strateškemu participativnemu in izvedbenemu prostorskemu načrtovanju.

Za LUR je značilna prostorska privlačnost, ki je rezultat prepoznavne identitete prepleta urbanega z zelenim podeželskim zaledjem, dobrih pogojev za zaposlitev in izobraževanje ter kakovostno preživljanje prostega časa in rekreiranja. Po zadnjih podatkih (Selitveno gibanje prebivalstva, SURS 2018) beleži regija pozitiven selitveni prirast in je edina slovenska regija, kjer v vseh občinah raste število prebivalcev. Regija bo s prostorskim razvojem nadgrajevala svojo privlačnost in hkrati ohranjala svoj značilni preplet naravne, krajinske in urbane strukture.

Zmanjšanje dnevnih migracij ostaja največji izziv tudi v tej perspektivi, orodje za doseganje ostajajo enaka, policentričen razvoj regije, s katerim se bo dosegalo zmanjševanje potreb po migracijah in spodbujanje trajnostne mobilnosti s posodabljanjem železniškega prometa in JPP.

Regija si bo prizadevala reševati stanovanjsko problematiko. S policentričnim urbanim sistemom se bo razvijalo omrežje središč, kjer bo vsem prebivalcem zagotovljena ekonomična in varna dostopnost do javnih funkcij, storitev, delovnih mest in stanovanj.

3.7 MOBILNOST

Analiza stanja mobilnosti v LUR

Z lego na stičišču evropskih prometnih koridorjev (balkansko-jadranski in mediteranski koridor) je LUR pomemben povezovalni člen različnih kohezijskih območij EU. Z železniškim tovornim in potniškim vozliščem v Ljubljani, bližino koprskega tovornega pristanišča ter z mednarodnim letališčem Jožeta Pučnika Ljubljana ima LUR pomembno vlogo pri gospodarskem povezovanju srednje z jugovzhodno Evropo ter Alp z Jadranom. Vpliv LUR na globalni, evropski, medregionalni in nacionalni ravni se kaže tudi v pomenu cestnega blagovnega prevoza, ki je med letoma 2014 in 2018 zabeležil 20 % rast (SURS, 2019), kar je precej nad slovenskim povprečjem (6 % rast naloženega blaga med 2014 in 2018).

Na prometni in gospodarski razvoj LUR sta v zadnjem desetletju najbolj vplivala predvsem dokončanje avtocestnega cestnega križa in uvedba vinjetnega sistema cestninjenja. S povečanjem vplivnega zaledja LUR so se spremenili predvsem poselitveni in dnevni migracijski vzorci prebivalstva. Čeprav je velik del prebivalstva LUR zgoščen v Ljubljani (53 %), se zgostitev prebivalstva izven Ljubljane oblikuje predvsem ob glavnih prometnicah v smeri proti Vrhniki, Medvodam, Domžalam in Kamniku ter Grosuplju in Ivančni Gorici.

- **Osební motorni promet, motorizacija in prometna varnost**

LUR je z glavnim mestom Ljubljano zaradi številnih delovnih mest in šolskih ustanov najpomembnejši cilj migracijskih tokov v Sloveniji. Podatki SURS iz leta 2018 kažejo, da je v Ljubljani več kot četrtnina vseh delovnih mest v državi, kar pomeni, da se preko 120.000 delovno aktivnega prebivalstva Slovenije dnevno pripelje v Ljubljano (od tega se jih 25 % v Ljubljano pripelje iz drugih občin LUR). Proces centralizacije pa se ne ustavlja. Podatki o indeksu delovne migracije (porast indeksa med letoma 2014 in 2018 za 2,3) kažejo, da LUR postaja vse bolj privlačna za delo in šolanje. Na žalost pa večina dnevnih migracij, tudi na krajših razdaljah, poteka z osebnimi avtomobili.

V primerjavi z ostalimi državami v EU so gospodinjstva v Sloveniji in LUR namenila nadpovprečni delež svojih sredstev za osebno mobilnost (16 %), kar je po podatkih SURS najvišja vrednost v celotni EU (SURS, 2018). Navezanost na osebna vozila v LUR se odraža tudi prek kazalnika števila osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev (stopnja motorizacije), ki je, kot prikazuje spodnja tabela, iz leta 2014 do leta 2018 povečala za 22 vozil na 1.000 prebivalcev. Kljub vsemu je treba poudariti, da je stopnja motorizacije v LUR med najnižjimi glede na slovenske regije.

Tabela 6: Število osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev v LUR in Sloveniji

Število osebnih avtomobilov na 1.000 preb.	2014	2015	2016	2017	2018	Indeks 2014/2018
Osrednjeslovenska statistična regija	508	517	522	530	530	104,3
Slovenija	518	523	531	541	549	105,9

Vir: SURS, 2019

Analiza povprečnega letnega dnevnega prometa (PLDP) na glavnih prometnicah v LUR (DARS, 2019) kaže, da so izzivi zaradi velikih prometnih obremenitev očitne na vseh krakih avtocestnega križa, na ljubljanskem obroču ter na nekaterih glavnih državnih cestah, kjer so migracijski tokovi iz zaledja proti Ljubljani najmočnejši (npr. Škofljica, Medvode, Trzin, itd.). Tretjino prometnih obremenitev na avtocestnem križu in ljubljanskem obroču predstavljajo tudi tranzitni prometni tokovi, ki so zgoščeni na primorskem avtocestnem kraku (vpliv Luke Koper) ter na posameznih odsekih južne ljubljanske obvoznice.

Kljub povečani stopnji motorizacije v LUR, podatki o prometnih nesrečah s smrtim izidom (AVP, 2019) kažejo, da je LUR med prometno varnejšimi regijami v Sloveniji. Skladno z upadanjem števila umrlih v prometnih nesrečah na državni ravni je upadlo tudi število umrlih na cestah v LUR (24 nesreč s smrtnim izidom v letu 2016, 20 v letu 2017 ter 11 v letu 2018).

Tabela 7: Statistični podatki o prometnih nesrečah na 10.000 prebivalcev LUR in Sloveniji

Število umrlih v cestnoprometnih nesrečah na 10.000 preb.	2014	2015	2016	2017	2018	Indeks 2014/2018
Osrednjeslovenska statistična regija	0,4	0,5	0,4	0,4	0,2	50
Slovenija	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	80

Vir: SURS, 2019

Potenciali razvoja mobilnosti v LUR

- **Javni potniški promet**

JPP, ki ga predstavljata avtobusni in železniški potniški promet, je trenutno največji potencial razvoja trajnostne mobilnosti v LUR. Analize dostopnosti v LUR in Ljubljani (Koblar, 2017; ZRC SAZU, 2012) so pokazale, da je LUR relativno dobro pokrita z javnimi prevoznimi sredstvi. Do 30 minut oddaljenosti do mestnega središča z vsemi razpoložljivimi sredstvi JPP prebiva 49 % prebivalcev LUR. Zadovoljivo je tudi dejstvo, da le 10 % prebivalcev regije nima dostopa do JPP (razdalja 1.000 m po omrežju pešpoti). Kljub zadovoljivim storitvam mestnega JPP (porast števila uporabnikov med letoma 2014 in 2017 za 1,5 %, podaljšanje skupne dolžine linij za 2,6 km) pa število uporabnikov medkrajevnega JPP stagnira (LPP, 2019).

Pregled voznih redov JPP na medkrajevnih povezavah pa kaže, da je JPP na teh povezavah še vedno nekoliko prepočasen, premalo frekventen, časovno nepredvidljiv in cenovno nekonkurenčen osebnemu motornemu prometu. 8 % dnevnih migrantov redno uporablja javni prevoz v regiji, od katerih ima večina abonentske vozovnice (osnovnošolci, dijaki, študentje in uporabniki sistema

Integriran javni potniški promet (IJPP) oziroma prebivalci LUR in drugih regij, ki nimajo možnosti prevoza z osebnim avtomobilom. Ocene kažejo, da maksimalne kapacitete vozil regijskega JPP (avtobusi in vlaki skupaj) v času jutranjih prometnih konic (med 6h in 9h) znašajo le približno 18.000 sedišč, kar je skoraj sedemkrat manj od števila dnevnih migrantov v regijo.

Povezljivost storitev JPP in osebnih motornih vozil v LUR dopolnjuje 11 delujočih sistemov Parkiraj in se pelji (P+R), katerih namen je zaustaviti motorni promet čim bližje njegovemu izvoru in preusmeritev potnikov na JPP. Znatno delež P+R v regiji predstavljajo lokacije znotraj Ljubljane, kjer že danes deluje šest P+R s skupaj 2.128 parkirnimi mesti.

- **Trajnostna mobilnost in celostno prometno načrtovanje v regiji**

Z izjemo kolesarjenja v urbanem območju Ljubljane in nekaterih manjših urbaniziranih središč ima kolesarjenje v vlogi dnevne mobilnosti v LUR še velik potencial. Pretežni del prebivalstva živi na ravninskem delu regije, razdalje med naselji pa so razmeroma kratke (do 10 km) in premagljive s kolesi. Če upoštevamo zastoje v prometnih konicah, bi bil ob ustrezni infrastrukturi potovalni čas z električnimi kolesi ali v kombinaciji »kolo+JPP« lahko celo krajši ali vsaj primerljiv času potovanja z avtomobilom. Z izgradnjo kolesarske infrastrukture za dnevno mobilnost znotraj regije se v naslednji programski perspektivi pričakuje izboljšanje pogojev za dnevno kolesarjenje na regionalni ravni.

Čeprav je prometna povezljivost regije sicer doprinesla k hitremu gospodarskemu razvoju in konkurenčnosti regije v domačem in evropskem prostoru, pa na osebnem motornem prevozu temelječa mobilnost ne vodi v dolgoročen trajnostni razvoj. Z namenom izboljšanja dolgoročnega stanja trajnostne mobilnosti in prometnega načrtovanja je bila v oktobru 2018 sprejeta Celostna prometna strategija Ljubljanske urbane regije (CPS LUR). Strategija z vizijo, strateškimi cilji in akcijskim načrtom predstavlja strateško izhodišče za pripravo mobilnostnih vsebin RRP, saj je pomemben strateški regijski dokument za nadaljnji razvoj trajnostne mobilnosti in prostorskega načrtovanja v LUR. Pomen celostnega prometnega načrtovanja je prepoznan tudi na lokalni ravni, saj je imelo do leta 2018 vsaj devet občin v LUR (upoštevajoč Litijo) izdelano občinsko celostno prometno strategijo (CPS), skladno z nacionalnimi smernicami za trajnostno prometno načrtovanje (SPTM, 2019).

3.8 ENERGETSKA INFRASTRUKTURA IN OSKRBA Z ENERGIJO

Analiza energetske infrastrukture in oskrbe z energijo

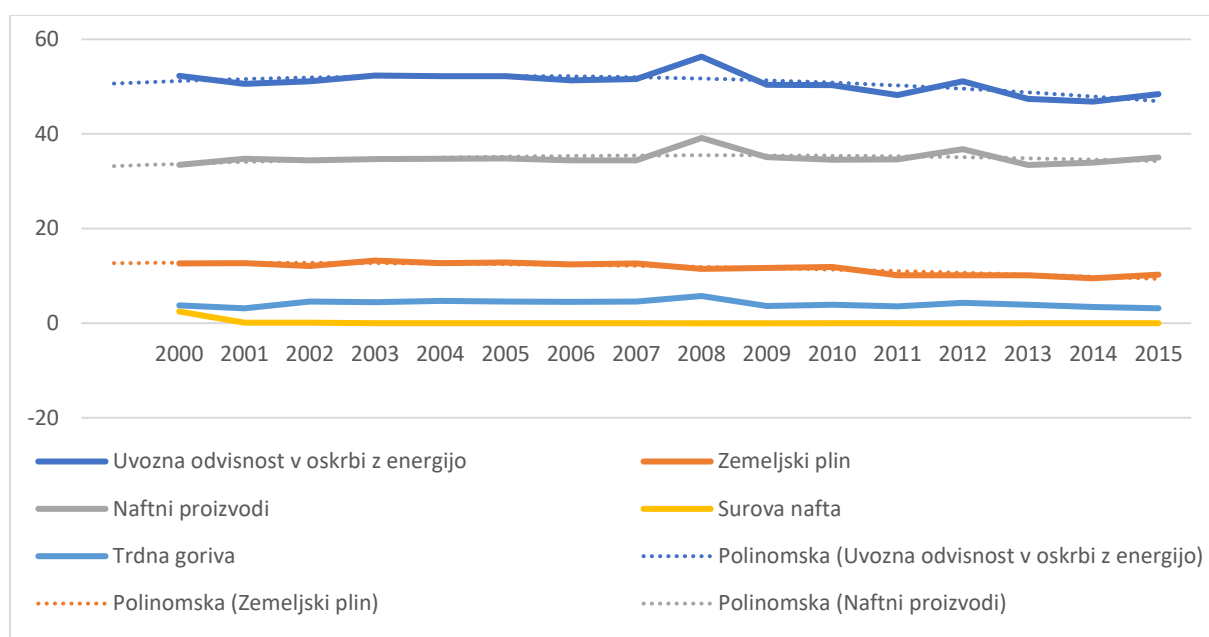
Razvoj energetike predstavlja enega temeljev gospodarskega razvoja in je strateškega pomena za razvoj regionalnega gospodarstva, saj je zagotavljanje energije nujno tako za življenje ljudi kot tudi delovanje gospodarstva. Energetika pomembno vpliva na dobrobit regije in občanov. V skladu z rastočim pomenom obnovljivih virov energije ter lokalne in decentralizirane oskrbe narašča tudi pomen energetske politike na lokalnem oziroma regionalnem nivoju.

Energetska politika se na lokalnem nivoju določa z lokalnimi energetske koncepti (LEK). Večina občin jih sicer ima, a so ti v veliki meri že potrebni prenove. Največkrat so med seboj tudi nepovezani. Občine so pri tem podvržene izzivu zagotavljanja zadostnega deleža obnovljivih virov energije, ki ga zahtevajo nacionalni cilji. Ta izziv ni za vse občine enak, saj je odvisen od naravnih danosti in rabe energije v

posamezni občini. Regionalno povezovanje na tem področju je torej koristno in postaja z rastočim pomenom podnebne komponente v energetiki čedalje pomembnejše.

Trije ključni cilji energetske politike so: zagotoviti zanesljivo, cenovno dostopno in okolju prijazno energijo. Zanesljiva oskrba z energetiko temelji na lastnih virih. Slovenija je energetska odvisna država, uvozimo skoraj polovico energentov. Po podatkih SURS je ta delež za leto 2018 znašal 48 %, kar je sicer nekoliko manj od povprečja EU. Ta se giblje od manj kot 7 % v Estoniji pa do 100 % na Malti. Gibanje uvozne odvisnosti pri nas kaže spodnja slika. Opazen je trend nižanja uvozne odvisnosti in stalen rahel upad uvoza vseh obravnavanih energentov z izjemo naftnih proizvodov. Ti pomenijo največji delež uvoza, ki ostaja bolj ali manj stalen in se giblje okoli dobre tretjine.

Slika 10 Uvozna odvisnost (%) v oskrbi z energijo v Sloveniji

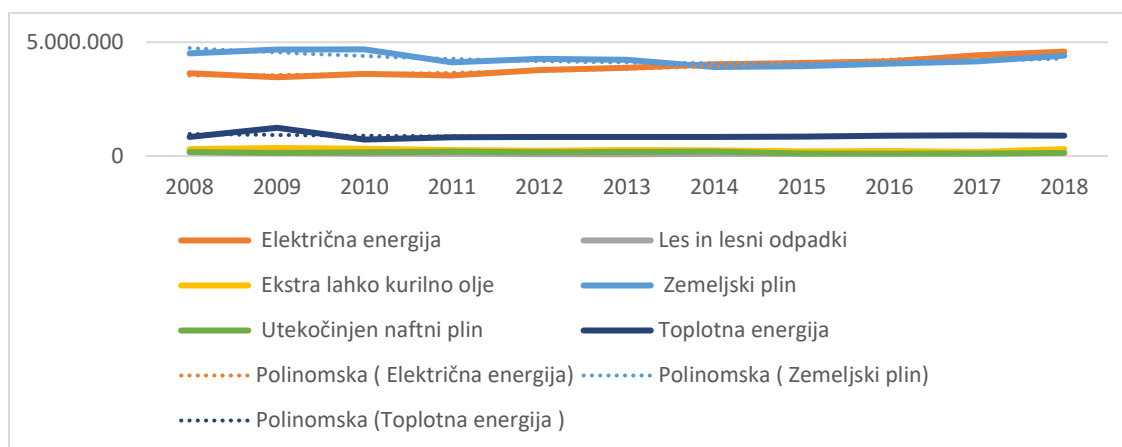

Vir: ARSO, Kazalci okolja, 2017

Tudi v strukturi oskrbe z energijo prevladujejo naftni proizvodi. Po podatkih SURS je njihov delež v letu 2018 znašal 34 %, delež jedrske energije skoraj 22 %, delež energije iz obnovljivih virov (vključno s hidroenergijo) je znašal 17 %, delež premoga 16 % in delež zemeljskega plina 11 %. Končna raba energije v Sloveniji je v letu 2018 znašala 211.000 TJ. Največji delež, kar 40 % energije, porabimo v prometu, drugi največji porabnik je predelovalna industrija z gradbeništvom s 27 %, sledijo gospodinjstva z 21 % in preostala raba s kmetijstvom z 12 %.

Statistični podatki kažejo na procentualno rast rabe naftnih proizvodov in stalno rast rabe električne energije. Gibanje rabe energije v LUR v predelovalni dejavnosti prikazuje spodnja slika. Največji delež odpade na zemeljski plin in električno energijo. Medtem, ko je poraba prvega v zadnjih letih nekoliko upadla, pa je razvidna stalna rast rabe električne energije. Ta trend se pričakuje tudi v prihodnje.

Slika 11: Poraba energije v LUR na področju predelovalne dejavnosti

Vir: SURS, 2019

Primerjava rabe energije v predelovalni dejavnosti v Sloveniji in LUR v letih 2014 in 2018 kaže na rast tako na državni kot tudi na regionalni ravni. Ta je 13-odstona v LUR in 9-odstotna v Sloveniji.

Tabela 8: Raba energije v predelovalni dejavnosti (GJ)

Raba energije v predelovalni dejavnosti (GJ)	2014	2018
Osrednjeslovenska statistična regija	9.542.797	10.810.921
Slovenija	47.966.000	52.314.000

Vir: SURS, 2019

V LUR lastne proizvodne moči zadoščajo le za manjši regionalnih potreb po električni energiji. Po podatkih iz leta 2009 je delež znašal 20 %. Po rabi električne energije izstopa MOL z dvema tretjinama celotne porabe regije. Za občine z večjo porabo električne energije (to so Trzin, Mengeš, Domžale, Logatec, Borovnica, Kamnik) je značilno, da imajo več velikih odjemalcev (industrija in storitveni sektor), medtem ko v ostalih občinah prevladuje gospodinjiski odjem (Urbanistični inštitut idr., 2009).

Potenciali razvoja energetske infrastrukture in oskrbe z energijo

V LUR je izraba obnovljivih virov energije za proizvodnjo električne energije majhna. Primerljivo z ostalimi regijami je predvsem stanje na področju sončnih elektrarn. Po podatkih Slovenskega portala za fotovoltaike je bilo 9. 5. 2019 v Sloveniji 3.389 sončnih elektrarn s skupno instalirano močjo 259,5 MW, od tega jih je bilo v LUR 410 s skupno močjo 30,3 MW.

Primerjava podatkov za leti 2014 in 2018 kaže na zastoj v gradnji sončnih elektrarn. Leta 2018 je bilo v Sloveniji 3.389 sončnih elektrarn s skupno močjo 259,5 MW. Komaj kaj več kot leta 2014, ko jih je bilo 3.374 z inštalirano močjo 257,7 MW. V LUR se je od 410 elektrarn in 30,3 MW inštalirane moči leta 2014 število povečalo na 413 in 30,6 MW v 2018 (PV portal, 2019). Od leta 2016 se sončne elektrarne gradijo predvsem za samooskrbo. V letu 2018 jih je bilo v Sloveniji že 2.147 s skupno močjo 20,6 MW, v LUR pa 382 s skupno 3,6 MW inštalirane moči.

Tabela 9: Sončne elektrarne

Sončne elektrarne	Slovenija		LUR	
	št.	P (MW)	št.	P (MW)
2014	3374	257,7	410	30,3
2018	3389	259,5	413	30,6

Vir: PV portal, 2019

Največji potencial za proizvodnjo električne energije predstavljajo prav sončna energija in hidroenergija ter lesna biomasa in geotermija za proizvodnjo toplote. Pri hidroenergiji je za regijo pomembna načrtovana veriga hidroelektrarn na zgornji/srednji Savi (HE Jevnica). Delež izrabe lesne biomase je na regionalni ravni precej manjši od deleža na nacionalni ravni. Ob načelih trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in ob vnovičnem zagonu lesne industrije pa predstavlja velik potencial. Najboljše možnosti za izrabo lesne biomase imajo podeželske občine, kot so Borovnica, Dobropolje, Ig, Ivančna Gorica, Logatec, Lukovica, Šmartno pri Litiji in Velike Lašče (Urbanistični inštitut idr., 2009). Energetska samozadostnost v LUR je nizka, v proizvodnji energije pa prevladujejo fosilna goriva. Ob prizadevanju za povečanje deleža obnovljive energije je še naprej pomembno tudi ozaveščanje javnosti (v sodelovanju s svetovalnimi storitvami) o pomenu učinkovite rabe energije ter o lokalnih obnovljivih virih energije, katerih izraba pomeni tudi možnost gospodarskega razvoja. Predvsem pa je pomembno spodbujati povezovanje vseh deležnikov, nadaljnji razvoj in raziskave na področju decentralizirane proizvodnje energije, integracije tovrstnih sistemov v (pametna) omrežja, hranilnike električne energije in učinkovite rešitve v javnem prometu. Dejstvo, da je, poleg Zasavske, LUR edina regija v Sloveniji brez lokalne energetske agencije pri tem predstavlja dodaten izziv.

3.9 OSKRBA S PITNO VODO, ODVAJANJE ODPADNIH VODA IN RAVNANJE Z ODPADKI

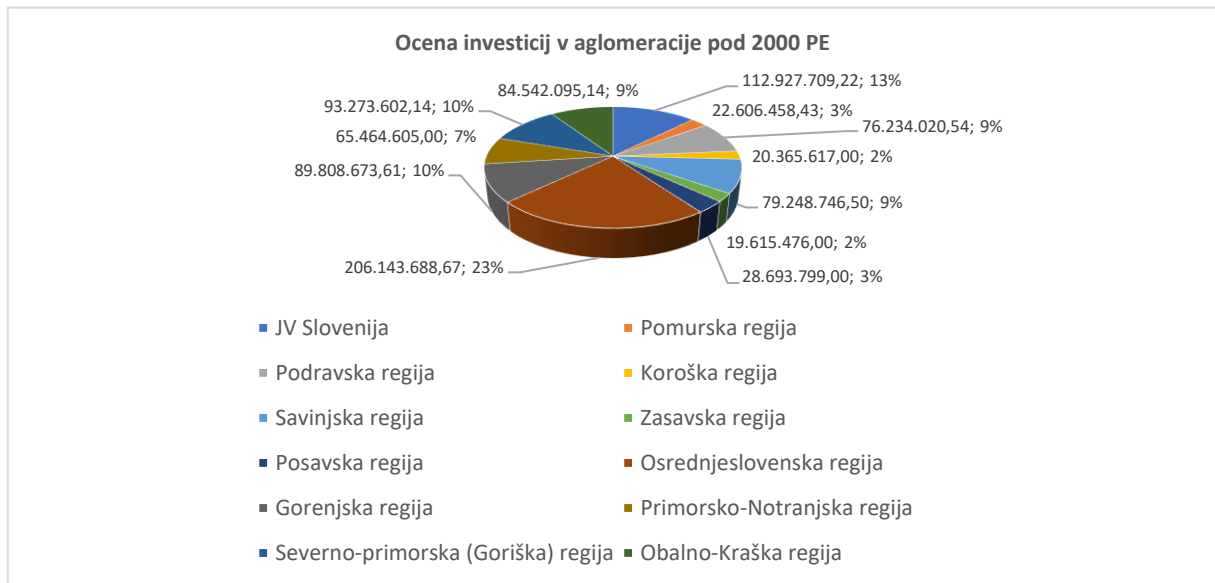
Analiza stanja oskrbe s pitno vodo, odvajanja odpadnih voda in ravnanja z odpadki v LUR

- **Odvajanje in čiščenje odpadnih voda**

V LUR je bil v letu 2018 zabeležen najmanjši delež odpadne vode, prečiščene pred izpustom v javno kanalizacijo v Sloveniji in sicer 58,6 %. Ta delež znaša v Pomurski regiji, ki ima največji delež prečiščene odpadne vode, kar 98,9 %.

Na območju Slovenije je evidentiranih 2.298 aglomeracij, od tega samo na območju LUR 397. Od vseh aglomeracij v LUR jih je kar 93 % (369) manjših od 2.000 PE, na območju regije pa je evidentirana velika potreba po njihovem opremljanju. Za vse aglomeracije pod 2.000 PE je Slovenija v svoji nacionalni zakonodaji določila rok za odvajanje komunalne odpadne vode po javnem kanalizacijskem omrežju in njeno čiščenje do leta 2021 oziroma 2023. Za ureditev stanja na tem področju so pristojne lokalne skupnosti, ki pa jim sedanji zagotovljeni viri ne omogočajo izvajanja potrebnih investicij. Po podatkih zbranih na nivoju Združenja regionalnih razvojnih agencij Slovenije (RRA GIZ) julija 2019, je v LUR za uresničevanje zakonodaje na tem področju potrebnih za 206 mio EUR investicij, kar predstavlja 23 % od vseh potreb v Sloveniji, ki znašajo 898,9 mio EUR.

Slika 12: Ocena investicij v aglomeracije pod 2.000 PE

Vir: RRA GIZ, 2019

V letu 2014 je bilo v LUR pred izpustom očiščenih v čistilnih napravah glede na stopnje čiščenja od 25.784.000 m³ odpadne vode:

- 2 % primarno (čiščenje komunalne odpadne vode s fizikalnim in/ali kemičnim postopkom, ki vključuje usedanje trdnih delcev ali drug postopek čiščenja, pri katerem se biološka potreba po kisiku v surovi odpadni vodi, izražena kot BPK5 (biološka potreba po kisiku po petdnevni inkubaciji), pred izpustom zmanjša za najmanj 20 %, količina neraztopljenih snovi pa se zmanjša za najmanj 50 %);
- 93 % sekundarno (čiščenje, ki vključuje biološko čiščenje s sekundarnim usedanjem ali drug postopek, v katerem se BPK (biološka potreba po kisiku) zmanjša vsaj za 70 %, KPK (kemijska potreba po kisiku), najmanj za 75 %, neraztopljene snovi pa se zmanjšajo za najmanj 90 %) in
- 5 % terciarno (čiščenje (dopolnilno sekundarnemu) odpadne vode po postopku, s katerim se dosega odstranjevanje dušika in fosforja ter/ali drugih onesnaževal, ki vplivajo na kakovost ali uporabo vode. Poleg sekundarnega čiščenja vključuje še postopek za zmanjšanje količine celotnega dušika za vsaj 70–80 % in/ali celotnega fosforja za vsaj 80 %. Obravnava se kot dodatno čiščenje substanc, ki so ostale po sekundarnem čiščenju. To izboljšano čiščenje je potrebno za t. i. občutljiva območja vodotokov).

V letu 2017 je bilo odpadne vode 41.447.000 m³, od tega 71 % sekundarno očiščene in 29 % terciarno očiščene.

Delež priključenosti skupne obremenitve, ki izvira iz aglomeracij oziroma območij poselitve, kjer sta poseljenost ali izvajanje gospodarske ali druge dejavnosti zgoščena tako, da je mogoče zbiranje in odvajanje odpadne vode pa javnem kanalizacijskem omrežju, se je v Sloveniji v zadnjih šestih letih občutno povečal. Na izboljšano stanje vpliva predvsem izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja po občinah, ki so bila v velikem obsegu sofinancirana tudi s kohezijskimi sredstvi. Med posameznimi statističnimi regijami so sicer kar precejšnje razlike v odstotku priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje. Največ skupne obremenitve, ki izhaja iz aglomeracij, je na javno kanalizacijsko omrežje

priključene v pomurski regiji, razmeroma nizek odstotek priključenosti pa ima primorsko-notranjska regija. V LUR je bil delež priključenosti v letu 2017 81,6 %.

- **Ravnanje z odpadki**

Malo več kot 726.000 ton ali skoraj 71 % komunalnih odpadkov, ki so nastali v Sloveniji leta 2018, je bilo zbranih ločeno. V LUR se je ločeno zbralo 74 % nastalih komunalnih odpadkov, teh je bilo 285.050 ton. Tudi v 2018 so jih, tako kot v prejšnjem letu, ločeno zbrali v največjem deležu v gorenjski statistični regiji (78 %), najmanj pa v koroški statistični regiji (55 %).

Prebivalec Slovenije je v letu 2018 v povprečju proizvedel 495 kg komunalnih odpadkov, v LUR pa 524 kg. V Sloveniji je v letu 2018 iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti nastalo 130 ton nevarnih odpadkov, od tega največ v LUR 32 ton in najmanj v zasavski regiji 0,5 tone. Od vseh zbranih odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti v Sloveniji, jih je po regijah največ prispevala Savinjska s 23,6 %, sledila je LUR z 22,7 % ostale regije pa so imele znatno nižje odstotke. Tretja po deležu je bila Gorenjska z 12,4 %.

- **Oskrba s pitno vodo**

S kakovostno vodo sta v Sloveniji najbolje preskrbljeni LUR in Jugovzhodna regija, kjer je na javno vodovodno omrežje priključenih okoli 99 % prebivalcev (Komunalna zbornica Slovenije, 2019).

Gospodinjstvom v LUR je bilo v letu 2018 iz javnega vodovoda dobavljenih 40,1 m³ vode na prebivalca, kar je skoraj enako kot v letu 2014, ko je bila dobava 40,6 m³. 40 m³ vode na prebivalca je bilo dobavljene tudi v Gorenjski in Savinjski regiji, večja količina je bila samo v Goriški regiji 51,8 m³, ostale regije pa so v letu 2018 imele manjše količine dobavljene vode iz javnega vodovoda, najmanj Zasavska regija 28,7 m³ (SURS, 2019).

Skoraj v polovici občin v LUR (11 občin) so ocenjene potrebe po vlaganju v gradnjo infrastrukture za oskrbo s pitno vodo v skupnem obsegu 31 mio EUR. Ker je več kot polovica občin v regiji z manj kot 10.000 prebivalcev, kar je bil pogoj za tovrstne investicije, izvedba projektov v perspektivi 2014–2020, v teh občinah ni bila možna.

Vodni viri v LUR so v letu 2018 primerljivi z letom 2014 in znašajo 45.467.000 m³. Glede na vire se je v LUR zmanjšala količina vode pridobljene iz izvirov, in sicer iz leta 2014 3.172.000 m³ na 2.546.000 m³ v letu 2018. Slednje jo uvršča šele na osmo mesto med regijami (slabše so Posavska, Pomurska, Zasavska in Podravska regija). Največ izvirske vode ima Goriška regija 13.469.000 m³, sledi ji Savinjska 9.902.000 m³ (SURS, 2019).

Potenciali na področju oskrbe s pitno vodo, odvajanja odpadnih voda in ravnanja z odpadki v LUR

Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda so še vedno velike potrebe po investicijah, potenciali pa se kažejo v uvedbi pametnih tehnoloških rešitev na tem področju (npr. nadgradnja čistilnih sposobnosti čistilnih naprav za odpadne vode) ter stabilni finančni okviru za naložbe.

Potenciali v LUR na področju ravnanja z odpadki so predvsem v spremembah potrošniških in proizvodnih vzorcev, preprečevanja nastajanja odpadkov, njihove izrabe kot vira sekundarnih surovin

in vzpostavitve učinkovitega sistema njihovega upravljanja. Prednost predstavlja tudi priprava odpadkov za ponovno uporabo in njihovo recikliranje pred energetsko predelavo odpadkov, predelavi odpadkov pa je treba dati prednost pred njihovim odstranjevanjem, če in kjer to predstavlja najboljšo možnost z vidika varstva okolja, ob upoštevanju tehnične izvedljivosti in ekonomske smiselnosti. Velik potencial v LUR predstavlja tudi prenos dobrih praks v okviru Regijskega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana (RCERO) - najsodobnejšega evropskega obrata za predelavo odpadkov in prejemnika številnih mednarodnih nagrad.

LUR ima ugodne danosti glede kakovostne oskrbe s pitno vodo, zato so potrebne nadaljnje aktivnosti učinkovitega upravljanja površinskih in podzemnih voda ter doseganja njihovega dobrega stanja (zaščita vodnih virov, nove raziskave potencialov naravnih danosti). Pomembna je tudi ekonomičnost in racionalna raba virov ob sodelovanju regije z državo pri načrtovanju, gradnji in upravljanju vodne infrastrukture, s ciljem varstva pred škodljivim delovanjem voda na ogroženem območju. Za dolgoročno varstvo voda pred obremenitvami, ki so rezultat človekove aktivnosti, so potenciali v ukrepih za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja voda, katerih cilj je zmanjšanje onesnaževanja iz industrijskih virov, preprečevanje ali nadzor vnosa onesnaževal in hranil na področju kmetijstva in zmanjševanje onesnaževanja zaradi poselitve z ustreznim odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode.

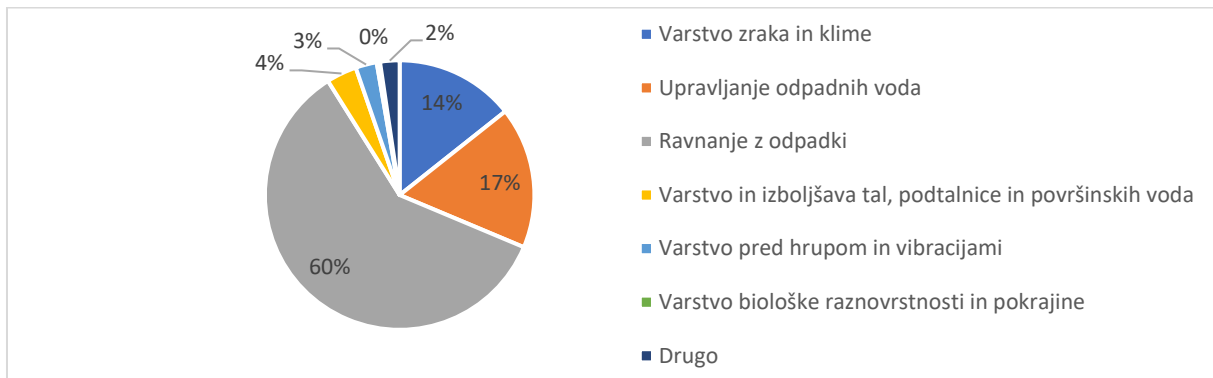
Potenciali so tudi v strateškem načrtovanju opremljanja stavbnih zemljišč s komunalno infrastrukturo (javne ceste, oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadne vode, ravnanje s komunalnimi odpadki), ki bi se lahko načrtovalo skupaj na nivoju več občin oziroma na nivoju celotne regije. Potencial so lahko tudi območja, za katera je smotrno zagotoviti povezovanje s sosednjimi območji na področju komunalnega opremljanja stavbnih zemljišč (medregionalno, čezmejno).

3.10 STANJE OKOLJA

Analiza stanja okolja v LUR

Zrak, tla, voda, narava in površje so naša naravna dobrina ter hkrati deli okolja, v katerem živimo. Zmogljivosti našega okolja so omejene, na spremembe v okolju pa najbolj vpliva način bivanja. Vodilne evropske institucije na področju okolja menijo, da mora Evropa, z njo pa tudi Slovenija, zaradi naraščajočih obremenitev svetovnega okolja med prvimi preiti v inovativno krožno gospodarstvo. To pomeni trajnostno upravljanje z viri, ponovno uporabo odpadkov v proizvodnih procesih, varovanje biotske raznovrstnosti in zavedanje o vrednosti ekosistemov in njihovega prispevka h gospodarskemu napredku ter splošni blaginji.

Slika 13: Investicije za varstvo okolja v LUR

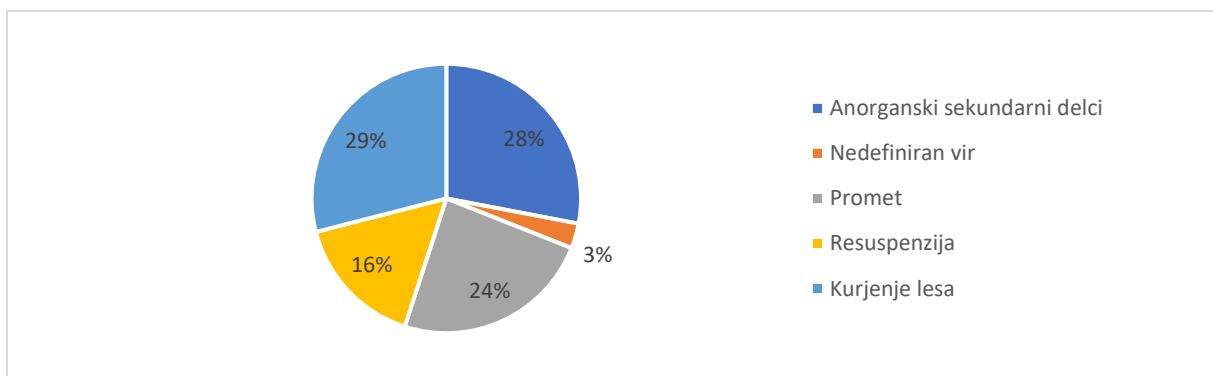
Vir: SURS, 2019

Vrednost investicij in tekočih izdatkov za varstvo okolja v Sloveniji je bila v 2017 nekoliko višja kot v 2016, čeprav je od leta 2014 opazen močan upad investicij in rahel trend naraščanja tekočih izdatkov za varstvo okolja. Struktura investicij, vloženih v varstvo okolja, po statističnih regijah kaže, da je največji delež vrednosti vseh investicij prispevala Podravska regija (28,1 %), sledili sta LUR (23,6 %) in Spodnjeposavska regija (15,5 %). Največji delež vrednosti vseh tekočih izdatkov za varstvo okolja je prispevala LUR (32,7 %), sledili sta Savinjska (17,1 %) in Koroška regija (11,7 %). Velik delež sredstev v LUR je bil po podatkih iz leta 2016 namenjen ravnanju z odpadki (59,7 %) in upravljanju odpadnih voda (17 %), najnižji delež pa varstvu biološke raznovrstnosti (0,4 %) in varstvu pred hrupom (2,5 %).

- **Zrak**

Kakovost zraka vpliva na zdravje prebivalcev in na kakovost njihovega življenja. V LUR so glavni viri izpustov onesnaževal v zrak promet oziroma gospodarske dejavnosti, povezane s cestnim prometom in individualna kurišča (kurjenje lesa, premoga). Poleg negativnih vplivov na zdravje ljudi, onesnaževanje zraka povzroča tudi poškodbe v naravnih ekosistemih in materialih.

Slika 14: Viri delcev PM10 v Ljubljani

Vir: ARSO, 2013

Velik okoljski in zdravstveni problem povzroča predvsem onesnaževanja zraka z drobnimi delci. Zadnje zdravstvene študije potrjujejo povezavo med onesnaženostjo zraka z delci PM10 in razvojem astme pri otrocih. Koncentracije delcev PM10 so višje v urbanem okolju (Ljubljana) in v zimskem času. Predpisana dnevna mejna vrednost koncentracije delcev PM10 je $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. V koledarskem letu je dovoljeno 35 preseganj mejne vrednosti. Vsota prekoračitev nad 35 preseganj je bila v letu 2017 izmerjena na merilnih mestih Ljubljana Center – 51 in Ljubljana Gospodarsko razstavišče – 39. V primerjavi z letom 2016 je bilo v letu 2017 dovoljeno število preseganj prekoračeno manjkrat, vendar pa so bile izmerjene maksimalne dnevne ravni delcev PM10 precej višje (najvišja izmerjena vrednost je na dan 22. 12. 2017 znašala $103 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in sicer na merilnem mestu Ljubljana Center).

Ljubljana ima sprejet Odlok o načrtu za kakovost zraka, v katerem ima določene ukrepe za zmanjševanje onesnaženosti zraka. Izvajanje ukrepov je predvideno tako v prometu kot pri oskrbi z energijo in energetski sanaciji stavb. Večja uporaba sredstev javnega prevoza ter čistejših goriv v prometu in energetiki bo pomembno prispevala k izboljšanju zraka. Pri tem je ključna tudi sprememba navad prebivalstva.

- **Tla**

Tla in zemlja sta omejena naravna vira, katerih poglavitna lastnost je rodovitnost. Tla so ključnega pomena za pridelavo hrane in surovin, za ohranjanje biotske raznovrstnosti, za shranjevanje emisij ogljika, filtriranje onesnaževal in čiščenje vode, pa tudi za človeško bivanje, razvoj in za potrebno infrastrukturo. Tla, ki so v dobrem stanju in so uporabljana učinkovito, zagotavljajo ključne ekosistemske funkcije.

Danes so glavni viri vnašanja nevarnih snovi v tla emisije iz prometa in industrije, intenzivno kmetijstvo (živinska in mineralna gnojila ter fitofarmacevtska sredstva), nelegalna odlagališča odpadkov, blato čistilnih naprav, emisije kurišč in ekološke nesreče (razlitja naftnih derivatov in nevarnih kemikalij). Stanje onesnaženosti tal s potencialno nevarnimi snovmi je na vzorčnih lokacijah znotraj regije pod mejnimi vrednostmi za nevarne snovi v tleh.

Tla imajo tudi prostorske funkcije, saj človeku nudijo fizični prostor za bivanje, opravljanje gospodarskih dejavnosti, razvoj in sprostitev. Pri prostorskih posegih je rodovitni površinski sloj tal v celoti ali delno nepovratno uničen, zato mora biti umeščanje novih dejavnosti v prostor načrtovano celostno in racionalno.

Trend povečevanja obsega pozidanih površin v LUR še zmeraj narašča. Največja skupna površina pozidanih in sorodnih zemljišč je v LUR ($204,79 \text{ km}^2$ oziroma več kot 8 % ozemlja), po velikosti ji nato sledita Podravska ($174,55 \text{ km}^2$, 8 % ozemlja) in Savinjska regija ($143,04 \text{ km}^2$, 6 % ozemlja).

Smernice Evropske komisije za omejitev pozidave tal (2011), ki so usmerjene k cilju ničnega neto izkoriščanja zemljišč do 2050, poudarjajo pomen celovitega pristopa za prostorsko načrtovanje. Kot učinkoviti so se izkazali tudi posebni regionalni pristopi in uporaba neizkoriščenih virov na lokalni ravni. Pozidava tal se lahko omeji s pametnim prostorskim načrtovanjem in omejevanjem širjenja mestnih območij. Namesto tega se lahko izkoristijo razvojne možnosti v mestnih območjih, na primer s prenovo opuščenih industrijskih ali drugih degradiranih območij. Blažilni ukrepi vključujejo uporabo prepustnih materialov namesto cementa ali asfalta in podporo zelene infrastrukture.

- **Podnebne spremembe**

Podnebne spremembe so ključen izziv človeštva v 21. stoletju. Tudi v Sloveniji se je podnebje že opazno spremenilo, najbolj povprečna letna temperatura zraka, ki se je v obdobju od 1961 do 2011 v povprečju dvignila za 1,7 °C, povečanje pa je najbolj opazno v zadnjih dvajsetih letih. Segrevanje ozračja ni edina posledica podnebnih sprememb, opazne so tudi: spremembe zračnih tokov, vremenskih vzorcev, spremembe razporeditve in količine padavin ter pogostost in moč nevarnih vremenskih dogodkov. Škoda, ki nam jo povzročajo izredni vremenski in podnebni dogodki, strmo narašča, tudi zaradi vse dražje infrastrukture in gradnje na območjih vpliva naravnih nesreč.

Scenariji podnebnih sprememb do leta 2050 kažejo, da se bo temperatura zraka v Sloveniji še naprej dvigovala, v LUR naj bi se povprečno povišala za 2 °C. Za padavine podnebni scenariji kažejo precej večjo negotovost, pričakujemo pa lahko več vročinskih valov in več neurij ter močnih nalivov in z njimi povezane poplave in zemeljske plazove.

Globalno segrevanje je večinoma posledica človekovih dejavnosti. V Sloveniji raba fosilnih goriv v energetiki, gospodinjstvih, industriji in prometu prispeva več kot tri četrtine vseh izpustov toplogrednih plinov. Zato je njihovo zmanjševanje in povečevanje energetske učinkovitosti ključno za blaženje podnebnih sprememb. Ključne spremembe bodo potrebne na področju prometa, energetike in spreminjanja vsakodnevnih navad prebivalcev.

Slovenija je v 2016 sprejela Nacionalni strateški okvir za prilagajanje podnebnim spremembam, v katerem opredeljuje regionalno prostorsko planiranje ter usklajevanje javnih interesov kot ključna instrumenta za prilagajanje podnebnim spremembam (preusmerjanje razvoja poselitve stran od območij, ogroženih zaradi naravnih nesreč, razvoj aktivnosti, prilagojenih vplivom podnebnih sprememb ipd.). Evropska komisija je v oceni strateškega okvira podala zahtevo, da je treba na nivoju NUTS3 pripraviti regionalne razvojne načrte, ki morajo vključevati oceno občutljivosti na vplive podnebnih sprememb.

Potenciali za kakovostno stanje okolja

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad je bil vzpostavljen z namenom spodbujanja trajnostnega razvoja s financiranjem naložb za preprečevanje, odpravljanje ali zmanjšanje obremenjevanja okolja. Sklad spodbuja trajnostni razvoj skladno z nacionalnim programom varstva okolja, nacionalnim energetskega programom, skupno okoljsko in energetske politiko EU ter operativnimi in akcijskimi programi, sprejetimi na njihovi podlagi in predstavlja velik potencial za sofinanciranje trajnostnih okoljskih projektov tudi v LUR.

V letu 2018 je Eko sklad z odločbami odobril za 42.163.806 EUR ugodnih kreditov, kar je skoraj 50 % povečanje v primerjavi z letom 2017. Največji delež sredstev Eko sklada je bil namenjen naložbam v LUR (19,6 %), naložbe so bile po večini namenjene ukrepom učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije občanov.

Eko sklad omogoča nepovratna sredstva, namenjena v prvi vrsti občanom za učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energij ter okolju prijaznejša vozila v cestnem prometu. Javnemu sektorju so na voljo sredstva za energetske prenove stavb, gradnjo skoraj nič-energijskih stavb družbenega pomena, občinske naložbe v kolesarsko infrastrukturo in električne polnilnice v zavarovanih območjih, medtem ko so podjetjem namenjena sredstva za naložbe v učinkovito rabo energije.

3.11 OBMOČJA S PROSTORSKIMI OMEJITVAMI ZA RAZVOJ

Analiza stanja območij s prostorskimi omejitvami za razvoj v LUR

- **Poplave**

Posebno pozornost je treba nameniti razvoju na območjih, ki so ogrožena zaradi potencialnih naravnih ali drugih nesreč, kot so škodljivo delovanja voda (poplave, visoka podtalnica, erozija), zemeljski podori, plazovi ter potresi.

Poglavitna omejitev za razvoj v regiji so številna poplavno ogrožena območja. Za najbolj potencialno ogroženo občino v Sloveniji velja Ljubljana. V LUR se 15 od 25 občin uvršča med občine z visoko stopnjo ogroženosti zaradi poplav in sicer: Domžale, Ig, Kamnik, Komenda, Ljubljana (5. razred - razred zelo velike ogroženosti zaradi poplav) ter Brezovica, Dobropolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Horjul, Medvode, Mengeš, Škofljica, Trzin in Vrhnika (4. razred - razred velike ogroženosti zaradi poplav, oboje Ocena ogroženosti RS zaradi poplav, 2016). V LUR je evidentiranih 14 od skupaj 61 območij pomembnega vpliva poplav: Ljubljana severovzhod, Zalog–Podgrad–Videm, Medvode–Tacen, Gameljne, Ljubljana jug, Dobrova–Brezje pri Dobrovi, Grosuplje, Vevče, Stahovica–Kamnik, Komenda–Moste–Suhadole, Domžale, Nožice, Ihan, Grosuplje. Na območju LUR so trije vodni objekti – vodne pregrade: Zadrževalnik na Reki, Logatec (suhi), Bičje, Grosuplje (suhi), Zadrževalnik Drtijiščica, Lukovica (mokri).

Za omilitev posledic poplav je nujno sodelovanje države, ki upravlja večino mehanizmov za sanacijo in vzdrževanje vodotokov. Svoje obveznosti morajo redno izpolnjevati tako občine kot država, ki zagotavlja učinkovite rešitve za povečanje poplavne varnosti območja in celotne regije. Zaradi varnosti je na najbolj izpostavljenih pozidanih območjih predvidena gradnja zadrževalnikov za zaščito pred visokimi vodami (npr. v Grosupljem in Polhovem Gradcu). Dejavnosti v okviru državnega prostorskega načrta za poplavno varnost v porečju Gradaščice – jugovzhodni del Ljubljane in naselja v občini Dobrova - Polhov Gradec potekajo od leta 2004. V letu 2018 je bila izgrajena 1. faza protipoplavnih ukrepov ob Glinščici - suhi zadrževalnik na Brdnikovi. Zaključek izgradnje 2. faze je predviden za leto 2020.

- **Erozijska in plazovita območja**

Erozijska in plazovita območja se pojavljajo predvsem v vzhodnem in zahodnem hribovitem delu regije, večja erozijska območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi pa v občinah Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Horjul, Kamnik, Ljubljana, Medvode, Moravče in Šmartno pri Litiji. Na teh območjih je treba omogočiti sanacijo žarišč nevarnih naravnih procesov, hkrati pa so to območja, na katerih naj se ne načrtuje prostorskih ureditev in dejavnosti, ki te procese sprožajo ali pospešujejo.

- **Potresno visoko nevarna območja**

MOL in bližnje občine Trzin, Mengeš, Vodice, Medvode in Dobrova - Polhov Gradec spadajo v potresno visoko nevarno območje. Na teh območjih naj se ne načrtuje prostorskih ureditev in dejavnosti, ki bi v primeru rušitvenega potresa pomenile tveganje za okolje.

- **Hribovita in gorska območja**

Hribovita in gorska območja se zaradi naravno-geografskih značilnosti (višina, strmine, relief, podnebje) ter posledic naravnih nesreč in zmanjševanja poseljenosti soočajo z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi. Na takih območjih je treba zagotavljati osnovno gospodarsko in družbeno infrastrukturo, ustrezno upravljanje z naravnimi viri, pri čemer se upošteva ohranjanje narave in kulturne dediščine. Spodbuja se ekološko naravnani turizem, ekološki način kmetovanja, uporabo obnovljivih virov energije ter zagotavlja podporo lokalnim hribovskim skupnostim.

Za zagotavljanje ustrezne varnosti se na ogroženih območjih določi območja, kjer so potrebni zaščitni ukrepi ter območja, kjer se obstoječe, z naravnimi procesi nezdružljive dejavnosti dolgoročno umikajo in se prostor prepušča naravi ali drugim manj konfliktnim dejavnostim.

Potenciali območij s prostorskimi omejitvami v LUR

Območja s prostorskimi omejitvami so predvsem razvojna ovira. Potenciali za omejevanje in premagovanje danih prostorskih ovir so ustrezno prostorsko in razvojno načrtovanje (razmeščanje dejavnosti v prostor zunaj območij morebitnih naravnih nesreč), upravljanje različnih dejavnosti na nevarnih in ogroženih območjih ter nadzorovanje dejavnosti, ki lahko povzročijo naravne in druge nesreče.

Potencial za razvoj so lahko priložnosti koriščenja dodatnih državnih in evropskih sredstev ter finančnih spodbud, namenjenih izključno za ukrepe na območjih s prostorskimi omejitvami.

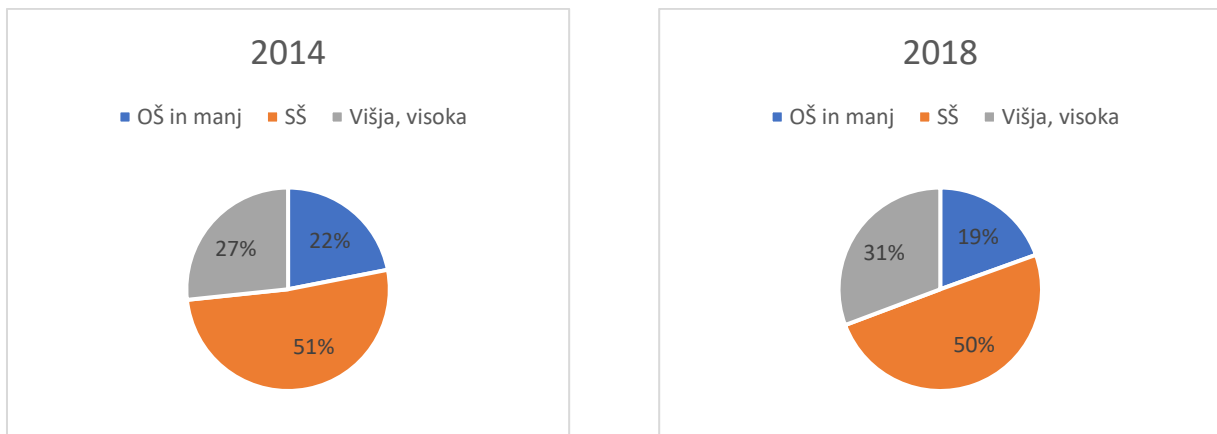
3.12 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE, ŠPORT

Analiza vključenosti v izobraževalni sistem v LUR

LUR je regija z največ znanja in kreativnega potenciala, saj so tu zgoščene ključne državne, znanstvene, raziskovalne, izobraževalne in kulturne institucije. Pomembna razvojna prednost regije je nadpovprečno visoka izobrazba oziroma kvalifikacija delovne sile.

Izobrazbena struktura se v zadnjih letih v LUR ni bistveno spremenila. Skladno z državnim trendom se povečuje delež višje in visoko izobraženega prebivalstva in zmanjšuje delež prebivalstva z osnovnošolsko in srednješolsko izobrazbo. Visoka izobrazbena dejavnost se odraža tudi v stopnji izobrazbe prebivalcev, starih od 25 do 64 let, ki je v regiji v primerjavi s Slovenijo nadpovprečna, saj je bilo prebivalcev z dokončano višješolsko ali visokošolsko izobrazbo v letu 2018 več kot tretjina (32,6 % oziroma 113.812 oseb). Regija z deležem prebivalcev z dokončano višješolsko ali visokošolsko izobrazbo prednjači pred ostalimi slovenskimi regijami (SURS, 2019).

Slika 15: Izobrazbena struktura prebivalcev LUR v letih 2014 in 2018

Vir: SURS, 2019

LUR je vodilna med regijami v Sloveniji po deležu štipendiranih dijakov in študentov. V letu 2014 (zadnji podatki, ki so na voljo) je bilo štipendiranih 11.707 oseb (20,5 % glede na Slovenijo), od tega je kar 71,9 % oseb prejelo državno štipendijo, 20,3 % oseb pa je prejelo Zoisovo štipendijo (SURs, 2019).

- **Predšolski in osnovnošolski izobraževalni sistem**

V šolskem letu 2018/2019 je LUR v vrtcih zabeležila 26.120 otrok, kar predstavlja skoraj 30 % vseh predšolskih otrok v Sloveniji, od tega je bilo v vrtce vključenih 25.353 otrok, starih od 1 do 5 let starosti. LUR je v šolskem letu 2018/2019 razpolagala z 273 vrtci, število vrtcev pa je od leta 2014 narastlo za 6,9 % (19 vrtcev). Število otrok v LUR, starih od 1 do 5 let, se namreč povečuje. Povečano število otrok pa pomeni nove zahteve in izzive pri zagotavljanju zmogljivosti in dejavnosti, ki otrokom omogočajo zdravo in aktivno preživljanje prostega časa ter krepitev družbenih vezi. Prav tako je v šolskem letu 2018/2019 delovalo 164 šol (20 % vseh šol v Sloveniji), od tega 9 osnovnih šol in zavodov s prilagojenim programom. Število šol je od leta 2014 padlo za 6,3 % (11 osnovnih šol) kljub temu, da se število otrok tekom zadnjih let povečuje (v šolskem letu 2014/2015 je regija zabeležila 46.825 osnovnošolcev, v šolskem letu 2018/2019 pa 51.990 osnovnošolcev). LUR se prav tako lahko pohvali s 15 glasbenimi šolami, ki jih je v šolskem letu 2018/2019 obiskovalo kar 6.115 učencev (SURs, 2019).

- **Srednješolski izobraževalni sistem**

V LUR je bilo v šolskem letu 2018/2019 v srednješolsko izobraževanje vključenih 22.751 dijakov. Od tega je imelo 82 % oziroma 18.649 dijakov stalno prebivališče v LUR. Največ srednješolcev s stalnim prebivališčem izven LUR je v srednje šole, locirane v LUR, prihajalo iz občine Litija (335 dijakov) in občine Cerknica (253 dijakov) (SURs, 2019).

- **Višješolski in visokošolski izobraževalni sistem**

LUR izstopa predvsem po veliki koncentraciji višjih in visokih šol ter fakultet in inštitutov, saj jih je večina skoncentriranih v MOL. V študijskem letu 2018/2019 je LUR zabeležila 44.408 študentov (58,1 % vseh študentov v Sloveniji), od tega so 37,1-odstotni delež predstavljali študenti iz LUR (16.493 študentov), tik za njimi so z 10,6-odstotnim deležem študentje iz gorenjske statistične regije (4.711 študentov). Najmanj je bilo študentov iz koroške statistične regije (1.032 študentov). Največ (27.953 študentov oziroma 62,9 %) je bilo študentov prve stopnje izobrazbe, 14.237 (32,1 %) je študentov druge stopnje izobrazbe, študentov doktorskega študija je bilo slabih 5 % (2.218 študentov) (SURŠ, 2019).

LUR se ponaša tudi z eno najstarejših in največjih univerz v Sloveniji, Univerzo v Ljubljani. Število diplomantov in diplomantk s stalnim prebivališčem v LUR sicer z leti upada, vendar je v primerjavi s Slovenijo število diplomantov na 1000 prebivalcev v LUR 8,08, kar je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 8,02 (SURŠ, 2019).

- **Šport**

V LUR delujejo številna društva, ki skrbijo za športno aktivnost prebivalstva. V letu 2017 je bilo v LUR največ finančnih sredstev, v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami, namenjenih priložnostni športni vzgoji otrok in mladine (2,18 mio EUR). Največ finančnih sredstev, kar 67 % vseh sredstev, je sicer LUR namenila športni vzgoji otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport (7,9 mio EUR). Daleč najmanj sredstev, le 0,25 % vseh sredstev, je bilo namenjenih športnim aktivnostim starejših, športni vzgoji otrok in mladini s posebnimi potrebami ter obštudijskim športnim dejavnostim. V LUR je bilo v letu 2017 zabeleženih 915 društev (Šport v številkah, 2018).

LUR razpolaga s 512 športnimi objekti. Od tega je 210 objektov pokritih in 309 nepokritih. Objekti skupno predstavljajo 790.912 m² površine vadbenih prostorov, kar predstavlja 1.458 m² površine na 1000 prebivalcev LUR. Ta površina je daleč najmanjša glede na ostale slovenske regije, zato bi bilo v prihodnje smiselno vlagati v gradnjo novih športnih objektov. Prav tako je v regiji 40,8 % pokritih športnih objektov in 51 % nepokritih športnih površin starejših od 41 let. Prevladujejo predvsem objekti, stari od 21 do 40 let, kar kaže na to, da je večina športnih objektov že dotrajanih (Šport v številkah, 2018).

Potenciali razvoja izobraževanja v LUR

LUR se ponaša z največjim številom izobraževalnih ustanov v Sloveniji ter visoko izobraženim prebivalstvom. Največji potencial regije je tako povezovanje izobraževalnih institucij z ustreznimi izobraževalnimi programi in programi usposabljanja ter gospodarstvom. S prilagajanjem izobraževalne ponudbe povpraševanju na trgu dela v LUR, bi lahko delodajalcem zagotovili ustrezen kader in na tak način zmanjšali stopnjo brezposelnih, predvsem mladih.

Velik potencial predstavljajo tudi zadostna finančna sredstva za vlaganja v izobraževalno infrastrukturo (vrtci, šole).

Zaradi večanja starejše populacije v LUR, pa ima lahko pomembno vlogo tudi povečanje športnih aktivnosti za starejše, ki bi omogočilo kvalitetnejše staranje in večjo vključenost v socialno mrežo.

3.13 ZNANOST

Analiza stanja v znanosti v LUR

V LUR je največja koncentracija raziskovalcev in raziskovalnih organizacij, hkrati je za to namenjenih tudi največ finančnih sredstev v Sloveniji.

Nedvomno ima Univerza v Ljubljani največji raziskovalno-razvojni potencial v državi, saj na njej študira več kot polovica vseh slovenskih študentov prve, druge in tretje stopnje ter študentov enovitih magistrskih študijskih programov. Na ljubljanski univerzi diplomira več kot polovica vseh diplomantov dodiplomskega študija v Sloveniji, več kot dve tretjini magistrstrov in specialistov ter več kot 80 % doktorjev znanosti. V LUR je bilo v študijskem letu 2018/2019 več kot 1.900 študentov tretjestopenjskih študijskih programov (Letno poročilo Univerze v Ljubljani, 2018).

Univerza v Ljubljani je tudi edina slovenska univerza, ki je uvrščena med 500 najboljših univerz po lestvici ARWU (po Šanghajski lestvici) in sodi med 3 % najboljših univerz na svetu. Ta podatek potrjuje, da Univerza v Ljubljani zagotavlja visoke standarde kakovosti, predvsem na znanstvenoraziskovalnem področju (Letno poročilo Univerze v Ljubljani, 2018).

V LUR delujejo Univerza v Ljubljani (22 fakultet in 3 umetniške akademije), Univerza v Mariboru (Fakulteta za varnostne vede), Nova univerza (Fakulteta za slovenske in mednarodne študije), prav tako je v LUR 17 samostojnih visokošolskih zavodov, 5 javnih višjih šol in 11 zasebnih višjih šol.

V LUR je skoncentriranih večina inštitutov, kot na primer: Institut Jožef Stefan, Inštituti Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, Inštituti Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, Gozdarski inštitut Slovenije, Kemijski inštitut, Inštituti v okviru Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Pedagoški inštitut, Inštitut Republike Slovenije za rehabilitacijo, Inštitut za narodnostna vprašanja, Kmetijski inštitut, Tehnološki inštitut za lesarstvo Ljubljana, Inštitut za kovinske materiale in tehnologije, Geodetski inštitut Slovenije, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Onkološki inštitut Ljubljana, Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Inštituti Teološke fakultete v Ljubljani in Mirovni inštitut, Nacionalni inštitut za javno zdravje itd.

Potenciali razvoja znanosti v LUR

Znanost je gibal napredka in osnova za razvoj visokotehnološke družbe ter gospodarstva z visoko dodano vrednostjo. V LUR je velika koncentracija človeškega kapitala, ki ga lahko izkoristimo za gospodarski razvoj in spodbujanje povezovanj med različnimi znanstvenimi in raziskovalnimi disciplinami. V želji po še večjem razvoju raziskovalne dejavnosti je pomembno tudi povezovanje raziskovalcev z raziskovalnimi ustanovami iz ostalih statističnih regij v Sloveniji. Velik potencial predstavlja tudi povezovanje in izmenjava znanja v mednarodnem prostoru, kjer lahko le še povečamo našo prepoznavnost ter vplivnost znanstvenih dosežkov.

3.14 KULTURA IN OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE

Analiza stanja kulture in kulturne dediščine v LUR

V LUR se nahajajo najpomembnejše kulturne institucije v državi (v MOL) in veliko število kulturnih domov (v občinah LUR).

Naj omenimo le nekatere: Cankarjev dom (kongresni in kulturni center), Slovenska filharmonija, SNG Opera in balet Ljubljana, številne galerije (Narodna, Moderna,) in muzeji (Muzej sodobne umetnosti MSUM, Muzej in galerije mesta Ljubljana, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, od leta 2015 tudi nov Lutkovni muzej na Ljubljanskem gradu, Tehniški muzej Slovenije na Gradu Bistra, Muzej pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu) in Mednarodni grafični likovni center s Švicarijo (umetniški ateljeji in rezidence odprti v 2017). Poleg tega je bil ob 2.000-letnici Emone celovite prenove deležen Arheološki park Emona (leta 2014), hkrati pa je bil pripravljen nov turistični produkt, kar samo potrjuje pomen in nujnost medsektorskega sodelovanja in povezovanja. V letu 2018 so s prenovo dela samostanskega objekta pričeli v Mekinjah pri Kamniku. Gre za pomemben lokalni kulturni spomenik, ki je z revitalizacijo že pridobil nove vsebine s področja kulture in izobraževanja ob upoštevanju preteklih vrednot in tradicije.

Tabela 10: Število enot dediščine po statusu

Občina	Spomenik državnega pomena	Spomenik lokalnega pomena	Registrirana dediščina	Skupaj
Borovnica	-	2	65	67
Brezovica	1	5	171	177
Dobrepolje	-	2	74	76
Dobrova-Polhov Gradec	4	19	140	163
Dol pri Ljubljani	1	5	70	76
Domžale	-	14	244	258
Grosuplje	-	13	217	230
Horjul	-	3	66	69
Ig	1	13	105	119
Ivančna Gorica	2	23	318	343
Kamnik	2	99	466	567
Komenda	-	2	98	100
Ljubljana	96	339	930	1365
Logatec	1	14	190	205
Log-Dragomer	-	-	20	20
Lukovica	-	46	158	204
Medvode	-	49	104	153
Mengeš	2	7	125	134
Moravče	2	3	198	203
Škofljica	-	4	85	89
Šmartno pri Litiji	2	15	64	81
Trzin	-	4	11	15
Velike Lašče	2	13	143	158

Občina	Spomenik državnega pomena	Spomenik lokalnega pomena	Registrirana dediščina	Skupaj
Vodice	1	17	60	78
Vrhnika	2	3	286	291
SKUPAJ	119	714	4408	5241

Vir: SURS, 2019

Velik del kulturne ponudbe na območju MOL, ki je sofinanciran iz proračuna MOL ali pa iz državnega proračuna, ni namenjen zgolj prebivalcem Ljubljane, temveč vsem slovenskim državljanom in državljanke, ki obiskujejo prestolnico in seveda tudi tujim obiskovalcem, turistom. Za slednje je prav Ljubljana reprezentativni prostor slovenske kulture in nedvomno prav kultura bistveno sooblikuje podobo Ljubljane kot svetovljanskega in ustvarjalnega mesta odprtega duha. Zato ima MOL še posebej veliko odgovornost, da zagotavlja kakovostno kulturno ponudbo, ki hkrati promovira slovensko kulturno in umetniško ustvarjalnost (Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2016 – 2019).

Pomembno mesto v regiji ima zagotovo tudi kulturna dediščina (snovna in nesnovna), ki priča tako o zgodovini kot običajih naroda, po drugi strani pa je eden od pomembnih motivov za obisk tujih in domačih turistov - tako namenskih, nenadejanih in naključnih kulturnih turistov, kot je zapisano v Strateških smernicah kulturnega turizma v Ljubljani 2017–2020. Omenjeni dokument, nastal v 2016, navaja naslednjo vizijo: »Ljubljana je KULTURNA, UMETNIŠKA, DOŽIVLJAJSKA IN FESTIVALSKA prestolnica Slovenije s privlačno ponudbo za tuje in domače turiste.« (Strateške smernice kulturnega turizma v Ljubljani 2017–2020) To samo potrjuje pomen interdisciplinarnega sodelovanja in multiplikativnih učinkov tako kulture kot turizma.

Potenciali za razvoj kulture in kulturne dediščine v LUR

Kultura in kulturna dediščina sta vedno imeli pomembno vlogo v zgodovini slovenskega naroda. Če sta v preteklosti prispevali predvsem k ohranitvi naroda, danes predstavljata pomemben potencial za gospodarski in družbeni razvoj. Še posebej v Ljubljani, kulturnem središču Slovenije, Svetovni prestolnici knjige 2010 in UNESCO-vem Mestu literature (od decembra 2015 je Ljubljana nosilka tega stalnega naziva) ter kandidatki za Evropsko prestolnico kulture 2025 (LJEPK 2025). Evropska prestolnica kulture je najpomembnejša pobuda EU na področju kulture, ki izbranemu mestu omogoča, da širšemu občinstvu predstavi svojo kulturno dediščino in celotno kulturno ponudbo. Poleg tega spodbuja medkulturni dialog in večja medsebojno razumevanje med evropskimi državljani.

K skupnemu projektu kandidature LJEPK 2025 so s podpisom sporazuma o sodelovanju pristopile tudi vse občine LUR (september 2019). Kandidatura LJEPK 2025 bo dolgoročno nedvomno imela velik in pozitiven vpliv na celotno regijo. Na ta način lahko regija s pomočjo kulturnega dogajanja uresniči zastavljene cilje in ambicije, da zviša kakovost življenja v regiji za vse prebivalce, obiskovalce in turiste. Program bo zastavljen tako, da bo tretjina vseh dogodkov v okviru LJEPK 2025 izvedena izven Mestne občine Ljubljana. Regionalno sodelovanje na področju kulture je tudi med prednostnimi nalogami kulturne politike MOL (nova strategija MOL na področju kulture je šla v javno obravnavo v novembru 2019).

Obdobje 2021–2027 bo tako zagotovo v znamenju kulture in kulturne dediščine – najprej zaradi samih priprav na kandidaturo, ob morebitnem imenovanju pa bo sledila izvedba pestrih programov. S

sodelovanjem vseh občin regije v LJEPK 2025 se uresničujejo strateški razvojni cilji Ljubljane in regije, med drugim bogata kulturna ponudba z novimi programskimi vsebinami, zlasti vrhunskimi mednarodnimi umetniškimi dogodki in izmenjavami; izboljšana dostopnost kakovostne kulture za prebivalce in prebivalke celotne regije; ustvarjanje novih delovnih mest; predvsem pa se oblikuje nova regionalna kulturna identiteta z novimi povezavami kulturnih producentov in razvijanjem novih občinstev z večjo mobilnostjo umetniških ustvarjalcev in obiskovalcev kulturnih dogodkov ter nenazadnje, ustvarja se tudi nova in prenovljena obstoječa kulturna infrastruktura (MOL, 2019).

V začetku leta 2020 je MOL oddala nominacijo arhitekturnih in urbanističnih del Jožeta Plečnika za vpis na UNESCO-v seznam svetovne kulturne dediščine. Poleg tega je predvideno še odprtje pomembnih kulturnih objektov, ki bodo po sami revitalizaciji stavb dobili nove vsebine. V letu 2021 je Ljubljana odprla Galerijo Cukrarna. Mesto je s tem pridobilo največji razstavni prostor, primeren tudi za velike in zahtevne razstave ter prostor za dogodke s področja kulture, umetnosti in izobraževanja. Novo večnamensko umetnostno središče zagotavlja večjo dostopnost kulture za vse prebivalce (mesta, regije in države), lažjo promocijo kulturne produkcije ter realizacijo drugih velikih projektov. Poleg tega je bila v letu 2021 končana obnova Vile Zlatice, hiša nekdanjega ljubljanskega župana, kjer sta predstavljena Ivan Hribar in njegov čas. V letu 2022 naj bi bila obnovljena tudi Palača Cukrarna – prostor knjige in mladih (MOL, Oddelek za kulturo).

Na UNESCO-v seznam kulturne dediščine je vpisanih tudi devet kolišč v dveh skupinah. Skupno je bilo na Ljubljanskem barju odkritih okoli 40 lokacij z ostanki kolišč. Najpomembnejša najdba s teh izjemnih arheoloških najdišč je kar 5.200 let staro kolo, ki velja za najstarejše leseno kolo z osjo na svetu.

Koliščarske najdbe so na ogled v več muzejih, na Igu pa od septembra 2019 gradijo Koliščarski interpretacijski center, ki bo predstavljal biotsko raznovrstnost Ljubljanskega barja in zapuščino koliščarjev, ki sega v prazgodovino (7.000 let nazaj).

Na predhodnih poskusnih seznamih, skozi katere gredo vsi vpisi, pa je tudi Plečnikova Ljubljana. Plečnikova Ljubljana se kot svojevrstna urbanistična posebnost uvršča med najpomembnejše celostne umetnine 20. stoletja. »Kot novo prestolnico Slovencev je Plečnik skušal Ljubljano oblikovati na moderen način, a po vzoru antičnih Aten. Za njegov slog, ki še danes velja za inovativnega, so značilne klasične oblikovne prvine, kot so stebri, preklade, balustrade, stebriči ipd., ki pa jih je predeloval in kombiniral na svojski način. Med njegova najboljša dela se uvrščajo stavba Narodne in univerzitetne knjižnice, ureditev bregov Ljubljanice, še posebej Tromostovje in Čevljarski most, osrednja mestna tržnica, Poletno gledališče Križanke, stadion za Bežigradom, kompleks mrliških vežic na pokopališču Žale ter Cerkev Sv. Mihaela na barju.« (Turizem Ljubljana, 2019).

3.15 ZDRAVSTVO

Analiza stanja zdravstva v LUR

Veliko prednost na področju zdravstva v LUR predstavlja dejstvo, da so v regiji poleg primarnih in sekundarnih zdravstvenih ustanov locirane tudi številne terciarne ustanove – Univerzitetni klinični center, Onkološki inštitut, Univerzitetna psihiatrična klinika in Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Soča, ki so sicer namenjene tudi prebivalcem drugih regij. Leta 2016 so imele vse občine zdravstveno oskrbo vsaj na osnovni (primarni) ravni, izjema je Šmartno pri Litiji, kjer primarno zdravstveno oskrbo opravlja Zdravstveni dom Litija. Kar 23 občin v regiji (če upoštevamo Litijo 24) ima lekarno, brez nje sta

le dve občini (Horjul in Šmartno pri Litiji). V primerjavi z letom 2011 so se tako lekarniške storitve izboljšale, saj sta svojo lekarno dobili še dve občini, skupno je v regiji 77 lekarn (Lekarniška zbornica Slovenije).

V zdravstvu je v LUR zaposlenih 560 zdravnikov, zdravnikov splošne družinske medicine in zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, kar je bistveno nad slovenskim povprečjem (419 na 100.000 prebivalcev). Ob tem pa je število zdravnikov splošne in družinske medicine na 100.000 prebivalcev nekaj manjše od slovenskega povprečja – 47,6 v LUR in 48,3 v Sloveniji (NIJZ, Zdravje v regiji 2018).

Bolniška odsotnost v regiji je od slovenskega povprečja nižja za 1,6 dni in znaša 12,8 dni, na drugi strani pa je povprečno trajanje hospitalizacij zaradi bolezni višje za 0,5 dni. Regija je statistično značilno slabša tudi pri stopnji obolevnosti za različnimi oblikami raka. V obdobju 2010–2014 je bilo odkritih 600 novih primerov na 100.000 prebivalcev, slovensko povprečje je 559. Število obiskov na primarni ravni na 1.000 prebivalcev je v regiji pod slovenskim povprečjem in je leta 2016 znašalo 2.927 obiskov. Pod slovenskim povprečjem je tudi število prvih kurativnih obiskov v starosti 15-64 let na 1.000 prebivalcev (1.588) ter v starosti 0-5 let (3.727), s tem, da je tudi stopnja preventivnih pregledov 0-5 let na 1000 prebivalcev pod povprečjem (1.846; NIJZ, Zdravje v regiji 2018).

Danes je v Sloveniji 19,8 % oseb starejših od 65 let in projekcije napovedujejo, da bo leta 2050 delež te populacije 30 %. Več kot polovica let, ki jih bomo preživel po 65 letu, pa bo preživetih z določenimi omejitvami. S podaljšanjem življenjske dobe in vse večjim številom ljudi v visoki starosti so se pokazale nove potrebe po različnih oblikah pomoči. Zaznan je porast števila dementnih oseb in s tem pomankanje programov, namenjenih obolelim in njihovim svojcem. Za zagotovitev dolgoročno vzdržnega sistema, ki bo ustrezno odgovarjal na potrebe upravičencev, bo potrebna tudi nova sistemska ureditev področja dolgotrajne oskrbe. Pomembno vlogo poleg tega lahko odigrajo napredne tehnološke rešitve integrirane v storitve za starejše, ki bi lahko nadomestile nekatere vsakodnevne oblike pomoči.

Neenakosti v zdravju³, ki so v Sloveniji in LUR še vedno relativno majhne, se bodo zaradi zgoraj navedenih dejstev ter ekonomskih razmer in drugih vplivov na zdravje povečevale. Dobro zdravstveno stanje je ena ključnih vrednot za posameznika in obenem predpogoj za socialni in ekonomski razvoj države, zato bodo krepitev primarnega zdravstvenega varstva, uvajanje integrirane oskrbe, ki vodi v zmanjševanje nepotrebnih hospitalizacij in specialističnih storitev, zmanjševanje stroškov za zdravila, preventivni in ozaveščevalni programi ključnega pomena.

Potenciali razvoja zdravstva v LUR

Potencial regije na področju zdravstva predstavljajo razvoj in uvajanje inovativnih tehnoloških rešitev in zdravstvenih metod, s poudarkom na izzivih, ki jih prinaša starajoče se prebivalstvo. Za dvig splošnega zdravstvenega stanja v regiji pa bodo imeli ključno vlogo predvsem projekti na področju preventive in ozaveščanja ter spodbujanja k zdravemu življenjskemu slogu.

Prav tako pomembno vlogo predstavljajo novi pristopi in politike, ki lahko prispevajo h krepitvi enakosti v zdravju ter izboljšanju zdravja populacije, predvsem na področju socialno-ekonomskih enakosti v zdravju. Ključna bo usmeritev v specifične ukrepe in pristope, ki omogočajo vsem skupinam prebivalcev

³ Neenakosti v zdravju so socialno-ekonomske neenakosti v zdravju. To so razlike v zdravju oziroma zdravstvenih izidih med družbenimi skupinami z različnim socialno-ekonomskim statusom, ki jih lahko preprečimo in so zato nepravilne (WHO, 2006).

doseganje njihovega optimalnega zdravstvenega potenciala. To so ukrepi preventivnega zdravstvenega varstva za vse starostne in socialne skupine ter ukrepi, ki prispevajo k zmanjšanju dejavnikov tveganja, kot so nezdrava prehrana, kajenje, pitje alkohola, telesna neaktivnost, slab socialno-ekonomski položaj in obremenitve s stresom. Pri tem je poseben poudarek treba nameniti problematiki zasvojenosti mladih z digitalnimi tehnologijami ter dolgotrajni oskrbi starostnikov.

3.16 SOCIALNO VARSTVO V REGIJI

Analiza stanja socialnega varstva v LUR

Socialno varstvo je mreža programov in ukrepov države za reševanje socialne problematike prebivalstva. Z ukrepi se poskrbi za tiste, ki si socialne varnosti ne morejo zagotoviti sami in se jih usposobi, da si jo bodo zmogli, ter pomaga tistim, ki ne morejo zadovoljivo delovati v temeljnih in drugih odnosih, kar lahko pripelje do socialne izključenosti (Pregled stanja Osrednjeslovenskega območja, 2016).

V Osrednjeslovenski regiji je na voljo vrsta storitev in programov s področja socialnega varstva. Izvajajo jih javne (državne ali občinske) in številne nevladne organizacije (društva, zasebni zavodi itd.). Prav tako v regiji deluje veliko nevladnih organizacij, ki izvajajo programe, namenjene ranljivim skupinam, tako otrokom in mladim, starostnikom, ljudem s težavami v duševnem zdravju, ljudem z različnimi oblikami oviranosti, kot tudi ljudem, ki se srečujejo s tveganji za nastanek revščine in njenimi posledicami, ženskam in otrokom, ki so žrtve nasilja, ljudem s težavami zaradi uporabe dovoljenih in nedovoljenih drog ter ljudem z motnjami hranjenja, istospolno usmerjenim, Romom, imigrantom in imigrantkam ter neozdravljivo bolnim.

V zadnjih letih se v LUR z rastjo zaposlovanja postopoma znižuje brezposelnost, ki je v letu 2019 nižja od slovenskega povprečja (7,4 %). Stopnja resne materialne prikrajšanosti in stopnja tveganja socialne izključenosti sta se v letu 2018 v primerjavi z letom 2014 znižali. Stopnja tveganja socialne izključenosti je bila poleg gorenjske statistične regije in statistične regije jugovzhodna Slovenija v letu 2018 v LUR najnižja (13,4 %). Evropsko povprečje je bilo v istem obdobju 22,4 %. Najmanjši delež tveganja socialne izključenosti je bil na Češkem, kjer je znašal 12,2 %, najvišji pa v Bolgariji, kjer je bil 32,8-odstoten. Hkrati je bilo tveganju socialne izključenosti izpostavljenih največ ljudi v LUR (72.000), najmanj pa v primorsko-notranjski statistični regiji (5.000). Kljub temu je bilo v LUR v letu 2018 2,3 % oseb resno materialno prikrajšanih, kar je nižje od slovenskega povprečja (3,7 %). 7,2 % je bilo oseb, ki so bile materialno prikrajšane (slovensko povprečje znaša 10,4 %), kar regijo uvršča med pet slovenskih regij z deležem materialno prikrajšanih oseb pod slovenskim povprečjem.

Veliko pozornost je treba nameniti tudi nekaterim novim družbenim skupinam na primer revni zaposleni (večinoma mladi in ljudje srednjih let), delež le teh se povečuje zaradi povečanja prekarnih, negotovih zaposlitvenih oblik in zaposlovanja preko agencij za začasno zaposlovanje.

Med mladimi je bilo od leta 2014 zaznati upad iskalcev zaposlitve. Pri mladih iskalcih zaposlitve, starih od 15 do 29 let se je delež brezposelnosti zmanjšal za 58,7 %. Konec leta 2019 so mladi v regiji predstavljali 22,1 % (2.734 oseb) vseh mladih iskalcev zaposlitve v Sloveniji. Povečuje se tudi število dolgotrajnih brezposelnih, število prejemnikov denarne socialne pomoči in izredne denarne socialne pomoči.

Z večanjem števila starostnikov naraščajo tudi stroški pomoči na domu in oskrbni stroški v socialnih domovih. Delež oseb, starih 65 let ali več, ki prejema pomoč na domu je v LUR izjemno nizek. V letu 2018 je le 1,4 % ljudi prejelo pomoč na domu, kar regijo uvršča med statistično značilno slabšo regijo od povprečja preostale Slovenije (slovensko povprečje znaša 1,7 %) (Zdravje v regiji, 2018). Prav tako je v LUR 279 lastniških oskrbovanih stanovanj (68,4 % lastniških stanovanj v Sloveniji) in 216 najemnih oskrbovanih stanovanj (28,2 % najemnih stanovanj v Sloveniji; Inštitut za socialno varstvo, 2018).

Prav tako je pozornost potrebno nameniti manj številčni skupini Romov, ki prebiva v Osrednjeslovenski regiji. V Popisu prebivalstva iz leta 2002 se je ne območju Osrednjeslovenske regije za Rome opredelilo 262 Romov, kar predstavlja petino vseh Romov v Sloveniji (SURs, 2002), vendar je potrebno to številko jemati z rezervo, saj se večina Romov v popisih ne deklarira kot Romi. Velika večina jih prebiva v Ljubljani, gre pa pretežno za imigrante iz držav nekdanje Jugoslavije, ki so prišli v slovenski prostor v zadnjih treh desetletjih (Hrženjak, 2010). V regiji je Romskega prebivalstvu na voljo program za socialno vključevanje oz. vključenost Romov, ki ga pokriva CSD Ljubljana. Gre predvsem za socialnovarstven program za preprečevanje socialne izključenosti Romov. Programi vključujejo informacijske in svetovalne programe ter delo na terenu, dnevne centre, in informacijske in svetovalne programe ter delo na terenu. V programe so vključene osebe, ki se pogosto srečujejo s socialno izključenostjo in diskriminacijo, nepismenostjo, slabo samopodobo, nezadostnim znanjem slovenskega jezika, nezdravim življenjskim slogom in drugimi tveganimi oblikami vedenja, pogosto pa imajo tudi šibko socialno mrežo ter so materialno ogrožene in živijo v slabih bivalnih razmerah (Inštitut za socialno varstvo, 2020).

Potenciali razvoja socialnega varstva v LUR

V regiji je opazno slabšanje socialnega položaja posameznih skupin prebivalstva, zlasti mladih brezposelnih in starejših, kar se kaže tudi v socialni izključenosti. Socialno varstvo se bo moralo v prihodnosti prilagajati novim pojavom in procesom in spremembam na trgu dela. Hkrati se bo morala regija bolje prilagajati demografskim spremembam kot je na primer staranje prebivalstva in težiti k zagotavljanju dostojnega življenja za vse.

Potencial na področju socialnega varstva je med drugim tudi zagotavljanje izvajanja kakovostnih storitev na področju oskrbe na domu in v socialnih domovih. Le z zagotavljanjem ustreznih in usposobljenih izvajalcev se lahko zagotavlja dobro oskrbo in pomoč na domu osebam, ki želijo ostati doma, ter tistim, ki so nameščeni v socialnih domovih.

3.17 NEVLADNE ORGANIZACIJE V REGIJI

Analiza stanja nevladnih organizacij v LUR

Nevladne in prostovoljske organizacije, kot eden izmed ključnih stebrov civilne družbe, močno prispevajo k uresničevanju demokracije v družbi. Vlada Republike Slovenije je leta 2018 sprejela Strategijo razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2030, v kateri poudarja pomembnost nevladnih organizacij in prostovoljstva, saj se le dobro razvite nevladne organizacije ter organizirano in kakovostno prostovoljstvo lahko učinkovito, hitro in uspešno odzivajo na potrebe okolja in prispevajo

k vzpostavljanju in ohranjanju družbene povezanosti, solidarnosti ter blaginje na državni in regionalni ravni (Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023).

Vse registrirane nevladne organizacije (NVO) niso nujno tudi aktivne. V skladu z uveljavljeno prakso med aktivne štejemo tiste, ki AJPES oddajajo svoja letna poročila in jih je cca. 3 % manj kot registriranih. Podatki o aktivnih NVO so dostopni samo za predhodna leta, na voljo pa predvidoma vsakega septembra, ko AJPES obdela zbirne podatke o oddanih letnih poročilih. Aktivnih društev, zavodov in ustanov je bilo leta 2018 nekaj manj kot 27.000.

Tabela 11: Društva v LUR

Občina	Št. društev
Borovnica	33
Brezovica	102
Dobropolje	27
Dobrova Polhov Gradec	66
Dol pri Ljubljani	47
Domžale	309
Grosuplje	174
Horjul	31
Ig	67
Ivančna Gorica	157
Kamnik	276
Komenda	56
Ljubljana	3.774
Logatec	128
Log Dragomer	38
Lukovica	68
Medvode	143
Mengeš	69
Moravče	47
Škofljica	80
Šmartno pri Litiji	48
Trzin	46
Velike Lašče	60
Vodice	45
Vrhnika	154
SKUPAJ V LUR	6.045
SKUPAJ V SLOVENIJI	24.130

Vir: Ajpes, 2019

V LUR je po zadnjih podatkih na dan 31. 3. 2019, 25 % društev (6.045 od 24.130 vseh društev v Sloveniji). Zasebnih zavodov je po zadnjih podatkih na dan 12. 2. 2016 v LUR 1.040, ustanov pa je 141 (Consulta, 2019).

Podatki o društvih zajemajo tudi podatke o podružnicah društev in o mladinskih svetih, podatki o zavodih pa tudi podatke o verskih skupnostih, ki imajo status humanitarne organizacije. Iz podatkov so izvzeta društva, zavodi in ustanove, ki jih je ustanovila Republika Slovenija, občine ali druga oseba javnega prava. V letu 2012 je bilo v LUR registriranih 5.516 društev, v letu 2019 pa 6.045 (brez občine Litija), kar pomeni da jih je bilo za 529 več.

Tabela 12: Število aktivnih nevladnih organizacij s sedežem v LUR v letu 2018*

Oblika	Število	Število zaposlenih v obliki	Višina prihodkov za to obliko (v EUR)
Društva	5.772	1.920,28	265.204.907,13
Zavodi	1.539	2.147,69	146.760.597,42
Ustanove	123	25,39	5.601.699,21
SKUPAJ	7.434	4.093,36	417.567.203,76

Vir: Cnivos, 2019

*Vsi podatki se nanašajo na aktivne NVO in torej na tiste, ki so za leto 2018 oddale letno poročilo. Število registriranih NVO v Poslovnem registru je tako nekoliko višje, saj vse NVO niso oddale letnega poročila (teh je običajno manj kot 3 %).

Delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo je eden od kazalnikov razvoja nevladnega sektorja v državi. Med aktivno prebivalstvo štejemo zaposlene osebe, samozaposlene osebe in registrirane brezposelne osebe.

V Sloveniji je leta 2017 delež zaposlenih v NVO znašal 0,82 % (7.811 zaposlenih od skupaj 947.270 aktivnih prebivalcev) in je v zadnjih letih kljub gospodarski krizi vse do 2017 rasel, ko je bil prvič enak kot prejšnje leto. V primerjavi s tujino je ta delež še vedno izredno nizek. Po rezultatih zadnje večje mednarodne primerjalne raziskave Univerze John Hopkins iz leta 2013 je ta delež v svetovnem povprečju primerjanih držav 5,1 %, v državah EU pa 5,42 % (Ajpes, 2019; SURS, 2019).

Potenciali regije na področju NVO v LUR

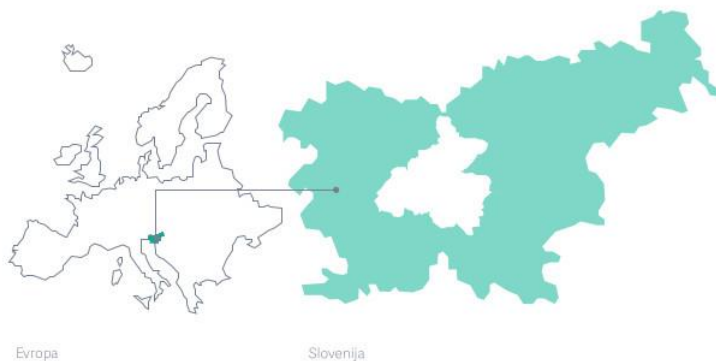
Potenciali regije se kažejo v povezovanju nevladnih organizacij v regiji, prostovoljstvu in v izgradnji spodbudnega okolja za delovanje NVO.

Nevladni sektor in prostovoljstvo imata pomemben vpliv na družbeno povezanost, solidarnost in nadaljnji razvoj v regiji. Potenciali regije so široka mreža NVO ter profesionalni, predvsem pa prostovoljski potencial. Potrebe prebivalcev v regiji so dobra podlaga za širitev socialnih storitev, saj je prednost NVO tudi v njihovih lastnih finančnih virih. Regija daje možnost za povezovanje nevladnih organizacij, saj njihova razdrobljenost pomeni tudi razdrobljenost sredstev, čemur lahko pripišemo tudi slabšo kadrovske pokritost.

3.18 POLOŽAJ REGIJE V MEDNARODNEM PROSTORU

Analiza položaja LUR v mednarodnem prostoru

Slika 16: Prikaz regije v mednarodnem prostoru

LUR ima zaradi svojih političnih, gospodarskih, znanstvenih, kulturnih, institucionalnih in drugih povezav dobro razvejano mednarodno sodelovanje. Slovensko glavno mesto Ljubljana je središče regijskega in nacionalnega pomena ter pomembno vozlišče znanosti in razvoja inovacij. Univerza v Ljubljani, ki je kot edina slovenska univerza uvrščena med 500 najboljših univerz, po najbolj uveljavljeni in vplivni mednarodni lestvici razvrščanja univerz (Šanghajski lestvici – ARWU), s svojimi dosežki na področju medicine, znanosti in tehnologije vsako leto ustvarja pomembne rezultate tako na lokalni, nacionalni kot mednarodni ravni.

Z lego na stičišču evropskih prometnih koridorjev, baltsko-jadranskega in mediteranskega, je LUR pomemben povezovalni člen različnih kohezijskih območij EU. Z železniškim vozliščem v Ljubljani, bližino koprskega pristanišča ter mednarodnega letališča Jožeta Pučnika Ljubljana ima LUR pomembno vlogo pri gospodarskem povezovanju Srednje z Jugovzhodno Evropo ter Alp z Jadranom. Hkrati je LUR del treh makroregij, Podonavske, Alpske in Jadransko - lonske makroregije, preko katerih aktivno vstopa v mednarodni prostor in krepi makroregionalne povezave ter ustvarja platforme za partnerstva in sodelovanja tudi preko teritorialnih projektov.

V regiji so javne institucije, podjetja, izobraževalne institucije in nevladne organizacije izjemno aktivne pri izvajanju mednarodnih projektov. Deležniki regije so stalno dejavni pri pripravi in vključevanju v nove mednarodne projekte, preko katerih gradijo mednarodno mrežo partnerstev ter krepijo sodelovanja s številnimi evropskimi regijami. Aktivna vloga regije v mednarodnih programih in partnerstvih (Urbana agenda EU), vključevanje v mednarodne mreže (Mreža Evropskih regij – AER, Evropsko združenje regionalnih agencij – EURADA, Mreža za trajnostni razvoj - SDSN) in mednarodne projekte so osnovni cilji za spodbujanje mednarodne konkurenčnosti, privabljanje investicij in internacionalizacije podjetij. Podjetja z mešanim kapitalom v regiji v povprečju dosegajo višji čisti dobiček in višjo dodano vrednost na zaposlenega v primerjavi z domačimi podjetji, zato je treba povečati zadostno število kvalitetnih tujih neposrednih investicij ter postaviti regijo na zemljevid privlačnih lokacij za investiranje. V luči prihodnjih izzivov za EU regije in njihovih zmožnosti za konkuriranje na globalni ravni, se regija povezuje z drugimi svetovnimi regijami v okviru programa

Mednarodnega urbanega sodelovanja - IUC, katerega cilj je bilateralno sodelovanje regij EU z regijami Latinske Amerike na področju inovacij.

V letu 2018 je bila LUR s strani Evropske komisije prepoznana, kot ena izmed šestih evropskih regij, ki imajo potencial za spodbujanje MSP-jev pri prehodu v krožno gospodarstvo. Preko projektov je regija dejavno vstopila v mednarodni prostor evropskih regij, ki aktivno sledijo ciljem trajnostnega razvoja (Strategija zelene infrastrukture, Lokalna borza živil idr.). Na podlagi intenzivnega sodelovanja z občinami in participativnega procesa, ki je vključil širok krog prebivalcev, je kot ena prvih evropskih regij, pripravila dokument CPS LUR. Leta 2014 se je Ljubljana, z laskavim nazivom Zelena prestolnica Evrope 2016, umestila na evropski in svetovni zemljevid trajnostnih mest, kot so Stockholm, Hamburg, Kopenhagen, Bristol idr. Hkrati je postala prva evropska prestolnica »Brez odpadka« (ang. Zero Waste), v katero so poleg nje danes vključene še tri občine regije (Vrhnika, Borovnica in Log – Dragomer), od skupno devetih slovenskih občin. V regiji je tudi sedež RCERA, najsodobnejšega evropskega obrata za predelavo odpadkov in prejemnika številnih mednarodnih nagrad.

Regija ima dobro razvito mrežo kulturnih ustanov, organizacij in društev, kar je primerljivo z najbolj razvitimi evropskimi državami. Še posebej se raznolikost in mednarodna vpetost kažeta v Ljubljani, kulturnem središču Slovenije, UNESCO-vem Mestu literature (2015) ter kandidatki za LIEPK 2025. Regija je v prejšnji finančni perspektivi prepoznala izjemno zmožnost KSS za ustvarjanje tehnoloških in družbenih inovacij in ustanovila Regionalni center kreativne ekonomije (RCKE), ki je v svojih letih delovanja ustvaril trdno mrežo partnerstev in postal aktiven član pomembne mednarodne organizacije na tem področju, Združenja evropskih oblikovalskih institucij.

Ljubljana je kot osrednje regijsko središče prepoznana mednarodna turistična destinacija. Že od leta 2014 je vsako leto uvrščena na seznam »TOP 100 Sustainable Destinations«. Leta 2018 je v okviru izbora Evropska prestolnica pametnega turizma 2019 prejela nagrado na področju trajnostnega turizma.

Da regija postaja vse bolj mednarodno prepoznana kažejo tudi številne nagrade. RCKE, ki je osredotočen na spodbujanje razvoja kreativne ekonomije na ravni regije, je prejemnik nacionalnega priznanja v okviru izbora Evropske nagrade za spodbujanje podjetništva, in sicer v kategoriji »Izboljšanje poslovnega okolja« (2014), ter nagrade za najboljšo dobro prakso, Mednarodnega združenja regionalnih razvojnih agencij (2018). V letu 2019 je RRA LUR za svoj prispevek k spodbujanju podjetništva prejela prestižno nagrado in priznanje »Ustvarjalci za stoletja«, ki jih podeljuje Mednarodni ekonomski forum Perspektive. Za visoko prepoznavnost so zaslužne tudi številne nagrade in priznanja, ki jih je prejela Ljubljana na področju turizma, podjetništva, trajnostnega razvoja, mobilnosti, zdravja in kakovosti življenja.

Potenciali izboljšanja položaja LUR v mednarodnem prostoru

LUR se je skupaj z glavnim mestom Ljubljana, zavezala k prenovi prometne infrastrukture v smeri trajnostne mobilnosti, izboljšanju gospodarskih tokov in zmanjšanju obremenitev na okolje.

V želji, da se spremeni globalen pogled na LUR in izkoristi njene potenciale, bodo prizadevanja usmerjena v povečanje poslovnih aktivnosti in izvozne konkurenčnosti podjetij, krepitev tehnoloških zmogljivosti regije ter predvsem spodbujanje podjetij (še posebej malih in srednje velikih), v razvojno prestrukturiranje, ki vključuje internacionalizacijo poslovanja, predvsem z namenom proizvajanja končnih proizvodov/storitev z višjo dodano vrednostjo. Zaradi naravnih danost (Natura 2000), koncentracije znanja in razvoja inovacij se v prihodnosti regije kaže tudi velik potencial v spodbujanju

zelenega gospodarstva, ki je okolju prijaznejše in socialno vključujoče, konkurenčnost pa gradi na energetske in snovni učinkovitosti ter ustvarjanju zelenih delovnih mest (trajnostni turizem, ekološko kmetijstvo, gozdno-lesna veriga, proizvodnja energije iz obnovljivih virov itd.).

Povezava Ljubljane s turističnimi produkti preostalih krajev regije, ki temeljijo na edinstvenih izkustvenih raziskovanjih, zelenih lokalnih verigah in trajnostni mobilnosti, se kaže kot potencial za umestitev regije na mednarodni turistični zemljevid.

4. SWOT ANALIZA

Na podlagi analize stanja v regiji, pregleda opravljenih študij in analiz za LUR, je bila izdelala SWOT analiza (prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti).

Strengths (Prednosti)	Weaknesses (Slabosti)
<ul style="list-style-type: none">- Gestrateška lega- Ugodno podporno okolje za gospodarski razvoj- Ugodna izobrazbena struktura- Dobri naravni pogoji in bogata območja naravne in kulturne krajine- Sorazmerno visoka kvaliteta življenja v regiji- Dobri pogoji za povezovanje na različnih ravneh	<ul style="list-style-type: none">- Slaba demografska slika- Neprilagojen izobraževalni sistem- Šibka povezanost med različnimi sektorji- Neskladja pri prostorskem in prometnem načrtovanju- Visoka energetska odvisnost regije- Neizkoriščen potencial turizma in kulture v okolici Ljubljane
Opportunities (Priložnosti)	Threats (Nevarnosti)
<ul style="list-style-type: none">- Spodbudno razvojno okolje- Povezovanje inovativnih sektorjev z gospodarstvom za povečanje dodane vrednosti- Trajnostni razvoj regije- Učinkovito povezovanje prostorskega in prometnega načrtovanja- Boljša socialna vključenost prebivalstva	<ul style="list-style-type: none">- Spreminjanje demografije v regiji- Počasno prilagajanje potrebam trga dela- Neodzivnost na okoljske trende- Odsotnost skladnega prostorskega in prometnega načrtovanja- Izguba energetske neodvisnosti- Slabšanje razporejenih sredstev za zagotavljanje kvalitete bivanja ljudi v regiji

Za vsako od ključnih prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti regije je v nadaljevanju podrobnejši opis.

PREDNOSTI

Ugodno podporno okolje za gospodarski razvoj

- Koncentracija kulturnih, znanstvenih, raziskovalnih, javnih in nevladnih institucij.
- Podporno okolje, ki omogoča koncentracijo in povezovanje podjetništva, znanja in razvoja.
- Prisotnost velikih, na mednarodnih trgih uspešnih podjetij.
- Visoka koncentracija kulturnega in kreativnega potenciala v regiji.
- Interes različnih deležnikov za prehod v krožno gospodarstvo.
- Potenciali obnovljivih virov energije (hidroenergija, geotermija, biomasa, solarna energija).

Dobra geostrateška lega in vzpostavljene logistične povezave

- Ugodna geografska lega na križišču prometnih poti ter dobro razvejana cestna infrastruktura (povezanost z ostalimi regijami in evropskimi makroregijami).
- Ljubljana kot glavno mesto je prepoznana turistična destinacija, ki z vključevanjem ostalih občin gradi na prepoznavnosti regije in Slovenije.

Dobri naravni pogoji in bogata območja naravne in kulturne krajine

- Biotska pestrost in visoka stopnja naravne ohranjenosti okolja.
- Večja sklenjena formalno zavarovana in/ali naravno ohranjena območja.
- Visoka koncentracija ter raznolikost snovne in nesnovne kulturne dediščine.
- Bogata kulturna produkcija.
- Ugodni naravni pogoji za kmetijsko pridelavo in prodajo pridelkov.

Ugodna demografska in izobrazbena struktura

- Priseljevanje v regijo iz tujine in drugih regij.
- Višji delež delovno aktivnih glede na slovensko povprečje, ki se z leti še povečuje.
- Usposobljena delovna sila.
- Koncentracija visokošolskih in višješolskih šol ter raziskovalnih institucij.
- Visoko število diplomantov v regiji.
- Mednarodno prepoznavni in konkurenčni znanstveni dosežki ter produkti.

Kvalitetno življenje v regiji

- Dobri pogoji za življenje.
- Visok nivo prometne varnosti in aktivno izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti.
- Kakovostna športna infrastruktura za izvedbo vrhunskih športnih in drugih dogodkov.
- Dobra komunalna oskrba prebivalcev regije (npr. voda, odpadki, ločevanje odpadkov).
- Razmeroma dobra kakovost zraka v regiji (z izjemo centra Ljubljane).
- Nizka onesnaženost tal s strupenimi snovmi.

Regija, ki povezuje

- Dobro sodelovanje med občinami (RCERO, CPS LUR).
- Povezovanje z regijami, institucijami in združenji na evropski in svetovni ravni.
- Vključenost deležnikov v snovanje in izvajanje programov s pristopom »od spodaj navzgor« na različnih področjih.

SLABOSTI

Demografske spremembe

- Brezmenilne dnevne migracije.
- Odseljevanje ustvarjalne in izobražene delovne sile v tujino.
- Nizka dostopnost stanovanj za mlade, študente.
- Strukturna brezposelnost.
- Staranje prebivalstva.
- Slabšanje socialnega položaja prebivalcev in povečanje izključenosti ranljivih ciljnih skupin.

Neprilagojen izobraževalni sistem potrebam trga

- Neprilagojen izobraževalni sistem poklicnega in strokovnega izobraževanja potrebam trga.
- Pomanjkanje sodobnih pristopov in programov v izobraževalnem sistemu.
- Neučinkovito povezovanje z gospodarskim sektorjem.
- Premajhno število skupnih projektov med raziskovalno-razvojnimi institucijami in podjetji.

Slabša povezanost med različnimi sektorji

- Pomanjkanje sodelovanja znotraj podpornega podjetniškega okolja, raziskovalnega in KKI sektorja ter povezovanja KKI sektorja z drugimi gospodarskimi panogami.
- Pomanjkanje inovativnosti in kreativnih trženjskih pristopov.
- Premajhno sodelovanje med kmetijskimi proizvajalci za uspešen nastop na trgu.
- Nepovezanost, neučinkovitost organizacij, nizka profesionalizacija nevladnega sektorja, slabo razvito prostovoljstvo.
- Neusklajenost načrtovanja razvoja med lokalno in državno ravno.
- Pomanjkanje strateškega pristopa.

Neskladja pri prostorskem in prometnem načrtovanju

- Slaba mobilnost znotraj regije oziroma slab dostop do točk v regiji.
- Nezadovoljiv, premalo intenziven razvoj JPP ter pomanjkljiva integracija sistemov JPP.
- Pomanjkljiva dostopnost z javnimi prevoznimi sredstvi do nekaterih pomembnih generatorjev prometa v regiji.
- Razpršena poselitev.
- Pomanjkanje centralnih funkcij v manjših in srednjih naseljih.
- Pomanjkanje finančnih virov za investicije na področju vlaganja v komunalno infrastrukturo za odvajanje odpadnih voda (pod 2.000 PE).
- Pomanjkanje finančnih virov za investicije za infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo.

Visoka energetska odvisnost regije

- Pomanjkanje podatkov o rabi in proizvodnji energije na regionalnem nivoju.
- Odvisnost od uvoza fosilnih goriv, energetska odvisnost.
- Slabo stanje URE.
- Energetska potratnost stavb.
- Visok delež pozidanih površin v regiji.

Neizkoriščen potencial turizma in kulture v okolici Ljubljane

- Premalo izkoriščen potencial povezovanja turizma in kulture (premalo kulturno-turističnih produktov).
- Pomanjkanje interpretacije kulture in kulturne dediščine.

PRILOŽNOSTI

Socialna vključenost prebivalstva

- Spodbujanje aktivnega staranja.
- Povečanje deleža delovno aktivnega prebivalstva ter prilagajanje potrebam trga dela.
- Medgeneracijsko sodelovanje in večanje socialnega kapitala posameznika.
- Zmanjševanje tveganja revščine in povečanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih ciljnih skupin prebivalstva.
- Spodbujanje prostovoljstva.
- Krepitev povezovanja.
- Večja kulturna pismenost prebivalstva in dostopnost do kulturnega udejstvovanja.
- Vključevanje lokalnih skupnosti v upravljanje in razvoj varovanih območij.
- Aktivnosti za ozaveščanje in promocijo - krepitev zdravja in zdravega življenjskega sloga.

Nadaljnji razvoj inovativnega razvojnega okolja

- Razvoj novih specializiranih vozlišč znanstvenoraziskovalnih in izobraževalnih institucij.
- Prepoznavanje diferencialnih prednosti regije v mednarodnem kontekstu.
- Dejavno delovanje v razvojnih mrežah, na področjih, kjer ima regija razvojni potencial.
- Večja stopnja sodelovanja in povezovanja ter odprtosti z regijami, ki delujejo na globalnih trgih.

Povezovanje sektorjev z gospodarstvom

- Povezovanje izobraževalnega in raziskovalnega sistema z gospodarstvom preko tehnoloških povezav.
- Izboljšanje podjetniške kulture.
- Industrija 4.0, razvoj pametne specializacije.
- Ustvarjanje novih verig vrednosti ob povezovanju s KKS.
- Krepitev trajnostnega menedžmenta destinacij, razvoj zelenih produktov, več zelenih ponudnikov, uvajanje zelenih tehnologij.

Povezovanje prostorskega in prometnega načrtovanja

- Izboljšanje dostopnosti s trajnostnimi prometnimi sredstvi.
- Ustrezno prostorsko in razvojno načrtovanje (razmeščanje dejavnosti v prostor zunaj območij morebitnih naravnih nesreč).
- Širitev sistema IJPP.
- Usmerjanje v policentričen razvoj regije.
- Nadaljnji razvoj inovativnih integriranih tehnologij, storitev (MaaS, delo od doma) in delitvene ekonomije v prometu (npr. spletni portali za deljenje prevozov, deljenje vozil, javni sistemi izposoje koles, ponudniki e-skirojev, P+R).

Trajnostni razvoj regije

- Večanje stopnje samooskrbe z varno in kakovostno lokalno pridelano hrano.
- Prenos dobrih praks na področju ravnanja z odpadki.
- Trajnostna raba naravnih virov.
- Kakovostna oskrba s pitno vodo.
- Spodbujanje trajnostnega prometa in ukrepov prehoda na OVE.

NEVARNOSTI

Spreminjanje demografije v regiji

- Zaustavitev procesov priseljevanja.
- Odseljevanje visoko izobražene delovne sile.
- Večanje števila starejše populacije.
- Slabšanje pogojev za delo, socialne vključenosti pomoči potrebnih, materialno prikrajšanih prebivalcev regije.
- Slabšanje zdravja prebivalstva.

Počasno prilagajanje potrebam trga dela

- Izgubljanje konkurenčne prednosti podjetij.
- Nezmožnost odzivanja KKS na potrebe trga zaradi pomanjkanja povezovanj in sodelovanja.
- Nezmožnost prilagajanja prihajajoči tehnološki preobrazbi.
- Počasen odziv raziskovalnih institucij.

Neodzivnost na okoljske trende

- Zmanjšanje obsega kakovostnih kmetijskih zemljišč.
- Podnebne spremembe in spremenjeni klimatski pogoji za kmetijsko pridelavo.
- Nepripravljenost za spremembe vsakodnevnih navad prebivalcev in utečenih gospodarskih procesov.
- Omejena finančna sredstva za prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb.
- Drobljenje sklenjenih naravnih območij in izguba naravnih kakovosti okolja zaradi pritiska urbanizacije (poselitvev, prometna, komunalna in energetska infrastruktura).
- Netrajnostna raba in prekomerna eksploatacija naravnih območij in virov (npr. turizem, rekreacija, energetika).
- Večanje števila divjih odlagališč in nevarnih odpadkov iz proizvodnih dejavnosti.

Odsotnost skladnega prostorskega in prometnega načrtovanja

- Neprilagojenost naselij na demografske spremembe.
- Gradnja na območjih s prostorskimi omejitvami, predvsem poplavno ogroženih območjih.
- Konflikt med poselitvijo in drugimi rabami prostora.
- Nadaljevanje trenda investicij v netrajnostne oblike mobilnosti.
- Nadaljevanje upada kakovosti in ponudbe javnega prevoza.
- Umeščanje neprimernih dejavnosti in rabe na območja morebitnih naravnih nesreč.

Izguba energetske neodvisnosti

- Višanje cen uvoza energentov.
- Prevlada zasebnega interesa nad javnim.
- Nadaljevanje trenda gospodarske rasti in povečanje rabe energije.

Slabšanje razporejenih sredstev za zagotavljanje kvalitete bivanja ljudi v regiji

- Dotrajani športni objekti, slabšanje zdravja prebivalstva.
- Pomanjkanje sredstev za naložbe, na primer za obnovo stavb kulturne dediščine.
- Premalo sodelovanja med NVO in upad prostovoljstva.

5. VIZIJA RAZVOJA, RAZVOJNA SPECIALIZACIJA IN RAZVOJNI CILJI LUR

5.1 VIZIJA RAZVOJA REGIJE

Inovativna. Zelena. Povezana.

5.2 RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE

Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.

5.3 RAZVOJNI CILJI REGIJE

Določeni so bili naslednji razvojni cilji regije:

- **Zelena regija, ki spodbuja inovativnost, kreativnost in razvoj novih tehnologij**

Regija bo usmerjena v razvoj inovativnega, na znanju temelječega gospodarstva, ki omogoča mednarodno primerljivost, konkurenčnost in visoko kakovost življenja. Z zavedanjem o podnebnih spremembah, omejitvah naravnih virov in trenutnim linearnim sistemom porabe in proizvodnje, bo uresničevala prehod v krožno gospodarstvo, ki je ključno za doseganje celovitega trajnostnega razvoja. Zagotavljanje visoke dodane vrednosti podjetij bo podprto z aplikativnim raziskovanjem, spodbujanjem kreativnosti in krepitvijo lastnega produktnega razvoja z uporabo novih tehnologij.

- **Mednarodno uveljavljena regija poslovnih priložnosti in zelenih naložb**

Regija bo okrepila aktivnosti za mednarodno povezovanje in utrdila svoje konkurenčne prednosti kot metropolitanska regija. S svojimi dejavnostmi in povezovanjem si bo prizadevala povečati poslovno aktivnost, izvozno naravnost in tehnološke zmogljivosti podjetij ter jih spodbuditi v razvojno prestrukturiranje in internacionalizacijo poslovanja. Regija bo ustvarila pogoje za spodbujanje zelenih naložb in večanje investicij v raziskovalno-razvojne dejavnosti z namenom, da visoko izobražena delovna sila v regiji postane kreator novih globalnih produktov.

- **Bolje povezana regija**

Regija bo razvoj temeljila na povezovanju sistemov in deležnikov, ki so ključni za prehod v trajnosten razvoj. Predvsem na področju mobilnosti je treba povezati obstoječe sisteme mobilnosti, izboljšati konkurenčnost javnih prevozov ter povezati načrtovanje mobilnosti s prostorskim in razvojnim načrtovanjem. Ključen pomen imajo izboljšave in razvoj železniškega omrežja za potrebe regije in delovanja TEN-T koridorjev. Na področju digitalizacije bo poudarek na pokrivanju belih lis širokopasovnega omrežja in pametnim povezovanjem elektroenergetskega omrežja. Za uspešno realizacijo ciljev razvoja regije je ključno tudi povezovanje in sodelovanje ključnih deležnikov v regiji.

- **Regija, ki utrjuje kvaliteto življenja**

Regija bo krepila visoko kvaliteto življenja preko gospodarske in družbene učinkovitosti za izboljšanje življenjskega standarda prebivalcev, zaposlovanja za izzive trga dela prihodnosti, zdravja in izobraževanja. Spodbujala bo visoko kakovost na področju socialnih storitev in odgovoren pristop k reševanju stanovanjske problematike.

- **Regija, ki zagotavlja uresničevanje pobud lokalnega okolja**

Regija bo spodbujala družbeno odgovorno aktivacijo endogenih potencialov regije z namenom trajnostnega razvoja in ohranjanja naravnih danosti, vitalnosti mestnih in podeželskih območij. S socialnimi inovacijami bo krepila zaposlitve in delovno aktivnost lokalnih prebivalcev ter pogoje za povezovanje turizma in kulturne dediščine.

6. RAZVOJNE PRIORITETE REGIJE, PROGRAMI IN UKREPI

6.1 PRIORITETA 1: USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI

Regija bo usmerjena v zeleno in trajnostno gospodarstvo, ki upošteva omejitve okolja ter obravnava izzive, kot so podnebne spremembe, demografski razvoj in omejene naravne vire ter s tem prispeva k visoki kakovosti življenja prebivalstva. Temelji na konkurenčnosti in inovativnosti ter predstavlja enega ključnih stebrov za doseganje celovitega trajnostnega razvoja.

Regija bo v okviru te prioritete krepila razvoj inovativnega in na znanju temelječega gospodarstva, ki omogoča mednarodno primerljivost, konkurenčnost in visok življenjski standard.

Spodbujanje tehnoloških in netehnoloških inovacij ter odprtost v mednarodni prostor sta glavni usmeritvi regijskega gospodarstva. Povezovanje izobraževalnih institucij in drugih znanstvenih ustanov s klasičnimi gospodarskimi sektorji z namenom ustvarjanja novih verig vrednosti, ki temeljijo na znanju, inovativnosti, ustvarjalnosti in zelenih tehnologijah, bo pomembno pripomoglo k večji mednarodni vpetosti in prodoru regijskega gospodarstva na globalne trge.

Zagotavljanje visoke dodane vrednosti bo podprto z aplikativnim raziskovanjem, spodbujanjem posameznikove ustvarjalnosti in krepitvijo lastnega produktnega razvoja z uporabo novih tehnologij. S temi ukrepi želi regija povečati število hitro rastočih podjetij z velikim potencialom zagotavljanja kakovostnih delovnih mest.

Industrija 4.0 ponuja velike priložnosti za inovativno prenavo regije, katere pomembno gonilo so tudi KKI. V prihodnosti pa bo ob vedno večji uveljavitvi novih tehnologij hkrati v ospredje postavljena tudi kreativnost, zato bo regija spodbujala uporabo kreativnih pristopov v podjetjih za doseganje večje rasti in konkurenčnosti na globalnih trgih.

Priložnosti regije so v spodbujanju novih naložb podjetij v razvoj, dvigu investicij v raziskovalno-razvojne dejavnosti in razvoju ustreznega podpornega okolja z namenom, da visoko izobražena delovna sila v regiji postane kreator novih globalnih produktov.

Priložnosti v regiji se kažejo tudi v zagotavljanju potrebnih konkurenčnih infrastrukturnih pogojev za gospodarstvo in vzpostavitev boljših pogojev za nova podjetja iz naslova neposrednih tujih investicij ter usmerjanju podjetij, še posebej malih in srednje velikih, v razvojno prestrukturiranje in internacionalizacijo poslovanja.

Globalno podnebje se spreminja, biotska raznovrstnost izginja, sistem porabe in proizvodnje nista trajni, zato bo prehod regije v krožno gospodarstvo ena njenih glavnih usmeritev za prihodnost. Poudarek bo na učinkoviti rabi virov v vseh panogah ter vzpostavljanju industrijske simbioze v praksi. Regija bo z implementacijo projektov omogočila podjetjem preobrazbo poslovnih modelov za ustvarjanje krožnih rešitev. Izziv spodbujanja trajnostne rasti bo regija spremenila v priložnost in vse napore usmerila v povečanje družbene odgovornosti proizvajalcev in potrošnikov.

V okviru te prioritete so ciljne skupine: občine, organizacije za raziskave in razvoj, konzorciji podjetij in različnih drugih javnih institucij (Univerza, inštituti ipd.), podjetja, zadruga, subjekti podjetniškega podpornega okolja in regionalne razvojne agencije.

Prioriteta vsebuje naslednje programe:

- 6.1.1 Razvoj trajnostnega inovativnega in na znanju temelječega gospodarstva
- 6.1.2 Inovativna prenova regije (spodbujanje tehnoloških in netehnoloških inovacij)
- 6.1.3 Kulturne in kreativne industrije
- 6.1.4 Spodbujanje neposrednih tujih investicij, razvojno prestrukturiranje in internacionalizacija
- 6.1.5 Spodbujanje investicij v raziskovalno-razvojne dejavnosti
- 6.1.6 Prehod regije v krožno gospodarstvo
- 6.1.7 Razvoj podpornega okolja za kreiranje novih globalnih produktov

Opis programov in ukrepov Prioritete 1: Ustvarjalna regija priložnosti

6.1.1 RAZVOJ TRAJNOSTNEGA INOVATIVNEGA IN NA ZNANJU TEMELJEČEGA GOSPODARSTVA

Program razvoja trajnostnega, inovativnega in na znanju temelječega gospodarstva povečuje potencial podjetij za preoblikovanje izzivov sodobnega časa v gospodarske priložnosti. Kljub visoko izobraženemu kadru, pa znanja in spretnosti niso dovolj prilagojena trenutnim in bodočim potrebam gospodarstva in družbe. Ob tem je pomembno izpostaviti že prisotno četrto industrijsko revolucijo, ki prinaša dodatne velike spremembe na trgu dela in povpraševanje po specifično izobraženem kadru.

Novi načini in oblike dela zahtevajo višji nivo razvitosti kompetenc, ki omogočajo sodelovanje in učinkovito opravljanje delovnih nalog. Preskok v digitalno je mogoč le, če so kadri usposobljeni za uporabo digitalnih in pametnih tehnologij ter s pomočjo njih učinkovito opravljajo delo. Nadalje morajo ukrepi zajeti ohranjanje obstoječega visoko izobraženega kadra in privabljanje istega iz tujine ter omogočati prožno prehajanje kadra iz institucij znanja in izobraževalnega sistema v gospodarstvo in obratno. Pravočasno odkrivanje in ohranjanje talentov v gospodarstvu, institucijah znanja in izobraževalnih institucijah, razvoj karier zaposlenih z namenom prekvalifikacije in dokvalifikacije, je ključnega pomena za razvoj.

Nadaljevati je treba z učinkovitimi spodbudami, kot so npr. regijske štipendijske sheme. Te ne le omogočajo usklajevanje ponudb in potreb po kadrih, pač pa tudi spodbujajo delodajalce v regiji k dolgoročnemu načrtovanju kadrov glede na potrebe razvoja, postopno dvigajo izobrazbeno strukturo prebivalstva in zmanjšujejo strukturno brezposelnost v regiji ter omogočajo večjemu deležu mladih, ki se šolajo izven regije, da se po končanem šolanju vrnejo v regijo in pripomorejo k njenemu razvoju.

6.1.1.1 Podpora perspektivnim dejavnostim

Namen ukrepa je omogočiti nadaljnji razvoj dejavnosti, ki so opredeljene kot področja razvojne specializacije in lahko pripomorejo k ustvarjanju bolj trajnostnih delovnih mest v regiji.

6.1.1.2 Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture

Ukrep je namenjen dvigu kakovosti storitev in krepitvi konkurenčnosti, razvoju novih objektov turistične infrastrukture in prenovi obstoječih, ki prispevajo k ohranjanju kulturne dediščine v Ljubljanski urbani regiji.

Poudarek je na skupnem regijskem razvoju inovativnih in najbolj potencialnih integralnih turističnih produktov in storitev, spodbujanju in usmerjanju razvoja novih podjetniških iniciativ, na tržnih

inovacijah, ki se osredotočajo na nove načine trženja in vedenja potrošnikov, na povezovanju in prenosu znanj za učinkovitejši razvoj, trženje in upravljanje ponudbe tako na individualni destinacijski kot na regijski ravni. Pri tem je treba še naprej spodbujati trajnostni razvoj, vzpostaviti več SLOVENIA GREEN destinacij, pridobiti več zelenih ponudnikov in produktov v regiji ter omogočiti prijaznejšo (e-mobilnost) do turistično zanimivih točk in s tem omogočiti kroženje turistov in izletnikov v regiji.

Tudi v prihodnje bo pomembno in nujno povezovanje turizma z drugimi sektorji, kot so (1) kultura (EPKLJ 2025), kulturna dediščina in kreativne industrije: vključevanje kulturnih vsebin v razvoj turističnih produktov in storitev, povečana promocija kulturnih programov, ohranjanje nepremične in premične kulturne dediščine ter oblikovanje turistom privlačnih storitev; (2) kmetijstvo – krepitev zelenih nabavnih verig, vzpostavitev regijske znamke za prodajo lokalno pridelanih živil, povezovanje z LAS-i; (3) promet – pospeševanje trajnostne mobilne povezanosti regije (tudi e-mobilnost), ureditev novih kolesarskih povezav, pohodnih in sprehajalnih poti; (4) šport – aktivna doživetja rekreacije in športa na pragu prestolnice z elementi, kot so kolesarjenje, pohodništvo, vodni športi, jahanje, jamarstvo in pustolovski park.

6.1.1.3 Razvoj kadrov in kompetenc

Potrebne so promocije in spodbude za razvoj kadrov z namenom vzpostavljanja prepotrebnih pogojev za hitro in uspešno pot regije v Četrto industrijsko revolucijo in Družbo 5.0. Okrepiti je treba karierno svetovalno dejavnost za poklice prihodnosti in vzpostaviti centre za celovito in medsebojno povezano ponudbo informacijsko-svetovalnih storitev za vseživljenjsko karierno orientacijo, osebni razvoj in vseživljenjsko učenje ter razviti in povezati medpodjetniške izobraževalne centre.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Bruto domači proizvod na prebivalca v PPS v % od povprečja EU	120	2017	eUROSTAT
Število prenočitev (domači, tuji gosti)	2.457.484	2018	SURS
Prihodi/št. gostov (domači, tuji)	1.158.577		
Povprečna doba bivanja v regiji (dnevi)	2,1		
INDEKS RAZVOJNE OGROŽENOSTI	40,6	2018	Indeks razvojne ogroženosti regij 2014–2020, metodologija izračuna, UMAR, Delovni zvezek 4/2018

6.1.2 INOVATIVNA PRENOVA REGIJE (SPODBUJANJE TEHNOLOŠKIH IN NETEHTOLOŠKIH INOVACIJ)

Regionalna inovacijska sposobnost je povezana s konkurenčnostjo gospodarstva, raziskovalno in izobraževalno infrastrukturo, deležniki in inovacijsko kulturo stopnjo razvitosti, spretnosti in znanja ljudi, njihove pripravljenosti za nadgrajevanje znanja in učenje na sploh ter razvitosti okolja, v katerem delujejo, prav tako. Spoprijemanje regije, z izzivi zelenega in digitalnega prehoda gospodarstva zato terja širše razumevanje pojma inovacije, ki se ne more omejevati le na tehnologijo, ampak vključuje vse vrste inovacij, od najpogosteje prisotnih produktivnih in procesnih do marketinških, organizacijskih in družbenih. Obstoječa mala podjetja niso nujno inovativni start-upi v klasičnem smislu. V takšnih

podjetjih je treba z ukrepi spodbujati tudi inovativne poslovno-upravljaljske rešitve ter ustvarjalnost v najširšem smislu. Dejstvo je, da inovacije mnogokrat ne izhajajo iz raziskav in razvoja, temveč temeljijo na izzivih družbe ter uporabi obstoječih rešitev, produktov. Inovacija je lahko tako nov poslovni model, ki na primer izhaja iz upoštevanja preteklih izkušenj, uporabe digitalnih tehnologij (npr. platforma za souporabo) ali vključevanja storitev (poprodajne storitve, popravila, ipd.). Netehnološke inovacije, ki temeljijo na inoviranju takšnih procesov, storitev in predvsem poslovnih modelov, so tako pogosto tiste, ki ustvarjajo razliko med posameznimi proizvodi in ustvarjajo dodano vrednost ter krepijo gospodarsko in socialno odpornost regije.

6.1.2.1 Digitalna transformacija regije

Osnovni cilj digitalne transformacije regije je večja učinkovitost izvajanja določenih funkcij na regijski ravni za povečanje učinkovitosti procesov v lokalnih skupnostih in krepitev tistih funkcij lokalnih skupnosti, ki bistveno vplivajo na življenje in delovanje posameznikov – prebivalcev in podjetij v teh skupnostih.

6.1.2.2 Specializacija regije

Namen ukrepa je dvigniti obseg inoviranja v raziskovalni in gospodarski sferi ter izboljšanje povezav med deležniki (mladi raziskovalci, podjetja ter izobraževalne ustanove), s ciljem več realiziranih uporabnih inovacij na trgu, razvoj in izvajanje obstoječih ter novih oblik finančnih instrumentov/podpor za raziskave, razvoj in inovacije in za prenos znanja iz raziskovalnega okolja v gospodarstvo, s poudarkom na izvajanju S4, javna investicijska vlaganja v raziskovalno infrastrukturo v regiji in spodbujanje uporabe le-te za podjetja in druge organizacije po načelu odprtega dostopa.

6.1.2.3 Oblikovanje partnerstev in vzpostavitev modelov za spodbujanje družbenih inovacije

Ukrep je namenjen spodbujanju oblikovanja partnerstev med sektorjem socialne ekonomije in podjetji ter posamezniki pri oblikovanju poslovnih modelov vključenih v dejavnosti inkubatorjev in/ali poslovnih con, s ciljem oblikovanja trajnostnih rešitev oziroma družbenih inovacij ter povečanja inovativnosti sektorja socialne ekonomije.

Kazalnik:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Število hitrorastočih podjetij v regiji	42.804	2019	AJPES

6.1.3 KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE

Kulturni in kreativni sektor (KKS) potrebuje celovit, usklajen in dolgoročen razvoj za krepitev konkurenčnosti in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega. Sektor, ki temelji na kulturnih vrednotah, individualni in kolektivni ustvarjalnosti ter znanju, ima potencial za ustvarjanje družbene in gospodarske vrednosti in pripomore k razvoju družbenih, okoljskih

in tehnoloških inovacij. V prihodnosti bo ob vedno večji uveljavitvi novih tehnologij v ospredje postavljena tudi kreativnost, ki ponuja veliko priložnosti za inovativno prenovno regije.

KKS je hkrati izjemno pomemben za urbani razvoj mest in regij ter lahko prispeva k revitalizaciji degradiranih mestnih prostorov, spodbujanju lokalnega gospodarstva, izboljšanju socialne kohezije in vključenosti ranljivih skupin prek participativnih projektov. Je ključnega pomena za identiteto, družbeno povezanost in trajnostne prakse sodobnih, vključujočih in pametnih mest.

Cilj programa je opolnomočenje ustvarjalcev in spodbujanje povezovanja znotraj KKS ter povečanje zmogljivosti za povezovanje z drugimi industrijskimi sektorji pri razvoju družbenih, okoljskih in tehnoloških inovacij. Sektor ima velik potencial za doseganje dodane vrednosti, zato bo cilj LUR spodbujanje medsektorskega sodelovanja in vzpostavitve učnih laboratorijev, ustvarjalnih središč, programov za mreženje ter vzpostavljanje kulturnih in kreativnih grozdov in mrež na regionalni, nacionalni, evropski in mednarodni ravni. Prav tako pa bo cilj vzpostaviti inovacijam prijazno podporno okolje, ki bo omogočalo preizkušanje trajnostnih poslovnih modelov, izdelkov in storitev v okviru strateških partnerstev, znotraj novih verig vrednosti. S predvidenimi ukrepi bodo hkrati podprti programi, ki spodbujajo razvoj kulturne ponudbe z novimi programskimi vsebinami in kreativno produkcijo, kar bo neposredno vplivalo na kulturno udeležbo in dostop do kulturnih in kreativnih dobrin in dejavnosti ter prispevalo k lokalnemu razvoju z osredotočenostjo na reševanju družbenih izzivov.

6.1.3.1 Ustvarjanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja

Interdisciplinarna naravnost KKS je ena izmed pomembnih značilnosti tega sektorja, zato je ključno, da pri oblikovanju smernic za njegov razvoj sodelujejo različni deležniki, kot so vladne, izobraževalne in znanstvene institucije, podjetniške in nevladne organizacije itd. Ukrepi bo tako usmerjeni v oblikovanje strateških zavezništev in krepitev institucionalnega okvirja. Spodbujal bo delovanje medsektorskih in interdisciplinarnih delovnih skupin ter organizacij, ki zagotavljajo razvoj kreativne ekonomije v regiji. Hkrati bo ukrep usmerjen v ozaveščanje o potencialu KKS in v krepitev njegove vloge v družbeno – ekonomskem razvoju regije. S ciljem ozaveščanja se bo regija povezovala in sodelovala s številnimi deležniki pri različnih aktivnostih (predstavitvi in prenosu dobrih praks, organizaciji študijskih obiskov, organizaciji različnih dogodkov, razvoju spletnih storitev, informiranju različnih javnosti z uporabo sodobnih komunikacijskih kanalov itd.).

6.1.3.2 Opolnomočenje kulturnega in kreativnega sektorja

V času velikih družbenih in ekonomskih sprememb (tehnološki razvoj, zdravstvena kriza, okoljski izzivi, razvoj novih verig vrednosti itd.) je krepitev zmogljivosti KKS bistvenega pomena za zagotavljanje njihovega razvoja. Ukrepi bo spodbujal programe, ki bodo usmerjeni v izobraževanje, svetovanje, financiranje in razvoj storitev za posameznike in podjetja, ki delujejo na področju KKS.

Za vzpostavitev okolja za eksperimentiranje, inovacije in rast je treba spodbujati ustrezne programe in zagotoviti razvoj infrastrukture na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, ki bo doprinesla k razvoju kulturnih in kreativnih skupnosti. KKS potrebuje prostore za mreženje in sodelovanje, kjer lahko razvija svoje dejavnosti, uresničuje ustvarjalne ideje ali sodeluje s publiko, na drugi strani pa se regije spopadajo z degradiranimi mestnimi prostori, ki bi lahko postali prostori, ki jih KKS nujno potrebuje za svoje delovanje in razvoj. Kreativna ekonomija predstavlja pomemben vir novih vsebin za neizkoriščene javne prostore. Ukrepi bo spodbujal programe in projekte, ki bodo prispevali k revitalizaciji mestnih prostorov in iskali nove rešitve za oživitev lokalnih gospodarstev.

Kulturna in kreativna podjetja za svoje delovanje uporabljajo specifična razvojna orodja, potrebujejo dinamična okolja za sodelovanje in pogosto svoje ideje preizkušajo z modeli in prototipi. Zato je ukrep usmerjen v vzpostavitev podpornega okolja – kreativnega inkubatorja, ki omogoča razvoj podjetništva za ustvarjalce na področju kulturnih in kreativnih industrij (KKI) in zagotavlja specifične storitve za ta sektor, kar je bistvenega pomena za njihov razvoj.

6.1.3.3 Medsektorsko povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja

KKS v regiji je podobno kot na nacionalni ravni ter v drugih evropskih državah razdrobljen ter deluje v okviru mikro podjetij in samozaposlenosti. 97 % podjetij iz KKS v Sloveniji zaposluje do 9 zaposlenih, pri čemer 80 % podjetij zaposluje zgolj 1 osebo. Ta značilnost je povsem primerljiva z EU. Majhnost posameznih podjetij v sektorju med drugim otežuje celovit pristop in odziv na potrebe novih verig vrednosti, predvsem v polju razvoja novih tehnologij ter družbenih in okoljskih inovacij, kjer dobro razvite kulturne in kreativne industrije lahko odigrajo ključno vlogo. Zato bo ukrep usmerjen v povezovanje kreativnih skupnosti in profesionalcev, v ustvarjanje vezi med različnimi panogami KKI in povezovanje znanj, za skupen nastop na trgu.

KKS ustvarja številne pozitivne učinke v sodelovanju z drugimi gospodarskimi panogami in pripomore, ne samo k dodani vrednosti produktov, procesov in storitev, temveč tudi k spreminjanju vedenjskih navad potrošnikov, razumevanju znanosti, oživljanju kulturne dediščine, prepoznavanju vloge novih tehnologij, oblikovanju inovativnih oblik poučevanja itd.

Aktivnosti bodo namenjene krepitvi interdisciplinarnih programov in razvoju strateških partnerstev za vključevanje v nove verige vrednosti, ki bodo temeljile na družbenih vrednotah in bodo usmerjene v zelene tehnologije.

Kazalnik:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Število obiskov splošnih knjižnic na prebivalca	6,8	2018	NUK, SURS; preračuni UMAR

6.1.4 SPODBUJANJE NEPOSREDNIH TUJIH INVESTICIJ, RAZVOJNO PRESTRUKTURIRANJE IN INTERNACIONALIZACIJA

Namen programa je spodbuditi večjo odprtost in vpetost regije v mednarodno okolje. Hiter napredek od podjetij zahteva nenehno prilagajanje, povečevanje učinkovitosti, zniževanje stroškov in iskanje novih priložnosti na domačem ter tujih trgih. Tako postaja internacionalizacija poslovanja tudi za večino MSP v regiji nujna. Cilj program je spodbujati podjetja, še posebej mala in srednje velika (MSP), v razvojno prestrukturiranje, ki vključuje internacionalizacijo poslovanja, predvsem z namenom proizvajanja končnih proizvodov/storitev z višjo dodano vrednostjo.

Tuje neposredne investicije so kot najvišja stopnja internacionalizacije ena izmed najhitreje rastočih, najbolj običajnih ter najbolj pomembnih oblik mednarodnega sodelovanja ter za razvoj regijskega gospodarstva zelo pomembne, saj bistveno pripomorejo k gospodarski rasti, izvozu, prenosu znanj in tehnologij, skladnemu regionalnemu razvoju in vzpostavljajo nove poslovne povezave. Regija bo

delovala tako v smeri iskanja novih tujih investitorjev kot tudi spodbujanja širitev poslovanja že obstoječih tujih investitorjev s projekti z višjo dodano vrednostjo, aktivnosti pa bodo usmerjene tudi v izboljšanje storitev za nove in obstoječe tuje investitorje.

6.1.4.1 Promocija investicij v regijo

Regija stremi k privabljanju zelenih, ustvarjalnih in pametnih investicij, ki bodo izkoristila predvsem funkcionalno degradirana območja. Cilj je privabiti razvojne oddelke in inovacijski potencial tujih podjetij s čimer bo dosežena transformacija gospodarstva, ki bo bolj konkurenčno, saj bodo zagotovljeni prenos znanja, več delovnih mest in sinergijski učinki z obstoječimi podjetji. Priložnosti regije se kažejo tudi v zagotovitvi potrebnih konkurenčnih infrastrukturnih pogojev za gospodarstvo in vzpostavitev boljših pogojev za nova podjetja iz naslova neposrednih tujih investicij.

6.1.4.2 Razvojno prestrukturiranje in internacionalizacija

Namen ukrepa je nadgraditi obstoječe ukrepe in instrumente za prepoznavanje podjetniških idej ter njihov zagon, podpora rasti, razvoju in internacionalizaciji podjetij. S tem želimo prispevati k dvigu konkurenčnosti, podjetnosti in podjetniške kulture v regiji, ustanavljanju novih podjetij, zvišanju stopnje njihovega preživetja in ustvarjanju kakovostnih delovnih mest.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Delež izvoza iz regije (% glede na Slovenijo)	31	2019	SURS
Delež tujih investicij v regiji (% glede na Slovenijo)	58	2018	GZS

6.1.5 SPODBUJANJE INVESTICIJ V RAZISKOVALNO-RAZVOJNE DEJAVNOSTI

Za razvoj regije je pomembna tudi internacionalizacija na področju raziskav, razvoja in inovacij. Zato je treba v okviru tega programa pospeševati vključevanje v evropske in globalne razvojno-raziskovalne in tehnološke projekte, pobude in programe, spodbuditi sodelovanje z različnimi evropskimi in mednarodnimi institucijami ter krepiti sodelovanje z obstoječimi in novimi mrežami podpornega okolja.

Priložnosti so v dvigu investicij v RR dejavnosti (raziskave in razvoj), povezovanju raziskovalnih inštitucij z gospodarstvom, dvigu inovativnosti, dvigu dodane vrednosti ter lastnem razvoju produktov in storitev za ohranjanje konkurenčnosti. Spodbujanje raziskovalne dejavnosti v podjetjih je ključnega pomena za ustvarjanje novih produktov in storitev z višjo dodano vrednostjo. Pri tem je nujno potrebno sodelovanje med izobraževalnimi institucijami in podjetji, z namenom izobraževanja tistih kadrov, ki jih podjetja v regiji potrebujejo. Visoko izobražena delovna sila je kreator novih produktov in storitev, ki so tržno zanimivi in s tem se v regiji ustvarjajo nova delovna mesta z višjo dodano vrednostjo.

6.1.5.1 Spodbujanje inovacijskih procesov in z njimi povezanih naložb

Namen ukrepa je spodbujati pripravo in izvedbo skupnih raziskovalno-razvojnih projektov institucij znanja in gospodarskih subjektov, ki bodo izkazovali koncentracijo znanja in kompetenc, znanstveno in tehnološko odličnost, tržni potencial v globalnih mrežah in verigah vrednosti ter in sposobnost vlaganja lastnih sredstev in trajnost projektov.

6.1.5.2 Raziskovalno-razvojni HUB

Namen ukrepa je s povezovanjem institucij znanja z gospodarstvom in drugimi sektorji vzpostaviti močno podporno okolje za razvojno raziskovalno dejavnost, ki lahko pripomore k hitrejši gospodarski preobrazbi regije, dvigu dodane vrednosti v ključnih panogah, krepitvi vpetosti regije v mednarodno razvojno in poslovno okolje ter k ustvarjanju delovnih mest za visoko izobražene kadre in poklice prihodnosti.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Bruto domači izdatki za RRD (% od regionalnega BDP)	2,85	2016	SURS
Bruto domači izdatki za RRD (% glede na Slovenijo)	52	2016	SURS

6.1.6 PREHOD REGIJE V KROŽNO GOSPODARSTVO

Poraba naravnih virov se je v zadnjih desetletjih izjemno povečala, po vsem svetu porabimo več ekoloških virov, kot jih narava lahko obnovi. Posledično se srečujemo z okoljskimi izzivi, med katerimi so izginjanje materialnih virov, pomanjkanje vode in globalno segrevanje. Zaradi naraščajočega svetovnega bogastva in rasti prebivalstva, pa naj bi se ta trend samo še povečeval. Evropska komisija je v boju proti okoljskim izzivom in v zaščiti pred pomanjkanjem naravnih virov sprejela ambiciozen akcijski načrt, ki vključuje podpirne ukrepe za prehod regij v krožno gospodarstvo in predstavlja enega pomembnih gradnikov Zelenega dogovora, nove evropske agende za trajnostno rast. Koncept krožnega gospodarstva je sistem, ki zmanjšuje porabo naravnih virov preko t.i. »zaprtja zanke« življenjskega cikla izdelkov in spodbuja prenovo, ponovno uporabo in recikliranje.

Za hiter prehod v krožno gospodarstvo je, še zlasti, ko gre za MSP, potrebno usklajeno delovanje deležnikov s področja gospodarstva ter lokalnih, regionalnih in nacionalnih ravni. Trenutno MSP predstavljajo 99 % vseh podjetij v EU, enak delež velja tudi za Slovenijo in LUR. Ta podjetja so v primerjavi z velikimi družbami veliko bolj omejena v svojih organizacijskih, tehnoloških in finančnih zmogljivostih ter imajo omejen dostop do ustreznega kadra in finančnih virov. Posledično se soočajo z več težavami pri sprejemanju strategij in praks krožnega gospodarstva. Zahvaljujoč zainteresiranim akterjem na nacionalni, regionalni in lokalni ravni delež MSP, ki sprejemajo krožne strategije in prakse, v LUR počasi narašča. Z ustreznimi ukrepi za premagovanje ovir pri prehodu MSP v krožno gospodarstvo pa je mogoče to rast še okrepiti.

6.1.6.1 Krepitev institucionalnega okvirja na regionalni ravni in povezovanje ključnih akterjev v regiji

Ukrep je osredotočen na vzpostavitev osrednjega usmerjevalnega mehanizma – regionalnega vozlišča, katerega temeljno poslanstvo bo spodbujanje sodelovanja med pomembnimi regionalnimi akterji, ki delujejo na področju krožnega gospodarstva (npr. podjetniškimi mrežami, trgovinskimi zbornicami, umetniškimi in obrtnimi zbornicami, finančnimi institucijami, lokalnimi oblastmi in programi inkubatorjev), in zagotavljanje usklajenega delovanja pri prehodu regije v krožno gospodarstvo.

6.1.6.2 Dvig ozaveščenosti in krepitev zmogljivosti o krožnih strategijah in praksah med različnimi deležniki v regiji

Čeprav se delež MSP in drugih regionalnih akterjev, ki sprejemajo krožne strategije in prakse ter se zavedajo pomena tega prehoda za socialno - ekonomski razvoj regije, počasi povečuje, pa bo v prihodnosti potrebno več pozornosti nameniti ozaveščanju med različnimi ciljnim skupinami (privatnimi in javnimi institucijami, institucijami znanja, raziskovalnimi ustanovami, prebivalci itd.). Zato je ukrep usmerjen v oblikovanje programov za ozaveščanje o pozitivnih učinkih in priložnostih, ki jih prinaša prehod regije v krožno gospodarstvo.

Pomemben vidik tega prehoda predstavlja tudi dejstvo, da v regiji primanjkuje poglobljenega in obsežnega znanja o strategijah krožnega gospodarstva in pristopih za izvajanje krožnih praks na ravni podjetij in javnih institucij. Zato je ukrep hkrati osredotočen v krepitev zmogljivosti regionalnega vozlišča in podpornih institucij za podjetja, s ciljem prenosa znanj in izvajanja specializirane podpore, ki bi osvetlila vpogled v prednosti uvajanja krožnih načel v njihove poslovne prakse in tako spodbudila znanje in zanimanje za sprejetje konkretnih korakov v smeri krožnega gospodarstva.

6.1.6.3 Spodbujanje povpraševanja po trajnostnih izdelkih in storitvah

Za učinkovitejši prehod regije v krožno gospodarstvo je ključnega pomena spodbujanje trajnostnega trga in ustvarjanje večjega povpraševanja po krožnih izdelkih in storitvah. Zato bo ukrep usmerjen v spodbujanje zelenih javnih naročil, ki predstavljajo pomembno orodje za doseganje ciljev prehoda v krožno gospodarstvo, hkrati pa so lahko glavno gonilo inovacij na trgu, saj industriji zagotavljajo resnične spodbude za razvoj okolju prijaznih izdelkov in storitev.

Pomemben gradnik pri prehodu v krožno gospodarstvo predstavlja tudi trajnostno oblikovanje. Brez sprememb potrošniških navad in proizvodnih vzorcev tak prehod ni mogoč, zato bo imela uporaba pristopa trajnostnega oblikovanja v različnih procesih na sistemski ravni eno ključnih vlog. Aktivnosti tega ukrepa bodo usmerjene v vključevanje strokovnjakov trajnostnega oblikovanja v interdisciplinarne programe in strateška partnerstva za razvoj krožnih poslovnih modelov, novih izdelkov, procesov in storitev.

6.1.6.4 Dostop do finančnih virov za spodbujanje krožnih strategij in praks

MSP se pogosto srečujejo s težavami pri pridobivanju finančnih sredstev za izvajanje krožnih praks, saj krožni poslovni modeli zahtevajo več predhodnega financiranja. Ukrep je torej usmerjen v zagotavljanje finančne podpore za izvajanje krožnih praks v MSP.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Število novih modelov/konceptov krožnega gospodarstva v regiji	1	2020	RRA LUR

6.1.7 RAZVOJ PODPORNEGA OKOLJA ZA KREIRANJE NOVIH GLOBALNIH PRODUKTOV

Cilj programa je povečati konkurenčnost in atraktivnost regije z zagotavljanjem sodobnega multimodalnega poslovnega okolja, ki bo obstoječim in novo nastalim podjetjem omogočal rast in razvoj. S tem se regija usmerja v nadaljnjo krepitev obsega in kakovosti podpornih poslovnih storitev, vključno z izboljšanjem poslovne infrastrukture, še zlasti pa v povečanje inovativne in razvojno raziskovalne sposobnosti regije na področjih perspektivnih dejavnosti oziroma kreiranja novih globalnih produktov.

V okviru tega programa se bodo spodbujale ustanovitve in zagoni nastajajočih inovativnih podjetij, podjetij v fazi hitre rasti (scale-up), razvoj ostalih podjetij ter uspešni prenosi idej podjetnih posameznikov in skupin v tržno uspešne podjeme, ki imajo pozitiven gospodarski in družbeni pomen ter povečujejo regionalno dodano vrednost.

6.1.7.1 Ekonomsko poslovno infrastruktura

Namen ukrepa je spodbuditi razvoj gospodarske dejavnosti na območjih industrijskih, industrijsko-obrtnih, obrtnih in poslovnih dejavnosti ter aktivno pristopiti k trženju poslovnih lokacij in pridobivanju investitorjev. V okviru skupnega upravljanja inkubatorjev in ekonomsko-poslovnih con je nujna enotna digitalna baza podatkov, na osnovi katere bo omogočeno centralizirano upravljanje, specializacija, trženje in druge aktivnosti za izboljšanje njihove izkoriščenosti in krepitev odpornosti gospodarstva.

6.1.7.2 Inovativen ekosistem povezovanja in sodelovanja

Povezovalec in sodelujoč podporni ekosistem je eden osnovnih pogojev za uspešen podjetniški in splošni razvoj regije. Namen ukrepa je nadgraditi obstoječe ukrepe in instrumente za prepoznavanje podjetniških idej ter njihov zagon, podpora rasti, razvoju in internacionalizaciji podjetij. S tem želimo prispevati k dvigu podjetnosti in podjetniške kulture v regiji, ustanavljanju novih podjetij, zvišanju stopnje njihovega preživetja in ustvarjanju delovnih mest.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Bruto domači proizvod na prebivalca (tekoči tečaj), v EUR	29.371	2017	SURS
Bruto domači izdatki za RRD (% od regionalnega BDP)	2,85	2016	SURS

6.2 PRIORITETA 2: PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI

Prioriteta je usmerjena v ukrepe za izboljšanje gospodarske in družbene učinkovitosti z razvojem zaposlitvenih okolij, izobraževalnih središč, okolij rasti in inovacij, ki bodo podpirali naložbe v kvaliteto življenja in potencialne ljudi, da bodo imeli kompetence v katerem koli starostnem obdobju, kar jim bo omogočilo odpornost na izzive trga dela prihodnosti in dalo priložnosti za osebni razvoj.

Spodbujalo se bo mehanizme za dostop do kvalitetne zaposlitve, izboljšanje zaposlitvenih možnosti mladih ter pristop do kvalitetnega izobraževanja, kariernega usmerjanja, pridobivanja kvalifikacij, ciljnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja (formalni in neformalni programi za vse generacije). Pri tem bodo upoštevane potrebe po trajni integraciji na trg dela, predvsem ranljivih skupin in tistih brez izobrazbe. Vsebine bodo podprte z ukrepi štipendiranja in lajšanja prehoda iz šole v zaposlitev in samozaposlitev.

Da bo regija delovala po meri ljudi, bodo cilji doseženi preko vlaganja v socialno infrastrukturo – družbeno in storitveno – gre za storitve splošnega pomena na področju osnovnega šolstva, predšolskega varstva, primarne zdravstvene oskrbe, kulturnih dejavnosti, raznoliko ponudbo oblik bivanja in oskrbe za starejše, športne objekte in igrišča ter objekte in ureditve za upravne funkcije. Pri tem bo v prvi vrsti poudarek na aktiviranju in prenovi opuščanih in neizkoriščenih prostorov (stavb) in zemljišč z upoštevanjem primerne dostopnosti za uporabnike.

V okviru zdravstvenih storitev bo regija usmerjena v dolgotrajno oskrbo in storitve oskrbe v družini in skupnosti. Ključen pomen slednjega je, da se s tovrstnimi ukrepi prepreči medgeneracijsko prikrajšanost in omogoča socialno vključevanje, aktivacijo ranljivih skupin in medgeneracijsko sodelovanje.

Regija bo v skrbi za visoko raven varovanja zdravja podpirala projekte za dvig splošnega dobrega počutja ne glede na starost, in s tem usmerjala krepitev skrbi za lastno zdravje, kjer ima pomembno vlogo tudi nevladni sektor. Pri tem bodo vsebine sledile tudi podpori projektom športnih vsebin za aktivno in zdravo regijo, saj več občin kaže izrazito potrebo tudi na tem področju.

Na območju regije se stanovanjsko oskrbo prednostno usmerja v urbana naselja, opredeljena kot najprimernejša pa so Ljubljana, Domžale, Kamnik, Grosuplje, Logatec, Škofljica, Trzin, Borovnica. Prioriteta bo dala poudarek kvaliteti življenja z vidika stanovanjske problematike, saj v regiji kritično primanjkuje cenovno dostopnih bivanjskih kapacitet, bivanje pa je za mnoge, predvsem mlade ljudi, postalo predrago. Sledila bo ciljem nacionalne politike, ki zajemajo uravnoteženo ponudbo stanovanj, lažjo dostopnost do stanovanj, kakovostna in funkcionalna stanovanja ter večjo stanovanjsko mobilnost prebivalstva, ob tem pa dala pomen nujnosti povečevanja fonda javnih najemnih stanovanj, prenovo obstoječega stanovanjskega fonda in gradnjo javnih najemnih stanovanj.

Za doseganje inovativnih odgovorov na socialne potrebe in izzive regije bo nujno aktivirati znanje in okolje za družbeno odgovornost, socialne naložbe ter preko socialnih inovacij in socialnega eksperimentiranja omogočiti tudi okolje za zaposlovanje v socialnem podjetništvu.

Prioriteta vsebuje naslednje programe:

- 6.2.1 Odpornost na izzive trga dela prihodnosti
- 6.2.2 Izobraževanje, karierno usmerjanje in vseživljenjsko učenje
- 6.2.3 Vlaganja v socialno infrastrukturo (vrtci, šole, zdravstvo, kultura, šport)
- 6.2.4 Varovanje zdravja
- 6.2.5 Naložbe v kvaliteto življenja (dostopnost do stanovanj, medgeneracijsko sodelovanje, socialna vključenost)
- 6.2.6 Socialne naložbe, socialne inovacije in socialno eksperimentiranje

6.2.1 ODPORNOST NA IZZIVE TRGA DELA PRIHODNOSTI

Ljudje, podjetja in gospodarstvo so odvisni drug od drugega, zato mora regija vlagati v trajnostno okrevanje in prihodnost, pri čemer je evropski Zeleni dogovor lahko gonilo za ustvarjanje delovnih mest. Uresničevanje podnebnih in energetskih ciljev do leta 2030 lahko prispeva k ustvarjanju novih »zelenih« delovnih mest, ob tem je velik potencial tudi na področju vlaganja v krožno gospodarstvo.

Razvojni korak regije bo usmerjen k spremenjeni strukturi brezposelnih oseb in ranljivim osebam ter spreminjajočim se razmeram na trgu dela (digitalizacija, zeleni prehod, pomanjkanje ustrezno usposobljene delovne sile, strukturna brezposelnost). Za spopadanje s temi izzivi bo treba opolnomočiti brezposelne in zaposlene z novimi znanji in veščinami, saj bodo na ta način na trgu dela bolj konkurenčni in zaposljivi.

Ob tem se ne sme spregledati mlade generacije, saj le-ta igra pomembno ciljno skupino aktivne politike zaposlovanja, ki je ob pomanjkanju delovnih izkušenj v neenakem položaju na trgu dela ter velikokrat podvržena tudi prekarnemu delu. Program je nastavljen na sprejem vsebin Jamstva za mlade, ki so tudi eden temeljev aktivne politike zaposlovanja.

Zasledovalo se bo cilje prožnejše ureditve organiziranja dela, upoštevajoč zdravstvena tveganja (delo na daljavo, delo na domu) in kot odgovor na spremembe v družbi in drugačno določanje delovnega mesta.

6.2.1.1 Izboljšanje dostopa do zaposlitve za vse iskalce zaposlitve

Posledice krize COVID-19 so povzročile izredne gospodarske razmere, kar posledično povzroča in bo povzročalo tudi v prihodnje pojav in prisotnost socialne krize. Veliko ljudi je izgubilo službe, veliko pa je tudi takšnih, ki jim bo treba pomagati obdržati zaposlitev. V okviru ukrepa se pričakuje tesno sodelovanje s socialnimi partnerji, civilno družbo in drugimi zainteresiranimi stranmi ob opiranju na evropski steber socialnih pravic. Prioriteta razvoja bo še vedno tudi krepitev zaposlovanja mladih ter ukrepi v podporo iskanja njihovih zaposlitev, usposabljanja ali izobraževanja. Ukrepi za mlade, bodo zato usmerjeni v dodatna usposabljanja za trg dela, programi za spodbujanje zaposlovanja pa bodo spodbujali zaposlovanje mladih za nedoločen čas.

6.2.1.2 Razvoj zaposlitvenih priložnosti in prožnih oblik dela

Ukrepi za modernizacijo storitev in povezovanje institucij trga dela s potrebami gospodarstva lahko nudijo bolj hitro, učinkovitejše in ciljno izvajanje dejavnosti na področju zaposlovanja in aktivacije težje zaposljivih skupin za lažji dostop do zaposlitev. Ob tem je vzporedno pomembna vzpostavitev, razvoj in nadgradnja sistema za spremljanje kompetenc in s tem lažjega usklajevanja ponudbe in povpraševanja na trgu dela. Ključne vsebine v okviru ukrepa bodo tako podpirale karijerne centre za mlade, svetovanje za razvoj kariere zaposlenih, pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc, svetovanje v izobraževanju odraslih in usposabljanje starejših. Podpirale se bodo prožne oblike dela, akcijski načrti za ohranitev delovnih mest, prožnost glede delovnega časa, pobude za prožnost pri delodajalcih (nove storitve podjetij), krepitev novih podjetniških projektov za zaposlovanje. Cilj ukrepa je pomagati zagotoviti podporne mehanizme, ki bi omogočili boljše digitalne kompetence, zaposljivost,

podaljševanje delovne aktivnosti, lažje usklajevanje dela in zasebnega življenja ter ob tem hitrejše in boljše prilagajanje spremembam.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Stopnja delovne aktivnosti (preb. 20-64 let), v %	77,3	2018	SURS
Stopnja brezposelnosti	7,7	2019	SURS
Udeleženci v programih, ki niso javnoveljavni v Osrednjeslovenski regiji	192.379	2015	SURS

6.2.2 IZOBRAŽEVANJE, KARIERNO USMERJANJE IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko učenje so ključni dejavniki, okoli katerih se razvije osebna izpolnitev posameznika, pravična družba in posledično uspešna regija kot celota. Program se osredotoča na vzporedno prilagajanje vsebin izobraževanja v podporo digitalnim znanjem in spretnostim ter izobraževanju in poklicnemu usposabljanju za vse starosti.

Izobraževanje in karierno usmerjanje sta ključna za ohranjanje gospodarskega uspeha in izgradnjo močnih lokalnih skupnosti. V gospodarstvu, ki temelji na znanju, izobraževanje podpira rast, saj je glavno gonilo tehnoloških inovacij in produktivnosti. Dostop do visokega standarda izobraževanja je prednostna naloga regije zdaj in v prihodnosti. Pomanjkanje spretnosti in kompetenc omejuje dostop do dobrih delovnih mest in gospodarske blaginje, povečuje tveganje socialne izključenosti in revščine ter lahko ovira polno udeležbo v aktivnem udejstvovanju posameznika v družbi.

Čeprav ima regija visoko izobražen kader, znanja in spretnosti niso dovolj prilagojena trenutnim in bodočim potrebam gospodarstva in družbe, upoštevajoč tudi četrto industrijsko revolucijo, ki že prinaša dodatne velike spremembe na trgu dela in povpraševanje po specifično izobraženem kadru.

Potrebam gospodarstva je treba v prvi vrsti približati sistem formalnega izobraževanja, ki mora biti hitro odziven in prilagodljiv na hitro spreminjajoče se potrebe. V ta namen je treba vzpostaviti tesno sodelovanje med gospodarstvom in izobraževalnimi, pa tudi raziskovalnimi institucijami v regiji.

Na drugi strani je treba krepiti vseživljenjsko učenje vseh prebivalcev z razvojem privlačnih dejavnosti neformalnega učenja in izobraževanja različnih ciljnih skupin (mladih, starejših, priseljencev).

6.2.2.1 Regijske sheme za usklajevanje ponudbe in povpraševanja po kadrih

Ukrep bo nadaljeval z učinkovitimi spodbudami, kot so npr. regijske štipendijske sheme in promoviral kreiranje novih shem za nadarjene, za mlade podjetnike, mentorske sheme ipd. Te poleg usklajevanja ponudb in potreb po kadrih spodbujajo delodajalce v regiji k dolgoročnemu načrtovanju kadrov glede na potrebe razvoja, omogočajo prenos znanja med zaposlenimi in mladimi, ki vstopajo na trg dela, postopno dvigajo izobrazbeno strukturo prebivalstva in zmanjšujejo strukturno brezposelnost v regiji. S tem se omogoča večjemu deležu mladih, ki se šolajo izven regije, da se po končanem šolanju vrnejo v regijo in pripomorejo k njenemu razvoju.

6.2.2.2 Vseživljenjska karierna orientacija

Potrebne so promocije in spodbude za deficitarne in perspektivne poklice v regiji. Okrepiti je treba karierno svetovalno dejavnost za poklice prihodnosti in vzpostaviti centre za celovito in medsebojno povezano ponudbo informacijsko-svetovalnih storitev za osebni razvoj in vseživljenjsko učenje ter razviti in povezati medpodjetniške izobraževalne centre ter centre vseživljenjskega učenja v platformo enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje vsakega posameznika, pogojev za doseganje odličnosti pri posameznikih, ki so nadarjeni na različnih področjih, ter sodelovanja med vzgojno-izobraževalnimi inštitucijami in širšim okoljem.

Pomembno je, da se v regiji nadaljuje z aktivnostmi usposabljanja ljudi s podjetniškimi idejami za razvoj gospodarskih pobud, kot je npr. regionalni program Podjetno nad izzive, ki se izvaja v več regijah. Kriza je pokazala tudi izreden pomen digitalnih spretnosti in znanj za otroke, študente, učitelje, mentorje in vse, ki uporabljajo slednje pri komuniciranju in delu. Aktivnosti je treba usmeriti v orodja za napovedovanje kompetenc oziroma znanj in spretnosti potrebnih na trgu dela tudi v prihodnje.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo (preb. 25-64 let), v %	39,4	2016	SURS
Št. shem štipendiranja v regiji	1	2020	RRA LUR

6.2.3 VLAGANJA V SOCIALNO INFRASTRUKTURO (VRTCI, ŠOLE, ZDRAVSTVO, KULTURA, ŠPORT)

Investicije v družbeno infrastrukturo vzgoje in izobraževanja ostajajo v občinah LUR stalna prioriteta. Družbena javna infrastruktura so prostorske ureditve ali objekti za dejavnosti vzgoje, izobraževanja in znanosti, športa in rekreacije, zdravstva, socialnega varstva, kulture, javne uprave in verske dejavnosti. Poleg regulatorne funkcije opravlja javna uprava tudi storitvene funkcije, s katerimi se zagotavlja družbene dobrine, ki jih trg praviloma ne zagotavlja ali jih ne zagotavlja v zadostni meri.

6.2.3.1 Izgradnja družbene infrastrukture

Ob povečanju števila prebivalcev se občine LUR soočajo z velikim izzivom zagotavljanja prostorskih zmogljivosti v institucijah predšolske in osnovnošolske vzgoje in izobraževanja, saj obstoječe zmogljivosti ne zadoščajo številu otrok in normativom. Zagotavljanje varstva otrok in nove investicije v prenavo in gradnjo vrtcev in šol na dobro dodeljenih lokacijah znotraj ali blizu obstoječih naselitvenih območij, ki ustrezajo potrebam lokalnega prebivalstva, tako ostaja prioriteta. Regija je že večkrat izpostavila potrebo po dodatnem sofinanciranju oziroma povečanju finančnih sredstev za izgradnjo družbene infrastrukture vzgoje in izobraževanja s strani države. Število prebivalstva v regiji stalno narašča. Med petdesetimi občinami Slovenije z najvišjim deležem povečanja števila prebivalcev so skoraj vse občine LUR. Skladno z normativi je treba zagotoviti dodatne prostorske zmogljivosti predvsem v institucijah predšolske in osnovnošolske vzgoje ter izobraževanja, saj gre za finančno (pre)zahtevne investicije, ki jih občine v okviru obstoječih proračunov ne zmorejo. Ob tem so velika potreba tudi ukrepi energetske prenovе vzgojno izobraževalne infrastrukture.

Potrebe so tudi po investicijah za izgradnjo nove kulturne infrastrukture (knjižnice, kulturni domovi, kulturni centri) in povečanje prostorskih pogojev za kulturne in umetniške dejavnosti. Splošen izziv je

dvigniti pomen kulture v širši družbi, še posebej med mladimi. V času globalizacije in razslojevanja je namreč kultura vezivo skupnosti in temeljni dejavnik lokalne, regionalne in nacionalne identitete; poleg tega imajo kulturne dejavnosti tudi nesporno ugotovljene pomembne ekonomske in razvojne učinke.

6.2.3.2 Zagotovitev pogojev (dolgotrajne) oskrbe prebivalstva regije

V občinah LUR se povečuje tudi število starostnikov ter s tem naraščanje stroškov za pomoč na domu in oskrbnih stroškov v socialnih ustanovah. Povprečnina ne zadošča za vzdržno financiranje vseh javnih storitev in socialnih transferjev, ki so jih občine dolžne izvajati in se tudi letno povečujejo. Zagotoviti je treba kvaliteten sistem dolgotrajne oskrbe za ljudi, ki so odvisni od pomoči drugih (zaradi starosti, bolezni, invalidnosti ali drugih razlogov) in naložbe v primerno opremo za izvajanje teh nalog. Ob tem je ključnega pomena podpora projektom krepitve zdravja in razvoja novih preventivnih programov. Vzporedno s tem je treba oblikovati nove storitve oziroma nove oblike dela s področja osnovnih dnevnih opravil, podpornih dnevnih opravil, zdravstvene nege ipd. ter promocije zdravega sloga življenja. Skladno s tem je velika potreba po krepitvi deinstitucionalizacije in zagotovitvi dostopnosti do zdravstvene oskrbe za vse prebivalce.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Naravni prirast v Osrednjeslovenski regiji (razlika med številom živorojenih otrok in številom umrlih na določenem območju v koledarskem letu)	725	2019	SURS
Št. učencev v rednem osnovnošolskem programu v regiji	45.667	2014/2015	SURS
Št. otrok na vrtec v Osrednjeslovenski regiji	97,1	2019/2020	SURS
Št. oskrbovancev v domovih institucionalnega varstva za starejše na 1.000 preb. [število/1.000 preb.] v Osrednjeslovenski regiji	10,1	2015	SURS

6.2.4 VAROVANJE ZDRAVJA

Zdravstveno stanje je pokazatelj kakovosti življenja v regiji ter eden od pglavitnih faktorjev konkurenčnosti regije. Regija se bo zavzemala za zmanjševanje neenakosti v zdravju in krepitev zdravega življenjskega sloga, predvsem z novimi programi in usmeritvami za zagotovitev dostopnosti in prilagojenosti le-teh vsem prebivalcem.

Na kakovost življenja vpliva družbeni status. Poleg starosti se med dejavnike tveganja za slabo kakovost življenja vključuje invalidnost, brezposelnost in revščina. Najboljša obramba pred tem je vezana na dobro izobrazbo, dobro zdravje, varno zaposlitev, ustrezen dohodek in urejeno družinsko življenje. Tveganja za slabo kakovost življenja so večinoma povezana s težavami z dohodki in pogoji za bivanje med mladimi ter z zmanjšanjem funkcionalnih zmogljivosti med starejšimi ljudmi.

Na zdravje ljudi ima velik vpliv način življenja in navade, kot so kajenje, uživanje alkohola, telesna aktivnost, spanje in prehranjevanje, vendar pa ob tem ne gre spregledati vpliva brezposelnosti in finančnega stanja posameznika na njegovo zdravje. Učinkovitost zdravstvenih in socialnih storitev ter

kulturni in genetski dejavniki igrajo vlogo tudi tu, vendar je večina bolezni še vedno veliko bolj pogosta pri starejših starostnih skupinah kot med mladimi.

6.2.4.1 Krepitev zdravega življenjskega sloga posameznika

Regija se bo zavzemala za skupno krepitev zmogljivosti in skupne ukrepe za pripravljenost na prihodnje zdravstvene krize, nadaljevanje projektov zdravega življenjskega sloga tako v vrtcih in šolah kot na delovnem mestu. Preko društev se bo podpiralo raznovrstne programe telesne dejavnosti za krepitev zdravja, vadbene programe in športno rekreativne programe. Še naprej bodo prioriteta promocija zdravja in projekti za krepitev zdravja z lastno aktivnostjo, preusmeritev od bolezni k zdravju, sprememba miselnosti v korist zdravja in zagotavljanje preventive, kar lahko nudijo npr. centri za krepitev zdravja.

Posredno bodo preventivne aktivnosti preko promocije gibanja prispevale k trajnostni mobilnosti in zdravi prehrani (prehranska samooskrba regije – lokalno pridelana hrana). Z daljšanjem let življenja in zdravja starejših bo regija vplivala tudi na daljšo zaposljivost starejše generacije in posledično k razbremenitvi pokojninskega sistema.

6.2.4.2 Regija za zdravje – ustvarjanje predpogojev za zdravje

Telesna aktivnost je poleg prehrane ključni dejavnik varovanja in krepitev zdravja, ki prispeva k boljšemu zdravju in večji kakovosti življenja. Lokalne skupnosti igrajo izredno pomembno vlogo pri omogočanju in spodbujanju zdravega življenjskega sloga, med drugim preko ustreznega načrtovanja in izgradnje infrastrukture ter z zagotovitvijo njene dostopnosti vsem skupinam prebivalcev.

Projekti, namenjeni za javno dobro, neposredno niso namenjeni zagotavljanju delovnih mest, posredno pa financiranje športno turistične infrastrukture v javnem sektorju beleži številne dobre učinke z vidika potencialne rasti in ustvarjanja delovnih mest. S podporo projektom izgradnje športno turistične infrastrukture v javnem sektorju se vzporedno krepiti tudi podporno okolje za podjetniške priložnosti. Potrebe regije so na področju investicij v igralne površine, parke, kolesarske in peš poti, telovadne, vadbene in športne prostore, vključno z bazeni, stadioni itd. Investicije v lokalne športne parke in športne centre, v športne dvorane v manjših občinah ter investicije v opremo in infrastrukturo v rekreacijsko turističnih centrih.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, leta	81,7	2017	SURS, PREAČUNI UMAR
Stopnja tveganja socialne izključenosti (% oseb)	11,6	2019	SURS

6.2.5 NALOŽBE V KVALITETO ŽIVLJENJA (DOSTOPNOST DO STANOVANJ, MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE, SOCIALNA VKLJUČENOST)

Dom predstavlja kraj, kjer živimo in temeljni kamen, iz katerega izhaja kvaliteta življenja tako skupnosti kot regije. Stanovanjska politika na državni ravni je bila vse od osamosvojitve osredotočena bolj ali

manj k lastniškemu zagotavljanju bivalnih potreb državljanov, predvsem skozi ukrepe zemljiške politike, v delu pa tudi z gradnjo stanovanjskih enot za trg. Posledice dolgoletne odsotnosti sistemskega financiranja se izkazujejo v nakopičenem primanjkljaju cenovno dostopnih stanovanjskih enot.

Primanjkljaj stanovanj izrazito izstopa v Ljubljani. Na ravni države obstaja primanjkljaj javnih najemnih stanovanj v višini nekaj manj kot 9.200 stanovanj, od katerih kar 4.200 v MOL. Velik primanjkljaj je sicer značilen tudi za njene sosednje občine (predvsem Domžale, Grosuplje, Vrhnika, Kamnik, Škofljica), med mestnimi središči pa izstopa tudi Logatec. Občine LUR morajo zato sprejeti dolgoročno stanovanjsko politiko s stanovanjskim programom, ki bo upošteval vse oblike stanovanjske izgradnje - novogradnje, prenovo in racionalno zasedenost stanovanj in lokalne prostorske značilnosti. Cilji stanovanjske politike morajo biti zagotovitev uravnotežene ponudbe kakovostnih in funkcionalnih stanovanj, lažja dostopnost do stanovanj in večja stanovanjska mobilnost prebivalstva. Občine bodo pri tem namenile posebno pozornost zagotavljanju dostopnosti stanovanj za ranljive skupine (predvsem ekonomsko šibkejšo prebivalstvo in mladi).

Za namen učinkovitega reševanja opisanega problema je zato nujno potrebno nekaj storiti na strani virov sredstev, iz katerih se financirajo lokalne skupnosti in deležniki, ki skrbijo za ustrezno ponudbo cenovno dostopnih stanovanjskih enot.

6.2.5.1 Zagotovitev visokega standarda kakovosti življenja v regiji

Podprte bodo vsebine za uravnoteženje zagotavljanja kakovostnih stanovanj, ki zadovoljujejo potrebe raznolikega prebivalstva na način, ki mesta, vasi in podeželska območja oblikuje v okolja, privlačna za življenje zdaj in v prihodnosti. Pomanjkanje stanovanj, zlasti v glavnem mestu, je očitno. Slaba stanovanjska politika države, postopno dvigovanje neprofitnih najemnin, na drugi strani pa še vedno obstoj nezasedenosti stanovanj in šibka varnost kupca predragih stanovanj, ne zagotavljajo kvalitetne bivanjske politike, čeprav je pravica do stanovanja, pravica do bivanja ena od pravic, zapisanih v Evropski socialni listini. Poleg zagotovitve razpoložljivih in cenovno dostopnih stanovanj (gradnja najemnih stanovanj), kar bi med drugim povečalo privlačnost regije za bivanje mladih in mladih družin, je ob demografskih spremembah izziv tudi zagotoviti primerna, kakovostna in dostopna stanovanja za starejše ter potreba po številnih energetskih in protipotresnih prenovah stanovanjskih objektov (stanovanjski fond se stara).

6.2.5.2 Razlike med generacijami – priložnost regije

Vsako generacijo zaznamujejo dogodki v določenem obdobju, ki vplivajo na njihovo vedenje in vrednote. Trg dela ponuja zaposlene različnih generacij, kar pomeni, da vsaka prinaša s seboj različne vzorce vedenja, stališča, pričakovanja, navade in motivacijska ravnanja. Vrzeli med generacijami vplivajo tudi na poslovne procese v delovnem okolju – na delovnem mestu, zato je treba poiskati nove mehanizme za uskladitev skupnega delovanja različnih starostnih skupin tako, da bo vsaka od njih imela kar največ koristi. Slednje je pomembno pri vzgajanju nove kulture tudi v podjetjih, pri čemer bodo lahko pomagali tudi medgeneracijski centri, ter nadaljnji razvoj podpornega okolja NVO in krepite njihove institucionalne zmogljivosti. Glavne aktivnosti bodo usmerjene v spodbujanje solidarnosti, socialnega vključevanja, medsebojnega mentoriranja, širitve socialne mreže za prenašanje znanja ipd.

6.2.5.3 Povezanost za socialno vključenost

Socialno izključevanje se nemalokrat začne z materialnim pomanjkanjem, znotraj katerega je socialna izključenost širši koncept - izključenost iz delovnega življenja (brezposelnost), iz potrošniške družbe

(klasična revščina), iz družbe (pomanjkanje socialnih stikov, osamljenost) in izključenost od mehanizmov moči in vpliva (kulturalna marginalizacija). Ukrep se navezuje tudi na ukrep Krepitev zdravega življenjskega sloga, saj s krepitvijo zdravja ranljivih skupin prebivalstva lahko zmanjšujemo tudi socialno izključenost in delež prebivalstva, ki ga ogroža revščina. Ukrep bo podpiral projekte zagotavljanja podpornega okolja za razvoj novih, inovativnih poslovnih modelov, ki hkrati naslavlajo problematiko socialne izključenosti ter vsebine projektov z nestandardnimi oblikami dela.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
*Neto razpoložljivi dohodek na prebivalca, v EUR, revizija 2018	11.640	2017	SURS
**Stopnja stanovanjske prikrajšanosti, v %	19	2017	SURS

* Razpoložljivi dohodek na prebivalca (SURS, regionalni računi) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje dohodka kot področja kakovosti življenja. Kazalnik daje informacijo o tem, kolikšen obseg sredstev imajo prebivalci določene regije na voljo za končno porabo ali varčevanje.

** Stopnja stanovanjske prikrajšanosti (Poročilo o razvoju, UMAR, 2018): Delež gospodinjstev, ki imajo težave s streho, ki pušča, z vlažnimi stenami/temelji/tlemi, s trhlimi okenskimi okvirji ali trhlimi tlemi.

6.2.6 SOCIALNE NALOŽBE, SOCIALNE INOVACIJE IN SOCIALNO EKSPERIMENTIRANJE

V času gospodarske krize so socialne inovacije pomembnejše kot kdaj koli prej – kot komponenta gospodarskih strategij na področju zdravstva in okolja ter kot možnost za doseganje večje dodane vrednosti v javnih storitvah.

Številni inovativni projekti in programi ostajajo majhni po obsegu in niso trajnostni, zato imajo omejen vpliv v svojem okolju. Financiranje namenjeno za rast socialnih inovacij je prav tako omejeno in ga pogosto zagotavljajo donatorji (filantropi). Da bi se premaknili od sedanjega stanja razdrobljenih dobrih idej v obliki manjših projektov, do stanja, kjer bi imele socialne inovacije večji vpliv, morajo le-te postati bolj vidne.

Socialne inovacije in tudi socialno podjetništvo lahko ponudita edinstvene priložnosti za pomoč najranljivejšim ciljnim skupinam pri vrnitvi na trg dela. Alternativne oblike podjetništva lahko tako dopolnijo ponudbo javnih storitev, s spodbujanjem raziskav in inovacij, usmerjenih v oblikovanje partnerstev med znanstveno in podjetniško sfero ter subjekti socialne ekonomije. Poleg tega alternativne oblike podjetništva lahko pripomorejo tudi k vključevanju nestandardnih oblik dela ter povečevanju njihove socialne varnosti ter na tak način zmanjšujejo njihovo izpostavljenost socialni izključenosti in tveganju revščine.

6.2.6.1 Oblikovanje ekosistema za socialne inovacije in zaposlitvene priložnosti

V okviru ukrepa si bo regija prizadevala izboljšati pogoje za socialne inovacije in socialna podjetja. Gre za nove ideje (izdelke, storitve in modele), ki simultano zadostijo perečim socialnim potrebam (problemom) današnjega časa, učinkoviteje kot alternative, in ustvarjajo nove družbene povezave (mreže in partnerstva) ter odnose.

Ukrep lahko nudi nevladnim organizacijam, lokalnim oblastem in podjetjem orodje za obnovo socialne politike, v okviru, ko se zdi to potrebno in morda celo kot odziv na poglobljanje socialne izključenosti oziroma odziv na nastanek novih socialnih potreb, ki jih trg ne more izpolnjevati.

Cilj ukrepa je tudi pritegniti zasebne vlagatelje v financiranje novih idej ter oblikovati poslovne modele in storitve, ki bodo zagotovili večjo socialno odpornost na izzive regije ter posledično povečan ekonomski donos (npr. oskrba s hrano, dostava dobrin, storitve v zdravstvu na daljavo, dodatne storitve na podeželju, oblike zadrug, medgeneracijsko sodelovanje, digitalizacija ipd.). Podobno kot inovacije na drugih področjih, t.i. družbeni eksperimenti predstavljajo prednosti v smislu stroškov in hitre odzivnosti, saj prispevajo k iskanju alternativnih načinov za obnovo obstoječih ukrepov (politik) v smeri večje in boljše učinkovitosti ter prilagajanju potrebam.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
*Stopnja tveganja socialne izključenosti Osrednjeslovenska, v %	14	2017	SURS

* Odstotek oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine ali so resno materialno prikrajšane ali živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Kvaliteta življenja, stanovanjska problematika, kultura, šport, socialno varstvo, izobraževanje.

6.3 PRIORITETA 3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV

LUR ima, kljub svojemu urbanemu značaju, velike površine razmeroma dobro ohranjenega naravnega okolja, veliko krajinsko pestrost in visoko stopnjo biotske raznovrstnosti. Regija je v velikem deležu pokrita z gozdovi in bogata z viri, ki nudijo prebivalcem visoko kvaliteto bivanja in dobre možnosti za gospodarski razvoj. Naravne danosti regije in njen geografski položaj omogočajo tudi visoko stopnjo odpornosti na podnebne spremembe, vendar je treba zaustaviti negativne trende, ki ogrožajo in znižujejo možnosti za ustrezno odzivanje na spremembe.

Regija z Ljubljano, kot glavnim mestom države, je pod velikim pritiskom, ki ga zahteva na rasti temelječe gospodarstvo, podkrepjeno s precejšnjim trendom centralizacije države. Tako se ves čas povečuje količina tovarnega in potniškega prometa, povečujejo se razvojni pritiski na prostor, večja se poraba energije in povečuje se raba drugih virov znotraj regije, kot tudi v mednarodnem merilu.

Na področju mobilnosti je treba tako zaustaviti trend rasti prevozov v cestnem prometu, kjer sta cestni tovorni promet in uporaba osebnih vozil za potrebe dnevne mobilnosti največji grožnji trajnostnemu upravljanju regije. Po desetletjih vlaganj v avtocestno omrežje je treba zaustaviti trende in se osredotočiti na razvoj kolektivnega prevoza potnikov, posodobitve železniške infrastrukture, razvoj pešačenja, kolesarjenja, multimodalnosti in predvsem povezanosti vseh sistemov. Ustrezno povezanost je treba zagotoviti tudi s strateškim načrtovanjem razvoja prostora, kjer je treba z ustrezno razmestitvijo dejavnosti v prostoru in usmerjanjem poselitve v koridorje javnega prometa zmanjšati potrebe po mobilnosti in predvsem po uporabi osebnih vozil. Visoka koncentracija centralnih in storitvenih dejavnosti v glavnem mestu ni sledila načelom policentričnega razvoja, pomanjkanje razpoložljivih stanovanj pa je nadaljevalo trend razpršene pozidave, kar dodatno obremenjuje okolje,

veča pritisk na naravno ohranjena območja, prispeva k zmanjševanju kmetijskih površin in zmanjšuje možnosti za trajnostno upravljanje regije. Zmanjšuje se možnost prilagajanja na podnebne spremembe, povečuje se poplavna ogroženost, dodatno se zmanjšuje že tako nizka zmožnost prehranske samooskrbe regije. Razvoj trajnostnega, z viri in energijo varčnega kmetijstva in strateško načrtovan ter celovito upravljan sistem zelene infrastrukture morata tako biti del celovitega in povezanega načrtovanja razvoja.

Regija je v veliki meri odvisna od uvoza energije in povsem odvisna od uvoza fosilnih goriv, zato je področje energetike ena izmed ključnih prihodnjih nalog. Pomembna je preudarna izraba omejenih obnovljivih virov energije, ki so v regiji na voljo (biomasa, sonce, hidroenergija,...), predvsem pa učinkovita raba energije, ki bo temeljila na ukrepih na področju mobilnosti, ogrevanja, hlajenja, industrijske rabe, predvsem pa povezala in digitalizirala upravljanje z energijo.

Le celovito in povezano upravljanje regije bo omogočilo ustrezne odzive na možne škodljive učinke podnebnih sprememb in predvsem racionalno in trajnostno rabo virov. Ključni pri tem so tudi ukrepi čiščenja odpadnih voda, kjer ostajajo glavni izziv aglomeracije pod 2.000 PE, ter ukrepi zmanjševanja količine odpadkov, njihove ponovne uporabe in energetske izrabe. Regija se lahko danes pohvali z zadostnimi količinami kvalitetne pitne vode, kar je nujno ohranjati, varovati in racionalno izkoriščati tudi v smislu napovedanih globalnih pritiskov.

Vsi programi in ukrepi te prioritete se bodo v največji možni meri izvajali po EU načelih »Nature based solutions« in »Do no significant harm«. Dodatno se bodo uskljeni s strateškimi dokumenti s področja varstva narave in okolja, ki bodo sprejeti v tej perspektivi, predvsem z Nacionalnim programom varstva okolja in Nacionalnim energetskim podnebnim načrtom (NEPM).

Le s povezanim in odgovornim upravljanjem bo mogoče ohranjati in izboljševati stanje zelene regije, dvigovati kvaliteto bivanja za vse generacije prebivalcev in se primerno odzivati na globalne spremembe.

Programi:

- 6.3.1 Trajnostna mobilnost
- 6.3.2 Trajnostno prostorsko načrtovanje
- 6.3.3 Razvoj trajnostnega, z viri in energijo varčnega kmetijstva
- 6.3.4 Razvoj in upravljanje zelene infrastrukture
- 6.3.5 Upravljanje z energijo
- 6.3.6 Prilagajanje podnebnim spremembam
- 6.3.7 Oskrba s pitno vodo, odvajanje odpadnih voda, ravnanje z odpadki

Opis programov in ukrepov Prioritete 3: Zelena regija trajnostnih rešitev

6.3.1 TRAJNOSTNA MOBILNOST

Z razmahom uporabe cestnih vozil in dokončanjem avtocestnega križa je v LUR zaznati trend rasti prevozov v cestnem prometu. Z namenom povečanja mobilnosti prebivalstva, izboljšanja energetske učinkovitosti in okoljske sprejemljivosti prometa, je v LUR nujna revitalizacija železniškega omrežja. V integraciji z ostalimi prometnimi sistemi lahko le delujoči železniški sistem omogoči Ljubljani, kot delu mreže jedrnih mest Evrope, povezljivost in gospodarsko konkurenčnost na mednarodnih prometnih koridorjih. Ukrepi trajnostne mobilnosti se bodo še izraziteje osredotočili na razvoj kolektivnega

prevoza potnikov, spodbujanje pešačenja, kolesarjenja, multimodalnosti in predvsem povezanosti vseh sistemov v integrirano celoto. Premik k večji rabi javnih prevoznih sredstev v regiji se bo zagotavljalo z izboljšanjem kakovosti infrastrukture in storitev javnega potniškega prometa.

Dodatno je treba zagotoviti vzpostavitev harmoniziranih povezav, intermodalnih prestopnih točk ter integracijo informacijskih sistemov, ki bo povečala atraktivnost sredstev javnega prometa. Intermodalnost je treba zagotoviti tudi skozi gradnjo novih železniških postaj in postajališč, ki bodo skupaj s sistemom intermodalnih točk P+R omogočali povezanost vseh oblik javnega prometa. Skladno z ukrepi zapisanimi v Celostni prometni strategiji Ljubljanske ubrane regije se v regiji spodbujajo nadaljnje investicije v sklenjeno kolesarsko omrežje z dopolnilnimi storitvami za razvoj uporabe koles in električnih koles za potrebe dnevne mobilnosti na regionalni ravni. V regiji se bo izvajala promocija trajnostne mobilnosti, ki bo predvsem pripomogla k lažji in hitrejši implementaciji ter večji sprejemljivosti zastavljenih ukrepov.

6.3.1.1 Posodobitev in nadgradnja železniškega omrežja Ljubljanske urbane regije

Za nadaljnji razvoj LUR je nujno zagotoviti kakovostne regijske in državne povezave Ljubljane kot glavnega mesta ter gospodarskega središča Slovenije z ostalimi okoliškimi regijami ter celotno državo. Potrebna je vzpostavitev privlačnega železniškega potniškega prometa, ki bo po hitrosti in udobju konkurenčen prevozu z osebnim avtomobilom, kar bo doseženo z različnimi ukrepi investicije v železniško infrastrukturo. Osrednji namen ukrepov je izboljšanje dostopnosti med osrednji urbani območji središči v državi, vzpostavitev Ljubljanskega železniškega vozlišča ter dolgoročno ponovno organizacijo rednih železniških povezav Ljubljane z mednarodnim prostorom.

6.3.1.2 Okrepitev in integracija sistemov javnega prometa

Večji premik k povečanju javnega prevoza v regiji je moč doseči le z izboljšanjem upravljanja celotnega sistema javnega prevoza. Ta je soodvisen tako od nadgradnje infrastrukture ter voznega parka, kot tudi od enotnega sistema upravljanja. Ukrep predlaga usklajevanje voznih redov ter storitev različnih javnih prometnih sredstev po meri uporabnika ter hkrati povezljivost javnega prevoza z ostalimi prometnimi načini po načinu »mobilnost kot storitev«.

6.3.1.3 Spodbujanje nadaljnega razvoja nemotorizirane mobilnosti

V urbanih središčih regije je opaziti izboljšanje razvoja hoje ter kolesarjenja, medtem ko so med naselji ter občinami v regiji še možnosti za izboljšave. Ukrepi na ravni regije bodo usmerjeni k dokončanju omrežja kolesarskih poti ter ostalih mobilnostnih storitev, ki izkoriščajo potencialne ohranjene narave, spodbujajo brezogljično mobilnost in vzdrževanje kakovosti bivanja v regiji. Pomembno vodilo ukrepa je univerzalna dostopnost za vse. Ta poleg izboljšanja dostopnosti za ranjivejše skupine uporabnikov izboljšuje tudi pogoje za splošno dostopnost do intermodalnih točk ter raznolike sisteme souporabe električnih koles.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Osebna vozila na 1.000 prebivalcev	530	2017	SURS
Prevoženi kilometri LPP (mestni prevoz)	11.920.191	2018	LPP
Prepeljani potniki SŽ	13.554	2018	SŽ

6.3.2 TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE

Republika Slovenija od svojega nastanka še ni vzpostavila sistema prostorskega načrtovanja, ki bi celovito povezoval prostorsko načrtovanje vseh nivojev upravljanja in vsebinskih področij urejanja prostora. Drobljenje občin, katerih število se je povečalo iz 60 (1991) na 212 (2017), je povečalo razkorak med nacionalnim in lokalnim nivojem prostorskega načrtovanja, hkrati pa je uvedba SPRS 2050 vsebinsko osiromašila nacionalno vsebinsko povezovanje področij urejanja prostora, s čemer se je odprl prostor za razvoj slabo medsebojno povezanih sektorskih načrtov. Že desetletja se tako povečuje potreba po regionalnem nivoju prostorskega načrtovanja, ki bi povezal potrebe posameznih občin, jih uskladi z nacionalnimi strategijami in načrti posameznih sektorjev ter povezal z regijskim razvojnim načrtovanjem. Potrebo po strateškem prostorskem načrtovanju na nivoju regij je leta 2017 ponovno prepoznal Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2), ki je do leta 2023 predvidel izdelavo »Regijskih prostorskih planov«, hkrati pa je njihova izdelava predvidena tudi v predlogu nove SPRS, ki regijsko prostorsko načrtovanje vidi kot nujen povezovalni del prostorskega načrtovanja v Sloveniji.

Vedno bolj se potreba po pripravi regijskih prostorskih planov kaže tudi v povezavi z razvojem trajnostne mobilnosti, saj je CPS LUR ugotovila, da je povezovanje prometnega in prostorskega načrtovanja nujno za omejevanje količine opravljenih poti v regiji, kar še posebej pride do izraza zaradi neusklajenih nacionalnih načrtov razvoja prometne infrastrukture, kjer si cestni in železniški promet konkurirata, izvedbeni prostorski načrti državne prometne infrastrukture pa se pripravljajo parcialno in brez celovitega strateškega pogleda.

6.3.2.1 Regijski prostorski plan

ZUreP-2 predvideva izdelavo Regijskih prostorskih planov do leta 2023, vendar se njihov priprava še ni pričela, ker država še ni pripravila ustreznih podzakonskih aktov in ni zagotovila zakonsko predvidenega 60 % sofinanciranja dokumenta, ki bi usklajeval tako nacionalne sektorske politike kot tudi razvojne potrebe posameznih občin. Kljub zamudam pri formalni pripravi prostorskega dokumenta, je v Osrednjeslovenski regiji zaradi nacionalne koncentracije aktivnosti in potreb v edine slovenskem evropsko priznanem metropolitanskem območju rasti (MEGA) zrasla potreba, da se pripravi dokument, ki bo uskladi načrtovani razvoj regije, ki bo presešel parcialne pobude in celovito zastavil trajnostno rabo prostora in razvoj infrastrukture v regiji. Občine LUR so prepoznale potrebo po pripravi strateškega regijskega prostorskega dokumenta ne glede na dinamiko formalnega normativnega razvoja tega področja.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Regijski prostorski plan	0	2020	RRA LUR

6.3.3 RAZVOJ TRAJNOSTNEGA, Z VIRI IN ENERGIJO VARČNEGA KMETIJSTVA

LUR bo z ukrepi na področju kmetijstva sledila ciljem resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, ki kot prioriteto pri zagotavljanju trajnostne oskrbe z živili izpostavlja lokalno pridelavo in porabo. Najpomembnejši cilj je varovanje najboljših kmetijskih zemljišč pred pozidavo. Drugi cilji zasledujejo naložbe v infrastrukturo za kmetijstvo, predvsem zemljiške operacije za izboljšanje proizvodnega potenciala, ki predstavljajo osnovo za izboljšanje proizvodnega potenciala regijskega kmetijstva in gozdarstva. Med cilji gospodarjenja z gozdovi v regiji je najpomembnejši proizvodnja lesa in dohodek iz gozda, sledijo pa ohranjanje ugodnega stanja voda, varstvo narave in ohranjanje rastlinskih ter živalskih vrst, čiščenje zraka in regulacija klime, rekreacija in turizem in zagotavljanje ponorov ogljika, varovanje pred naravnimi nesrečami, vzgoja in izobraževanje lastnikov gozdov in javnosti ter raziskovanje gozdov, pridobivanje drugih gozdnih proizvodov, ohranjanje kulturne dediščine, lov in dohodek od lova ter estetski videz krajine. Z željo po ohranjanju okolja in varovanju zdravja ljudi bodo v sklopu ukrepa za dvig regionalne samooskrbe podprte in spodbujane predvsem trajnostne in sonaravne oblike gospodarjenja s kmetijsko, gozdno in kulturno krajino ter naravnimi viri, povezovanje in promocija lokalnih izdelkov za potrebe skupnega nastopa na regionalnem trgu, nove oblike trženja in distribucije regionalnih izdelkov. Ozaveščanje, promocija in izobraževanje bodo pri tem pomembna horizontalna tema, ki spodbuja razvoj tovrstnih praks. Z ukrepi lokalnega razvoja bomo sledili ciljem ohranjanja poseljenosti podeželja in izboljšanju ekonomskega položaja prebivalcev na podeželju. Posebno pozornost bomo namenili vsebinam sodelovanja med urbani in podeželski območji na vseh področjih (socialne storitve, mobilnost, prehranska oskrba, izobraževanje, ...).

6.3.3.1 Povečanje prehranske samooskrbe ob spodbujanju razvoja trajnostnih oblik kmetovanja

Regija bo zasledovala cilj ohranitve proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč. Spodbude bodo preusmerjene v ekološko pridelavo, sadjarstvo in pridelavo povrtnin. S spodbujanjem prenosa znanj med različnimi deležniki bo zmanjšan primanjkljaj znanj na področju vodenja in upravljanja kmetij. Povečanje prehranske samooskrbe in zagotavljanje kvalitetne in varne hrane bo doseženo s krepitvijo vertikalnih povezav manjšega ali večjega obsega med pridelovalci in porabniki, kjer bo lokalni pridelovalec krepil svojo vlogo kot dobavitelj kvalitetne lokalno pridelane hrane. Ob upoštevanju regijskih razmer bo regija spodbujala večjo prepoznavnost in porabo lokalnih živil v gospodinjstvih, gostinstvu in še posebej v turizmu in javnih zavodih.

6.3.3.2 Dvig kakovosti življenja na podeželju

Ukrep je namenjen izboljšanju ekonomskega položaja prebivalstva na podeželju v povezavi z izboljšanjem dostopa do vseh potrebnih storitev in kvalitetno javno in zasebno infrastrukturo. S tem namenom je treba spodbujati razvoj dopolnilnih in drugih komplementarnih dejavnosti v okviru kmetijske in drugih gospodarskih dejavnosti, ki ustvarjajo nova delovna mesta na podeželju. Ustvarjanje infrastrukturnih pogojev za kvalitetno življenje na podeželju bo zagotavljajo enakomerno

poseljenost podeželja in zmanjšalo priseljevanje v večja mesta. Na področju socialne vključenosti bodo spodbude usmerjene v medgeneracijsko sodelovanje in oblikovanje novih socialnih storitev, ki so prilagojene prebivalcem na podeželju. Z izvajanjem skupnega pristopa LEADER/CLLD in uporabo sredstev ESPRA 2021-2027 za CLLD na celotnem območju regije bo poskrbljeno za aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva v razvojne projekte, ki nastajajo iz lokalnih potreb in pobud.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	60497	2016	SURS

6.3.4 RAZVOJ IN UPRAVLJANJE ZELENE INFRASTRUKTURE

Zelena infrastruktura je uspešno preizkušeno orodje za oblikovanje naravnih rešitev z ekološkimi, gospodarskimi in družbenimi koristmi. Temelj zelene infrastrukture v EU so med drugim omrežje Natura 2000 ter drugi naravni in polnaravni prostori (npr. obrežna vegetacija, zelene mejice v kulturni krajini, parki, vrtovi ter umetni elementi, kot so zelene strehe in stene ali ekološki mostovi). Koristi ekosistemskih storitev, ki jih zagotavlja samo omrežje Natura 2000, po ocenah znašajo 300 milijard EUR na leto, koristi zelene infrastrukture pa ta znesek precej presegajo. Financiranje EU za zeleno infrastrukturo v programskem obdobju 2007–2013 je znašalo približno 6.579 mio EUR, največ pa je prispeval Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Program LIFE zagotavlja posebno financiranje za biotsko raznovrstnost, vključno z zeleno infrastrukturo.

V LUR želimo ustvariti dobro ter strateško načrtovano in upravljano omrežje naravnih in ustvarjenih zelenih površin, ki bo zagotavljalo številne koristi tako za prebivalce kot tudi za okolje in naravo. Če so najbolj izrazite funkcije zelene infrastrukture na nadnacionalnem in nacionalnem nivoju povezane z ohranjanjem biotske raznovrstnosti, so na regionalnem nivoju v LUR veliko bolj izražene druge okoljske (prilagajanje na podnebne spremembe in varstvo pred škodnimi vplivi poplav), prostorske (omejevanje urbanizacije) ter družbene funkcije (rekreacija in sprostitev v naravnem okolju predvsem v bližini glavnega mesta Ljubljane). Pri tem je ključna obravnava širših območij in koridorjev, ki jih je potrebno celovito obravnavati kljub upravnim mejam.

Le tako lahko zelena infrastruktura tudi v prihodnje zagotavlja vrsto različnih koristi. Podlaga za predlagane ukrepe je v letu 2019 izdelana Strategija varstva in razvoja zelene infrastrukture v Ljubljanski urbani regiji.

6.3.4.1 Uvajanje zelene infrastrukture v urbana okolja

Zelena infrastruktura je še posebej pomembna v urbanem okolju, saj ščiti prebivalce pred škodljivimi vplivi onesnaževanja (hrup, zrak), pred neugodnimi vremenskimi vplivi (učinek toplotnega otoka, pregrevanje mestnih središč, nenadne poplave zaradi nalivov) in hkrati zagotavlja prostor za druženje in sproščanje v naravi (parki, urbani gozdovi, urejena obrežja rek). Z namenom zagotavljanja visokokakovostnega bivalnega okolja, blaženja negativnih vplivov podnebnih sprememb in ohranjanja biotske raznovrstnosti v mestih se bodo spodbujali projekti: ohranjanje, prenova in razvoj zelenih površin v mestih, obnova degradiranih območij z instrumenti zelene infrastrukture, ozelenjevanje

koridorjev za kolesarje in pešce, uporaba tehničnih rešitev zelene infrastrukture (zelene strehe, stene), trajnostne rešitve za upravljanje s padavinskimi vodami v urbanih območjih ter izkoriščanje možnosti mešane rabe gozdnih, obvodnih in kmetijskih površin v urbanih naseljih za rekreacijske in sprostitvene namene, idr.

6.3.4.2 Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih območij

Ohranjanje narave in skrb zanjo sta potrebna tako na njenih najvrednejših območjih, ki so prepoznana s formalno varstveno ureditvijo (Natura 2000, ZON, NV), kot tudi na drugih naravno ohranjenih ter kmetijskih območjih, saj vsa skupaj in povezano tvorijo zeleno infrastrukturo regije. Biotska raznovrstnost je predpogoj za zagotavljanje ekosistemskih storitev, ki prinašajo okoljske, družbene in gospodarske koristi. Podpirali se bodo projekti, ki bodo prispevali k ohranjanju in izboljšanju stanja varovanih območij narave in drugih naravnih območij skladno s Programom upravljanja z območji Natura 2000 (PUN2) in Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020-2030 (ReNPVO20-30) in sicer: dejavnosti za zaščito biotske raznovrstnosti, ohranjanje oziroma izboljšanje ugodnega stanja habitatov na območjih Natura 2000, trajnostni razvoj v območjih Natura 2000, trajnostno upravljanje kmetijskih območij, dejavnosti za ohranjanje ekološke povezljivosti, varstvo habitatov in voda ter krajinske prepoznavnosti, renaturacija in revitalizacija vodotokov, travnišč, mokrišč in drugih naravovarstveno pomembnih habitatov, saniranje zasutih kotanj in vzpostavljanje naravne hidromorfologije in geomorfoligije na območjih Natura 2000, idr. Navedeni projekti se bodo podpirali skladno s Programom upravljanja z območji Natura 2000 (PUN2) in Resolucijo o nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020-2030 (ReNPVO20-30).

6.3.4.3 Strateško načrtovanje in celovito upravljanje zelene infrastrukture na regionalni ravni

Skozi sodelovanje z občinami se je izkazalo, da je eden bistvenih ukrepov dolgoročno strateško načrtovanje in okrepljeno sodelovanja med inštitucijami (npr. tehtanje alternativ, iskanje skupnih rešitev, uskladitev sektorskih načrtov idr.). Pri tem je bilo kot pomembno izpostavljeno: skladni in zanesljivi podatki (tehnični in prostorski), izdelava študij in raziskav s področja zelene infrastrukture ter spremljanje stanja in koristi zelene infrastrukture. Nekatere občine vidijo rešitev v tem, da se na lokalni ali regionalni ravni uvedejo posebne strokovne službe za delo z zeleno infrastrukturo in razvije platforma za koordinacijo med občinami LUR glede bodočih projektov, ki vplivajo na stanje in razvoj zelene infrastrukture.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Funkcionalno degradirana območja (površina)	929,5 ha	2017	Lampič, B. in Bobovnik N., 2017; Lampič, B., Kušar, S. in Zavodnik Lamovšek, A. 2017.
Št. projektov upravljanja zelene infrastrukture v regiji	1	2020	RRA LUR

6.3.5 UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

Slovenija se je zapisala trajnostnemu razvoju in nizkoogljičnemu krožnemu gospodarstvu. Ob upoštevanju družbenega in okoljskega vidika je njegov del tudi trajnostna energija. Zanesljiva, trajnostna in konkurenčna oskrba z energijo je ključna za razvoj. Eno od temeljnih načel razvoja energetike je prednostna raba obnovljivih virov energije (OVE) in učinkovita raba energije (URE). Povečevanje URE in deleža OVE prispeva k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov (TGP), kar je tudi del zavez Slovenije v okviru podnebno-energetskega paketa EU in pariškega podnebnega sporazuma.

Pri tem je posebnega pomena regionalno energetske načrtovanje, saj so OVE vezani na lokalno okolje in zadevajo več dejavnikov kot klasična energetika, ki temelji na fosilnih gorivih. Lokalni oziroma regionalni nivo je za realno oceno potenciala OVE, oceno njihovih vplivov na okolje in identifikacijo poslovnih priložnosti pri njihovi rabi, primernejši od državnega, t.i. »top-down« pristopa.

Z odločitvami na regionalnem nivoju lahko natančneje zajamemo edinstvene vzorce, ki jih oblikujejo lokalne potrebe po energiji z mešanico lokalnih energetske virov. Odločitve na tej ravni lahko bolje odsevajo interese lokalnega okolja, deležnikov in lokalnih skupnosti po zadovoljevanju dolgoročnih potreb po energiji. Energetske načrtovanje, ki združuje regijske potrebe po energiji in preskrbo z energijo ob upoštevanju lokalnih/regionalnih okoliščin, je pomembno za zagotavljanje pozitivnih učinkov na okolje, zaposlitev in kakovost bivanja v regiji.

6.3.5.1 Regionalni energetske koncept/ trajnostni energetske podnebni akcijske načrt

Doseganje zastavljenih ciljev na področju rabe OVE, energetske učinkovitosti in podnebja je možno samo ob doseganju splošnega konsenza in sodelovanju vseh akterjev. Lokalne energetske koncepte občin LUR je zato smiselno povezati in medsebojno uskladiti na regionalnem nivoju oziroma manjšem, interesno povezanem območju, ki ga tvorijo sosednje občine. Povezovanje je npr. pomembno tudi zaradi doseganja ekonomije obsega pri obnovi stavb. Poudarek je potrebno dati čim večji možni rabi OVE (za kar je potrebno natančno poznati potenciale le-teh) in s tem samooskrbi z energijo, ter posledično nižji uvozi odvisnosti, in ukrepom učinkovite rabe energije v javnem sektorju ter promociji in informiranju o pomenu URE in OVE za gospodinjstva in industrijo. Ustvarjanje partnerstev med urbanim in ruralnim okoljem, ki potrebe po obnovljivih virih energije povezujejo z zagotavljanjem le-teh, lahko pomembno prispeva k doseganju zastavljenih ciljev. Zaščita pred podnebnimi spremembami pomeni tek na dolge proge, z dolgoročnimi cilji. Dokument je zato treba stalno dopolnjevati in konceptualno razvijati, pozornost pa usmeriti na izvajanje ukrepov.

6.3.5.2 Energetske upravljanje javnih stavb

Občine so za javne stavbe v svoji lasti dolžne voditi energetske knjigovodstvo in o tem letno obveščati pristojno ministrstvo. Ukrep sam po sebi za princip stalnega izboljševanja ne zadošča. Potrebno je stalno beleženje podatkov in hitro ukrepanje v primeru, ko ti odstopajo od ciljnih vrednosti. Vizija do leta 2050 je namreč skoraj brezogljična raba energije v stavbah, kar lahko doseženo samo z znatnim izboljšanjem energetske učinkovitosti in povečanjem izkoriščanja obnovljivih virov energije v njih. Uvesti je treba sistem ciljnega spremljanja rabe energije, ki je lahko tudi daljinski in ki omogoča učinkovito upravljanje z energijo na osnovi primerjave dejanske rabe energije s ciljno. Poleg energetskega knjigovodstva gre za monitoring, avtomatizacijo stavb, uvajanje stalne optimizacije sistemov in nenazadnje zagotavljanje bivalnega ugodja v stavbah. Ciljno spremljanje rabe energije spodbuja doseganje kontinuiranih prihrankov.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Št. regijskih energetskega konceptov	0	2020	RRA LUR

6.3.6 PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM

Več kot polovica toplogrednih plinov v Evropi v letu 2018 je posledica zgorevanja goriv in ubežnih emisij iz goriv (brez transporta), sledijo emisije iz prometa (24 %), industrije (8 %), kmetijstva (10 %) in ravnanja z odpadki (3 %). Zmanjšanje emisij iz katerega koli teh sektorjev blaži podnebne spremembe, ukrepi prilagajanja na podnebne spremembe pa zmanjšujejo negativne učinke na človekovo varnost in blaginjo ter krepijo odpornost celotne regije.

Pri uvajanju ukrepov prilagajanja ključne ovire pogosto niso tehnične narave, temveč nezadostno sodelovanje in usklajenost med posameznimi sektorji (tako pri načrtovanju kot izvajanju politik) in s tem povezano neusklajeno določanja prioritetenih področij delovanja. Težava je tudi v pomanjkljivi ozaveščenosti ljudi o potrebah prilagajanja in nerazumevanju ogroženosti, ki jo podnebne spremembe prinašajo.

V LUR so najbolj opazne posledice podnebnih sprememb v količini in porazdelitvi padavin. Močni kratkotrajni nalivi ali obilne nekajdnevne padavine pogosteje povzročijo poplave. S pravočasnimi prilagoditvami na podnebno spremenljivost in naravne nesreče lahko dosežemo dolgotrajne koristi.

6.3.6.1 Aktivnosti za povečanje poplavne varnosti v regiji

Glede na vse pogostejše naravne nesreče, ki jih povzročajo podnebne spremembe, kot so izjemni vremenski pojavi vključno z nevihtami, neurji in poplavami, je ena ključnih nalog regije povečanje poplavne varnosti. V sklopu prilagajanja podnebnim spremembam bodo prednostno podprti projekti varovanja pred poplavami na območjih pomembnega vpliva poplav ter drugimi območji, kjer poplave povzročajo največ materialne škode, in sicer: urejanje in izgradnja klasične vodne in protipoplavne infrastrukture, vzdrževanje vodotokov, sonaravno urejanje vodotokov, razlivnih in retencijskih površin ter druge rešitve, ki temeljijo na naravnih sistemih in zeleni infrastrukturi. Ukrepi za naravno zadrževanje voda, tako v urbanem kot v naravnem okolju, prispevajo k upočasnitvi toka padavinske vode, povečanju pronicanja in zmanjšanju onesnaževanja z naravnimi procesi. Takšni ukrepi so stroškovno učinkoviti in hkrati prispevajo k varstvu biotske raznovrstnosti in prilagajanju podnebnim spremembam. Podprte bodo tudi aktivnosti informiranja prebivalcev na poplavnih območjih o samozaščitnem ravnanju in druge ozaveščevalne preventivne dejavnosti.

6.3.6.2 Trajnostni energetskega podnebni akcijski načrt, TEPN (SECAP)

Trajnostni energetskega podnebni akcijski načrt, TEPN (SECAP) ponuja osnovni okvir za celovit pregled okoljskih tveganj in možnosti za višanje odpornosti lokalnih skupnosti oziroma regije. Zajema namreč energetskega pregled z emisijami, analizo tveganja in ranljivosti za posamezna področja, na katere lokalna skupnost lahko vpliva (javne stavbe, javna razsvetljava, posredno na hiše in večstanovanjske stavbe, promet, turizem, energetika, gozdarstvo, itd.) ter predlog relevantnih ukrepov blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe. Na področju rabe in proizvodnje energije so to predvsem možnosti za

povečanje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije, in s tem znižanje emisij CO₂, ter zagotavljanja varne oskrbe z nizkoogljično energijo.

6.3.6.3 Sistemi daljinskega ogrevanja in mikro sistemi ogrevanja na OVE

V zadnjem času se v Evropi vse bolj poudarja pomen daljinskega ogrevanja (DO) za trajnostno ogrevanje stavb. DO nudi večjo zanesljivost oskrbe, boljšo energetske učinkovitost in manjše emisije v primerjavi z individualnimi kurilnimi napravami. V Sloveniji imamo veliko izkušenj na tem področju, kar ponuja dobro izhodišče za nadaljnji razvoj in nadgradnjo obstoječih sistemov. Potrebna je preusmeritev s fosilnih goriv, ki so v večini, na OVE in odpadno toploto. V EU naj bi količina odvečne toplote presegala tisto, ki se porabi za ogrevanje stavb. Razvoj sistemov nove generacije DO se odvija v smeri čim večje izrabe odvečne toplote in OVE ter zniževanja temperature sistemske vode in s tem možnosti vključevanja toplotnih črpalk v omrežje. Nadaljnje izboljšave pomenijo pametne sisteme toplotne energije, telemetrijo toplotnih števecov, motiviranje odjemalcev za učinkovito rabo in prehod na novejšie sisteme.

6.3.6.4 Samooskrbne energetske skupnosti

Tudi na področju proizvodnje električne energije gredo trendi v smer večje decentralizacije proizvodnje. Ta je nujna za doseganje visokih deležev OVE. Posebej, kjer se ugotovi, da so tveganja zaradi podnebnih sprememb za varno oskrbo večja, je smiselno uvajati energetske samooskrbne skupnosti s pametnim omrežjem in hrambo energije ter z uporabo virtualnih elektrarn oziroma t.i. prožnih oblik energetike. Energetske skupnosti so, odvisno od pogojev, lahko na nivoju občin, naselij, sosek ali v kakšnem drugem okviru.

6.3.6.5 Aktivnosti na področju kmetijstva v povezavi s podnebnimi spremembami

Ukrepi na področju kmetijstva, prilagojeni podnebnim spremembam, bodo usmerjeni predvsem na izkoriščanje kmetijske in gozdne biomase v energetske namene, na način, ki ne ogroža oskrbe prebivalstva s hrano, in lesno-predelovalno industrijo, s potrebnimi lesnimi sortimenti, ki bo zmanjšal izpuste toplogrednih plinov in ki bo ohranjal pridelovalni potencial kmetijskih zemljišč in proizvodni potencial gozdov.

Prioriteta bo dana vzpostavljanju lokalnim razmeram prilagojenih modelov kmetovanja, ki so trajnostni v okoljskem in socialnem vidiku razvoja, hkrati pa še vedno nudijo ekonomsko priložnost in prispevajo k ohranjanju kmečke kulturne krajine.

Razvoj trajnostnega krožnega biogospodarstva, s poudarkom na zmanjševanju izgub in zavržkov hrane v celotni verigi preskrbe s hrano, bo stalnica v vseh občinah regije.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Ekološki odtis (sintezni kazalnik okoljskega razvoja)	Še ni na voljo	2017	MOP, triletno

6.3.7 OSKRBA S PITNO VODO, ODVAJANJE ODPADNIH VODA, RAVNANJE Z ODPADKI

Zaradi okoljskih obremenitev, kakor tudi zaradi iztekajočega se roka za izpolnitev zahtev EU (Direktiva 91/271/EGS), je izgradnja še manjkajočega javnega kanalizacijskega omrežja ter izgradnja ali nadgradnja manjkajočih komunalnih čistilnih naprav predvsem v aglomeracijah z obremenitvami pod 2.000 PE, kakor tudi sanacija dotrajanih obstoječih kanalizacijskih omrežij predvsem v strnjenih mestnih središčih, prioriteta v Ljubljanski urbani regiji. Naložbe zahtevajo znatna finančna sredstva, ki presegajo proračunske zmožnosti občin, zato je zanje potrebno zagotoviti sistemsko financiranje.

Ob tem še vedno ostaja prioriteta regije dolgoročna in varna oskrba vseh prebivalcev s kakovostno pitno vodo. Treba je povezati vodovodne sisteme, ki se oskrbujejo iz različnih virov. Številna območja še vedno nimajo javne infrastrukture za oskrbo s pitno vodo. Drugod so obstoječi vodovodni sistemi hidravlično neustrezni, grajeni iz neustreznih materialov (npr. salonit) ali preprosto zaradi zastarelosti in dotrajnosti materialov prihaja do velikih izgub vode. Potrebne so investicije v izgradnjo nove in v sanacijo obstoječe infrastrukture, pri čemer so največje potrebe po investicijah v manjše vodovodne sisteme za oskrbo do 10.000 prebivalcev (samo v 11 občinah LUR regije so ocenjene potrebe po vlaganjih v infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo v skupnem obsegu 31 mio EUR). Posebna pozornost se bo posvečala ureditvi odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod na območjih Natura 2000.

6.3.7.1 Investicije v okoljsko infrastrukturo

V regiji bodo potrebna investicijska vlaganja v izgradnjo manjkajoče vodovodne infrastrukture za oskrbo s kakovostno pitno vodo, večinoma v manjših sistemih za oskrbo do 10.000 prebivalcev. Gre za potrebe po obnovah obstoječih vodovodnih sistemov, povezave vodovodnih sistemov, ki se oskrbujejo iz različnih virov, ter vzpostavitev rezervnih sistemov el. napajanj za nemoteno in varno oskrbo s pitno vodo. Pri tem je pomembno zasledovati cilje uravnavanja optimalnega delovanja vodovodnih sistemov ter prehod na pameten sistem upravljanja z vodnimi viri.

Naložbena vrzel obstaja tudi na vsebinah okoljske infrastrukture za odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Na območju LUR je 369 aglomeracij manjših od 2.000 PE, na območju regije pa je evidentirana velika potreba po njihovem opremljanju v obsegu 206 mio EUR investicij, kar predstavlja 23 % od vseh potreb v Sloveniji. Podpora bo usmerjena v spodbude za realizacijo javnih investicij lokalnega pomena v okoljsko infrastrukturo, z namenom zagotavljanja ustreznega standarda storitev javnih služb ter zagotavljanja oskrbovalnih standardov v vseh območjih poselitve (aglomeracijah) in realizaciji vseh predvidenih projektov za opremljanje aglomeracij z obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE in vodovodnih sistemov z več kot 10.000 prebivalcev. Pri tem mora biti dana prioriteta tudi projektom manjšega obsega, ki niso primerni za financiranje iz kohezijskih sredstev, a so ključni za kvaliteto in zagotavljanje osnovnih potreb prebivalcev regije.

6.3.7.2 Učinkovito ravnanje z odpadki

Pri prehodu v nizkoogljično krožno gospodarstvo je pomemben segment, ki ga je treba nasloviti, tudi ravnanje z odpadki. Za reševanje problema velikih in še naraščajočih količin komunalnih odpadkov, še posebno odpadne embalaže, so potrebni raznoliki ukrepi v smeri njihovega zmanjševanja in ponovne rabe. Poleg akcij osveščanja prebivalcev so potrebni ukrepi za povečanje deleža ločeno zbranih odpadkov, tudi z dograditvijo infrastrukture in modernizacijo opreme za ravnanje s komunalnimi odpadki ter posodobitvijo sistemov javnih gospodarskih služb. Treba je krepiti oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se povečuje ponovna uporaba – odpadek je surovina (zero-

waste) ter vzpostaviti dodatne in krepiti obstoječe centre ponovne uporabe. Posebno pozornost je treba nameniti tudi odstrajevanju črnih odlagališč odpadkov.

Kazalniki:

Ime kazalnika	Vrednost	Leto	Vir
Nastali komunalni odpadki (kg/prebivalca) v Osrednjeslovenski regiji	524	2018	SURS
Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje v Osrednjeslovenski regiji (JKO), %	81,6	2017	MOP

7. SKUPNA INDIKATIVNA FINANČNA OCENA VREDNOSTI RRP

7.1 Indikativna finančna ocena vrednosti RRP LUR 2021–2027

Finančna vrednost RRP LUR 2021–2027 je pripravljena na osnovi dobljenih projektov regije in njihovih indikativnih vrednosti. RRA LUR je projekte zbirala preko spletne aplikacije. Na osnovi do sedaj zbranih projektov znaša okvirna finančna vrednost RRP LUR 2021–2027 1.857.260.830 EUR. Projekti so bili razvrščeni v okviru ukrepov in programov znotraj treh prioriteta regije. Ocena vrednosti bo še korigirana v sklopu projektov nacionalnega pomena, kjer so bile podane le okvirne ocene njihovih vrednosti.

Viri financiranja finančne perspektive 202–2027 zajemajo:

- Sredstva evropske kohezijske politike 2,9 MRD EUR
- Sredstva sklada za pravični prehod 96 mio EUR
- Sredstva kmetijskega sklada 1,6 MRD EUR

Tabela 13: Indikativna ocena vrednosti RRP LUR 2021–2027

RAZVOJNA PRIORITETA	PROGRAMI	SREDSTVA SKUPAJ V EUR
1. USTVARJALNA REGIA PRILOŽNOSTI	1.1. RAZVOJ TRAJNOSTNEGA INOVATIVNEGA IN NA ZNANJU TEMELJEČEGA GOSPODARSTVA	24.150.000
	1.2. INOVATIVNA PRENOVA REGIJE	10.000.000
	1.3. KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE	3.400.000
	1.4. SPODBUJANJE NEPOSREDNIH TUJIH INVESTICIJ RAZVOJNO PRESTRUKTURIRANJE IN INTERNACIONALIZACIJA	17.600.000
	1.5. SPODBUJANJE INVESTICIJ V RAZISKOVALNO RAZVOJNE DEJAVNOSTI	15.300.000
	1.6. PREHOD REGIJE V KROŽNO GOSPODARSTVO	5.200.000
	1.7. RAZVOJ PODPORNEGA OKOLJA ZA KREIRANJE NOVIH GLOBALNIH PRODUKTOV	33.600.000
	SKUPAJ PRIORITETA 1	109.250.000
2. PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI	2.1. ODPORNOST NA IZZIVE TRGA DELA PRIHODNOSTI Vsota	8.879.085
	2.2. IZOBRAŽEVANJE, KARIERNO USMERJANJE IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE	1.550.000
	2.3. VLAGANJA V SOCIALNO INFRASTRUKTURO (VRTCI, ŠOLE, ZDRAVSTVO, KULTURA, ŠPORT)	612.796.737
	2.4. VAROVANJE ZDRAVJA	8.375.000
	2.5. NALOŽBE V KVALITETO ŽIVLJENJA	226.370.000
	2.6. SOCIALNE NALOŽBE, SOCIALNE INOVACIJE IN SOCIALNO EKSPERIMENTIRANJE	5.500.000
	SKUPAJ PRIORITETA 2	863.470.822
3. ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV	3.1. TRAJNOSTNA MOBILNOST	295.789.539
	3.2. TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE	1.500.000
	3.3. RAZVOJ TRAJNOSTNEGA, Z VIRI IN ENERGIJO, VARČNEGA KMETIJSTVA	25.230.000
	3.4. RAZVOJ IN UPRAVLJANJE ZELENE INFRASTRUKTURE	4.842.718
	3.5. UPRAVLJANJE Z ENERGIJO	301.073.853
	3.6. PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM	23.257.681
	3.7. OSKRBA S PITNO VODO, ODVAJANJE ODPADNIH VODA, RAVNANJE Z ODPADKI	232.846.217
	SKUPAJ PRIORITETA 3	884.540.008
SKUPAJ VREDNOST RRP LUR 2021-2027	1.857.260.830	

8. SISTEM SPREMLJANJA, VREDNOTENJA IN ORGANIZIRANOSTI IZVAJANJA RRP

8.1 Organiziranost izvajanja RRP

Regionalni razvojni program se uresničuje z dogovorom za razvoj regije (DRR), skladno z določili Uredbe o regionalnih razvojnih programih.

V DRR se določijo ključni regijski in sektorski projekti za premagovanje razvojnih ovir ter viri financiranja, pri čemer imajo prednost pri uvrščanju v dogovor projekti za doseganje razvojne specializacije razvojne regije. Regijski projekt je razvojni projekt, ki temelji na RRP, uresničuje razvojne prioritete razvojne regije in izkorišča njene razvojne potenciale. Od lokalnega projekta se regijski razlikuje po celovitem reševanju določene problematike v okviru razvojne regije oziroma širšem razvojnem vplivu na razvojno regijo in izven nje. Sektorski projekt je razvojni projekt, ki uresničuje program pristojnega ministrstva za doseganje ciljev na področju dela ministrstva in ima tudi pomemben vpliv na uresničevanje razvojne prioritete v razvojni regiji.

Pri pripravi DRR se upošteva načelo skladnega razvoja vseh območij v regiji in usmeritve ter javnofinančne in časovne okvire za pripravo programskega proračuna države ter že sprejete proračune države in občin. Postopek priprave DRR se začne po sprejetju RRP s povabilom ministrstva pristojnega za regionalni razvoj razvojnemu svetu regije za pripravo in podpis dogovora.

Ključno vlogo pri pripravi DRR izvaja regionalna razvojna agencija (RRA). RRA na podlagi povabila pripravi osnutek DRR, ki vključuje regijske in sektorske projekte ter ga pošlje ministrstvu. Predlog projekta za uvrstitev v dogovor RRA preveri glede izpolnjevanja pogojev in točkjuje po merilih. Ministrstvo seznanjeno z osnutkom dogovora pristojna ministrstva ter organizira in vodi usklajevanje med razvojno regijo in pristojnimi ministrstvi, ki se opredelijo o regijskih projektih prek teritorialnega razvojnega dialoga. V okviru teritorialnega razvojnega dialoga pridobi ministrstvo od pristojnih ministrstev predloge dodatnih sektorskih projektov po razvojnih regijah, ki uresničujejo program pristojnega ministrstva za doseganje ciljev na njegovem delovnem področju in tudi pomembno vplivajo na uresničevanje razvojnih prioritet v regiji. Do predloga sektorskega projekta, ki ga predlaga pristojno ministrstvo, se opredeli razvojni svet regije tako, da opredeli njegov pomen za doseganje ključnih razvojnih ciljev regije in ga vključi oziroma ne vključi v dopolnjen osnutek dogovora za razvoj regije. Regijski in sektorski projekti se uvrščajo v dogovor za razvoj regije s soglasjem razvojnega sveta regije in pristojnih ministrstev. Projekti iz dogovora se razvrščajo po prioriteti in izvajajo v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi. Po izvedenem postopku se sredstva lahko dodelijo brez javnega razpisa z neposredno sklenitvijo pogodbe.

DRR je sklenjen, ko ga sprejme razvojni svet regije, potrdi svet regije ter podpišeta predsednik razvojnega sveta regije in minister.

Spremembo DRR predlagata razvojni svet regije ali ministrstvo v primerih, ko pride do bistvenih odstopanj pri izvajanju dogovora ali do potrebe po njegovi dopolnitvi. Pri pripravi sprememb dogovora se smiselno uporabljajo določbe te uredbe, ki urejajo postopek priprave dogovora. Pri odstopanjih, ki niso bistvena, lahko nosilec projekta ob prijavi za sofinanciranje obrazloži odstopanja od sprejetega dogovora, obrazložitev pa predloži tudi RRA. Bistvena odstopanja so:

- 20 ali več odstotno odstopanje finančne vrednosti posameznega projekta,
- sprememba namena ali ciljev posameznega projekta ali

- zamenjava projekta v dogovoru ali dopolnitev dogovora z novim projektom.

8.2 Spremljanje in vrednotenje učinkov RRP

Način in sistem spremljanja in vrednotenja RRP prav tako določa Uredba o regionalnih razvojnih programih. Za zagotovitev učinkovitega spremljanja mora RRP vsebovati:

- opredelitev in opis razvojnih prednosti regije s kvantificiranimi kazalniki ter navedbo virov podatkov za spremljanje kazalnikov,
- opredelitev in podroben opis ukrepov v okviru posamezne prioritete s prikazom kvantificiranih kazalnikov in virov spremljanja kazalnikov,
- predstavitev najpomembnejših regijskih projektov, pri čemer mora biti vsak projekt okvirno predstavljen tako, da vsebuje opis kazalnikov in navedbo virov podatkov za spremljanje kazalnikov.

Za spremljanje izvajanja RRP in uresničevanje zastavljenih ciljev RRP je odgovoren razvojni svet regije, ki sprejema letna poročila in končno poročilo o izvajanju RRP – vsa pripravi RRA. RRA spremlja kazalnike RRP in izvajanje dogovorov za razvoj regij z informacijskim sistemom ministrstva, v katerega RRA vnese podatke iz sprejetega RRP, dogovora in projektov.

Letna poročila in končno poročilo o izvajanju RRP vključujejo:

- kratek prikaz sprememb, ki so pomembne za izvajanje RRP, ter njihov vpliv na doseganje ciljev RRP,
- napredek pri doseganju kvantificiranih ciljev z uporabo fizičnih in finančnih kazalnikov,
- dosežene učinke po izvedbi posameznih ukrepov in projektov ter
- povzetek pomembnih težav pri izvajanju RRP in ukrepov, sprejetih za njihovo odpravo.

Letno poročilo se predloži MGRT v treh mesecih po koncu koledarskega leta, končno poročilo pa v šestih mesecih po poteku programskega obdobja.

Po potrebi lahko razvojni svet predlaga tudi spremembe RRP. Za postopek priprave sprememb RRP se smiselno uporabljajo določbe Uredbe, ki urejajo postopek priprave RRP.

Vrednotenja RRP izvaja RRA tako, da se za posamezne vsebine ali celoten program zagotovijo neodvisni izvajalci vrednotenja.

9. SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU RRP

RRA LUR bo informacije o poteku priprave RRP LUR 2021–2027 posredovala prek:

- organizacije strokovnih dogodkov (spletnih konferenc, posvetov, delavnic, srečanj z novinarji),
- izdaje publikacij (brošur, zloženk, letakov),
- priprave gradiv (za novinarje, strokovne javnosti),
- podajanja informacij medijem (novinarske konference, sporočila in gradiva za medije),
- objav na spletni strani (sklep o pripravi RRP, program priprave RRP, sprejet RRP, najave dogodkov, obvestila, poročila o dogodkih, opisi regijskih projektov itd.).

Komunikacijske aktivnosti agencije, vezane na obveščanje javnosti o pripravi in izvedbi RRP, se bodo nanašale na vse spodaj navedene deležnike.

Odnosi z občinami, vključenimi v LUR

Občine LUR (25 občin) so ena od najpomembnejših javnosti agencije, saj konstituira agencijo kot nosilca presečne množice razvojnih interesov občin, ki so združene v Osrednjeslovenski regiji. Sodelovanje z občinami je še posebej pomembno med pripravo dolgoročnejših regionalnih razvojnih programov in njihovega izvajanja. Redna, dvosmerna in vključujoča komunikacija je temeljnega pomena za uspešno uresničevanje razvoja regije.

RRA LUR z občinami komunicira predvsem prek:

- organiziranja rednih sej članic,
- priprave gradiv za seje,
- posvetovanj z župani in
- oglaševanja v glasilih občin.

Odnosi z gospodarskimi deležniki in deležniki nevladnega sektorja, vključenimi v regionalni razvoj

Deležnike, ki se vključujejo v regionalni razvoj, RRA LUR informira in vključuje na različne načine glede na potrebe in cilje RRP. Komuniciranje poteka predvsem prek:

- organizacije strokovnih posvetov in različnih oblik delavnic ter sodelovanja na tovrstnih dogodkih,
- priprave različnih gradiv in publikacij.

Odnosi z deležniki, vključenimi v regijske razvojne projekte in razvojno mrežo

Podobna komunikacijska orodja, kot so navedena zgoraj, RRA LUR uporablja tudi za deležnike, ki se vključujejo v razvojne projekte. RRA LUR zanje organizira:

- sodelovanje na strokovnih posvetih in delavnicah,
- pripravo gradiv (predstavitvena gradiva o projektih, predstavitev projektov itd.) in različnih publikacij.

Odnosi z deležniki v mednarodnem okolju (projektnimi partnerji, institucijami v državah članicah EU, institucijami EU)

RRA LUR namenja veliko pozornost vzpostavljanju odnosov v mednarodnem okolju in oblikovanju mednarodnih konzorcijev za izvajanje projektov. Zato bo RRA LUR za ključne regijske projekte pripravila:

- predstavitve na delavnicah in konferencah partnerskih projektov,
- predstavitve službam Evropske komisije in Evropskega parlamenta,
- predstavitve na strokovnih ekskurzijah v drugih sorodnih organizacijah v EU.

Odnosi z mediji

Mediji so ena od pomembnejših javnosti regije. Odnosi z njimi se gradijo z namenom vzpostavljanja pozitivne podobe in umestitve razvojnih potreb regije v javnosti, prav tako so prek medijev dosežene tiste končne javnosti, ki ne morejo biti dosežene oziroma nagovorjene neposredno.

RRA LUR bo v odnosih z mediji uporabila:

- pripravo sporočil za medije,
- organizacijo novinarskih konferenc,
- pripravo gradiv za novinarje,
- vabila novinarjem na dogodke in
- sodelovanje v medijskih tematskih prilogah.

Odnosi s političnimi javnostmi na nacionalni ravni

Pristojno ministrstvo za regionalni razvoj in ostala ministrstva pomembno vplivajo na uresničevanje strateških ciljev regije v obdobju 2021–2027. Odnos do političnih odločevalcev pa ni nujno vezan zgolj na zagotavljanje sredstev za izvedbo regionalnega razvojnega programa – povezan je tudi s splošno prepoznavnostjo Osrednjeslovenske regije.

V preteklosti je RRA LUR s političnimi odločevalci na nacionalni ravni komuniciral predvsem prek:

- priprave pisnih materialov in drugih gradiv ter
- z aktivnim vključevanjem v pripravo regijskih razvojnih programov.

Za namen promocije dokumenta RRP LUR 2021–2027 RRA LUR načrtuje pripravo predstavitvenega gradiva v obliki predstavitvene brošure z materiali o regijskih projektih, prezentacijami, ki bodo objavljene na spletni strani RRA LUR, in promocijo aktivnosti priprave RRP.

10. PREDSTAVITEV NAJPOMEMBNEJŠIH REGIJSKIH PROJEKTOV

Regijski projekti, ki bodo v RRP LUR 2021–2027 zasledovali uresničevanje razvojnih prioritet regije in izkoriščanje njenih razvojnih potencialov so navedeni v treh vsebinskih sklopih:

1. Nacionalni predlog projektov za izvedbo v LUR,
2. Seznam ključnih projektov LUR za okrevanje po epidemiji COVID–19 (nabor junij, julij 2020),
3. Prioritetni regijski projekti.

Za pripravo programskega dela RRP je RRA LUR že v mesecu juniju 2020 aktivirala ključne akterje organov odločanja v regiji k posredovanju projektnih predlogov. Prioritetno so bili projekti usmerjeni v izhod iz krize COVID-19 ter v ključne potrebe regije za novo finančno perspektivo. Prvotno zbiranje projektov je bilo tako omejeno na večje investicijske projekte v vrednosti nad 5 oziroma nad 25 mio EUR, kasneje pa na vse potrebe v regiji, ne glede na finančni obseg.

Vse prejete predloge smo oblikovali v programe v okviru posameznih prioritet regije in ukrepov. Seznami se bodo še dopolnjevali, saj bodo intenzivna posvetovanja z deležniki regije potekala v prvih mesecih leta 2021 oziroma skladno z ocenami finančnega obsega razpoložljivih sredstev za regijo.

10.1 NACIONALNI PREDLOG PROJEKTOV ZA IZVEDBO V LUR

Za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID–19 je Vlada RS na podlagi interventnega zakona določila seznam pomembnih investicij. Gre za 187 projektov, po ocenah vrednih okoli 7,7 mrd evrov. Pomembne investicije so razdeljene po statističnih regijah in na vsebine iz področij okolja, energetike, prometa in regionalnega razvoja (gradnja stanovanjskih sosesk, zdravstvenih domov, izobraževalnih ustanov ipd.). Za uskladitev seznama med resorji, ki so bili pozvani k posredovanju morebitnih predlogov, je bilo pristojno Ministrstvo za okolje in prostor. Namen določitve pomembnih investicij je predvsem v koordinirani in s tem pospešeni obravnavi posameznih postopkov povezanih s temi investicijami, interventni zakon pa ustanavlja tudi koordinacijsko skupino, ki bo skrbela predvsem za časovno koordinirano izvajanje postopkov potrebnih za njihovo izvedbo.

Na seznam projektov je umeščenih 54 projektov iz LUR.

Tabela 14: Nacionalni predlog projektov za izvedbo v LUR

ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA
1.	Protipoplavna ureditev porečja Gradaščice
2.	Ureditev Zadrževalnika Veliki potok in ureditev Grosupeljščice
3.	Zapornici Ambrožev trg in Grubarjev kanal
4.	Krvavški vodovod
5.	Prenosni plinovod R51C Kozarje - Vevče
6.	Investicija PPE - TOL
7.	Razširitev AC odseka Koseze - Kozarje v 6 pasovnico
8.	Izgradnja priključka Dragomer
9.	Nadgradnja žel. proge Ljubljana–Divača
10.	Nadgradnja železniške postaje Grosuplje
11.	Nadgradnja železniške postaje Domžale
12.	Nadgradnja železniških postaj ljubljanskega območja

13. Nova proga Ljubljana–Kranj–Jesenice
14. Tivolski lok
15. Potniški center Ljubljana
16. Obvoznica Vrhnika
17. Vzpostavitev 3. pasu na primorski in štajerski vpadnici v Ljubljano - izvedbena faza za odsek Domžale - Zadobrova
18. Ureditev Ljubljanskega cestnega obroča in vpadnih AC
19. Stanovanjska soseska Rakova Jelša II
20. NUK 2
21. Nova sodna stavba Ljubljana
22. Reševanje prostorske problematike Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig na obstoječi lokaciji tega zavoda
23. Reševanje prostorske problematike Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana na lokaciji OPPN MOL 147
24. Gradnja najemnih stanovanj Ljubljana Podutik - Glince
25. Gradnja najemnih stanovanj Zelena jama
26. Gradnja najemnih stanovanj Litijska - Pesarska
27. Gradnja najemnih stanovanj Dolgi most Ljubljana
28. Gradnja najemnih stanovanj Ivančna Gorica
29. Gradnja najemnih stanovanj Dragomelj, Škotin
30. Prenova infekcijske klinike UKC Ljubljana
31. Ureditev prostorov za pridobitev dodatnih kapacitet negovalne bolnišnice Ljubljana
32. Nova klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja UKC Ljubljana
33. Dokončanje projekta UKC Ljubljana, DTS in HB
34. Gimnazija Bežigrad, Mednarodna šola, rekonstrukcija, dozidava
35. Projekt Reševanje prostorske problematike ALUO, SŠOF in ŠDL na območju Roška
36. Projekt izgradnje Centra znanosti kot demonstracijskega objekta
37. Projekt izgradnje prostorov KIS na območju Jablje
38. Projekt Center novih tehnologij
39. Projekt novogradnje UL Veterinarske fakultete
40. Projekt novogradnje UL Fakultete za strojništvo
41. Projekt novogradnje UL Fakultete za farmacijo
42. Biotehnološko stičišče NIB
43. Izgradnja študentskega doma na lokaciji Litostroj
44. Izgradnja Centra odličnosti na Vrazovem trgu 1
45. Deinstucionalizacija - vzpostavitev stanovanjskih skupin
46. Izgradnja domov za starejše občane / investicije v infrastrukturo namenjeno izvajanju dnevnih oblik varstva oz.začasnih namestitev za starejše / vzpostavitev stanovanjskih skupin
47. Celovita prenova SNG Drama Ljubljana
48. Prenova severnega trakta objekta Arhiva Republike Slovenije na Poljanski 40
49. Posodobitev vojaškega kompleksa VEP Ljubljana
50. Vzpostavitev Centra za spremljanje, pripravljenost in odziv na nesreče
51. Nadaljevanje prenove sistema javnega alarmiranja z integracijo infrastrukture za sprejem klicev v sili na 112
52. Digitalno radijsko omrežje državnih organov DRO - DMR
53. Izgradnja objekta za potrebe PU Ljubljana v skupnem objektu državne uprave Parmova
54. Ekonomsko poslovna cona Zalog z industrijsko cesto

Vir: MOP, junij 2020.

10.2 SEZNAM KLJUČNIH PROJEKTOV LUR ZA OKREVANJE PO EPIDEMII COVID–19

LUR je kot največja regija v Sloveniji pripravila skupen seznam najpomembnejših projektov za zagon gospodarstva in jih posredovala kot dopolnitev vladnemu seznamu investicij za izhod iz krize v mesecu juliju 2020. Seznam zajema 98 prioriteten projektov iz LUR.

Tabela 15: Seznam ključnih projektov LUR za okrevanje po epidemiji COVID–19 (nabor junij, julij 2020)

Zap.št.	NOSILEC/OBČINA	PROJEKT
1	Ljubljanska urbana regija	Ljubljansko železniško vozlišče (LŽV) s poglobitvijo proge v Ljubljani
2	Ljubljanska urbana regija	Celovita rešitev posodobitve in nadgraditve obstoječih železniških prog v Ljubljanski urbani regiji k kateri šteje tudi II. tir LJ-KR-JE, železniška povezava do Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana, nadgradnja regionalnih železniških prog v smeri Kamnik, Vrhnika, Kočevje, Ivančna Gorica; Potniški Center Ljubljana; Rail-Road Terminal slovenskih železnic Ljubljana; posodobitev postaj in postajališč
3	Ljubljanska urbana regija	Hitra proga Dunaj-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Sofija-Istanbul
4	Ljubljanska urbana regija	Hitra proga Ljubljana- Trst
5	Ljubljanska urbana regija	Energetska izraba goriva iz odpadkov (OEIO)
6	Ljubljanska urbana regija	Odvajanje in čiščenje odpadne vode v aglomeracijah < 2.000 PE
7	Brezovica	Športna dvorana Brezovica
8	Brezovica	Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljanice - Občina Brezovica
9	Dobrova - Polhov Gradec	Barjansko kolesarsko omrežje – Občina Dobrova-Polhov Gradec– FAZA 1 in 2
10	Dobrova - Polhov Gradec	Gradnja medgeneracijskega kulturnega središča - Center Emila Adamiča skupaj z rekonstrukcijo ceste
11	Dobrova - Polhov Gradec	Rekonstrukcija ČN Dobrova, gradnja ČN in črpališča Stranska vas s povezovalnimi kanali, kanaliziranje naselij Selo, Gabrje, pločnik Horjul, Razori, Draževnik, Komarija
12	Dobrova - Polhov Gradec	Kanalizacijsko omrežje s ČN naselja: Srednja vas, Dolenja vas, Dvor, Babna gora in Podreber, kanalizacija Polhov Gradec III. faza, naselja Briše in Praproče
13	Dobrova - Polhov Gradec	Ureditev zaščitenega vaškega jedra Polhovega Gradca (obvoznica Polhov Gradec, rekonstrukcija državne ceste, avtobusna postaja, rekonstrukcija grajske pristave)
14	Dobrova - Polhov Gradec	Obnova in rekonstrukcija ter nadgradnja vodovodnih sistemov v Občini Dobrova - Polhov Gradec
15	Domžale	Širitev Zdravstvenega doma Domžale z gradnjo podzemne garaže
16	Domžale	Obnova kopališča Domžale
17	Grosuplje	Izgradnja južne in vzhodne obvoznice mesta Grosuplje
18	Grosuplje	Izgradnja Kulturnega centra Grosuplje
19	Ig	investicija izvedbe obvoznice Ižanska cesta - Staje
20	Ivančna Gorica	Izgradnja Kulturno upravnega centra s knjižnico - KUC Ivančna Gorica
21	Ivančna Gorica	Zahodna obvoznica Ivančna Gorica z nadvozom nad železniško progo Malo Hudo
22	Ivančna Gorica	Odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode v zgornjem toku reke Krke
23	Kamnik	Izgradnja kanalizacije in čistilnih naprav nad 50 PE v aglomeracijah v Občini Kamnik
24	Kamnik	Prevzem in nadgradnja vaških vodovodov

25	Kamnik	Komunalna ureditev Velike planine
26	Kamnik	Nadgradnja železniške proge Ljubljana - Kamnik
27	Kamnik	Izgradnja državne kolesarske povezave G13 – odsek Kamnik - Motnik
28	Kamnik	Obnova lokalnih cest v Občini Kamnik
29	Kamnik	Izgradnja OŠ Frana Albrehta
30	Kamnik	Izgradnja gospodarske javne infrastrukture v Smodnišnici
31	Kamnik	Izgradnja pokritega olimpijskega bazena
32	Litija	Ureditev vodooskrbe na področju občin Litija in Šmartno pri Litiji
33	Litija	Celovita rekonstrukcija magistralne ceste g2-108 z obvoznico Litija (fazno)
34	Litija	Ureditev državne kolesarske ceste Ljubljana -Litija -Radeče (desni breg Save)
35	Litija	Ureditev štiripasovne vpadnice Šentjakob - Brinje
36	Litija	Gradnja hidroelektrarn na srednji Savi
37	Mestna občina Ljubljana	Postavitev novega servisno vzdrževalnega centra LPP s fotovoltaiako in CNG polnilnico
38	Mestna občina Ljubljana	Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti
39	Mestna občina Ljubljana	Projekt izgradnje plinsko parne enote PPE-TOL
40	Mestna občina Ljubljana	Bežigranski športni park (športne površine, hotel, garaža, poslovni prostori)
41	Mestna občina Ljubljana	Osrednja tržnica Ljubljana
42	Mestna občina Ljubljana	Gospodarsko razstavišče - nov kongresni center, prenova, dograditev
43	Mestna občina Ljubljana	Ilirija - novi športno plavalni center
44	Mestna občina Ljubljana	Kopališče Vevče - celovita nadgradnja
45	Mestna občina Ljubljana	Izgradnja atletskega stadiona
46	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Novo Brdo E1 - 174 enot
47	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Rakova jelša II - 156 enot
48	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Jesihov štradon - 44 enot
49	Mestna občina Ljubljana	JZP - stanovanja Kostak d.d. - 88 enot
50	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Litijska - Pesarska - 95 enot
51	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Zelena Jama - 87 enot
52	Mestna občina Ljubljana	Stanovanjska soseska Komunalna cona Povšetova - 400 enot
53	Mestna občina Ljubljana	Protipotresna obnova večstanovanjskih in javnih zgradb
54	Mestna občina Ljubljana	OŠ Nove Fužine - celovita obnova z nadgradnjo
55	Mestna občina Ljubljana	Palača Cukrarna
56	Mestna občina Ljubljana	Metelkova-CELICA
57	Mestna občina Ljubljana	MINIPILEKS
58	Mestna občina Ljubljana	Izgradnja stanovanjske soseske Zvezna ulica
59	Mestna občina Ljubljana	Baragovo semenišče
60	Mestna občina Ljubljana	Celovita obnova palače Kresija
61	Mestna občina Ljubljana	Novogradnja Veterinarske fakultete
62	Logatec	Izgradnja Narodnega doma in Knjižnice Logatec
63	Log-Dragomer	Gradnja komunalne infrastrukture (vodovod) in poplavna ureditev
64	Log-Dragomer	Varne občinske poti
65	Log-Dragomer	Razvoj občinskih središč Log in Dragomer z zaledjem
66	Medvode	Izgradnja kanalizacije in obnova vodovodnega omrežja na območju Zbilje - Smednik - Valburga - Hraše

67	Medvode	Nadomestna gradnja nove osnovne šole Preska, Medvode (potresno nevaren objekt)
68	Moravče	Zahodna obvoznica
69	Moravče	Severna obvoznica
70	Moravče	OŠ JV Moravče + telovadnica
71	Moravče	Dom starejših občanov -1 Moravče ⁴
72	Moravče	Dom starejših občanov -2 Moravče ⁵
73	Moravče	Kanalizacija Studenec - Moravče
74	Moravče	Center za ravnanje z odpadki (Moravče)
75	Moravče	Vodovodi, vodarne (Moravče)
76	Moravče	Majhne čistilne naprave (Moravče)
77	Moravče	Optika - Občina Moravče
78	Moravče	Športni park (Občina Moravče)
79	Škofljica	Gradnja kanalizacije v naselju Pijava Gorica
80	Škofljica	Gradnja komunalne infrastrukture v območju preureditve Dolenjske ceste v zoženo štiripasovnico
81	Škofljica	Preureditev Dolenjske ceste v zožano štiripasovnico
82	Škofljica	Obvoznica Škofljica
83	Škofljica	OŠ Lavrica
84	Škofljica	Kanalizacija Pijava gorica
85	Šmartno pri Litiji	Investicijsko vzdrževanje cest
86	Šmartno pri Litiji	Izgradnja novega objekta vrtec Šmartno
87	Trzin	Obvoznica Trzin - I. etapa priključne ceste Trzin – Domžale – priključek Študa
88	Velike Lašče	Gradnja kanalizacije s čistilno napravo v občini Velike Lašče
89	Vodice	Odvajanje odpadnih voda v Občini Vodice (zahodni in južni del)
90	Vodice	Izgradnja glavne ceste Želodnik – Mengeš – Vodice, odsek Žeje Vodice
91	Vodice	Ureditev regionalne ceste skozi Skaručno
92	Vodice	Občinsko središče v Vodica
93	Vodice	Obnova in razvoj središča Vodice
94	Vodice	Gradnja večnamenske športne dvorane v Vodica
95	Vrhnika	Športni park Vrhnika
96	Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin in Dol pri Ljubljani	Zmanjšanje poplavne ogroženosti na povodju Kamniške Bistrice
97	Lukovica in Moravče	Vzpostavitev centra za ravnanje z odpadki
98	Občine LUR in Cerklje na Gorenjskem	Oskrba s pitno vodo na območju zg. Save - sklop 1 -

Vir: RRA LUR.

⁴ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

⁵ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

10.3 PRIORITETNI REGIJSKI PROJEKTI

10.3.1 PROJEKTI, KI SE POENOTENO IZVAJAJO V SLOVENSkih REGIJAH

LUR načrtuje tudi v finančni perspektivi 2021–2027 sodelovanje v regijskih projektih, ki se poenoteno izvajajo v vseh oziroma v večini slovenskih razvojnih regij. Gre za projekte tako s področja razvoja človeških virov in podjetništva kot vsebin s področja prostorskega načrtovanja, samooskrbe in mobilnosti.

Projekti, ki se poenoteno izvajajo v večini slovenskih regij so naslednji:

1. Regijska štipendijska shema
2. Regijska garancijska shema
3. Podjetno nad izzive
4. Regio invest SI
5. Regionalno prostorsko načrtovanje
6. Regionalno prometno načrtovanje
7. Prehranska samooskrba
8. Regionalne destinacijske organizacije

Prioritetni regijski projekti za obdobje 2021–2027 so oblikovani kot pobuda ključnih akterjev razvoja v regiji in potreb znanih na terenu. Opis projektov sledi v nadaljevanju.

10.3.1.1 Regijska štipendijska shema LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027

1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	REGIJSKA ŠTIPENDIJSKA SHEMA – OSREDNJSLOVENSKA STATISTIČNA REGIJA
2.	POVZETEK PROJEKTA	<p>Regijska štipendijska shema (RŠS) je uveljavljen in prepoznan vseslovenski projekt, ki se izvaja v vseh 12 regijah. Projekt je nastal na podlagi predhodnih raziskav, in sicer je bilo ugotovljeno, da: na trgu dela obstaja veliko strukturno neskladje; se mladi ne izobražujejo za zaposljive poklice, poklice, ki so v regijah zaposljivi; se mladi ne vračajo iz univerzitetnih središč nazaj v domačo regijo, od koder prihajajo; so podjetja in mladi premalo povezani; imajo mladi premalo informacij o zaposlitvenih potrebah gospodarstva; je kader s srednjo poklicno in srednjo tehnično šolo v gospodarstvu podcenjen; podjetja nimajo na voljo ustreznega kadra za zaposlitev.</p> <p>RŠS ima pomemben vpliv na trajnostni razvoj človeških virov in gospodarstva na območju celotne Slovenije. V okviru projekta sofinanciramo kadrovske štipendije delodajalcem, ki štipendirajo dijake in študente, ki se izobražujejo za poklice, ki jih v svoji dejavnosti potrebujejo in jih po zaključenem izobraževanju tudi zaposlijo. Prav tako pa tudi povezujemo mlade in delodajalce z informiranjem, osveščanjem in usmerjanjem, da se njihove potrebe srečajo, poklicno razvijajo in doseže skupni cilj – zaposlitev.</p>
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI Regijske sheme za usklajevanje ponudbe in povpraševanja po kadrih.
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Projekt je namenjen dvema ciljnim skupinam: - delodajalcem, ki potrebujejo določene poklicne profile in bi radi poklicne profile pri potencialnih kadrih ustvarjali že v času njihovega izobraževanja. - mladim, ki šele izbirajo pot do željene izobrazbe in tistih, ki se že izobražujejo in se že zanimajo za zaposlitvene možnosti in razvoj svoje kariere.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta: 1. približati zaposlitvene potrebe delodajalcev mladim v posameznih regijah; 2. usmerjati mlade za vpis v izobraževalne programe, ki so zaposljivi; 3. spodbuditi delodajalce k dolgoročnemu načrtovanju kadrov s pomočjo štipendiranja; 4. izboljšati kompetence za zmanjšanje neskladij na trgu dela;

		<p>5. zniževanje strukturne brezposelnosti;</p> <p>6. uskladiti ponudbo in povpraševanje na trgu dela;</p> <p>7. povezovanje izobraževanja z gospodarstvom in širšim družbenim okoljem;</p> <p>8. povečati zaposljivosti mladih.</p> <p>Cilji:</p> <p>Cilj 1: Dvanajst (12) regij želi v programskem obdobju 2021-2027 v projekt RŠS vključiti okoli 1.500 delodajalcev.</p> <p>Cilj 2: Dvanajst (12) regij želi v programskem obdobju 2021-2027 v projekt RŠS vključiti okoli 3.000 mladih (dijakov in študentov).</p> <p>Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije - Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Projekt RŠS se izvaja v partnerstvu med MDDSZ, *izvajalcem RŠS, delodajalci in mladimi. *izvajalec RŠS je izbran subjekt spodbujanja regionalnega razvoja v posamezni statistični regiji (12 regionalnih razvojnih agencij).
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti bodo potekale v skladu z zakonskimi določili in predpisi za izvajanje sofinanciranega kadrovskega štipendiranja šest šolskih/študijskih let zapored.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> izvedba Javnega poziva delodajalcem za prijavo potreb po kadrovskega štipendijah vsako šolsko/študijsko leto (JP je namenjen zbiranju potreb delodajalcev po kadrovskega štipendijah v s ciljem informiranja dijakov in študentov o vseh razpoložljivih kadrovskega štipendijah pred izbiro izobraževanja in jih usmeriti k vpisu na zaposljive izobraževalne programe – proste potrebe se objavijo na spletnih straneh izvajalcev RŠS in v Izmenjevalnici na spletni strani Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS; izvedba Javnega razpisa za izbor projektov sofinanciranja kadrovskega štipendij delodajalcem vsako šolsko/študijsko leto (obravnavo vlog delodajalcev, odločanje in izdaja odločb delodajalcem o izboru, priprava in podpis pogodb o sofinanciranju kadrovskega štipendij z delodajalci, seznanitev delodajalcev z načinom uveljavljanja sofinanciranja kadrovskega štipendij ter o njihovih in štipendistovih obveznostih); vnos podatkov in dokumentov o delodajalcih in štipendistih v državni IS e-MA in ISCS;D; obravnavo prejetih zahtevkov in dokazil za sofinanciranje kadrovskega štipendij delodajalcem (dnevno); priprava in posredovanje na MDDSZ zahtevka za sofinanciranje projekta v okviru posameznega JR (zahtevek vključuje zbir zahtevkov in dokazil delodajalcev za uveljavljanje sofinanciranja kadrovskega štipendij za določeno obdobje); obravnavo vlog delodajalcev za uveljavljanje nadaljevanja sofinanciranja kadrovskega štipendij v okviru veljavnih pogodb (obravnavo dokazil o statusih in izpolnjevanju obveznosti iz štipendijskega razmerja pri delodajalcih in štipendistih, odločanje na podlagi ugotovljenega stanja in izdaja odločb delodajalcem, priprava in podpis aneksov k pogodbam o sofinanciranju kadrovskega štipendij); strokovna in administrativna podpora delodajalcem in štipendistom (svetovanje, priprava vzorcev dokumentov za ureditev statusov); obravnavo ugotovljenih nepravilnosti pri izpolnjevanju obveznosti delodajalcev in štipendistov, priprava ustrezne dokumentacije in poročanje v registrih nepravilnosti MDDSZ; informiranje in obveščanje ciljnih javnosti - aktivnosti izvajamo na nivoju celotne Slovenije pod enotno celotno grafično podobo (objavljanje informacij na spletni strani in na družbenih omrežjih, priprava in posredovanje sporočil za javnost medijem, sodelovanje na raznih izobraževalnih in zaposlitvenih sejmih, informiranje izobraževalnih inštitucij o potrebah po kadrovskega štipendiranju delodajalcev, osebni razgovori z delodajalci in mladimi).
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	Aktivnosti zapisane pod 7. točko tega obrazca se bodo letno ponovile in izvajale 6 šolskih/študijskih let zapored. Za kontinuirano izvajanje projekta načrtujemo izvedbo od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2028.
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Prostorska opredelitev na tem projektu ni potrebna.

10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	2.449.440,00 EUR – sofinanciranje kadrovskih štipendij 2.449.440,00 EUR – strošek delodajalcev namenjen za kadrovske štipendije 348.307,20 EUR – stroški izvajanja 5.247.187,20 EUR - celotna vrednost
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Pri izvajanju projekta RŠS bomo merili naslednje kazalnike: 1. število vključitev mladih v projekt RŠS vsako šolsko/študijsko leto (40) 2. število vključenih delodajalcev v projekt RŠS vsako šolsko/študijsko leto (20-40)

10.3.1.2 Regijska garancijska shema LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027			
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	REGIJSKA GARANCIJSKA SCHEMA	
2.	POVZETEK PROJEKTA	Regijska garancijska shema bi z garancijo za kredite nudila gospodarstvu lažji dostop do finančnih spodbud in financiranja investicij ter obratnih sredstev, ki so pomembni za razvoj in širitev podjetij in podjetnikov. S sredstvi bi gospodarstvu zagotavljali konkurenčnost in lažji dostop do tujih trgov. Razvojne agencije bodo s pomočjo javnih sredstev oblikovano shemo umestile v prostor in zagotovile, da bo služila svojemu namenu.	
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta: 1. Ustvarjalna regija priložnosti Ukrep 1.1.1.: Podpora perspektivnim dejavnostim	
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Mikro, mala in srednje velika podjetja	
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je nuditi MMSP garancije za bančne kredite z ugodnejšo in subvencionirano obrestno mero. Omogočiti finančna sredstva podjetjem in podjetnikom za hitrejši razvoj, konkurenčnost in lažji dostop do tujih trgov. Cilji: 1. Olajšati dostop gospodarstvu do finančnih sredstev 2. Povečati konkurenčnost gospodarstva 3. Zmanjšati brezposelnost 4. Pomoč podjetjem k hitrejši digitalizaciji in robotizaciji poslovnih procesov 5. Zagotavljati zagonska sredstva v obliki kreditov za začetnike Skladnost z razvojno specializacijo.	
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	RRA LUR	
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Promocija projekta 2. Podeljevanje garancij RGS MMSP 3. Izvajanje RGS	
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027	
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	25 občin Ljubljanske urbane regije	
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	AKTIVNOST	LETNA VREDNOST (V EUR)
			VREDNOST ZA OBDOBJE 2022-2027 (V EUR)
		PODELJEVANJE GARANCIJ	200.000,00
		SUBVENCIJA OBRESTNE MERE	5.000,00
		IZVAJANJE SCHEME	15.000,00
			1.200.000,00
			30.000,00
			75.000,00
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	VIRI FINANCIRANJA	VIŠINA 2022-2027 (V EUR)
			%
		SRRS ali MGRT - GARANCIJE	1.305.000,00
			100
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	KAZALNIK	CILJ LETNO
			CILJ 2022-2027
		ODOBRENE GARANCIJE	4
			24
		IZVAJANJE SCHEME	1
			1

10.3.1.3 Podjetno nad izzive v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Podjetno nad izzive v Ljubljanski urbani regiji – PONI LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Projekt PONI je strukturiran model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega potencialni podjetniki v 4 mesecih razvijejo in realizirajo svojo podjetniško idejo ter v najkrajšem možnem času ustanovijo poslovni subjekt.
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	1. USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI 1.7. RAZVOJ PODPORNEGA OKOLJA ZA KREIRANJE NOVIH GLOBALNIH PRODUKTOV 1.7.2 Inovativen ekosistem povezovanja in sodelovanja
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	<p>Ciljna skupina so potencialni podjetniki (osebe s podjetniškimi idejami), ne glede na spol, starost in izobrazbo, s stalnim ali začasnim bivališčem v regiji. Pogoj je, da imajo ob prijavi vsaj okvirno pripravljeno svojo podjetniško idejo, ki jo bodo lahko sami in s pomočjo mentorjev ter usposabljanj razvili v uspešna podjetja s tržno zanimivimi proizvodi ali storitvami.</p> <p>Obenem ciljne skupine izkazujejo namen in interes za podjetništvo ter v preteklih letih niso bili vključeni v projekt PONI, operacijo »Podjetno v svet podjetništva 2013-2014« ali v projekt »Podjetno v svet podjetništva za problemsko območje«.</p> <p>Ciljno skupino udeležencev predstavljajo tiste osebe, ki so zaznale poslovno priložnost, ki jo želijo realizirati. Iščemo osebe, ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - imajo formalna in neformalna znanja ter izkušnje, potrebne za opravljanje dejavnosti v okviru njihove poslovne ideje, - imajo poslovno idejo, za realizacijo katere jim manjkajo podjetniška znanja, in /ali - imajo energijo in željo po samostojni podjetniški poti, znanje in izkušnje, poslovne ideje pa še nimajo dokončno definirane. <p>Potencialne udeležence lahko predstavljajo tako brezposelne osebe, ki želijo spremeniti svoj status s prehodom v podjetništvo; dijaki / študenti v zadnji fazi šolanja, ki že razmišljajo o lastni podjetniški poti; diplomanti, ki želijo stopiti na lastno podjetniško pot, imajo dovolj strokovnega znanja za uresničitev svoje poslovne ideje, manjka pa jim znanja s področja podjetništva in zaposleni s poslovno idejo, ki so nezadovoljni s svojim statusom v obstoječih podjetjih in si želijo kariernih sprememb.</p>
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Glavni namen projekta PONI LUR je podjetniško usposabljanje oseb, ki želijo realizirati podjetniško idejo.</p> <p>Cilji: glavni cilj projekta je ustanovitev novih podjetij, ki jih bodo preko podjetniškega usposabljanja realizirale osebe s podjetniško idejo.</p> <p>Poleg tega pa projekt sledi še spodaj navedenim ciljem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povečanje ustanavljanja novo nastalih podjetij. 2. Večje možnosti preživetja novonastalih podjetij zaradi boljših podjetniških znanj njihovih ustanoviteljev. 3. Potencialni podjetniki kot ciljna skupina projekta bodo deležni podjetniških podpornih aktivnosti. 4. Pomemben doprinos k ustrezno razvitemu podjetniškemu podpornemu okolju v regijah in s tem boljše možnosti za identifikacijo in realizacijo podjetniških idej, 5. Nastajanje novih, kakovostnih delovnih mest. 6. Dvig nivoja podjetniškega znanja prebivalcev posamezne regije. 7. Razvoj regij z vidika krepitve podjetništva, podjetnosti, podjetniške kulture in aktiviranja podjetniškega potenciala. <p>Skladnost z razvojno specializacijo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije – RRA LUR Tehnološki park 19, 1000 Ljubljana
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivnosti notranjih mentorjev: <ul style="list-style-type: none"> - izvedba izbornega postopka udeležencev projekta PONI (notranji mentorji so sestavni del strokovne ocenjevalne skupine, ki preko prijav izbere udeležence posamezne skupine PONI), - priprava programov usposabljanja, njegovo spremljanje in nadgrajevanje glede na potrebe vključenih udeležencev,

		<ul style="list-style-type: none"> - izvedba mentorstva, - izvedba skupinskih delavnic, - individualna pomoč udeležencem, - spremljanje aktivnosti in napredka udeležencev, - iskanje poslovnih priložnosti za udeležence in povezovanje s potencialnimi poslovnimi partnerji, podjetji, ... <p>2. Aktivnosti udeležencev:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udeležba na skupinskih in individualnih podjetniških usposabljanjih, izvedenih s strani zunanjih izvajalcev (strokovnjakov za različna področja podjetništva), zunanjih mentorjev in notranjih mentorjih, - aktivno sodelovanje pri mentorstvu (s strani notranjih mentorjev in zunanjih mentorjev), - priprava poslovnega načrta, - izdelava MSP – minimalno sprejemljivega produkta, - delo na terenu – analiza trga, testiranje ideje (MSP), iskanje potencialnih strank, dobaviteljev ipd., iskanje in urejanje poslovnega prostora, pravno-formalni pogoji za registracijo dejavnosti,... - izdelava promocijskih (CGP) in ostalih materialov, - udeležba na ogledih dobrih podjetniških praks ter mreženjih, - druge aktivnosti v skladu s programom usposabljanja. <p>3. Ostale aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - postopki za zaposlitev udeležencev pri izvajalcih projekta (4 mesece), - priprava dokumentacije in strokovnih podlag za izvedbo projekta, vključno s kadrovsko-pravnimi opravili, - finančno-računovodsko vodenje projekta, - poročanje o izvajanju projekta, - informiranje in promocija, - spremljanje udeležencev 2 leti po zaključku usposabljanja. - zagotovitev primernih delovnih mest, ki vključujejo: <ul style="list-style-type: none"> o primeren samostojen delovni prostor velikosti standardne delovne mize s stolom, na kateri je dovolj prostora za osebni računalnik ali prenosnik in vsa ostala gradiva in pripomočke, ki so potrebni za delo (na voljo naj bo toliko lastnega delovnega prostora, kot ga je potrebnega za standardizirano pisarniško delo), o osnovno računalniško opremo: osebni računalnik ali prenosnik z ustrežno programsko opremo, ki vključuje licenčni operacijski sistem Windows 10 ter pisarniška orodja MS Office 2010 ali novejša. Prav tako so na prenosniku pred-inštalirana programska orodja, kot so Adobe Acrobat Reader 10.0 ali novejši, spletni brskalniki in protivirusni program. Ostalo potrebno programsko opremo lahko udeleženci naložijo ob poprejšnjem soglasju notranjega mentorja. Dovoljeno je nalaganje le proste ali licenčne programske opreme. o tiskalnik: skupni - nameščen v coworking prostoru udeležencev ali povezava na centralni tiskalnik za tiskanje gradiv in dokumentov udeležencev, o projektor, o širokopasovni dostop do interneta, o ostalo pisarniško opremo: povezano z izvajanjem dela (pisarniški material, možnost uporabe skupnega telefona, ...). 				
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	September 2023 - september 2028 -				
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Aktivnosti se bodo izvajale v prostorih, ki jih bo zagotovila posamezna agencija - izvajalka. Gre za že obstoječe prostore, nove gradnje niso potrebne. Zagotovljena lokacija objektov je ugodna z vidika prometne dostopnosti za udeležence projekta ter izvajalce aktivnosti.				
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	SSE = 11.465,00 / udeleženca X 1.800 udeležencev = 20.637.000,00 EUR (15 skupin/regijo, skupina 10 udeležencev)				
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	Predvideni viri financiranja upravičenih stroškov po agencijah (za 1.800 udeležencev, od sept. 2023- sept. 2028):				
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Upravičenec</th> <th>Skupna vrednost upravičenih stroškov na regijo</th> <th>Viri EU sredstva (ESRR)</th> <th>Viri RS</th> </tr> </thead> </table>	Upravičenec	Skupna vrednost upravičenih stroškov na regijo	Viri EU sredstva (ESRR)	Viri RS
Upravičenec	Skupna vrednost upravičenih stroškov na regijo	Viri EU sredstva (ESRR)	Viri RS			

		Razvojni center Novo mesto d.o.o.	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		RRA KOROŠKA regionalna razvojna agencija za Koroško regijo d.o.o.	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Regionalna razvojna agencija Posavje	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Regionalna razvojna agencija - Ljubljanske urbane regije	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		RASR, Razvojna agencija savinjske regije d.o.o.	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Razvojni center Murska Sobota Development Centre Murska Sobota	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		RRA Zeleni kras, d.o.o.	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Regionalni razvojni center Koper Centro regionale di sviluppo Capodistria	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Regionalna razvojna agencija Zasavje	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Mariborska razvojna agencija p.o.	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		Posoški razvojni center	1.719.750,00	1.375.800,00	343.950,00
		SKUPAJ:	20.637.000,00	16.509.600,00	4.127.400,00

12. OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV

Kazalniki izvajanja projekta za posamezno skupino so razdeljeni na 4 mejnike oz. 4 mesece v obdobju trajanja zaposlitve posameznega udeleženca. Navedeni so v spodnji tabeli:

Mejniki glede na navodila naročnika:

MEJNIKI:	ZAHTEVANI KAZALNIKI UCINKA ZA POSAMEZNI MEJNIK:		
1. mesec	število vključenih udeležencev	/	/
2. mesec	število vključenih udeležencev	/	/
3. mesec	število vključenih udeležencev	število na trgu predstavljenih minimalno sprejemljivih produktov	/
4. mesec	Število vključenih udeležencev	število na trgu predstavljenih minimalno sprejemljivih produktov	število izdelanih poslovnih načrtov.

Mejniki glede na akcijski načrt:

MEJNIKI PO MESECIH:		
1. mesec	Oblikovanje poslovne ideje Izdelava poslovnega modela	Opis poslovne ideje Osnutek poslovnega modela
2. mesec	Osvojena osnovna podjetniška znanja Izoblikovana poslovna ideja	1. verzija poslovnega načrta

			Nadgradnja poslovnega modela Priprava prvega osnutka poslovnega načrta	Obrazec: poslovni model
		3. mesec	Osvojena podjetniška znanja Definiran izdelek oziroma storitev Priprava in testiranje minimalno sprejemljivega produkta Priprava drugega osnutka poslovnega načrta	2. verzija poslovnega načrta Opis minimalno sprejemljivega produkta udeleženca
		4. mesec	Priprava končne verzije poslovnega načrta	3. oz. končna verzija poslovnega načrta

10.3.1.4 Regio Invest LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Regio Invest LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Regijsko upravljanje potencialov regij z oblikovanjem informacijskih paketov in storitev za investitorje, ki bodo vključevale pregled poslovnih in investicijskih priložnosti, upravljanje poslovnih con ter promocijo regij na domačih in tujih trgih.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	1. USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI 1.4. SPODBUJANJE NEPOSREDNIH TUJIH INVESTICIJ, RAZVOJNO PRESTRUKTURIRANJE IN INTERNACIONALIZACIJA 1.4.1 Promocija investicij v regijo
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Ciljne skupine: - domači in tuji investitorji, - deležniki podpornega ekosistema s področja internacionalizacije, - lokalne skupnosti, - mreža DKP.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>V obdobju 2022-2027 želimo tako sistemsko urediti ter s tem nadgraditi delujoči sistem regionalnega skrbništva investicijskih priložnosti (sistem dvanajstih regijskih in enim nacionalnim koordinatorjem). Vloga koordinatorjev je t.i. upravljanje območja, ki zajema ažurno pridobivanje informacij s terena, vzpostavljanje koordinacije med investitorji, lokalnimi skupnostmi, poslovnimi conami (njihovo upravljanje), sodelovanje z javnimi institucijami ter deležniki podpornega ekosistema s področja internacionalizacije v regiji in širše.</p> <p>Regijske pisarne oz. regionalni koordinatorji so prvi filter predlaganih projektov v regiji katero predstavljajo, za kar je potrebno podrobno poznavanje regionalnih razmer, razvojnih ciljev regije ter poznavanje prostorskega kapitala območja (dostopnost in kakovost zemljišč, cen zemljišč, morebitnih omejitev npr. prostorskih, razpoložljive delovne sile, poznavanje sogovornikov, razpoložljive infrastrukture, ostalih podjetij v verigi...). Vloga nacionalnega koordinatorja je vodenje in koordiniranje »Regio Invest Si« mreže, spremljanje kazalnikov in analiziranje podatkov, generiranje in posredovanje povpraševanj ter ponudb, zbiranje in posredovanje relevantnih podatkov, načrtovanje nadaljnega razvoja sistema, implementiranje izboljšav ter zastopanje sistema »Regio Invest Si« na nacionalni in mednarodni ravni.</p> <p>Tem aktivnostim sledi tudi promocija regije v najširšem smislu kot je nadgradnja sodelovanja z mrežo DKP (diplomatsko-konzularnih predstavništev), predvsem z ekonomskimi svetovalci na DKP, mrežo poslovnih klubov v tujini ter posledično okrepljeno tako sodelovanje kot koordinacija med temi akterji.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilec projekta RRA GIZ Regijski nosilci: 12 razvojnih agencij

		Nacionalni in lokalni partnerji: SPIRIT, MGRT, lokalne skupnosti
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Regionalno skrbništvo SPIRIT IP, ki zajema pripravo, vodenje in spremljanje investicijske priložnosti posamezne regije. 2. Upravljanja ekonomsko-poslovne infrastrukture z odličnim podpornim ekosistemom, ki zajema v pri fazi vzpostavitve sistema upravljanja in v naslednjih fazah zagotavljanje ažurnih informacij o stanju, zasedenosti in potrebah poslovnih subjektov v poslovnih conah s cilje enovitega upravljanja. 3. Regija kot prepoznavna gospodarska blagovna znamka - regionalna pisarna, ki zagotavlja prepoznavnost regije na domačih in tujih trgih kot privlačne destinacije za investicijske priložnosti in kakovostnega ter zanesljivega poslovnega partnerja.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2023-2028
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Celoviti projekt REGIO INVEST SI se bo izvajal na območju 12 razvojnih regij preko več projektov. Pri izvedbi celovitega projekta bodo sodelovale razvojne agencije, SPIRIT, MGRT in lokalne skupnosti
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	Za aktivnost 1: - obdobje 5 let, 12 polnih regijskih zaposlitev - izvajanje aktivnosti SPOT IP - 2.800.000,00 EUR Za aktivnost 2 in 3: - obdobje 5 let - vzpostavitev upravljanja ekonomsko-poslovne infrastrukture - izvajanje aktivnosti regionalne pisarne (aktivne udeležbe na sejmih, konferencah, promocija regije) - 3.200.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	Nacionalno (MGRT): 1.920.000,00 EUR EU (Načrt za okrevanje): 2.880.000,00 EUR Drugi viri (projekti, investitorji, lokalne skupnosti...): 1.200.000,00 EUR SKUPAJ: 6.000.000,00 EUR
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Aktivnost 1: - število novih investicijskih priložnosti - število vodenih investicijskih priložnosti - število generiranih ledov Aktivnost 2: - število vzpostavljenih upravljaljskih modelov - število vključenih poslovnih con v posamezni upravljaljski model - rast/število gospodarskih subjektov v upravljanih poslovnih conah Aktivnost 3: - število delegacij vlagateljev (vhodne/izhodne) - število vzpostavljenih mednarodnih stikov - število organiziranih promocijskih dogodkov (konference, delavnice) - število aktivnih udeležb (mednarodna srečanja in dogodki) - število vzpostavljenih blagovnih znamk regij

10.3.1.5 Regionalni prostorski plan LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Regionalni prostorski plan Ljubljanske urbane regije
2.	POVZETEK PROJEKTA	Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2, Ur. list RS št. 61/17, 175/20 – ZIUOPDVE) med vrstami strateških prostorskih planov poleg državnega in občinskih predpisuje tudi regionalni prostorski plan (RPP) . RPP je strateški dokument v katerem so podane usmeritve za prostorski razvoj regije (predvsem usmeritve za poselitev, razvoj GJI in urejanje krajine) in opredeljene njene bistvene razvojne priložnosti. Plan je podlaga za pripravo temeljnega razvojnega dokumenta regije, Regionalnega razvojnega programa. Hkrati je pomemben tudi za prostorsko planiranje na občinski ravni, saj služi kot podlaga za pripravo strateških in izvedbenih prostorskih načrtov občin. Poleg tega bo med seboj uskladiel prostorske

		načrte občin in omogočil celovito obravnavanje vsebin, ki presegajo meje posamezne občine, usklajen pa bo tudi z Regionalnimi prostorskimi plani sosednjih regij. Kljub zakonski podlagi še nobena od 12 slovenskih regij ni sprejela RRP-ja. Sprejetje tega prostorskega plana je še posebej pomembno v Ljubljanski urbani regiji, kjer se vrši velik pritisk koncentracije aktivnosti in potreb nacionalnega značaja. Regionalni prostorski plan LUR bo regijski prostor obravnaval celostno. Postavil bo temelje trajnostni rabi prostora in infrastrukture ter ga obvaroval parcialnih interesov.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Ukrep 3.2: Trajnostno prostorsko načrtovanje.
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci regije, občine Ljubljanske urbane regije, deležniki na nacionalni ravni.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je priprava Regionalnega prostorskega plana Ljubljanske urbane regije. Cilji: 1. Priprava strokovnih podlag za RRP LUR. 2. Priprava prostorskega strateškega dokumenta RRP LUR. 3. Zagotovitev kontinuiranega prostorskega planiranja na regionalni ravni.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije v sodelovanju s strokovnjaki s področja prostorskega načrtovanja, z občinami in drugimi pomembnimi inštitucijami v regiji, pristojnim ministrom ter drugimi pomembnimi inštitucijami na nacionalni ravni.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: A1: Pregled obstoječih strokovnih podlag in priprava manjkajoči v obsegu, vsebini in obliki, ki ustreza zahtevnosti obravnavane problematike. A2: Izdelava RRP LUR A3: Priprava pogojev za zvezno pripravo Regijskega prostorskega plana LUR.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021 - 2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	A1: Priprava strokovnih podlag (pregled obstoječih strokovnih podlag, priprava manjkajočih v obsegu, vsebini in obliki, ki ustreza zahtevnosti obravnavane problematike) 500.000,00 EUR A2: Izdelava RRP LUR 300.000,00 EUR A3: Priprava pogojev za zvezno pripravo Regijskega prostorskega plana LUR. 50.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	850.000,00 EUR
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	1. Število sprejetih strateških prostorskih dokumentov na regionalni ravni

10.3.1.6 Celostno prometno načrtovanje v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Celostno regijsko prometno načrtovanje
2.	POVZETEK PROJEKTA	Cilj celostnega prometnega načrtovanja je trajnostna mobilnost za vse prebivalce in obiskovalce regije. Vključuje uravnotežen razvoj in integracijo različnih načinov prevoza, zagotavljanje dobre prometne varnosti, optimizacijo učinkovitosti prometnega sistema in s tem tudi zmanjševanje onesnaževanja zraka in obremenitev s hrupom ter povečanje privlačnosti prostora, kar vpliva na višjo kakovost bivanja. Pomembno vlogo za ustvarjanje prometnih sinergij ima regijski center mobilnosti (RCM), projektno-implementacijski center mobilnosti v Ljubljanski urbani regiji.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program: 3.2: Trajnostno prostorsko načrtovanje Ukrep: 3.2.1: Regijski prostorski plan
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine, upravljalci in deležniki JP v regiji, prebivalci in obiskovalci regije, gospodarstvo, javne ustanove
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je usklajeno strateško sodelovanje akterjev za razvoj bolj trajnostne mobilnosti v regiji. Uvedba uravnoteženih mobilnostnih ukrepov, ki dolgoročno vodijo v izboljšanje stanja prostora in kakovosti bivanja v regiji.

		<p>Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boljša kakovost bivanja. 2. Izboljšana prometna varnost. 3. Usklajevanje potreb in koordinirana izvedba regijskih projektov. 4. Zagotavljanje celostnega prometnega načrtovanja usklajenega med različnimi resornimi področji. 5. Izboljšanje pogojev financiranja in racionalnejša poraba sredstev.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalne razvojne agencije v sodelovanju z občinami in razvojno mrežo ter drugimi pomembnimi inštitucijami v regiji.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Novelacija ali priprava Celostne prometne strategije Ljubljanske urbane regije. 2. Vzpostavitev in delovanje regijskega mobilnostnega centra. 3. Izvajanje ukrepov na področju trajnostne mobilnosti v regiji. 4. Promocija in opolnomočenje javnosti za razvoj trajnostne mobilnosti v regiji. <p>Aktivnosti vključujejo več-deležniško participacijo znotraj vzpostavljenih regionalnih centrov mobilnosti.</p>
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022 - 2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Celotna razvojna regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Novelacija Celostne prometne strategije LUR: 100.000,00 EUR 2. Vzpostavitev in delovanje regijskega mobilnostnega centra: 400.000,00 EUR 3. Izvajanje ukrepov na področju trajnostne mobilnosti v regiji: 30.000.000,00 EUR 4. Promocija in opolnomočenje javnosti za razvoj trajnostne mobilnosti: 200.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	30.700.000,00 EUR (MZI, ESRR, KS)
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<ol style="list-style-type: none"> 1. Število novih ali prenovljenih regijskih/občinskih CPS (vir: MZI) 2. Število vzpostavljenih mobilnostnih centrov (vir: MZI) 3. Število potnikov prepeljanih z JPP ter izvedenih pkm (vir: MZI) 4. Število izvedenih ukrepov na področju trajnostne mobilnosti (vir: MZI)

10.3.1.7 Trajnostna samooskrba v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Trajnostna samooskrba v LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	RRA LUR pripravlja projekt, ki bo javnim ustanovam olajšal dostop do kvalitetnih pridelovalcev, pridelovalcem pa omogočal stabilnejšo in dolgoročnejšo načrtovanje pridelave hrane. S povezovanjem bomo lažje zagotavljali potrebne količine, raznovrstnost in kontinuiteto lokalne ponudbe tudi za večje porabnike hrane kot so javne ustanove. S spodbujanem komunikacije med javnimi ustanovami in lokalnimi pridelovalci ter predelovalci bomo spodbujali partnersko sodelovanje in vzpostavljanje kratkih oskrbovalnih verig.
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Ukrep 3.3.1: Povečanje prehranske samooskrbe ob spodbujanju razvoja trajnostnih oblik kmetovanja
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Ciljne skupine so kmetijski ponudniki, javne ustanove, lokalno prebivalstvo (otroci in njihovi starši).
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Namen projekta je povezati regionalne razvojne agencije za vzpostavitev usklajenega sistema oskrbe z lokalno pridelano hrano.</p> <p>Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povečati količino in vrednost naročil lokalno pridelane hrane v javnih ustanovah. 2. Izboljšati prenos znanja, izkušenj in dobrih praks med deležniki. 3. Vzpostaviti podporno okolje za samooskrbo v Sloveniji. 4. Dvig zavesti in spreminjanje prehranjevalnih navad slovenskega potrošnika. 5. Skladnost z razvojno specializacijo.

6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	RRA LUR je v preteklosti izvajala aktivnosti, povezane s prehransko samooskrbo. V večini primerov so bili to manjši projekti, financirani iz projektov LAS in mednarodnih projektov.																
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Analiza obstoječega stanja in povpraševanja javnih ustanov in analiza pridelovalcev 2. Usklajevanje in povezovanje lokalne ponudbe in povpraševanja javnih zavodov po lokalni hrani. 3. Aktivnosti z javnimi naročili, izločanjem sklopov, jedilniki. 4. Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v javnih ustanovah, otrok in staršev. 5. Izobraževanje in usposabljanje lokalnih ponudnikov za pridelavo/predelavo zdrave hrane in pripravo proizvodov za trg.																
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2023 - 2027																
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Projekt se bo izvajal na območju vseh 25 občin RRA LUR.																
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Aktivnost</th> <th>2023-2027 EUR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A0 VODENJE</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>A1 Analiza obstoječega stanja</td> <td>8.000,00</td> </tr> <tr> <td>A2 Usklajevanje in povezovanje lokalne ponudbe</td> <td>90.000,00</td> </tr> <tr> <td>A3 Aktivnosti z javnimi naročili</td> <td>50.000,00</td> </tr> <tr> <td>A4 izobraževanje in usposabljanje uporabnikov</td> <td>35.000,00</td> </tr> <tr> <td>A5 Izobraževanje in usposabljanje lokalnih ponudnikov</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>SKUPAJ 12 AGENCIJ 2023-2027</td> <td>243.000,00</td> </tr> </tbody> </table>	Aktivnost	2023-2027 EUR	A0 VODENJE	30.000,00	A1 Analiza obstoječega stanja	8.000,00	A2 Usklajevanje in povezovanje lokalne ponudbe	90.000,00	A3 Aktivnosti z javnimi naročili	50.000,00	A4 izobraževanje in usposabljanje uporabnikov	35.000,00	A5 Izobraževanje in usposabljanje lokalnih ponudnikov	30.000,00	SKUPAJ 12 AGENCIJ 2023-2027	243.000,00
Aktivnost	2023-2027 EUR																	
A0 VODENJE	30.000,00																	
A1 Analiza obstoječega stanja	8.000,00																	
A2 Usklajevanje in povezovanje lokalne ponudbe	90.000,00																	
A3 Aktivnosti z javnimi naročili	50.000,00																	
A4 izobraževanje in usposabljanje uporabnikov	35.000,00																	
A5 Izobraževanje in usposabljanje lokalnih ponudnikov	30.000,00																	
SKUPAJ 12 AGENCIJ 2023-2027	243.000,00																	
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	243.000,00 EUR – viri financiranja (MKGP, MGRT, MZ, MIŠZ)																
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	1. Dvig odstotka izločenih sklopov lokalno pridelane hrane za 6 odstotnih točk, iz sedanjega povprečja 10 % na 16 % (vir: MKGP). 2. Število osnovnih šol in vrtcev vključenih v projektne aktivnosti – 40 (vir: projekt). 3. Število dijaških domov, domov upokojencev, bolnišnice – 5 (vir: projekt). 4. Število izvedenih strokovnih delavnic – 20 (vir: projekt). 5. Število vključenih ponudnikov/pridelovalcev lokalne hrane – 100 (vir: projekt).																

10.3.1.8 RDO - upravljanje turističnih destinacij

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	RDO - upravljanje turističnih destinacij
2.	POVZETEK PROJEKTA	Upravljanje turistične destinacije je ključni korak na poti k uspešnemu razvoju turizma v Sloveniji. S poenotenim in vodenim upravljanjem destinacij bomo dvignili kvaliteto turističnih storitev ter dvignili BDP turističnega sektorja s trajnostno usmerjenimi produkti ter vlaganji v kadre na področju turizma.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 1: Ustvarjalna regija priložnosti Ukrep: 1.1.2. Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Projekt je primarno namenjen upravljavcem turističnih destinacij v Sloveniji in turističnemu gospodarstvu. Pri tem je treba upoštevati trenutno stanje upravljaljskih struktur na področju upravljanja destinacij slovenskega turizma in razvitost turistične ponudbe v posameznih regijah. Zaradi različnih stopenj, na katerih se ti nahajajo, so v projektu »Upravljanje turističnih destinacij« združeni tisti cilji in aktivnosti, ki so skupni vsem regijam in predstavljajo preskok pri razvoju turističnega gospodarstva Slovenije.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je dvigniti nivo upravljanja s turističnimi destinacijami, izboljšati kvaliteto turističnih storitev (kadri, storitve, digitalizacija), povezati turistično gospodarstvo ter razviti trajnostne programe v skladu s smernicami zelene sheme slovenskega turizma. Cilji: 1. Izboljšati upravljanje destinacij 2. Dvigniti kakovost turističnih storitev

		<ul style="list-style-type: none"> 3. Povečati BDP turističnega gospodarstva 4. Digitalizirati turistično gospodarstvo in njegovo ponudbo 5. Povezovati in koordinirati deležnike v turizmu 6. Razvijati trajnostne programe in storitve <p>Skladnost z razvojno specializacijo.</p>																														
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	<p>Vsaka izmed slovenskih razvojnih regij na svojem območju sestavi partnerstvo, ki je sestavljeno iz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionalnih razvojnih agencij - Predstavnikov vodilnih destinacij slovenskega turizma iz regije (pridružena partnerja Slovenska turistična organizacija STO in MGRT – direktorat za turizem) - Predstavnikov turističnega gospodarstva regije - Predstavnikov lokalnih skupnosti regije - Predstavnikov nevladnih organizacij na področju turizma, kulture, narave 																														
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemsko financiranje in koordinacija dela upravljanja destinacij: uskladitev med MGRT, STO, upravljavci destinacij, lokalnimi skupnostmi... 2. Priprava strateških dokumentov: Priprava strategij, načrtov upravljanja in akcijskih načrtov posameznih destinacij 3. Izobraževalne vsebine: namenjene upravljavcem destinacij in turističnemu gospodarstvu na različne tematike. Vsebine izobraževanj se prilagodijo vsakemu segmentu turističnega gospodarstva od gostinstva, namestitvenih dejavnosti, turističnega vodenja, specializiranih storitev za potrebe dostopnega turizma, upravljavce turističnih znamenitosti... 4. Spodbude za dvig kvalitete turističnih storitev: pomoč upravičencem v destinaciji pri prijavi na razpise, sodelovanje pri določanju vsebine razpisov na občinski in državni ravni na področju turizma, ki je v destinaciji prioriteta ter celovit pregled nad izvajanjem le-te 5. Razvoj kadrov na področju turizma: celotno turistično gospodarstvo se sooča s težavo usposobljenih kadrov na področju turizma. Aktivnost predvideva celovit pristop k reševanju tematike: povezavo z izobraževalnimi ustanovami, navezavo na obstoječe programe (npr. štipendijska shema), navezavo na druga področja 6. Naložbe v destinacijsko (regionalno) turistično infrastrukturo: izvedba naložb na regijsko pomembnih produktih in dvigu kvalitete izkušnje obiskovalcev, ureditev tematskih in daljinskih poti, vstopne info točke v destinaciji 7. Promocijske aktivnosti destinacije: skupni nastopi na turističnih trgih, opremljanje TIC, skupna promocijska gradiva, komunikacija preko spletnih in družabnih omrežij, on-line in off-line promocija, izvedba foto, AV, VR in AR gradiv 8. Digitalizacija: izvedbe pilotnih aktivnosti na področju novih regionalnih in med-regionalnih produktov, implementacija novih digitalnih orodij na področju turističnega sektorja, VR in AR izkušnje za obiskovalce, izobraževalne vsebine za turistične ponudnike, real time zbiranje podatkov in obdelava le-teh 9. Mobilnost na turistični destinacije: področje mobilnosti se navezuje tudi na druge pomembne regijske projekte, aktivnosti na področju turizma nagovarjajo problematiko uporabe javnega potniškega prometa in uporabe trajnostnih načinov za obiskovanje turističnih destinacij (pilotne aktivnosti HOP ON prevozov, skupne kartice, izposoja koles, e-mobilnost...) 																														
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021 - 2027																														
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Slovenija																														
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table border="0"> <tr> <td>1.</td> <td>Stroški dela upravljanja destinacije</td> <td>210.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Priprava strateških dokumentov: 15.000 EUR</td> <td>15.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Izobraževalne vsebine</td> <td>50.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Spodbude za dvig kvalitete turističnih storitev</td> <td>100.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Razvoj kadrov na področju turizma: celotno turistično gospodarstvo se sooča s težavo</td> <td>100.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Naložbe v destinacijsko (regionalno) turistično infrastrukturo</td> <td>150.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>Promocijske aktivnosti destinacije: skupni nastopi na turističnih trgih, opremljanje</td> <td>100.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>Digitalizacija</td> <td>150.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>9.</td> <td>Mobilnost</td> <td>80.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td></td> <td>SKUPAJ</td> <td>955.000,00 EUR</td> </tr> </table>	1.	Stroški dela upravljanja destinacije	210.000,00 EUR	2.	Priprava strateških dokumentov: 15.000 EUR	15.000,00 EUR	3.	Izobraževalne vsebine	50.000,00 EUR	4.	Spodbude za dvig kvalitete turističnih storitev	100.000,00 EUR	5.	Razvoj kadrov na področju turizma: celotno turistično gospodarstvo se sooča s težavo	100.000,00 EUR	6.	Naložbe v destinacijsko (regionalno) turistično infrastrukturo	150.000,00 EUR	7.	Promocijske aktivnosti destinacije: skupni nastopi na turističnih trgih, opremljanje	100.000,00 EUR	8.	Digitalizacija	150.000,00 EUR	9.	Mobilnost	80.000,00 EUR		SKUPAJ	955.000,00 EUR
1.	Stroški dela upravljanja destinacije	210.000,00 EUR																														
2.	Priprava strateških dokumentov: 15.000 EUR	15.000,00 EUR																														
3.	Izobraževalne vsebine	50.000,00 EUR																														
4.	Spodbude za dvig kvalitete turističnih storitev	100.000,00 EUR																														
5.	Razvoj kadrov na področju turizma: celotno turistično gospodarstvo se sooča s težavo	100.000,00 EUR																														
6.	Naložbe v destinacijsko (regionalno) turistično infrastrukturo	150.000,00 EUR																														
7.	Promocijske aktivnosti destinacije: skupni nastopi na turističnih trgih, opremljanje	100.000,00 EUR																														
8.	Digitalizacija	150.000,00 EUR																														
9.	Mobilnost	80.000,00 EUR																														
	SKUPAJ	955.000,00 EUR																														

11	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	1.	Stroški dela upravljanja destinacij	MGRT
		2.	Priprava strateških dokumentov: 15.000 EUR	MGRT
		3.	Izobraževalne vsebine	MGRT; MIZŠ
		4.	Spodbude za dvig kvalitete turističnih storitev: Razvoj kadrov na področju turizma: celotno	MGRT; STO
		5.	turistično gospodarstvo se sooča s težavo	MGRT; MIZŠ
		6.	Naložbe v destinacijsko (regionalno) turistično infrastrukturo	MGRT; MOP; DRSI
		7.	Promocijske aktivnosti destinacije: skupni nastopi na turističnih trgih, opremljanje	STO; MGRT
		8.	Digitalizacija	MGRT
		9.	Mobilnost	MGRT; MZI
			SKUPAJ	
OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV		Kazalniki:		
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Prihodi, nočitve, sezonskost (SURs) 2. Število zaposlenih na področju upravljanja destinacije (upravitelji destinacije) 3. Število imetnikov znakov Slovenia Green, število 5* doživetij (STO) 4. BDP iz naslova turizma (AJPEs; SURs; MF, GZs) 5. Plače na področju turističnega sektorja 6. Število udeležencev izobraževalnih vsebin 7. Vzpostavljena partnerstva (destinacije) 		

10.3.2 PRIORITETNI REGIJSKI PROJEKTI LUR

10.3.2.1 Krožne rešitve za ozelenitev gospodarstva LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Krožne Rešitve za Ozelenitev Gospodarstva v Ljubljanski Urbani Regiji/KROG LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Namen projekta je dvigniti vsebinsko usposobljenost podpornega okolja za prehod v krožno gospodarstvo ter vzpostaviti regionalno vozlišče znanja in povezovanja za povečanje razvojnih možnosti na lokalni in regionalni ravni. Hkrati je namen projekta spodbuditi uporabo pristopa industrijske simbioze v praksi.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	PRIORITETA 1: USTVARJALNA REGIJA PRILožNOSTI, Prehod regije v krožno gospodarstvo
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Projekt smo razvili, ker podatki kažejo, da so na področjih, relevantnih za učinkovito rabo virov, slovenska podjetja manj dejavna od povprečja v EU, poleg tega pa ugotavljamo tudi, da v podpornem okolju v Sloveniji ni dovolj strokovnega znanja za prehod v krožno gospodarstvo in uporabo pristopa industrijske simbioze v praksi. Zato bomo v okviru projekta dvignili poznavanje koncepta krožnega gospodarstva in pristopa industrijske simbioze, ker bo le tako mogoče podjetjem predstaviti prednosti in koristih prehoda v krožno gospodarstvo. Poseben poudarek bo namenjen tudi razvoju posebnih znanj na področju krožnega oblikovanja (ang. circular design) in drugih povezanih konceptov. Ta je prepoznan kot eden od štirih ključnih gradnikov prehoda v krožno gospodarstvo in lahko poleg zasnove novih/drugačnih izdelkov vpliva tudi na oblikovanje novih storitev in/ali poslovnih modelov. Dodatna modula bosta omogočila izvedbo pilotnih projektov 1) vzpostavitev poslovnih verig za spodbujanje podjetij in drugih organizacij pri prehodu v krožno gospodarstvo in 2) uvajanje pristopa industrijske simbioze v regiji.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razviti znanje in kapacitete na področjih krožnega gospodarstva (s poudarkom na industrijski simbiozi in krožnem oblikovanju) ter vzpostaviti regionalno vozlišče znanja in povezovanja za povečanje razvojnih možnosti na lokalni in regionalni ravni. 2. Prenos znanja o priložnostih, ki jih podjetjem prinaša prehod v krožno gospodarstvo in uporaba industrijske simbioze.

		<p>3. Podpora/mentoriranje podjetij pri projektih krožnega gospodarstva in industrijske simbioze.</p> <p>4. Vzpostavitev poslovnih verig za spodbujanje podjetij in drugih organizacij pri prehodu v krožno gospodarstvo</p> <p>5. Vzpostavitev platforme za izmenjavo virov ter uvajanje pristopa industrijske simbioze v regiji.</p> <p>Skladnost z razvojno specializacijo: Razvojna specializacija regije posebno pozornost namenja »razvoju gospodarstva, ki bo skladen z razpoložljivimi okoljskimi zmogljivostmi prostora«, česar pa brez razvoja znanj, inovativnosti in spodbujanja ustvarjalnosti ter povezovanja različnih akterjev in sektorjev ne bo mogoče, saj je prehod v krožno gospodarstvo izrazito horizontalen izziv. Osnovna ideja projekta izhaja iz predpostavke, da so podjetja še zelo oddaljena od krožnih proizvodnih procesov, in da v podpornem okolju primanjkuje znanj za posamezna področja (npr. krožno oblikovanje, eko inovacije, regenerativno gospodarstvo, sistemsko oblikovanje, C2C industrijska simbioza, biomimikrija, itd.), ki tak prehod omogočajo in podpirajo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	<p>Nosilec: Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije</p> <p>Partnerji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - občine Ljubljanske urbane regije - podjetja (predvsem mala in srednja podjetja ter start – upi)
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Priprava strokovnih podlag na regionalni ravni. 2. Vzpostavitev regionalnega vozlišča za krožno gospodarstvo. 3. Dvig kapacitet podjetij in kreativnega sektorja ter spodbujanje povezovanja ključnih akterjev za prehod v krožno gospodarstvo. 4. Razvoj platforme za izmenjavo virov po načelih industrijske simbioze. 5. Pilotni projekti za vzpostavitev poslovnih verig za prehod v krožno gospodarstvo. 6. Koordinacija projekta in vzpostavljanje sinergij s sorodnimi projekti. 7. Desiminacija in promocija načel krožnega gospodarstva.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022 - 2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	<p>Kohezijska regija: Zahodna kohezijska regija</p> <p>Razvojne regije: Osrednjeslovenska regija</p> <p>Občine: Občine LUR</p>
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<p>Aktivnost 1 (Priprava strokovnih podlag na regionalni ravni) 39.750,00 EUR</p> <p>Aktivnost 2 (Vzpostavitev regionalnega vozlišča za krožno gospodarstvo) 323.430,00 EUR</p> <p>Aktivnost 3 (Dvig kapacitet podjetij in kreativnega sektorja ter spodbujanje povezovanja ključnih akterjev za prehod v krožno gospodarstvo) 242.100,00 EUR</p> <p>Aktivnost 4 (Razvoj platforme za izmenjavo virov po načelih industrijske simbioze) 187.000,00 EUR</p> <p>Aktivnost 5 (Pilotni projekti za vzpostavitev poslovnih verig za prehod v krožno gospodarstvo) 404.340,00 EUR</p> <p>Aktivnost 6 (Koordinacija projekta in vzpostavljanje sinergij s sorodnimi projekti) 146.000,00 EUR</p> <p>Aktivnost 7 (Diseminacija in promocija načel krožnega gospodarstva) 78.100,00 EUR</p> <p>Skupaj: 1.420.720,00 EUR</p>
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<p>Vzpostavitev regionalnega vozlišča za krožno gospodarstvo</p> <p>Število vključenih mikro, malih in srednjih podjetij v projekt število 100</p> <p>Število vzpostavljenih poslovnih verig od 8 – do 12</p> <p>Število izvedenih dogodkov 24</p> <p>Razvit ponovljiv model za prenos vozlišča za krožno gospodarstvo v druga okolja/regije 1</p> <p>vzpostavitev fizične in digitalne platforme za izmenjavo virov</p> <p>Število podjetij, ki so uvedla ukrepe za učinkovito ravnanje z viri 20</p>

10.3.2.2 Kreativna misija

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027

1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	KREATIVNA MISIJA: Krepitev ustvarjalnih kompetenc za prihodnost
2.	POVZETEK PROJEKTA	Namen projekta je spodbuditi razvoj novonastalih podjetij ter s tem povečati zaposlovanje mladih v kreativnem sektorju in s pomočjo kreativnih znanj oblikovati nova podjetja v ostalih sektorjih. Primarni namen projekta je spodbujati hitrejši prehod mladih od izobraževanja k zaposlitvi ter v tem kontekstu ustvariti inovativni model za premostitev te vrzeli, ki nastane ob koncu izobraževanja. Sekundarni namen projekta je povezovanje mladih podjetnikov s kreativnim sektorjem, ki je prepoznano kot učinkovito orodje za razvoj inovacij in doseganje konkurenčnosti.
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	PROIRITETA 1: USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI, Kulturne in kreativne industrije
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	<ul style="list-style-type: none"> - Mala in srednja podjetja v vseh fazah razvoja. - Mladi, ki delujejo oz. so delovali na področju kreativnega sektorja (zaposlitev ali NVO) ter tisti, ki so pridobili izobrazbo s tega področja. - Mladi s podjetniškimi idejami, k razvoju katerih bi kreativna znanja doprinesla. <p>Mladim podjetnikom je na začetku kariere pomembno omogočiti hitrejšo specializacijo, pri tem pa so lahko kreativna znanja dejavnik hitrejšega prodora na trg. Za uspešno delovanje na področju kreativnih industrij je pomembna vpetost v kreativni ekosistem. Pri vstopanju v to omrežje lahko mladim s področja kreativnih industrij mlajšim kreativcem pomagajo uveljavljeni kreativci. Za kreativni ekosistem velja, da je precej razdrobljen, zato je pomembno povezovanje v skupnosti in izboljšanje socialnega kapitala. Za boljše ekonomske rezultate kreativnega sektorja je potrebno na ustvarjalce prenesti podjetniška znanja. Ustvarjalni poklici temeljijo na strasti do poklica, tako pogosto spregledajo pomen podjetniškega aspekta svojega poklica, ki pa je za ustvarjanje novih delovnih mest nujen.</p>
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>V Ljubljanski urbani regiji je izrazita koncentracija ustvarjalnih poklicev, ki je primerljiva s stanjem v regijah severne in zahodne Evrope, hkrati pa je kreativni sektor bolj odporen na krizo in pomembno doprinese k boljši ekonomski razvitosti mest in regij. Z interdisciplinarnim povezovanjem kreativnih industrij (KI) z različnimi gospodarskimi panogami in vpeljevanjem KI v razvojne procese za spodbujanje podjetništva bo projekt doprinesel k večji podjetniški in ustvarjalni dinamiki ter zagotovil ustrezno podporno okolje za razvoj inovacij. Obenem projekt zasleduje tudi cilj razviti ter testirati nove pristope usposabljanja prilagojene specifičnim potrebam kreativnega podjetništva oz. razvoja kreativne kariere s ciljem integracije novih pristopov v programe izobraževanja. Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj podjetniških idej z novim načinom ustvarjanja dodane vrednosti (preko KKI) 2. Razvoj inovativnih podpornih storitev in orodij s pomočjo kreativnih znanj za nadgradnjo podjetniškega okolja 3. Razvoj novih praktičnih izkušenj in znanj v kreativnem sektorju. 4. Prenos znanja iz uveljavljenih na mlajše kreativce. 5. Hitrejši vstop v kreativni ekosistem. 6. Nova znanja za hitrejši razvoj podjetij. <p>Skladnost z razvojno specializacijo: Razvojna specializacija regije neposredno naslavlja razvoj kreativnosti in inovativnosti ter usklajenega sodelovanja akterjev s tega področja. Trajnostni razvoj regije temelji na inovativnosti, kreativnosti in znanju za razvoj gospodarstva, na vseh treh načelih pa temelji tudi projekt. Spodbujanje kreativnosti se nahaja v osnovnem izhodišču projekta, inovativnost je del spodbujanja kreativnega sektorja v smislu ekonomskih in družbenih inovacij ter povezovanju z drugimi sektorji, medtem ko je prenos znanja del izobraževalnih aktivnosti ter sodelovanja z različnimi kreativnimi skupnostmi, kar bo ustvarilo celovit program za spodbujanje podjetništva.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	<p>Nosilec: Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije Partnerji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerza v Ljubljani (vključene različne fakultete: ALUO, FRI, FA itd.) - Kreativna podjetja - MSP-ji - Kreativne skupnosti in vozlišča - Podporne institucije (na področju podjetništva in kreativnosti)
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta:

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreativno podjetništvo: Razvoj kompetenc in prenos znanj z mentorskim programom. 2. Kreativna praksa: Praktično izobraževanje v specifični zaposlitveni dejavnosti. 3. Povezovanje kreativnega sektorja s poslovnim sektorjem: Razvoj inovativnih modelov mreženja in povezovanja. 4. Mednarodna poletna šola: Internacionalizacija, prenos trendov in tujih praks. 5. Preizkusni poligon za inovacije: Testiranje, vrednotenje in nadgradnja inovativnih konceptov s področja znanosti, v povezavi z gospodarstvom, izobraževanjem in kulturo. 6. Evalvacija izvedenih modelov: Izhodišče za pripravo podpornih ukrepov za kreativni sektor na ravni regije. 														
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022 - 2027														
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Kohezijska regija: Zahodna kohezijska regija Razvojne regije: Osrednjeslovenska regija Občine: Občine LUR														
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table> <tr> <td>1. Kreativno podjetništvo</td> <td>490.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>2. Kreativna praksa</td> <td>720.300,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>3. Povezovanje kreativnega sektorja s poslovnim sektorjem</td> <td>38.900,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>4. Mednarodna poletna šola</td> <td>175.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>5. Preizkusni poligon za inovacije</td> <td>345.600,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>6. Evalvacija</td> <td>26.200,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Skupaj:</td> <td>1.796.000,00 EUR</td> </tr> </table>	1. Kreativno podjetništvo	490.000,00 EUR	2. Kreativna praksa	720.300,00 EUR	3. Povezovanje kreativnega sektorja s poslovnim sektorjem	38.900,00 EUR	4. Mednarodna poletna šola	175.000,00 EUR	5. Preizkusni poligon za inovacije	345.600,00 EUR	6. Evalvacija	26.200,00 EUR	Skupaj:	1.796.000,00 EUR
1. Kreativno podjetništvo	490.000,00 EUR															
2. Kreativna praksa	720.300,00 EUR															
3. Povezovanje kreativnega sektorja s poslovnim sektorjem	38.900,00 EUR															
4. Mednarodna poletna šola	175.000,00 EUR															
5. Preizkusni poligon za inovacije	345.600,00 EUR															
6. Evalvacija	26.200,00 EUR															
Skupaj:	1.796.000,00 EUR															
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva														
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<table> <tr> <td>1. Število novih zaposlitev</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>2. Število izvedenih kreativnih praks</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>3. Število izvedenih dogodkov</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>4. Število izvedenih sklopov izobraževanj</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5. Število izvedenih mednarodnih poletnih šol</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>6. Število vzpostavitvev interdisciplinarnih mednarodnih izobraževalnih programov</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>7. Število mednarodnih udeležencev</td> <td>175</td> </tr> </table>	1. Število novih zaposlitev	38	2. Število izvedenih kreativnih praks	16	3. Število izvedenih dogodkov	25	4. Število izvedenih sklopov izobraževanj	40	5. Število izvedenih mednarodnih poletnih šol	5	6. Število vzpostavitvev interdisciplinarnih mednarodnih izobraževalnih programov	1	7. Število mednarodnih udeležencev	175
1. Število novih zaposlitev	38															
2. Število izvedenih kreativnih praks	16															
3. Število izvedenih dogodkov	25															
4. Število izvedenih sklopov izobraževanj	40															
5. Število izvedenih mednarodnih poletnih šol	5															
6. Število vzpostavitvev interdisciplinarnih mednarodnih izobraževalnih programov	1															
7. Število mednarodnih udeležencev	175															

10.3.2.3 Opolnomočenje prebivalcev LUR za življenje v pametni regije

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Opolnomočenje prebivalcev za PAMetno, Digitalno in ZEleno Skupnost (PADIZES)
2.	POVZETEK PROJEKTA	Prehod v novo paradigmo trajnostnega razvoja, ki bo temeljila na digitalni preobrazbi, pametnih skupnostih in novih inovativnih zelenih rešitvah bo mogoč le, če se bodo spremembam prilagodili tudi prebivalci regije. Projekt je namenjen dvigu kompetenc prebivalcev regije za uporabo, razvoj in promocijo novih tehnologij in trajnostnih rešitev.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	6.1.1. Razvoj trajnostnega inovativnega in na znanju temelječega gospodarstva 6.1.1.3 Razvoj kadrov in kompetenc 6.1.2. Inovativna prenova regije 6.1.2.1 Digitalna transformacija regije
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Projekt je namenjen prebivalcem regije kot uporabnikom novih tehnologij in poslovnih modelov, kot tudi različnim deležnikom regije, odgovornim za izvajanje procesov prehoda v pametno, digitalno in zeleno družbo. Prebivalci regije so različno pripravljene na izzive digitalizacije, zato obstaja nevarnost razslojevanja družbe in povečevanja razlik med različnimi skupinami posameznikov in razvitostjo posameznih skupnosti.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je vzpostavitev sistema izobraževanja in informiranja prebivalcev regije o prednostih in nevarnostih novih tehnologij, ter njihova priprava na sodobne izzive digitalne družbe. Projekt bo identificiral potrebe različnih skupin prebivalcev in ob pomoči lokalnih skupnosti postavil sistem izobraževanj in kontaktnih točk za naslavljanje identificiranih potreb. Predlagan bo tudi sistem vzdržnega financiranja ukrepov za nadaljevanje aktivnosti tudi po zaključku projekta. Cilji:

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Opolnomočeni prebivalci regije in nosilci sprememb digitalne preobrazbe. 2. Vzpostavljen sistem izobraževanj in kontaktnih točk v lokalnih skupnostih. 3. Identificiran model vzdržnega financiranja postavljenega sistema. 4. Oblikovane usmeritve za pravni okvir in strategije digitalne transformacije. <p>Projekt neposredno naslavlja razvojno specializacijo regije, ki želi postati inovativna, na znanju temelječa regije, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa na področju digitalizacije in uvajanja novih tehnologij.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije bo kot nosilec projekta le tega izvajala skupaj z občinami Ljubljanske urbane regije, ki bodo partnerji v projektu. Glede na identificirane izzive in naloge, bodo v času projekta k sodelovanju povabljeni še drugi deležniki in nosilci posameznih aktivnosti.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikacija potreb prebivalcev in nosilcev sprememb digitalne preobrazbe. 2. Oblikovanje tehničnih in prostorskih rešitev za izvedbo projekta. 3. Postavitev in izvedba izobraževanj za prebivalce regije in nosilce sprememb. 4. Vzpostavitev stalnih in mobilnih kontaktnih točk v občinah. 5. Predlog vzdržnega financiranja delovanja sistema. 6. Koordinacija in promocija projekta, ter oblikovanje predlagane literature.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2023-2028
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Projekt se bo izvajal v občinah LUR in prostorih, ki jih bodo občine predlagale. Vzpostavljena bo stalna kontaktna točka projekta, izobraževanja pa se bodo v lokalnih skupnostih periodično izvajale. Za izvajanje projekta ni predvidenih stalnih prostorov razen za potrebe koordinacije projekta in nudenja oddaljene podpore.
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikacija potreb 2. Oblikovanje rešitev 3. Izvedba izobraževanj 4. Vzpostavitev kontaktnih točk 5. Predlog vzdržnega financiranja 6. Koordinacija, promocija, literatura <p>Skupaj: 2.400.000,00 EUR</p>
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izdelan dokument identificiranih potreb in izzivov. 2. Število izvedenih izobraževanj. 3. Število vključenih prebivalcev regije. 4. Število vključenih deležnikov regije. 5. Izdelan dokument predloga vzdržnega delovanja sheme. 6. Število tiskanih publikacij.

10.3.2.4 LUR – regija kulture

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	LUR – REGIJA KULTURE
	POVZETEK PROJEKTA	<p>Proces kandidature Mestne občine Ljubljana za Evropsko prestolnico kulture 2025 (ob podpori vseh občin LUR, je odlično povezal kulturne ustvarjalce in sodelavce na občinah LUR, združil je znanje, preko 300 ustvarjalcev in strokovnjakov različnih področij ter razvojne projekte občin postavil v kontekst razvoja celotne regije in države.</p> <p>Naslednje razvojno obdobje je priložnost, da z ohranjanjem in inovativnimi predstavitvami, socialnimi integracijami ter spodbujanjem kreativnega turizma in industrij na novo osmislimo in predstavimo kulturno dediščino regije in jo povežemo v metropolitansko območje. Projekt načrtuje pripravo strateškega dokumenta, ki bo povezal občine, ustvaril novo kulturno identiteto regije in nove razvojne priložnosti.</p>
	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	<p>PRIORITYETA 1: USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI</p> <p>6.1.1.2 Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture</p>

	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	<ul style="list-style-type: none"> - Občine LUR (odločevalci v občinah) - Prebivalci Ljubljanske urbane regije in drugih slovenskih regij - Turisti
	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Ključni razlogi za pripravo strategije so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skozi proces kandidature za EPK 2025 so nastali nekateri povsem novi projekti občin, ki daleč presegajo občinski pomen - v okviru procesa kandidature EPK 2025 so nekateri že načrtovani projekti občin dobili novo, širšo regijsko in nacionalno dimenzijo - regija s povezovanjem znanja, človeških virov in institucij oblikuje boljše projekte - regija bo konkurenčnejša v novi razvojni perspektivi in pridobivanju sredstev EU - regija bo s tem odprla sodelovanje ne le pri načrtovanju projektov, temveč tudi pri oblikovanju občinstev, razvoju kreativnega sektorja in razvoju turizma - regija bo ustvarila novo kulturno identiteto
	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	<p>Nosilec: Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije</p> <p>Partnerji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Občine Ljubljanske urbane regije - Kulturne institucije - Različne organizacije, ki delujejo na področju kulture in kulturne dediščine - Organizacije s področja turizma - Organizacije, ki delujejo na področju družbenih dejavnosti (socialne vključenosti)
	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oblikovanje Strategije kulture LUR. 2. Integracija kadrovske in strokovne potencialov občin pri določanju ciljev in projektov. 3. Vzpostavitev podlag za kreativni turizem. 4. Ustvarjanje pogojev za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in njeno vključitev v kulturni turizem regije. 5. Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja. 6. Inovativno povezovanje naravne in kulturne dediščine s turizmom.
	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022 – 2023
	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	<p>Kohezijska regija: Zahodna kohezijska regija</p> <p>Razvojne regije: Osrednjeslovenska regija</p> <p>Občine: Občine LUR</p>
	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	Celoten ocenjen okvirni strošek v obsegu predvidenega 12 mesečnega obdobja priprave Regionalne strategije za kulturo LUR (glede na predhodni proces, ki ga predstavlja priprava projektov v okviru EPK), znaša 40.000,00 EUR in vsebuje stroške izvedbe in koordinacije projekta.
	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Pripravljena Strategija kulture LUR

10.3.2.5 Tour de culture

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
25.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Tour de culture: s kolesom po kulturi regije
26.	POVZETEK PROJEKTA	Ljubljana in Slovenija postajata mesto in država kolesarjev. Projekt želi na inovativen način povezati gibanje, kolesarjenje, in strukturirano spoznavanje kulture in naravnih vrednot regije. Gre za projekt, ki bo povezal šport in kulturo in krepil identiteto LUR.
27.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	6.2 PRIORITETA 2: PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI 6.2.4.2 Regija za zdravje – ustvarjanje predpogojev za zdravje
28.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Kulturno občinstvo vseh starosti, od družin do upokojencev ter aktivnih kolesarjev, vseh, ki v času pandemije iščejo kakovostne vsebine na prostem.
29.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Namen projekta je oblikovati nove izvirne kulturno-športne programe v regiji, vzpostaviti vsaj 10 tras, ki bodo primerne za različno izurjene kolesarje, ter te trase narediti posebne po tem, da bodo vključevale izvirno prezentirano kulturno ponudbo.</p> <p>Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vzpostaviti 10 tras, ki bodo vključevale vseh 24 občin LUR in tako krepiti kulturno identiteto regije.

		<p>2. Spodbujati kolesarjenje in zdrav način življenja ter to povezovati z izvirnim doživljanjem naravne in kulturne dediščine.</p> <p>3. Doseči najmanj 3.000 samostojnih obiskov letno.</p> <p>4. Z vodenimi turami doseči najmanj 2.000 obiskovalcev letno.</p> <p>5. Krepiti zavest o pomenu trajnostne mobilnosti.</p> <p>Skladnost z razvojno specializacijo.</p>
30.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilec projekta bi bila MOL, sodelujejo vse občine LUR.
31.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podrobna zasnova projekta Tour de culture in operativni plan. 2. Pilotna izvedba projekta ter evalvacija. 3. Izvedba projekta. 4. Širitev mreže kulturno-kolesarskih tur in vključitev vseh občin LUR.
5.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	Faze 1-2 v letu 2022, 3-4 v letu 2023
6.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Vse občine LUR, iskanje najprimernejših tras, vključevanje mreže kolesarskih stez in novih kolesarskih poti, iskanje manj prometnih in z avtomobili obremenjenih cest, iskanje alternativnih prostorov za izvedbo kulturnih programov na trasah (gozd, parki, vaška in urbana jedra, blokovska naselja itd.).
7.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	950.000,00 EUR celotna vrednost projekta, od tega faza 1-2 50.000,00 EUR, faza 3. 150.000,00 EUR, faza 4. 400.000,00 EUR, faza 5.400.000,00 EUR
8.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
9.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<ul style="list-style-type: none"> - število novih kolesarsko-kulturnih tras v LUR - število izvedenih vodenj - število sodelujočih kulturnih inštitucij in posameznikov - število udeležencev - obseg prihodkov od izvedbe programa

10.3.2.6 Ekovas Medvode

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	EKO VAS MEDVODE
2.	POVZETEK PROJEKTA	Gre za pilotni projekt soustvarjanja ekoloških, okoljskih, trajnostnih in kulturno-umetniških vsebin kot nov skupnostni prostor na prostem, ki s svojo velikostjo (skoraj 5 ha) omogoča vrsto različnih programskih dejavnosti na javni zeleni površini.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	6.3 PRIORITETA 3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV 6.3.3.1 Povečanje prehranske samooskrbe ob spodbujanju razvoja trajnostnih oblik kmetovanja
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Projekt je namenjen vsem prebivalcem tako občine Medvode kot sosednjih in drugih občin LUR.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je, da se približno 50.000 m ² veliko neizkoriščeno in degradirano javno površino preoblikuje v urejen javni prostor aktivnega dogajanja in druženja. Cilji: <ol style="list-style-type: none"> 1. prostorska ureditev: ustvariti trajnostno infrastrukturo z naravnimi materiali: les, voda, kamen; 2. izoblikovati zanimiv program z ekološkimi in trajnostnimi vsebinami, ki spodbujajo sonaravno pridelavo hrane, trajnostno mobilnost, ravnanje z odpadki, skupnostno vrtnarjenje itn.; 3. izoblikovati zanimiv program s kulturnimi in izobraževalnimi vsebinami, ki povezujejo umetniško ustvarjalnost z ekološko in trajnostno problematiko; 4. postaviti Medvode in celoten LUR na mednarodni zemljevid območij, ki so prepoznavna po usklajenosti gospodarskega in družbenega razvoja z okoljsko trajnostno in kakovostjo življenja.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilec projekta je Občina Medvode. Partnerji so Mestna občina Ljubljana in vse druge občine LUR, ki se želijo priključiti.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta:

		1. sklenitev dogovora med ključnimi partnerji; 2. oblikovanje projektne in programske ekipe; 3. ureditev lastništva zemljišča (manjši del je v lasti države); 4. izvedba infrastrukturnih posegov; 5. priprava in izvedba programskih vsebin; 6. evalvacija prvega programskega leta in nadgradnja uspešnih programskih vsebin.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022: zagon projekta 2023: infrastrukturni posegi 2024: pilotni program 2025: redni program
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Območje se nahaja na spodnji terasi levega brega reke Save, tik ob sotočju rek Sore in Save.
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	- organizacija, ureditev prostora in infrastruktura: 1.150.000,00 EUR - program (v letih 2024 in 2025): 900.000,00 EUR - lastni prihodki: 200.000,00 EUR - Skupaj: 2.250.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	- število in raznolikost realiziranih programov - število občanov, ki bodo aktivno vključeni v pripravo in izvedbo programov - število obiskovalcev - število objav o projektu v domačih in tujih medijih

10.3.2.7Infrastruktura za oskrbo starejših v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027												
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	INFRASTRUKTURA ZA OSKRBO STAREJŠIH V LUR										
2.	POVZETEK PROJEKTA	Cilj projekta je vzpostavitev kapacitet oskrbe starejših v LUR.										
3.	NAVEDBA PRIORITY IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT											
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Starostniki v LUR										
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Za dolgotrajno oskrbo v občinah LUR je potrebna močnejša povezava z lokalnim okoljem, vzpostavitev socialne interakcije in vključenost občanov v skrb za dobrobit starostnikov.</p> <p>Namen projekta je zgraditi infrastrukturo (domove za starejše in dnevno varstvene centre) ali urediti bivalne standarde, skladno z veljavno zakonodajo. Na ta način bo zagotovljeno dnevno varstvo, aktivnosti za stanovalce, ki potrebujejo povečan nadzor in spremljanje zaradi demence in njihova namestitve. Vzporedno bodo organizirane aktivnosti podpore starejšim na več področjih delovanja (usposabljanja za družinskega oskrbovalca, skupine za samopomoč svojcev, ki skrbijo za obolelega starša, sorodnika, soseda, razvoj prostovoljstva.</p> <p>Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije - Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>										
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Občine LUR										
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Investicije v infrastrukturo za starostnike Priprava programov za starostnike</p> <table> <tr> <td>Dnevno varstveni center Velike Lašče</td> <td>500.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Dnevno varstveni center za starejše</td> <td>2.500.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Izgradnja prizidka k domu starejših občanov Kamnik</td> <td>3.000.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Organizirana lokalna podpora starejšim v občini Log - Dragomer</td> <td>400.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Gradnja enote doma starejših Log Dragomer</td> <td>1.500.000,00 EUR</td> </tr> </table>	Dnevno varstveni center Velike Lašče	500.000,00 EUR	Dnevno varstveni center za starejše	2.500.000,00 EUR	Izgradnja prizidka k domu starejših občanov Kamnik	3.000.000,00 EUR	Organizirana lokalna podpora starejšim v občini Log - Dragomer	400.000,00 EUR	Gradnja enote doma starejših Log Dragomer	1.500.000,00 EUR
Dnevno varstveni center Velike Lašče	500.000,00 EUR											
Dnevno varstveni center za starejše	2.500.000,00 EUR											
Izgradnja prizidka k domu starejših občanov Kamnik	3.000.000,00 EUR											
Organizirana lokalna podpora starejšim v občini Log - Dragomer	400.000,00 EUR											
Gradnja enote doma starejših Log Dragomer	1.500.000,00 EUR											

		Dom starejših občanov -1 Moravče ⁶	5.000.000,00 EUR
		Dom starejših občanov -2 Moravče ⁷	5.000.000,00 EUR
		Dom za starejše Vodice ⁸	5.000.000,00 EUR
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027	
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija	
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	23.000.000,00 EUR	
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva	
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Št. novih kapacitet za oskrbo starejših	

10.3.2.8 Izgradnja družbene infrastrukture v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	IZGRADNJA DRUŽBENE INFRASTRUKTURE V LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Občine v LUR se soočajo s pomanjkanjem sredstev za vlaganja v osnovno družbeno infrastrukturo na področju predšolske in osnovnošolske vzgoje, športa, zdravja in kulture. Gre za osnovo načrtovanje novih območij in objektov ter posodabljanje obstoječih območij in objektov družbene infrastrukture zaradi zagotavljanja dostopnosti in kakovosti osnovnih potreb in kvalitete življenja prebivalcev LUR.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI 2.3. Vlaganja v socialno infrastrukturo 2.3.1. Izgradnja družbene infrastrukture
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci občin LUR
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Veliko občin v LUR zaradi bližine prestolnice postaja privlačnih za priseljevanje in se sooča z močnim povečevanjem števila prebivalstva. Povečano priseljevanje ne spreminja zgolj demografske strukture, temveč tudi delež transferjev v občinskih proračunih. Med petdesetimi občinami Slovenije z najvišjim deležem povečanja števila prebivalcev je v zadnjih letih skoraj večina občin Osrednjeslovenske statistične regije. Regija dosega tudi največji naravni prirast med statističnimi regijami. Ob povečanju števila prebivalcev se občine spopadajo tudi z velikim izzivom zagotavljanja prostorskih zmogljivosti v institucijah predšolske in osnovnošolske vzgoje in izobraževanja, saj obstoječe zmogljivosti ne zadoščajo številu otrok in normativom. Povečano število otrok pomeni tudi nove zahteve in izzive po zagotavljanju zmogljivosti in dejavnosti, ki omogočajo zdravo in aktivno preživljanje prostega časa, usposabljanje za aktivno državljanstvo, krepitev družbenih vezi in medgeneracijski dialog.</p> <p>V občinah LUR so evidentne tudi potrebe po novih investicijah za izgradnjo kulturne infrastrukture (knjižnice, kulturni domovi, kulturni centri) in povečanju prostorskih pogojev za kulturne in umetniške dejavnosti. S tem bi omogočili zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost ter socialne vključenosti. Z zagotovitvijo sredstev za sofinanciranje tovrstnih investicij bi lahko v regiji zagotovili dostopnost javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu uporabnikov. Slednje omogoča dostopnost do kulturnih dogodkov in dobrin, hkrati pa dviga interes za obisk tako domačih kot tujih obiskovalcev kulturnih ustanov, povečevanju potrošnje za kulturne dobrine in storitve ter zagotovitvi dodatnih zaposlitev. Potrebno je zagotoviti pogoje za večje vključevanje kulturne dediščine in javne kulturne infrastrukture v razvojno in prostorsko načrtovanje, s tem se bo ta segment lahko tudi bolj kvalitetno vključil v gospodarsko-turistično rabo in podporo razvoju potenciala tudi v storitvenem</p>

⁶ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

⁷ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

⁸ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

		<p>sektorju ter razvoj turističnih destinacij in turizmu sorodnih dejavnosti na področju kulture.</p> <p>Šport in telesna dejavnost pridobivata vse večji pomen, tako na lokalnem kot regionalnem nivoju ter tudi naravni EU. Šport neposredno prispeva k regionalni gospodarski dejavnosti in socialni koheziji s spodbujanjem inovacij, trajnostnega razvoja in preнове mest ter krepi splošno privlačnost regij. Prispevek EU k lokalnemu in regionalnemu razvoju športa je zelo pomemben. Ta prispevek je treba ohraniti in okrepiti v prihodnosti, tako da bo mlajša generacija deležna najmodernejših športnih infrastruktur in športnih programov, ki bodo obogatili njihovo izobraževanje in družbeni razvoj. V regiji je veliko potrebo po pridobitvi ustreznih športno rekreativnih površin – tako v okolici šol in vrtcev, kot samostojnih enot namenjenih vsem prebivalcem (športni parki, pokriti bazeni, stadioni ipd.).</p> <p>Sistem zdravstvenega varstva je v Sloveniji delno centraliziran. Ministrstvo za zdravje je odgovorno za ustanovitev in upravljanje bolnišnic in institucij javnega zdravja, medtem ko so občine odgovorne za upravljanje zdravstvenih domov in lekarn na svojih območjih. Poleg tega občine tudi podeljujejo koncesije zasebnim zdravstvenim izvajalcem in podpirajo aktivnosti za promocijo zdravja in zdravega načina življenja. Za finančno perspektivno 2021-2027 so evidentne znatne potrebe po vlaganjih v tovrstno infrastrukturo (nadgradnje, dograditve in obnove obstoječih zdravstvenih domov, ureditev novih prostorov, ipd.).</p> <p>Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije, ki glasi: Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>								
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilci projekta so občine LUR								
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Investicije v gradnjo predšolske in osnovnošolske infrastrukture. 2. Investicije v izgradnjo, modernizacijo in prenovu kulturne infrastrukture ter revitalizacijo kulturne dediščine za izboljšanje javne dostopnosti do kulture in za njeno gospodarsko-turistično rabo: <ul style="list-style-type: none"> - razvoj novih javno-zasebnih partnerskih oblik pri investicijah na področju kulturne dediščine, kjer se želi doseči trajnostno ohranjanje dediščine skozi rabo, - podpora celostni prenovi, oživljanju in modernizaciji območij kulture v regiji, - izgradnja in urejanje turistične infrastrukture in turističnih razvojnih projektov lokalno-regionalnega pomena. 3. Investicije v športno infrastrukturo. 4. Investicije v zdravstveno infrastrukturo. 								
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027								
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija								
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table> <tr> <td>Investicije v vrtce, šole in športno infrastrukturo</td> <td>613.000.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Investicije na področju kulture LUR</td> <td>24.150.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Investicije na področju zdravstva</td> <td>8.375.000,00 EUR</td> </tr> <tr> <td>Skupaj</td> <td>645.525.000,00 EUR</td> </tr> </table>	Investicije v vrtce, šole in športno infrastrukturo	613.000.000,00 EUR	Investicije na področju kulture LUR	24.150.000,00 EUR	Investicije na področju zdravstva	8.375.000,00 EUR	Skupaj	645.525.000,00 EUR
Investicije v vrtce, šole in športno infrastrukturo	613.000.000,00 EUR									
Investicije na področju kulture LUR	24.150.000,00 EUR									
Investicije na področju zdravstva	8.375.000,00 EUR									
Skupaj	645.525.000,00 EUR									
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva								
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Površina novogradnje v m ²								

10.3.2.9 LUR – Regija zdravja

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027

1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	LUR – REGIJA ZDRAVJA
2.	POVZETEK PROJEKTA	Projekt je namenjen oblikovanju regijskega koncepta za samostojno zdravo in varno življenje vseh generacij preko preventive in ozaveščanja ter spodbujanja k zdravemu življenjskemu slogu.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	2. PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI 2.4.2. Regija za zdravje – ustvarjanje predpogojev za zdravje
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci občin LUR
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Sodobne zdravstvene težave so skoraj vedno večplastne in imajo svoje korenine tako v družbi, kot v genih. Na splošno je mogoče opredeliti tri ravni, na katerih je treba ukrepati, če je treba sprejeti sistematični pristop; političnega, organizacijskega in osebnega. Promocija zdravja tako ne more biti osredotočena zgolj na posameznika, temveč mora upoštevati tudi okolje v katerem posameznik živi. To velja zlasti za vsak poskus vplivanja na način življenja, kjer bo ključ do uspeha dejansko v tem, da se ljudi opolnomoči, da sprejmejo ukrepe, ki bodo delno spodbujali zdravje, tako da jih postavijo v položaj, kjer zdrave odločitve postanejo enostavne izbire. Da bi se to zgodilo, se mora medicina odpustiti nekemu svojemu nadzoru nad informacijami, tako da ga deli z javnostjo in omogoči, da sodelovanje postane mogoče. Prvi korak na tej poti je ozaveščanje o vprašanih v širokem obsegu, kot so vključevanje zdravstvenih strokovnjakov in širše javnosti ter prostovoljnih in neprofitnih organizacij na področju zdravja.</p> <p>Aktivnosti bodo usmerjene v samostojno, varno in zdravo življenje slehernega prebivalca LUR. Pri tem bodo upoštevana spremenjena starostna struktura prebivalstva in skladno s tem podani konkretni predlogi in nove rešitve za dvig ozaveščenosti o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spremenjenih medgeneracijskih razmerjih - razumevanju delovnega življenjskega cikla (vseživljenjsko učenje in daljša aktivnost posameznika) - staranju prebivalstva in izzivi, ki jih le to prinaša <p>Projekt sovпада z regijsko specializacijo, ki glasi: Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilci projekta so občine LUR
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - Priprava vsebin za zagotovitev pogojev zdravega in aktivnega življenja v celotnem življenjskem ciklu - Skrb za lastno zdravje - Integracija skrbi za zdravje z ostalimi družbenimi aktivnostmi (družbeno blagostanje, izobraževanje, ustvarjalnost) - Zadovoljevanje potreb ranljivih/ depriviligiranih skupin - Aktivnosti za prilagoditev delovnega in bivalnega okolja v skrbi za zdravje - Sodelovanje občin pri promociji zdravja v regiji - Uporaba sodobnih tehnologij na področju zdravja - Koordinacija in promocija projekta
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	1.500.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Število promocijskih dogodkov. Število vključenih posameznikov. Število organiziranih dejavnosti promocije zdravja.

10.3.2.10 Mreža medgeneracijskih centrov LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	MREŽA MEDGENERACIJSKIH CENTROV LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Projekt je namenjen vzpostavitvi medgeneracijskih centrov v LUR, ki bodo prispevali k uspešnemu medgeneracijskemu povezovanju, skupnemu sodelovanju in prenosu znanja med generacijami.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	2.Pametna regija po meri ljudi 2.5.2.Razlike med generacijami – priložnost regije
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Otroci, mladi, starejši, upokojenci, depriviligirani (invalidi)
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Cilj projekta je implementirati model socialnega vključevanja in s tem doseči zmanjšanje negativnih posledic demografskih sprememb v regiji. Namen projekta je aktiviranje dialoga med generacijami in vzajemne podporo med njimi. Centri podpirajo čut za sočloveka preko druženja in izvajanja izobraževalnih vsebin. Spodbujajo aktivno vključevanje ranljivih skupin in krepitev dobrih medsebojnih odnosov za izboljšanje kakovosti življenja vseh generacij prebivalstva LUR.</p> <p>Centri so odgovor na pomanjkanje stikov med generacijami in tako nudijo infrastrukturo za prenos tako etičnih kot kulturnih vrednosti in krepitev medsebojnega spoštovanja. S programi centra se krepi prostovoljstvo, aktivira mlade, ki dobivajo nove delovne izkušnje ter opolnomoči starejše za znanja moderne dobe. V ta namen bodo organizirane različne delavnice (ustvarjalne, kuharske, računalniške, skupine za samopomoč idr.), predavanja na aktualne teme, razvijale pa se bodo tudi storitve za potrebe starejših (aktivno staranje).</p> <p>V okviru mreže centrov bo vzpostavljeno sodelovanje z zavodi, društvi in drugimi organizacijami v regiji, izmenjava izkušenj in znanja ter bolj aktivno preživljanje prostega časa. Prostore centrov bodo lahko uporabljale tudi druge organizacije v regiji. Centri bodo namenjeni tudi organizaciji skupnih medgeneracijskih projektov na področju kulture, športa, sociale tako na lokalni kot tudi regionalni ravni.</p> <p>Projekt sovпада z regijsko specializacijo, ki glasi: Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Občine LUR
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investicije v infrastrukturo (obnovo) posameznega centra 2. Priprava vsebin posameznega centra za različne ciljne skupine 3. Priprava animacijskih programov 4. Oblikovanje storitev centrov 5. Vzpostavitev delovanja centrov 6. Mreženje in povezovanje v regiji
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	LUR
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	11.800.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<p>Št. vzpostavljenih medgeneracijskih centrov.</p> <p>Št. izvedenih programov.</p> <p>Št. vključenih prebivalcev v aktivnosti medgeneracijskih centrov.</p>

10.3.2.11 Karierni plac - karierni center za mlade

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027

1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	KARIERNI PLAC - KARIERNI CENTER ZA MLADE
2.	POVZETEK PROJEKTA	S projektom želimo prispevati k čim bolj učinkovitemu mreženju deležnikov na področju trga dela, strokovnih delavcev šol na vseh ravneh izobraževalnega sistema ter k osveščanju splošne javnosti o izzivih, ki mlade čakajo na karierni poti. Izvajamo aktivnosti na področju karierne orientacije za šolajočo mladino, starše in strokovne delavce.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Pametna regija po meri ljudi 2.2.2.Vseživljenjska karierna orientacija
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Mladi od 6-19 leta, starši, strokovni delavci
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Mladim med 6. in 19. letom nudimo možnost individualnega informiranja, testiranja, svetovanja s področja načrtovanja in vodenja kariere ter strokovno pomoč in podporo pri odločanju. S pomočjo najnovejših orodij (interaktivnega portala, aplikacije, VR tehnologije) lahko spoznavajo poklice, izboljšajo poznavanje samega sebe, svojih veščin vodenja kariere in poznavanja trga dela oziroma zavedanja nenehnih sprememb na trgu dela. Organiziramo tudi aktivnosti, kot so obiski delodajalcev, karierni kvizi, hitri zmenki ter učne in debatne delavnice.</p> <p>Za starše izvajamo strokovna predavanja in podporne aktivnosti za lažje načrtovanje kariere njihovih otrok, za strokovne delavce pa izobraževalno – delovna srečanja.</p> <p>Z izvedbo projektnih aktivnosti bomo zasledovali naslednje specifične (strateške) cilje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvijemo nova orodja na področju karierne orientacije za mlade, ki bodo dostopna vsem mladim ne le v času izvajanja projekta, ampak tudi po zaključku projekta. - Šolajoča mladina uporablja v projektu razvita orodja (interaktivni portal, aplikacija in VR poklici) in s tem spoznava poklice, sebe v odnosu do trga dela in aktivno vlogo na svoji karierni poti, tako v času projekta kot po zaključku. - Šole na vseh ravneh izobraževalnega sistema, vključenih v projekt, v svoj letni delovni načrt vključijo več aktivnosti (na podlagi primerov dobrih praks) na področju vseživljenjskega učenja in karierne orientacije. - Šole za otroke s posebnimi potrebami, vključene v projekt, v letni delovni načrti vključijo več aktivnosti na področju vseživljenjskega učenja in karierne orientacije. - Razvijemo in v projektu pilotno testiramo program za pomoč strokovnim delavcem pri delu s šolajočo mladino na področju karierne orientacije, ki ga po zaključku programa skušamo vključiti v Katalog programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju. - Strokovni delavci šol na vseh ravneh izobraževalnega sistema, ki so bili vključeni v pilotni program pri svojem delu uporabljajo nove konkretne metode, načine, pristope in tehnologije za delo z otroci na področju vseživljenjskega učenja in karierne orientacije. - Vzpostavljene partnerske povezave, sodelovanja med šolami in drugimi deležniki v okolju (s trgom dela) kot primere dobrih praks za pomoč šolajoči mladini na področju vseživljenjskega učenja in karierne orientacije. - Starši v okviru projektnih aktivnosti dobijo konkretne informacije in znanja, osvojijo metode, tehnike, orodja za pomoč svojemu otroku na področju karierne orientacije. - Mladi v okviru projekta spoznajo poklice, izboljšajo poznavanje sebe, svojih veščin vodenja kariere, poznavanje trga dela oziroma zavedanje nenehnih sprememb na trgu dela.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Cene Štupar, občine LUR
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Razvoj programov kariernega centra Razvoj novih orodij karierne orientacije Izvedba programov Partnerske povezave med šolami
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027

9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	1.000.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Kvantificirani cilji projekta - kazalniki učinka: <ul style="list-style-type: none"> - Št. izvedenih dogodkov za spoznavanje sveta dela in poklicev ter razvijanje interesov šolajoče mladine. - Št. izvedenih (skupinskih) dogodkov/aktivnosti za starše. - Št. oseb (šolajoča mladina), ki jim bo nudena individualna obravnava. - Št izvedenih dogodkov za promocijo in krepitev sodelovanja z drugimi deležniki na trgu dela.

10.3.2.12 Razvoj železniškega omrežja v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Razvoj železniškega omrežja v LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Ključni ukrep razvoja trajnostne mobilnosti predstavljajo izboljšave železniškega omrežja, ki predstavlja hrbtenico prevoza potnikov in tovora v regiji in zagotavlja povezanost s sosednjimi regijami. Izboljšave železniške infrastrukture so nujne za zagotavljanje zadostnih kapacitet in prepustnosti železniškega omrežja, krajšanje potovalnih časov, povečanje varnosti, večanje odpornosti na nepredvidene dogodke in konkurenčnost železnic v primerjavo s cestnimi prevozi.
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Ukrep 3.1.1.: Posodobitev in nadgradnja železniškega omrežja Ljubljanske urbane regije
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci regije in obiskovalci za potrebe dnevne mobilnosti, povezanosti in enake možnosti. Prevozniki tovora in logisti za hitrejše, zanesljivejše in bolj trajnostne prevoze tovora.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je posodobitev železniške infrastrukture, za povečanje konkurenčnosti železniških prevozov napram cestnim in letalskim prevozom. Posodobljena železniška infrastruktura bo omogočila bolj trajnostni prevoz potnikov in tovora in zagotovila potrebne kapacitete za večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva in večjo mobilnost njenih prebivalcev. Izboljšave bodo tako omogočile zagotovitev zadostnih kapacitet za tovorni in potniški promet, večjo prepustnost železniškega omrežja, krajšanje potovalnih časov, večjo varnost v železniškem prometu, uporabo sodobnih tehnologij upravljanja prometa, vzpostavitev taktnih voznih redov v potniškem prometu, vzpostavitev boljših pogojev za razvoj logistične dejavnosti, gospodarsko konkurenčnost in trajnostno mobilnost. Cilji: 1. Zagotovitev potrebnih kapacitet za potrebe prevoza potnikov in tovora. 2. Krajšanje potovalnih časov. 3. Večanje dovoljene osne obremenitve na posameznih odsekih. 4. Elektrifikacija vseh prog v regiji. 5. Vzpostavitev taktnih voznih redov v regionalnem potniškem prometu. 6. Železnica hrbtenica trajnostnega multimodalnega prevoza potnikov v regiji. 7. Konkurenčnost železniških prevozov na srednjih razdaljah (do 600 km) napram letalskemu in cestnemu prometu. 8. Hitre železniške povezave med mesti in regijami. 9. Večja varnost v železniškem prometu. Projekt je skladen s 3. prioriteto regije, da postane »Zelena regija trajnostnih rešitev«, pri čemer je »Posodobitev in nadgradnja železniškega omrežja LUR« (6.3.1.1.) prepoznano kot ključni ukrep za povezavo gospodarskega središča Slovenije z zaledjem in drugimi mednarodnimi središči.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Ključno vlogo za razvoj železniškega omrežja nosi država, pri čemer so ključni deležniki:

		Ministrstvo za infrastrukturo, DRSI, Ministrstvo za okolje in prostor, ter Slovenske železnice. Regija in občine imajo pri projektu vlogo podpore državnim službam, vlogo promotorja pomena ureditev in spodbujevalno vlogo.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: A) <u>Projekti v pripravi:</u> 1. Izgradnja drugega tira Ljubljana – Kranj (v pripravi je Državni prostorski načrt), 2. Drugi tir Ljubljana – Kamnik in povezava Ljubljana – Letališče Jožeta Pučnika (v pripravi je predštudija variant), 3. Drugi tir Ljubljana - Ivančana Gorica (v pripravi je predštudija variant), 4. Posodobitev postaje Ljubljana (parcialno urejanje). B) <u>Ostali projekti:</u> 5. Posodobitev proge Ljubljana – Logatec, 6. Posodobitev proge Ljubljana – Litija, 7. Ureditev ljubljanskega železniškega vozlišča (LŽV) – poglobitev, 8. Nadgradnje postaj in postajališč v regiji, 9. Nakupi dodatnih vlakovnih garnitur, 10. Hitra proga Ljubljana- Maribor.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021 – 2027, prihodnje finančne perspektive
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Večina investicij je vezana na koridorje obstoječih železniških prog, za nekatere projekte pa bo potrebno prostorsko opredeliti najbolj ugodne variante (npr. povezava z letališčem, LŽV)
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	Projekti so finančno zelo zahtevni in odvisni od prostorskih in tehničnih rešitev, ki bodo projekte podrobneje opredelile. Groba ocena investicij kaže, da bo za posodobitve in nadgraditve posameznih prog v regiji potrebna okvirno 1 mrd EUR, dodatnih 500 mio EUR za posodobitev in nadgradnje postaj v regiji in 150 mio EUR za nakupe in posodobitve železniških garnitur. Največji projekt v regiji, posodobitev ljubljanskega železniškega vozlišča je po predlaganih variantah ocenjen na najmanj 2 mrd EUR, za hitro progo Ljubljana – Maribor pa ocene še ni mogoče podati. Skupno bo za razvoj železniške infrastrukture v LUR potrebno ca. 4 mrd EUR, od česar je pričakovati v prihodnji finančni perspektivi ca 100 mio EUR za izvedbo posameznih investicij in pripravo dokumentacije.
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	- Dolžina posodobljenih železniških prog v regiji (vir: MzI) - Dolžina zgrajenih prog v regiji (vir: MzI) - Število posodobljenih in nadgrajenih postaj in postajališč v regiji (vir: MzI) - Število potnikov v železniškem prevozu (Vir: SURS, letno, Slovenija) - Opravljeni potniški kilometri (Vir: SURS, letno, Slovenija) - Železniški blagovni prevoz v tonah (Vir: SURS, letno, Slovenija) - Železniški blagovni prevoz v tonskih kilometrih (Vir: SURS, letno, Slovenija) - Število vlakov in dnevno povprečje potovalnih čas vlakov Ljubljana – Maribor (nedelja/delovnik Vir: Vozni redi SŽ) - Število direktnih vlakov Ljubljana – Koper (nedelja/delovnik Vir: Vozni redi SŽ) - Število vlakov Ljubljana - Kamnik (nedelja/delovnik Vir: Vozni redi SŽ) - Število vlakov Ljubljana – Ivančna G. (nedelja/delovnik Vir: Vozni redi SŽ) - Število vlakov Ljubljana - Kranj (nedelja/delovnik Vir: Vozni redi SŽ)

10.3.2.13 Souporaba e-koles v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Souporaba e-koles v LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Kolesarjenje kot ena izmed temeljnih oblik trajnostne mobilnosti, pridobiva v LUR vse večji pomen z vidika dnevne mobilnosti kot tudi z vidika razvoja turizma in rekreacije. Električna kolesa omogočajo hitrejšo vožnjo in kolesarjenje na daljše razdalje, kar je z vidika mobilnosti na regionalni ravni ključnega pomena. Poleg tega, so električna kolesa okolju prijazna, ne zasedejo veliko prostora in omogočajo kolesarjenje tudi starejšim, ki so pomembna skupina udeležencev v prometu.

		Razvoj e-koles prinaša tudi nekatere izzive in priložnosti na tem področju. Občine v regije že vlagajo v razvoj kolesarske infrastrukture, potrebno je le še dodatno usklajevanje med občinami za usklajen razvoj kolesarskih povezav in ostale infrastrukture v regiji.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program: 3.1: Trajnostna mobilnost Ukrep 3.1.3: Spodbujanje nadaljnega razvoja nemotorizirane mobilnosti
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci Ljubljanske urbane regije in obiskovalci.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Glavni namen projekta je vzpostavitev enotnega sistema izposoje e-koles v regiji. V regiji in njeni okolici je delujočih nekaj sistemov izposoje e-koles, ki pa med seboj niso povezljivi, zato je potreben enovit in nadaljnji razvoj infrastrukture, ki bo omogočal medobčinske povezave, izposoje in polnjenje e-koles, enovit informacijski sistem in sistem plačevanja ter povezljivost z drugimi sistemi mobilnosti v regiji. Cilji: 1. Hitrejša mobilnost prebivalcev LUR in njenih obiskovalcev. 2. Enoten informacijski sistem izposoje e-koles. 3. Enovit in koordiniran razvoj infrastrukture. 4. Povezanost kolesarskih povezav v LUR in z ostalimi regijami. 5. Prispevek LUR k zmanjšanju negativnih okoljskih vplivov. 6. Izboljšanje kakovosti bivanja v regiji.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije v sodelovanju z občinami v regiji.
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Vzpostavitev sistema souporabe e-koles v regiji. 2. Postavitev kolesarskih postajališč, varovanih kolesarnic. 3. Vzpostavitev enovitega informacijskega sistema izposoje e-koles. 4. Integracija e-koles z ostalimi sistemi trajnostne mobilnosti v regiji. 5. Koordinacija in osveščanje javnosti o projektu.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija.
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	Koordinacija projekta in osveščanje javnosti znaša 50.000 / leto. Okviren strošek nakupa 10 koles znaša 25.000,00 EUR / postajo. Vzdrževanje postajališč (vzdrževanje koles, informacijskega sistema, strošek zavarovanja, licenčin) znaša od 3.000,00 EUR do 5.000,00 EUR / leto. Postavitev dveh postaj z e-kolesi je predvidena v vsaki občin LUR (25) in na postajališčih P+R (15) – znesek nakupa e-koles za celotno območje LUR znaša: 1.000.000,00 EUR. Strošek vzdrževanja 65 postaj z e-kolesi znaša od 195.000,00 EUR do 325.000,00 EUR / leto.
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	1. Število registriranih uporabnikov (Vir: Izbrani ponudnik sistema izposoje e-koles). 2. število izposojenih e-koles (Vir: Izbrani ponudnik sistema izposoje e-koles). 3. Število postavljenih postajališč / kolesarnic za e-kolesa (Vir: RRA LUR, Občine).

10.3.2.14 Mobilnostni načrti za ustanove

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Mobilnostni načrti za ustanove v Ljubljanski urbani regiji
2.	POVZETEK PROJEKTA	Rezultati analiz prometnih tokov v urbanih središčih in regijah kažejo, da največje generatorje mobilnosti predstavljajo največji regijski zaposlovalci v katerih se lahko izvedejo največji učinki razvoja bolj trajnostne mobilnosti. Predlagani projekt z izdelavo mobilnostnih načrtov za upravljanje trajnostne mobilnosti na lokacijah z veliko prometa prispeva k izboljšanjem upravljanju mobilnosti in omejevanje negativnih eksternalij prometa (hrup, onesnaženost zraka, zastoji, obraba infrastrukture, itd.).
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program: 3.1: Trajnostna mobilnost

		Ukrep: 3.1.2: Okrepitev in integracija sistemov javnega prometa
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Javne ustanove in večji zaposlovalci v regiji, prebivalci regije in obiskovalci, gospodarstvo ter investitorji.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je prepoznavanje ter zagotavljanje potreb po trajnostni mobilnosti pri pomembnejših zaposlovalcih v regiji. Usklajena koordinacija dolgoročnega sistema certificiranja trajnostni mobilnosti naklonjenih zaposlovalcev v regiji. Cilji: 1. Dolgoročni razvoj trajnostne mobilnosti in njene infrastrukture. 2. Prispevek regije k zmanjšanju negativnih okoljskih eksternalij. 3. izboljšanje upravljanja trajnostne mobilnosti in njene razširitve med zainteresirane javnosti. 4. Izboljšanje kakovosti bivanja in dela v regiji.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije, večji zaposlovalci v regiji
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Analiza stanja in priprava mobilnostnih načrtov za ustanove. 2. Vzpostavitev kriterialnega sistema za verifikiranje ukrepov trajnostne mobilnosti. 3. Implementacija ukrepov na področju trajnostne mobilnosti skladno z mobilnostnimi načrti. 4. Priprava in izvedba izobraževanj za zaposlovalce. 5. Uvedba in vodenje »zelenega certifikata« trajnostne mobilnosti za izbrano podjetje. 6. Sledenje učinkov implementacijskih ukrepov. 7. Koordinacija in promocija projekta.
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022 - 2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	1. Analiza stanja in priprava mobilnostnega načrta za večjo ustanovo (60.000 EUR / ustanova) 2. Vzpostavitev kriterialnega sistema za verifikiranje ukrepov trajnostne mobilnosti: (10.000,00 EUR / ustanova) 3. Implementacija predvidenih ukrepov (70.000,00 EUR / ustanova) 4. Priprava in izvedba izobraževanj za zaposlovalce (20.000,00 EUR / ustanova) 5. Uvedba in vodenje »zelenega certifikata« trajnostne mobilnosti za izbrano podjetje (5.000,00 EUR/podjetje) 6. Dolgoročno spremljanje učinkov za ustanovo s pregledom zagotavljanja zelenega certifikata (10.000,00 EUR) 7. Koordinacija in promocija projekta (30.000,00 EUR)
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	1. Število potnikov prepeljanih z JPP (vir: MZI) 2. Število izvedenih ukrepov na področju trajnostne mobilnosti (vir: MZI) 3. Analiza spremembe potovalnih navad pred in po uvedbi za posameznega zaposlovalca (Vir: posamezni zaposlovalci)

10.3.2.15 Odvajanje in čiščenje odpadne vode in vodooskrba LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNE VODE IN VODOOSKRBA LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	V Ljubljanski urbani regiji obstajajo velike potrebe po zagotovitvi sredstev za sofinanciranje investicijskih projektov na področju komunalne infrastrukture, odvajanja in čiščenja odpadnih voda, obnove vodovodnih sistemov, vodooskrbe in zagotavljanja poplavne varnosti.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV Investicije v okoljsko infrastrukturo

4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci občin LUR
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Na območju Slovenije je evidentiranih 2.298 aglomeracij, od tega samo na območju Ljubljanske urbane regije 397. Od vseh aglomeracij v LUR je kar 93% (369) aglomeracij manjših od 2.000 PE, na območju regije pa je evidentirana velika potreba po njihovem opremljanju, tudi na območjih s posebnimi (predvsem naravovarstvenimi) zahtevami (NATURA 2000).</p> <p>Še vedno v regiji obstajajo potrebe na področju gradnje javne infrastrukture za oskrbo s pitno vodo, od tega prvenstveno za oskrbo občin v regiji z manj kot 10.000 prebivalcev. Načrtovane so investicije v oskrbo s pitno vodo in varčevanje z vodo, katerih cilj je odpraviti vodne izgube v LUR, ki so še vedno velike zaradi starosti vodne infrastrukture. Potrebe so tako pri investicijah v gradnjo novih sistemov za oskrbo s pitno vodo, ki bodo uresničili enega ključnih kazalnikov in sicer infrastrukturni indeks uhajanja (ILI) $\leq 1,5$ oz. obnova obstoječih sistemov za oskrbo s pitno vodo, z namenom, da se njihova povprečna poraba energije zmanjša za več kot 20 % ali zmanjša uhajanje vode za več kot 20 %.</p> <p>Za ureditev stanja na tem področju so pristojne lokalne skupnosti, katerim obstoječi zagotovljeni viri ne omogočajo izvajanja potrebnih investicij.</p> <p>Projekt je skladen s pametno specializacijo regije - Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa: podnebne spremembe, demografski razvoj, digitalizacija, nove tehnologije, trajnostna mobilnost, učinkovita raba energije, samooskrba, zelena infrastruktura in ekološko kmetijstvo.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Nosilci projekta so občine LUR
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Investicije v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadne vode pod 2.000 PE Investicije v vodovodne sisteme za oskrbo s pitno vodo (tudi pod 10.000 prebivalcev)
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	206.000.000,00 EUR – investicije na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda 59.579.676,00 EUR – investicije na področju vodooskrbe Skupaj 265.579.676,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Št. priključkov na vodovodno omrežje Št. priključkov na kanalizacijsko omrežje

10.3.2.16 Glavna vstopna točka v Krajinski park Ljubljansko barje

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Glavna vstopna točka v Krajinski park Ljubljansko barje
2.	POVZETEK PROJEKTA	V sklopu ureditve glavne vstopne točke v Krajinski park Ljubljansko barje (v nadaljevanju KPLB) na Rakovi jelši se načrtuje vzpostavitev novega informacijsko-interpretacijskega centra o Ljubljanskem barju z razstavnimi, izobraževalnimi prostori in prostori za delovanje Javnega zavoda KPLB (stavba in zunanje površine ter poti).
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	<p>Prioriteta 1: RAZVOJ TRAJNOSTNEGA INOVATIVNEGA IN NA ZNANJU TEMELJEČEGA GOSPODARSTVA</p> <p>1.1 Razvoj trajnostnega inovativnega in na znanju temelječega gospodarstva</p> <p>Ukrep: 1.1.2. Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture</p> <p>Prioriteta 3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV</p> <p>3.4 Razvoj in upravljanje zelene infrastrukture</p> <p>Ukrep: 3.4.2 Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih območij</p>
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	PREBIVALCI

		<p>Krajinski park Ljubljansko barje je zavarovano območje narave, NATURA 2000 območje in hkrati tudi območje UNESCO kulturne dediščine. Poleg tega je to prostor stalnih sprememb in vedno novih odkritij. Če želimo ohraniti tako naravno kot kulturno dediščino tega območja ter zagotoviti varno življenje prebivalcev KPLB, je nujna celostna in kvalitetna predstavitev le-tega. Z ureditvijo glavne vstopne točke v KPLB bomo poskrbeli za informacijsko-interpretacijski center, knjižnico na temo KPLB, prostore za delavnice in predavanja, posvete.</p> <p>OBISKOVALCI</p> <p>Območje KPLB privablja številne obiskovalce. Tu gre večinoma za rekreativne obiskovalce, ki uporabljajo različne poti za vstop v park in tudi za gibanje po parku. Predvsem v času epidemije COVID-a je obisk tega območja še večji in gibanje po parku še bolj stihijsko, zaradi česar prihaja tudi do konfliktov med prebivalci, lastniki parcel v parku in obiskovalci, prav tako pa prihaja do škode na naravovarstveno občutljivih območjih. Vse večje je tudi povpraševanje po obisku KPLB s strani tujih gostov, ki pričakujejo zanimivo predstavitev območja in hkrati usmeritve za trajnostno gibanje po tem zavarovanem območju. Z ureditvijo glavne vstopne točke v bližini pomembnejših in trajnostnih prometnih povezav (avtocesta, Ljubljana, kolesarske povezave, tematske poti) tako poskrbimo za informiranje obiskovalcev o specifikah tega prostora ter trajnostno usmerjanje le teh na naravovarstveno manj občutljiva območja.</p> <p>ŠOLARJI, DIJAKI, ŠTUDENTI, RAZISKOVALCI</p> <p>KPLB predstavlja raziskovalni poligon tako za osnovne šole, srednje šole kot za različne univerze. Učenci, dijaki, študentje ter profesorji se tako pogosto obračajo na Javni zavod KPLB v želji po predstavitev, delavnicah, posvetih na temo Ljubljanskega barja. Javni zavod KPLB sedaj ne razpolaga s prostori, kjer bi lahko izvajal vse te aktivnosti. Z ureditvijo glavne vstopne točke v KPLB bomo poskrbeli za moderen informacijsko-interpretacijski center, ki bo vključeval tako stalno razstavo, prostor za občasne razstave novih odkritij, raziskav, prostore za predavanja, posvete in delavnice ter knjižnico.</p>
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Namen vzpostavitve glavne vstopne točke v KPLB je zagotavljanje dostop prebivalcev in obiskovalcev Ljubljanskega barja do informacij o krajinskem parku ter usmerjati obiskovalce na naravovarstveno manj občutljiva območja. Interpretacijski center bo namenjen predstavitvi biotske raznovrstnosti, UNESCO dediščine, krajinske pestrosti Ljubljanskega barja, ter ozaveščanju in izobraževanju javnosti o pomenu ohranjanja naravnih vrednot, ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter tistih elementov krajine, ki zagotavljajo njihov obstoj. Z ureditvijo glavne vstopne točke KPLB bomo tako poskrbeli za trajnostni razvoj tega zavarovanega območja in z večjo ozaveščenostjo o pomenu tega prostora tudi ohranjali visoko stopnjo biotske raznovrstnosti, UNESCO dediščino ter kakovost tega naravnega območja.</p> <p>Z vzpostavitvijo glavne vstopne točke v KPLB bomo sledili ključnim razvojnim dokumentom regije: Strategija varstva in razvoja zelene infrastrukture v Ljubljanski urbani regiji, Strategija razvoja turistične destinacije Ljubljana in Ljubljanski urbani regiji 2021-2027, Strategija razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017-2022, strategije razvoja turizma in ostali strateški dokumenti ter projekti ostalih barjanskih občin. KPLB predstavlja jedro večfunkcionalno območje zelene infrastrukture, kjer je še posebej pomembno iskanje ravnovesja med potrebami družbe in ohranjanja ekosistemskih funkcij. Na inovativen in zanimiv način bomo predstavili Ljubljansko barje in Krajinski park Ljubljansko barje. Z glavne vstopne točke bomo usmerjali obiskovalce po trajnostnih poteh na ostale vstopne točke in tematske poti, kjer bodo obiskovalci podrobneje spoznavali posamezne tematike (UNESCO kolišča na Igu, Ljubljana na Vrhniki, Tehniška dediščina Južne železnice v Borovnici...). Glavna vstopna točka KPLB bo tako omogočala bolj kontroliran ter trajosten obisk KPLB, hkrati pa bo ponudila tudi turistično ponudbo zunaj mestnega jedra. Poleg tega se bo z vzpostavitvijo glavne vstopne točke v KPLB krepila zaposlitev in delovna aktivnost lokalnih prebivalcev ter vzpostavilo pogoje za povezovanje turizma in kulturne dediščine na območju LUR.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	<p>Nosilec: Mestna občina Ljubljana, Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje Partner: Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije</p>
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izdelava investicijske dokumentacije 2. Pridobitev gradbenega dovoljenja 3. Priprava intepretacijskih vsebin 4. Gradnja in opremljanje

8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2024-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	MOL, območje Rakove jelše (OPPN 94)
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Izdelava investicijske dokumentacije: 500 000,00 EUR 2. Pridobitev gradbenega dovoljenja: 300 000,00 EUR 3. Priprava interpretacijskih vsebin: 300 000,00 EUR 4. Gradnja in opremljanje: 7.000 000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	8.100 000,00 EUR, EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Kazalnik 1: Število izvedenih projektov, vrednost kazalnika po zaključku projekta: 1 Vir: poročilo o izvajanju projekta Kazalnik 2: Ureditev funkcionalno degradiranega območja, vrednost kazalnika po zaključku projekta: 675 arov Vir: poročilo o izvajanju projekta

10.3.2.17 Strategija usmerjanja dejavnosti in obiska Krajinskega parka Ljubljansko barje

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Strategija usmerjanja dejavnosti in obiska Krajinskega parka Ljubljansko barje
2.	POVZETEK PROJEKTA	S sprejemom in potrditvijo Strategije usmerjanja dejavnosti in obiska Krajinskega parka Ljubljansko barje bomo poskrbeli za ohranitev ekosistemskih storitev, omejitev pozidave, vzpostavitev trajnostne oblike prometa ter regulacijo obiska z mehкими ukrepi. Na ta način bomo ustvarili strateško načrtovano in upravljano omrežje zelenih površin, ki bo zagotavljalo številne koristi tako za prebivalce kot tudi za okolje in naravo.
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV 3.4 Razvoj in upravljanje zelene infrastrukture 3.5 Ukrep: 3.4.2 Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih območij 3.4.3 Strateško načrtovanje in celovito upravljanje zelene infrastrukture na regionalni ravni
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	OBČINE Krajinski park Ljubljansko barje je v kontekstu Ljubljanske urbane regije izstopajoč primer, kjer je strateško urejanje prostora mogoče zagotoviti le s sodelovanjem vseh barjanskih občin. Barjanske občine so si zelo različne, tako po velikosti območja kot kadra, zato je tudi prostorsko načrtovanje in zelena infrastruktura zelo različno obravnavana od občine do občine. Javni zavod KPLB je s pomočjo barjanskih občin že pripravil karto parkovne infrastrukture (obstoječe in načrtovane). Izkazalo se je, da je v KPLB že veliko zelene infrastrukture, tako naravne kot polnaravne. Ključno pa je, da se na podlagi poglobljene analize stanja opredeli cilje in vizija usmerjanja dejavnosti in obiska v KPLB ter skladno s tem prostorsko določi mirne cone, cone vstopnih točk in omrežje poti za obiskovalce ter nosilno kapaciteto za bolj obiskana in hkrati občutljiva območja KPLB. S tem, ko vse barjanske občine podpišejo strategijo usmerjanja dejavnosti in obiska, ta dokument implementirajo tudi v svoje občinske dokumente ter tako sledijo sinhronemu razvoju na območju celotnega KPLB. PREBIVALCI Prebivalci KPLB večkrat izpostavljajo problem neorganiziranega, nekontroliranega obiska krajinskega parka: vožnja z motornimi vozili zunaj za to urejenih območij, parkiranje motornih vozil zunaj za to urejenih območij, spuščanje psov in problem iztrebkov na kmetijskih predelovanih površinah. Zaradi neurejenih vstopnih točk prihaja tudi do preobremenjenosti lokalnih gostinskih ponudnikov (uporaba njihovih sanitarij in parkirnih mest ne, da bi koristili njihove gostinske usluge). Z strateškim usmerjanjem dejavnosti in obiska poskrbimo za zmanjševanje zgoraj omenjenih konfliktnih situacij, saj obiskovalce skozi urejene vstopne točke in mrežo kvalitetnih in atraktivnih poti na trajnosten način usmerjamo po KPLB. Na vstopnih točkah in tematskih poteh poskrbimo za ozaveščanje obiskovalcev o pomenu tega prostora in s

		tem na spreminjanje navad in odgovorno obiskovanje KPLB, ki vključuje spoštovanje okolja, narave in prebivalcev tega območja. OBISKOVALCI Obiskovalci KPLB so trenutno večinoma prebivalci okoliških večjih mest, ki vstopajo v park na zelo različnih območjih in se gibljejo po parku zelo razpršeno. Sedanje stanje parkovne infrastrukture jim ne nudi mreže urejenih vstopnih točk in poti, ki bi jim omogočala čim bolj trajnosten obisk tega območja.
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen in cilji projekta Skupaj z vsemi barjanskimi občinami na podlagi temeljite analize stanja opredelili cilje in vizijo usmerjanja dejavnosti in obiska tega občutljivega območja. V prostoru bomo opredelili mrežo glavnih in stranskih vstopnih točk, mrežo poti za obiskovalce, mirne cone ter nosilno kapaciteto bolj obiskanih in občutljivih točk v KPLB. Skozi serijo delavnic bomo pripravili in tako KPLB kot vse barjanske občine podpisali končni skupni dokument Strategijo usmerjanja dejavnosti in obiska KPLB. Na ta način bomo ustvarili strateško načrtovano in upravljano omrežje zelenih površin, ki bo zagotavljalo številne koristi tako za prebivalce kot tudi za okolje in naravo. Razvojna specializacija: Strategija trajnostnega obiska Krajinskega parka Ljubljansko barje sledi Strategiji varstva in razvoja zelene infrastrukture v Ljubljanski urbani regiji. KPLB je zeleno jedro regije, kjer je potrebno prioritarno skrbeti za ohranjanje ekosistemskih storitev, omejevati pozidavo, vzpostaviti trajnostne oblike prometa in regulirati obisk z mehкими ukrepi. Ljubljansko barje je v kontekstu LUR izstopajoč primer, kjer je strateško urejanje prostora mogoče zagotoviti le s sodelovanjem vseh barjanskih občin in resorjev.
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Javni zavod KPLB Regionalna razvojna agencija Ljubljanskega urbane regije v imenu barjanskih občin, ki so pridruženi partnerji projekta: Mestna občina Ljubljana, Občina Ig, Občina Vrhnika, Občina Škofljica, Občina Log-Dravograd, Občina Brezovica, Občina Borovnica. Ključno je tudi sodelovanju strokovnih inštitucij kot so: ARSO, ZRSVN, ZVKDS...
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Analiza stanja s celostnim pregledom stanja po vseh področjih, dejavnostih, odlokih, varstvenih režimih, OPN-jih ki rezultira v karti vplivov za celotno območje 2. Vizija, cilji, umestitev turizma v odnosu do drugih dejavnosti 3. Umeščanje-razvrščanje dejavnosti in obiska v prostor, strategija razvoja dejavnosti, z opredelitvijo tematskih področij (tem po občinah, vstopnih točk, njihove mreže) kot tudi mirnih con 4. Načrt usmerjanja obiska – na osnovi vpogleda v vse tokove, tematske poti, točke obiska, vstopne točke 5. Akcijski načrt
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2023-2024
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Krajinski park Ljubljansko barje
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	150.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Število projektov upravljane zelene infrastrukture v regiji: 1 Vir: poročilo o izvajanju projekta

10.3.2.18 Zavarovanje območij Šmarne gore - Skaručenske ravni in Rašica, Dobeno, Gobavica kot krajinskih parkov

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
13.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Zavarovanje območij Šmarne gore - Skaručenske ravni in Rašica, Dobeno, Gobavica kot krajinskih parkov
14.	POVZETEK PROJEKTA	Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 32/08 - Ursus arctos, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNorg, 31/18, 82/20; v

		<p>nadaljevanju: ZON) je temeljni naravovarstveni predpis, v katerem je določen sistem varstva naravnih vrednost z namenom ohranjanja narave. Eden od predvidenih ukrepov varstva naravnih vrednot je akt o zavarovanju ožjih in širših območij naravnih vrednot. Med širša zavarovana območja spadajo narodni, regijski in krajinski parki. V Ljubljanski urbani regiji, za katero je značilna visoka stopnja naravne ohranjenosti, ostajata 2 večji območji, za kateri bi bilo treba sprejeti pravni akt o zavarovanju in ju razglasiti za krajinska parka. To sta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Območje Šmarna gora – Skaručenska raven in - Območje Rašica, Dobeno, Gobavica. <p>Obe območji sta ekološko pomembni območji (EPO), prav tako pa spadata tudi v območje Nature 2000. Obe območji sta pomembni.</p> <p>EPO Rašica, Dobeno, Gobavica tvori sklenjeno hribovito območje med Trzinom, Mengšem, Šinkovim Turnom in Gameljnam. Gre za hribovito območje osamelega krasa z značilnimi kraškimi pojavi, kot so vrtače, manjše kraške jame in kraški izviri in studenci. Območje večinoma prekriva mešan gozd z bogato vrstno sestavo žuželk, netopirjev in ptic. Značilni so mokrotni in poplavni gozdovi v dolinah ter ekstenzivno obdelovani mokrotni travniki z ogroženimi vrstami metuljev, npr. travniki s prevladujočo modro stožko ter vegetacija nizkobarjanskih združb.</p> <p>Območje Šmarne gore skupaj s Skaručensko ravno tvori EPO Šmarna gora – Skaručenska raven. Šmarna gora je znani osamelec severnega robu Ljubljanskega polja, ki ga na severu prekrivajo ilirski bukovi gozdovi, na južnem pobočju pa združbe puhastega hrasta in črnega gabra. Vrh je deloma neporaščen in obdelan, tam najdemo travniki na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljčastih tleh. Območje je življenjski prostor zavarovanih redkih in ogroženih živalskih vrst (metulj črtasti medvedek, dvoživka hribski urh, rak navadni koščak, itd.). Skaručenska raven obsega de ravninskih gozdov kjer se je ob stoletnem steljarjenju razvila posebna oblika borovega gozda in del močvirnih dolin. Obsega mokrišča, ki so življenjski prostor zavarovanih redkih in ogroženih živalskih vrst.</p> <p>Obe EPO območji sta pod velikim pritiskom, saj sta priljubljeni izletniški točki na regionalni ravni. Z zavarovanjem in ustanovitvijo 2 novih krajinskih parkov, bi se na teh območjih vzpostavilo učinkovito varstvo narave in upravljanje prostora.</p>
15.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Ukrep 3.4 Razvoj in upravljanje zelene infrastrukture
16.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine Ljubljanske urbane regije, deležniki na nacionalni ravni – Ministrstvo za okolje in prostor, ZRSVN – OE Ljubljana, OE Kranj.
17.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta ustanovitev krajinskega parka Šmarna gora - Skaručenska raven in krajinskega parka Rašica, Dobeno, Gobavica. Cilji: 1. Sprejetje pravnih aktov o zavarovanju na podlagi ZON. 2. Priprava Načrta upravljanja posameznega zavarovanega območja Načrta upravljanja posameznega zavarovanega območja.
18.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	RRA LUR, Mestna občina Ljubljana, Občina Medvode, Občina Vodice, Občina Mengeš, Občina Vodice, ZRSVN.
19.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Vzpostavitev partnerstva vseh vključenih akterjev. 5.000,00 EUR. 2. Priprava obstoječih strokovnih podlag in priprava manjkajočih. 20.000,00 EUR. 3. Priprava pravnih aktov o zavarovanju obeh območij. 40.000,00 EUR. 4. Priprava Načrta upravljanja posameznega zavarovanega območja. 40.000,00 EUR. 5. Izbor upravljalca krajinskih parkov. 5.000,00 EUR.
20.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027
21.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	RRA LUR - Mestna občina Ljubljana, Občina Medvode, Občina Vodice, Občina Mengeš, Občina Vodice.
22.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	1. Vzpostavitev partnerstva vseh vključenih akterjev. 5.000,00 EUR. 2. Priprava obstoječih strokovnih podlag in priprava manjkajočih. 150.000,00 EUR. 3. Priprava pravnih aktov o zavarovanju obeh območij. 100.000,00 EUR. 4. Priprava Načrta upravljanja posameznega zavarovanega območja. 40.000,00 EUR. 5. Izbor upravljalca krajinskih parkov. 5.000,00 EUR.

23.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	300.000,00 EUR
24.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Število sprejetih pravnih aktov o zavarovanju območij kot krajinskih parkov.

10.3.2.19 Upravljanje Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
25.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Upravljanje Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti
26.	POVZETEK PROJEKTA	Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 32/08 - Ursus arctos, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNorg, 31/18, 82/20; v nadaljevanju: ZON) je temeljni naravovarstveni predpis, v katerem je določen sistem varstva naravnih vrednost z namenom ohranjanja narave. Eden od predvidenih ukrepov varstva naravnih vrednot je akt o zavarovanju ožjih in širših območij naravnih vrednot. Med širša zavarovana območja spadajo narodni, regijski in krajinski parki. V Ljubljanski urbani regiji, za katero je značilna visoka stopnja naravne ohranjenosti, so 4 večji krajinski parki, in sicer Ljubljansko Barje, Radensko polje, Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib ter Polhograjski Dolomiti. Od naštetih le še KP Polhograjski Dolomiti nima izbranega upravljavca in izdelanega programskega akta s katerim bi se določile razvojne usmeritve, načini izvajanja varstva, rabe in upravljanja tega območja ob upoštevanju razvojnih potreb lokalnega prebivalstva.
27.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Ukrep 3.4 Razvoj in upravljanje zelene infrastrukture
28.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Prebivalci regije, občine Ljubljanske urbane regije, deležniki na nacionalni ravni.
29.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je določiti razvojne usmeritve, načini izvajanja varstva, rabe in upravljanja območja Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti ob upoštevanju lokalnih razvojnih potreb prebivalstva. pripraviti in izbrati najbolj ustreznega upravljavca tega zavarovanega območja. Cilji: 1. Priprava in sprejetje Načrt upravljanja krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. 2. Izbor najbolj ustreznega upravljavca Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti.
30.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	RRA LUR, Mestna občina Ljubljana, Občina Medvode, Občina Dobrova – Polhov Gradec, ZRSVN – OE Ljubljana.
31.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	1. Vzpostavitev partnerstva vseh vključenih akterjev. 2. Priprava obstoječih strokovnih podlag in priprava manjkajočih. 3. Izbor upravljavca krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. 3. Priprava in potrditev Načrt upravljanja krajinskega parka Polhograjski Dolomiti.
32.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027
33.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	RRA LUR, Mestna občina Ljubljana, Občina Medvode, Občina Dobrova – Polhov Gradec.
34.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	1. Vzpostavitev partnerstva vseh vključenih akterjev. 5.000,00 EUR. 2. Priprava obstoječih strokovnih podlag in priprava manjkajočih. 200.000,00 EUR. 3. Izbor upravljavca krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. 15.000,00 EUR. 3. Priprava in potrditev Načrt upravljanja krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. 50.000,00 EUR.
35.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	270.000,00 EUR
36.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	1. Število izbranih upravljavcev Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. 2. Izdelan načrt upravljanja za KP Polhograjski Dolomiti.

10.3.2.20 Regijski energetski koncept

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027

1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Regijski energetski koncept LUR	
2.	POVZETEK PROJEKTA	Doseganje zastavljenih ciljev na področju rabe OVE in URE je možno samo ob splošnem sprejemanju in sodelovanju vseh akterjev. Lokalne energetske koncepte občin LUR je smiselno povezati in medsebojno uskladiti na regionalnem nivoju. Energetski koncept LUR pregleda stanje, pomanjkljivosti in potenciale ter podaja usmeritve in vizijo trajnostnega energetskega razvoja Ljubljanske urbane regije.	
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	CP2 Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program 5: Upravljanje z energijo	
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine ter občani LUR, gospodarstvo, javne ustanove	
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Namen projekta je spodbuditi čim višjo raven rabe OVE in samooskrbe z energijo, ter posledično znižati uvozno odvisnost energentov v LUR. Spodbuditi ukrepe učinkovite rabe energije v javnem sektorju ter promociji in informiranju o pomenu URE in OVE za gospodinjstva in industrijo.</p> <p>Cilji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povezovanje občin na energetske-podnebno področje. 2. Identifikacija potencialov URE in OVE v LUR. 3. Spodbujanje projektov OVE in URE z ozaveščanjem in povezovanjem deležnikov. 4. Zvišanje nivo samooskrbe in deleža OVE v LUR. 5. Znižanje emisij CO₂ v LUR. <p>Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije na področju samooskrbe ter učinkovite rabe energije.</p>	
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	RRA LUR z občinami in ostalimi deležniki	
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza porabe energentov in emisij po področjih. 2. Analiza možnosti URE in OVE. 3. Analiza možnosti za DO. 4. Prikaz rezultatov v GIS. 5. Predlog ukrepov in povezovanje deležnikov zanje. 6. Koordinacija in promocija projekta. 	
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2025	
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Občine LUR	
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	aktivnost	EUR
		1-3	50.000,00
		4	30.000,00
		5	20.000,00
		6	30.000,00
		skupaj	130.000,00
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	100 % kohezijska sredstva	
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<p>Regionalni energetski koncept – 1/0 (RALUR)</p> <p>Število URE in OVE ukrepov (MZI)</p> <p>Proizvodnja energije iz OVE v MWh (MZI)</p> <p>Delež OVE (MZI)</p> <p>Znižanje emisij CO₂ (MZI)</p>	

10.3.2.21 Sistem upravljanja z energijo v javnih stavbah

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027												
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Sistem upravljanja z energijo v javnih stavbah LUR										
2.	POVZETEK PROJEKTA	Energetsko knjigovodstvo javnih stavb je obveza občin. Ukrep sam po sebi za princip stalnega izboljševanja ne zadošča. Potrebno je beleženje podatkov in hitro ukrepanje v primeru, ko ti odstopajo od ciljnih vrednosti. Vizija do leta 2050 je namreč skoraj brezogljčna raba energije v stavbah, kar lahko doseženo samo z znatnim izboljšanjem energetske učinkovitosti in povečanjem izkoriščanja obnovljivih virov energije v njih.										
3.	NAVEDBA PRIORITYE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	CP2 Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program 5: Upravljanje z energijo										
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine LUR, javne ustanove										
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je uvedba daljinskega sistema ciljnega spremljanja rabe energije, ki omogoča učinkovito upravljanje z energijo na osnovi primerjave dejanske rabe energije s ciljno. Poleg energetskega knjigovodstva gre za monitoring, avtomatizacijo stavb, uvajanje stalne optimizacije sistemov in nenazadnje zagotavljanje bivalnega ugodja v stavbah. Ciljno spremljanje rabe energije spodbuja doseganje kontinuiranih prihrankov. Cilji: 1. Uvedba sistema ciljnega spremljanja rabe energije za javne stavbe v občinah LUR. 2. Upravljanje z energijo v JS. 3. Zagotavljanje bivalnega ugodja v stavbah JS. 4. Znižanje stroškov za energijo v JS. 5. Znižanje emisij CO ₂ v JS. Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije saj nagovarja podnebne spremembe, nove tehnologije ter učinkovito rabo energije.										
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalne razvojne agencije v sodelovanju z občinami in drugimi pomembnimi inštitucijami v regiji.										
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Vzpostavitev sistema v zainteresiranih občinah za javne stavbe. 2. Pridobivanje in vnos podatkov o rabi energije v sistem. 3. Izobraževanje in usposabljanje občinskih kadrov za uporabo sistema. 4. Analiza podatkov in predlog korektivnih ukrepov. 5. Koordinacija in promocija projekta..										
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027										
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Občine LUR, javne ustanove										
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table border="1"> <thead> <tr> <th>aktivnost</th> <th>EUR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-2</td> <td>40.000,00</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>skupaj</td> <td>100.000,00</td> </tr> </tbody> </table>	aktivnost	EUR	1-2	40.000,00	4	30.000,00	5	30.000,00	skupaj	100.000,00
aktivnost	EUR											
1-2	40.000,00											
4	30.000,00											
5	30.000,00											
skupaj	100.000,00											
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva										
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Število sodelujočih občin (RRALUR) Število javnih stavb v sistemu (RRALUR) Znižanje emisij CO ₂ v JS (MZI)										

10.3.2.22 Analiza tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Analiza tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Prilagajanje podnebnim spremembam daje dobre učinke takoj in navadno prinaša sočasne koristi. Učinki blaženja so vidni šele čez desetletja. Prilagajanje je zato

		prioritetni korak z namenom, da se zmanjšajo tveganja za škodo, ki jo prinašajo podnebne spremembe. Podlaga zanj je ocena tveganja in ranljivosti, ki temelji na podrobni analizi podnebne spremenljivosti, ki je podlaga za oblikovanje ukrepov upravljanja tveganj in možnosti za višanje odpornosti lokalnih skupnosti oz. regije.										
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	CP2 Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program 6: Prilagajanje podnebnim spremembam										
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine in občani LUR										
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Namen projekta je celovit pregled okoljskih tveganj in ranljivosti za posamezna področja na področju LUR ter možnosti za višanje odpornosti lokalnih skupnosti oz. regije. Cilji: 1. Pregled potencialnih učinkov podnebnih sprememb v LUR. 2. Določitev ključnih ranljivosti na posameznih področjih. 3. Predlog prilagoditvenih ukrepov za zvišanje odpornosti. Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije saj nagovarja podnebne spremembe in odpornost lokalnih skupnosti oz. regije.										
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalne razvojne agencije v sodelovanju z občinami in drugimi pomembnimi inštitucijami v regiji.										
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	Aktivnosti projekta: 1. Analiza tveganja in ranljivosti občin LUR. 2. Predlog ukrepov. 3. Povezovanje akterjev. 4. Koordinacija in promocija projekta.										
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2023										
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Občine LUR										
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table border="1"> <thead> <tr> <th>aktivnost</th> <th>EUR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-2</td> <td>40.000,00</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>20.000,00</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>skupaj</td> <td>90.000,00</td> </tr> </tbody> </table>	aktivnost	EUR	1-2	40.000,00	3	20.000,00	4	30.000,00	skupaj	90.000,00
aktivnost	EUR											
1-2	40.000,00											
3	20.000,00											
4	30.000,00											
skupaj	90.000,00											
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva										
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	Analiza tveganja in ranljivosti – 1/0 (RRA LUR) Število ukrepov prilagajanja in blaženja (MZI, MOP)										

10.3.2.23 Razvoj samooskrbnih skupnosti v LUR

PREDSTAVITEV REGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	Razvoj lokalnih energetske skupnosti v LUR
2.	POVZETEK PROJEKTA	Zadostna raba obnovljivih virov energije je predpogoj za razogljčenje slovenske energetike in družbe. Vključevanje občanov in njihovo preoblikovanje iz potrošnikov (ang. consumers) v ti. aktivne odjemalce (prosumers) je ključnega pomena. Lokalne energetske skupnosti občanom ponujajo možnost aktivne udeležbe in so ključne za nadaljnjo decentralizacijo in demokratizacijo proizvodnje energije in s tem za doseganje zastavljenih energetske-podnebnih ciljev na nivoju Slovenije.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	Prioriteta 3: Zelena regija trajnostnih rešitev Program 6: Prilagajanje podnebnim spremembam
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Občine in občani LUR, relevantni deležniki (dobavitelji)
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	Cilji: 1. Spodbuda trajnostnega gospodarskega in družbenega razvoja na lokalni ravni. 2. Prispevek k doseganju zastavljenih energetske-podnebnih ciljev Slovenije.

		<p>3. Občanom ponuditi možnost aktivne udeležbe pri proizvodnji energije.</p> <p>4. Povečati stopnjo samooskrbe in odpornost pri oskrbi z energijo na lokalni ravni.</p> <p>5. Koordinacija in promocija projekta.</p> <p>Projekt je skladen z razvojno specializacijo regije saj nagovarja podnebne spremembe, nove tehnologije ter učinkovito rabo energije.</p>										
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Regionalne razvojne agencije v sodelovanju z občinami in drugimi pomembnimi inštitucijami v regiji.										
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti projekta:</p> <p>1. Pregled potenciala za LES.</p> <p>2. Analiza podporno/regulativno/ upravnega okvira za LES.</p> <p>3. Informiranje in osveščanje deležnikov o možnostih.</p> <p>4. Predlog ukrepov in povezovanje deležnikov zanje.</p> <p>5. Koordinacija in promocija projekta.</p>										
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2022-2027										
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Občine LUR										
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	<table border="1"> <thead> <tr> <th>aktivnost</th> <th>EUR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-2</td> <td>40.000,00</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>20.000,00</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>30.000,00</td> </tr> <tr> <td>skupaj</td> <td>90.000,00</td> </tr> </tbody> </table>	aktivnost	EUR	1-2	40.000,00	4	20.000,00	5	30.000,00	skupaj	90.000,00
aktivnost	EUR											
1-2	40.000,00											
4	20.000,00											
5	30.000,00											
skupaj	90.000,00											
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva										
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	<p>Število lokalnih energetske skupnosti v LUR (MZI)</p> <p>Količina proizvedene energije v MWh (MZI)</p> <p>Znižanje emisij CO₂ (MZI, MOP)</p>										

10.3.2.24 Medregijski projekt – »Strategija in model vzpostavitve integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti«

PREDSTAVITEV MEDREGIJSKEGA PROJEKTA 2021-2027		
1.	DELOVNI NAZIV PROJEKTA	»STRATEGIJA IN MODEL VZPOSTAVITVE INTEGRIRANE DOLGOTRAJNE OSKRBE V LOKALNI SKUPNOSTI«
2.	POVZETEK PROJEKTA	<p>Slovenija ima več desetletno tradicijo na področju institucionalne oskrbe starejših, zadnjih dvajset let je razvoj usmerjen tudi v lokalne storitve, predvsem v smislu oskrbe na domu. V tem obdobju je bil poudarek na institucionalnih oblikah nujenja nege in oskrbe, le-te pa obremenjene z zagovarjanjem velikih ustanov, ki so po svoji naravi nenaklonjene individualnim pristopom in vidikom normalizacije. Prav tako je bil poudarek na zagotavljanju institucionalne oskrbe v upravnih središčih, tako ima domove od 212 le 77 večjih občin. Starostniki občin pod približno 8.700 prebivalci so prisiljeni »migrirati« v več deset kilometrov oddaljene domove. Stanje je z vidika socialne pravičnosti in enakih pravic do izbora storitev in programov nesprejemljivo. Sodobni sistem dolgotrajne oskrbe, ki ga pripravlja Slovenija z zaostankom za evropskimi sosedi, izenačuje pravice večine starejših, ki so v domači oskrbi, in oskrbo z nastanitvijo v ustanovi. Na problem finančne vzdržnosti, na potrebe po humani oskrbi in po vključevanju vsega prebivalstva v odgovorno skrb za kakovostno staranje ob prihajajočem demografskem staranju prebivalstva odgovarja projekt s celovitim sistemom integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti. S tem sledi evropskemu trendu deinstitucionalizacije dolgotrajne oskrbe. V smislu razvojnega odgovarjanja na potrebe projekt prinaša izvirno rešitev vzpostavitve »mreže integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti«, ki bo omogočila, »da bo življenje starostnikov potekalo čim bolj normalno naprej«, saj bodo omogočili izvedbo potrebnih storitev, tako institucionalnih kot skupnostnih, v vsakokratni lokalni skupnosti – vsi kontakti in socialna mreža se v glavnem ohranja in nadaljuje. Mreža integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti zahteva intenzivnejšo povezavo z lokalnim okoljem, vzpostavitev</p>

		socialne interakcije in integracijo občanov lokalne skupnosti v skupno skrb za dobrobit starostnikov.
3.	NAVEDBA PRIORITETE IN UKREPA, V KATERA SE UVRŠČA PROJEKT	2.PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI: 2.3.2. Zagotovitev pogojev (dolgotrajne) oskrbe prebivalstva regije
4.	CILJNA SKUPINA, KI JI JE PROJEKT NAMENJEN, IN ANALIZA NJENIH POTREB	Starostniki, družinski oskrbovalci, invalidi, kronično bolni
5.	OPIS NAMENA IN CILJEV PROJEKTA TER OPIS SKLADNOSTI Z RAZVOJNO SPECIALIZACIJO REGIJE	<p>Cilj projekta je vzpostavitev »mreže integrirane dolgotrajne oskrbe« v občinah Benedikt, Bled, Bloke, Bovec, Cirkulane, Destričnik, Dobje, Hrpelje-Kozina, Kostel, Kozje, Log - Dragomer, Lukovica, Majšperk, Moravske Toplice, Podlehnik, Postojna, Puconci, Rogatec, Sevnica, Sv. Jurij ob Ščavnici, Šentjernej, Šentjur, Šentrupert, Šmarje pri Jelšah in Vodice do 31. 12. 2027</p> <p>Glede na različne potrebe je program mreže integrirane dolgotrajne oskrbe v lokalni skupnosti razdeljen v naslednjih 11 podsistemov:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. podpora neformalnim (družinskim) oskrbovalcem, 2. bivanje brez ovir v sklopu oskrbovanih stanovanj, 3. bivanje ogroženih oseb iz določenih ranljivih skupin (starejši, invalidni, kronično bolni, samohranilci) v lastnih ali najemnih stanovanjih s storitvami dolgotrajne oskrbe na domu (24/7) in socialnim servisom ter prilagajanjem stanovanja, 4. samopomočna skupnost več generacij, bivaščih v stanovanjih oz. hišah v neposredni soseščini, ki se jo skladno s potrebami dopolnjuje s profesionalnim izvajanjem dolgotrajne oskrbe 5. preventivno skupno bivanje v sklopu samoorganizirajočih skupnosti z minimalno podporo profesionalnih storitev, 6. preventivno skupno bivanje v sklopu samoorganizirajočih skupnosti z dnevno organizirano službo dolgotrajne oskrbe, 7. kratkotrajna namestitvev za starejše in druge ogrožene osebe iz določenih ranljivih skupin v lokalni skupnosti oz. gerontoturizem, 8. dnevno oskrbovano bivanje za starejše in druge ogrožene osebe iz določenih ranljivih skupin v lokalni skupnosti, 9. integrirana bivalna enota za 20 stanovalcev, ki potrebujejo različno stopnjo nege in oskrbe (celodnevna), 10. hišna skupnost za 12 oseb z demenco v neposrednem lokalnem okolju (celodnevna) in 11. dom za največ 90 stanovalcev starejših nad 65 let. <p>Specializacija: Inovativna, na znanju temelječa regija, ki se aktivno odziva na izzive sodobnega časa, med katere spada tudi demografski razvoj.</p>
6.	PREDSTAVITEV NOSILCA PROJEKTA OZIROMA SKUPINE PARTNERJEV	Konzorcij 25 občin v Sloveniji
7.	OPIS POSAMEZNIH AKTIVNOSTI	
8.	OKVIRNI ČASOVNI NAČRT PROJEKTA	2021-2027
9.	PROSTORSKA OPREDELITEV PRIMERNIH LOKACIJ ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI	Ljubljanska urbana regija
10.	PRIKAZ OKVIRNE FINANČNE OCENE PO AKTIVNOSTIH IN OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI	145.000.000,00 EUR
11.	PRIKAZ OKVIRNE CELOTNE VREDNOSTI PO PREDVIDENIH VIRIH FINANCIRANJA	EU, nacionalna sredstva
12.	OPIS KAZALNIKOV TER NAVEDBA VIROV PODATKOV ZA SPREMLJANJE KAZALNIKOV	

10.3.3 PRIORITETNI PROJEKTI OBČIN, GOSPODARSTVA IN NVO LUR ZA OBDOBJE 2021-2027

V LUR smo celoten čas priprave RRP LUR 2021-2027 zbirali projekte preko spletnega obrazca. Zbiranje projektov je še vedno odprto in ga bomo zaključili konec leta 2021. Na ta način smo evidentirali preko 400 projektov, ki jih navajamo po območju izvajanja.

Tabela 16: Seznam ključnih projektov LUR za okrevanje po epidemiji COVID-19 (nabor junij, julij 2020)

Št.	Naziv projekta	Območje izvajanja	Vrednost projekta v EUR
1	Svetovanje za razvoj kariere zaposlenih	LUR	1.000.000,00
2	By myself / Sam zmorem	LUR	205.000,00
3	Učimo se učenja / Learning to learn	LUR	450.000,00
4	Karierna hiša	LUR	1.400.000,00
5	Karierni Plac - Karierni center za mlade	LUR	1.000.000,00
6	Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc 2018-2022 osrednjeslovenska regija	LUR	1.105.475,96
7	Svetovanje v izobraževanju odraslih 2016-2020	LUR	1.168.609,00
8	Usposabljanje starejših	LUR	1.100.000,00
9	Oskrba s pitno vodo na območju zg. Save - sklop 1	LUR	11.970.057,94
10	Gradnja stanovanjske soseske Novo Brdo	MOL	20.000.000,00
11	Nakup najemnih stanovanj v Zeleni jami	MOL	10.000.000,00
12	Izgradnja stanovanjske soseske Jesihov štradon	MOL	7.000.000,00
13	Izgradnja stanovanjsko poslovne soseske Novi center	MOL	44.000.000,00
14	Izgradnja stanovanjske soseske Rakova jelša II	MOL	21.000.000,00
15	Izgradnja stanovanjske soseske Litijaska - Pesarska	MOL	10.000.000,00
16	Izgradnja stanovanjske soseske Zvezna ulica	MOL	11.000.000,00
17	Postavitev novega servisno vzdrževalnega centra LPP s fotovoltaiiko	MOL	76.000.000,00
18	Pot ob Savi, 3. faza	MOL	3.403.000,00
19	Pot ob Ljubljani	MOL	3.000.000,00
20	Prenova Hipodroma Stožice	MOL	3.000.000,00
21	Mala ledena dvorana Tivoli- prizidek	MOL	2.400.000,00
22	Tenis center Ljubljana (Svoboda)	MOL	2.000.000,00
23	Dokončanje zunanjih športnih površin v Centru Stožice	MOL	2.000.000,00
24	Ureditev Atletsko nogometnega centra Kodeljevo	MOL	1.600.000,00
25	Tenis center Tomačevo	MOL	1.500.000,00
26	Curling dvorana Zalog	MOL	1.495.668,00
27	Razširitev Mladinskega golf centra in Golf igrišča Trnovo na 18 lukenj ter ureditev dodatnih šolskih površin za vadbo in učenje golfa	MOL	1.200.000,00
28	Skakalni/tekaški center Mostec	MOL	1.000.000,00
29	Izgradnja velodroma z BMX in skate parkom	MOL	1.000.000,00
30	Skate park Stožice	MOL	730.000,00
31	Nogometni center Vižmarje - Brod	MOL	700.000,00
32	Nogometni center Šmartno	MOL	700.000,00

33	Ureditev travnate površine pri Športni dvorani Krim v atletske stezo	MOL	500.000,00
34	Delno pokritje teniškega centra v Fužinah	MOL	500.000,00
35	Izgradnja podhoda pod železniško progo na Ulici Ivana Roba v Ljubljani	MOL	200.000,00
36	Vzpostavitev javne polnilne postaje OOOZ Ljubljana Vič	MOL	12.000,00
37	Vzpostavitev Centra za razvoj podjetništva in podjetniškega inkubatorja	MOL	400.000,00
38	Večgeneracijski center Ljubljana	MOL	1.000.000,00
39	Vzpostavitev turistične signalizacije	MOL	500.000,00
40	Tivoli+	MOL	1.500.000,00
41	Gastronomsko mesto	MOL	5.000.000,00
42	Prenova turističnega informacijskega centra Ljubljana	MOL	1.000.000,00
43	Aktivna reka	MOL	5.000.000,00
44	Posodobitev osrednje informacijsko-komunikacijske tehnologije Univerze v Ljubljani	MOL	5.000.000,00
45	Center za učenje kliničnih veščin	MOL	3.000.000,00
46	Novogradnja Veterinarske fakultete	MOL	28.000.000,00
47	Energetske sanacije objektov Univerze v Ljubljani (FDV, MF, PF, FMF, PeF in VF)	MOL	5.000.000,00
48	Energetska sanacija Univerzitetne športne dvorane	MOL	1.100.000,00
49	Delna energetska sanacija Deželnega dvorca z restavratorsko in konservatorsko prenovo Zbornične dvorane	MOL	1.300.000,00
50	Primarni vodovod Prušnica - vrtina P1	Občina Borovnica	4.200.000,00
51	Ureditev komunalne infrastrukture v IOC Struge - Borovnica	Občina Borovnica	2.200.000,00
52	Ureditev občinske stavbe	Občina Brezovica	1.464.000,00
53	Zadrževalni bazen visokih voda pred čistilno napravo Bruhanja vas in kanalizacija Kompolje, Podgora, Mala vas, Predstruge	Občina Dobropolje	3.000.000,00
54	Pločnik Srednja vas - Podreber	Občina Dobrova-Polhov Gradec	420.562,00
55	Ureditev obvoznice Polhov Gradec	Občina Dobrova-Polhov Gradec	250.000,00
56	Obnova vodovoda Polhov Gradec (križišče)	Občina Dobrova-Polhov Gradec	100.000,00
57	Obnova zunanjega igrišča pri OŠ Dobrova	Občina Dobrova-Polhov Gradec	274.135,00
58	Parkirišče pri OŠ Polhov Gradec	Občina Dobrova-Polhov Gradec	402.380,00
59	Grajska vozarnica	Občina Dobrova-Polhov Gradec	190.000,00
60	Kanalizacija Stranska vas	Občina Dobrova-Polhov Gradec	666.876,00
61	Izdelava OPPN za BKO Gabrje - Polhov Gradec	Občina Dobrova-Polhov Gradec	200.000,00
62	Rekonstrukcija in nadgradnja črpališča Gabrje ter izgradnja povezovalnega vodovoda	Občina Dobrova-Polhov Gradec	135.000,00
63	Obnova vodovoda Gabrje (pri Kramarju)	Občina Dobrova-Polhov Gradec	170.000,00

64	Obnova vodovoda Dobrova (BKO)	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.000.000,00
65	Obnova grajske Pristave - Polhograjska graščina	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.800.000,00
66	JP Črni Vrh-Plestenjak	Občina Dobrova-Polhov Gradec	100.000,00
67	JP Škandrov gr.-Veliki vrh	Občina Dobrova-Polhov Gradec	350.000,00
68	LC Šujica - Podutik	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.277.760,00
69	LC Žirovnikov graben - Topol	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.000.000,00
70	LC Dobrova-Horjul	Občina Dobrova-Polhov Gradec	2.000.000,00
71	LC Petačev graben-Škofja Loka	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.000.000,00
72	LC Zalog-Pasja ravan (potr. graben)	Občina Dobrova-Polhov Gradec	830.000,00
73	JP Praprotnik-nad hribom	Občina Dobrova-Polhov Gradec	160.000,00
74	JP Butajnova-Kurja vas	Občina Dobrova-Polhov Gradec	320.000,00
75	JP Butajnova-Planina	Občina Dobrova-Polhov Gradec	515.000,00
76	JP Hoja -Ravnek	Občina Dobrova-Polhov Gradec	250.000,00
77	JP Majer-Praproče	Občina Dobrova-Polhov Gradec	150.000,00
78	JP Petačev gr.-Kozjeki	Občina Dobrova-Polhov Gradec	620.000,00
79	Navezovalni kanal Šujica - Dobrova	Občina Dobrova-Polhov Gradec	327.036,00
80	ČN Dvor, kanal Dvor Dolenja vas, Srednja vas, Babna gora	Občina Dobrova-Polhov Gradec	2.863.896,00
81	Ohranjanje nepremične in premične kulturne dediščine	Občina Dobrova-Polhov Gradec	150.000,00
82	Dnevno varstveni center za starejše	Občina Dobrova-Polhov Gradec	2.500.000,00
83	Novi prostori in krepitev programov bralne kulture	Občina Dobrova-Polhov Gradec	200.000,00
84	Povečanje promocije kulturnih programov	Občina Dobrova-Polhov Gradec	150.000,00
85	Ureditev športno rekreacijskega centra Gabrje	Občina Dobrova-Polhov Gradec	2.500.000,00
86	Obnova POŠ Šentjošt	Občina Dobrova-Polhov Gradec	480.000,00
87	Razširitev šolske kuhinje in jedilnice na OŠ Dobrova	Občina Dobrova-Polhov Gradec	750.000,00
88	Umirjanje prometa v naseljih	Občina Dobrova-Polhov Gradec	180.000,00
89	JP Sovov grič-Zagrabnar-Petačev graben	Občina Dobrova-Polhov Gradec	700.000,00
90	Parkirišče Dobrova	Občina Dobrova-Polhov Gradec	181.441,00
91	Rekonstrukcija državne ceste R3 III. in IV. Faza - površine za pešce	Občina Dobrova-Polhov Gradec	306.000,00
92	Obvoznica Dobrova	Občina Dobrova-Polhov Gradec	1.165.302,00
93	Ureditev prometnega vozlišča v Polhovem Gradcu	Občina Dobrova-Polhov Gradec	375.000,00
94	Gradnja kanalizacijskega omrežja Videm - Dol	Občina Dol pri Ljubljani	1.059.000,00

95	Gradnja dodatnih enot vrtca na Vidmu	Občina Dol pri Ljubljani	1.000,00
96	Kolesarska steza - povezava z MOL	Občina Dol pri Ljubljani	500.000,00
97	Obnova kopališča Domžale	Občina Domžale	7.000.000,00
98	Podružnična osnovna šola s prilagojenim programom Grosuplje in Osnovna šola Brinje - POŠ Brinje, prizidek	Občina Grosuplje	4.000.000,00
99	Kulturno zgodovinski izobraževalni center Boštanjski grad	Občina Grosuplje	3.100.000,00
100	Mladinski učni astronomsko geofizikalni observatorij Grosuplje - Ilova Gora	Občina Grosuplje	800.000,00
101	Razgledni stolp Koščakov hrib - terasa Dolenjske	Občina Grosuplje	2.600.000,00
102	Evropski center pohodništva Županova jama	Občina Grosuplje	1.200.000,00
103	Medgeneracijsko središče Družbeni dom Šmarje - Sap	Občina Grosuplje	4.000.000,00
104	Evropska arheološka dediščina - muzej železne dobe Magdalenska gora	Občina Grosuplje	4.000.000,00
105	Center ljudske glasbe in plesov France Prešeren Račna	Občina Grosuplje	1.400.000,00
106	Heliodrom, Gasilski center Grosuplje	Občina Grosuplje	5.000.000,00
107	ZD Grosuplje, nadgradnja	Občina Grosuplje	38.000.000,00
108	Lekarna Grosuplje, dokončanje nadstropja za potrebe ZD Grosuplje	Občina Grosuplje	1.600.000,00
109	Trg Grosuplje	Občina Grosuplje	36.000.000,00
110	ZD Grosuplje	Občina Grosuplje	3.800.000,00
111	Pot na Koreno	Občina Horjul	494.571,00
112	Cesta in pločnik Lesno Brdo	Občina Horjul	65.000,00
113	Pločnik Horjul	Občina Horjul	150.000,00
114	Kanalizacija Žažar z ustrežno dodatno infrastrukturo	Občina Horjul	1.231.835,00
115	Prizidek Vrtca	Občina Horjul	609.384,17
116	Medgeneracijsko središče pri OŠ Horjul	Občina Horjul	183.092,00
117	Rekonstrukcija ČN Podolnica	Občina Horjul	206.790,00
118	Povezovalna cesta Ig (Banija - Govekarjeva cesta)	Občina Ig	800.000,00
119	Brv Rastuka	Občina Ig	300.000,00
120	Igrišče Golo	Občina Ig	439.010,00
121	Zbirni center Matena	Občina Ig	200.000,00
122	Kanalizacija Iška vas - Iška	Občina Ig	1.724.000,00
123	Vodovod Iška vas - Iška	Občina Ig	1.654.000,00
124	Kulturna dvorana Ig	Občina Ig	1.087.930,00
125	Ureditev zunanjih športnih površin za potrebe OŠ Ig	Občina Ig	1.100.000,00
126	Prizidek vrtca Ig	Občina Ig	590.000,00
127	Nadvoz nad železniško progo - Malo Hudo	Občina Ivančna Gorica	4.500.000,00
128	Obnova Ljubljanske ceste v naselju Ivančna Gorica	Občina Ivančna Gorica	900.000,00
129	Ureditev območja Križišča DC R3-464/1195 od 13+660 do 13+850 z občinskimi cestami LC 138071 in LZ 139061 v naselju Ivančna Gorica	Občina Ivančna Gorica	550.000,00
130	Vrtec Šentvid pri Stični	Občina Ivančna Gorica	3.000.000,00
131	Izgradnja zahodne obveznice Šentvid pri Stični	Občina Ivančna Gorica	3.000.000,00
132	Izboljšava stabilnosti vodooskrbe in zamenjava azbestno cementnih cevi - na severnem delu občine (Stična, Ivančna Gorica, Šentvid, Temenica, Dob)	Občina Ivančna Gorica	4.500.000,00

133	Izboljšava hidravličnih lastnosti vodovodnega sistema v porečju Krke in ureditev vodarne	Občina Ivančna Gorica	3.000.000,00
134	Izgradnja zadrževalnih bazenov na območju kanalizacijskega sistema Ivančna Gorica	Občina Ivančna Gorica	2.200.000,00
135	izgradnja sistema za izsuševane blata iz CČN Ivančna Gorica - trstične grede	Občina Ivančna Gorica	300.000,00
136	Izgradnja kanalizacije Stična 6 faza	Občina Ivančna Gorica	1.800.000,00
137	Izgradnja kanalizacije in obnova vodovoda v naselju Spodnja Draga	Občina Ivančna Gorica	1.500.000,00
138	Vodovod Ravni dol	Občina Ivančna Gorica	450.000,00
139	Izgradnja kanalizacijskega sistema Krka	Občina Ivančna Gorica	4.300.000,00
140	Izgradnja kanalizacijskega sistema Zagradec	Občina Ivančna Gorica	4.860.000,00
141	Izgradnja kanalizacije Sp. Brezovo	Občina Ivančna Gorica	650.000,00
142	Rekonstrukcija ceste Šentvid pri Stični - Šentpavel	Občina Ivančna Gorica	650.000,00
143	Športni park ŠC Ivančna Gorica	Občina Ivančna Gorica	1.500.000,00
144	Obvoznica Malo Hudo - Marof	Občina Ivančna Gorica	2.000.000,00
145	Prenova Zdravstvenega doma Ivančna Gorica	Občina Ivančna Gorica	1.200.000,00
146	Izgradnja prizidka k domu starejših občanov Kamnik	Občina Kamnik	3.000.000,00
147	Turistični razvoj Velike planine	Občina Kamnik	2.700.000,00
148	Izgradnja obrtne cone v Motniku	Občina Kamnik	1.000.000,00
149	Ureditev Kamniške Bistrice od Kamnika do Radomelj	Občina Kamnik	3.000.000,00
150	Ureditev trškega središča Motnik	Občina Kamnik	90.000,00
151	Sanacija prostorov samostana Mekinje	Občina Kamnik	3.000.000,00
152	Izgradnja in ureditev nogometnega igrišča z umetno travo	Občina Kamnik	500.000,00
153	Športni park Komenda	Občina Komenda	3.000.000,00
154	Telovadnica pri OŠ Komenda - Moste, lokacija Moste	Občina Komenda	3.500.000,00
155	Gradnja enote doma starejših	Občina Log - Dragomer	1.500.000,00
156	Izgradnja vodovoda v občini Log - Dragomer	Občina Log - Dragomer	2.077.660,00
157	Ureditev cestne infrastrukture v občini	Občina Log - Dragomer	1.500.000,00
158	Javna razsvetljava	Občina Log - Dragomer	850.000,00
159	Stara šola Log in središče naselja Log (2. faza)	Občina Log - Dragomer	500.000,00
160	Središče naselja Dragomer in pokopališče	Občina Log - Dragomer	1.300.000,00
161	Varne občinske poti (Rimska pot)	Občina Log - Dragomer	724.000,00
162	Zdravstvena postaja pri osnovni šoli	Občina Log - Dragomer	800.000,00
163	Večnamenska dvorana pri osnovni šoli	Občina Log - Dragomer	2.000.000,00
164	Meeting pointi Lukovica in Jordanov kot	Občina Log - Dragomer	550.000,00
165	Poplavna varnost v občini	Občina Log - Dragomer	2.000.000,00
166	Organizirana lokalna podpora starejšim v občini Log - Dragomer	Občina Log - Dragomer	400.000,00
167	Turistična točka Ferjanka	Občina Log - Dragomer	1.500.000,00
168	OVE in URE	Občina Log - Dragomer	300.000,00
169	Center občine pri osnovni šoli	Občina Log - Dragomer	3.000.000,00
170	Medgeneracijski center	Občina Log - Dragomer	800.000,00
171	Parkirišča v občini	Občina Log - Dragomer	400.000,00
172	Ureditev novih prostorov Zdravstvenega doma Logatec	Občina Logatec	500.000,00
173	Cestna infrastruktura in vodovod Hrušica	Občina Logatec	400.000,00

174	Izgradnja zbirnega centra Ostri vrh	Občina Logatec	1.400.000,00
175	Sistem parkiraj in se pelji Logatec (P + R)	Občina Logatec	400.000,00
176	Mestno jedro Logatec	Občina Logatec	1.500.000,00
177	Ureditev zunanosti in notranosti tunela 1. svetovne vojen Logatec	Občina Logatec	980.000,00
178	Izgradnja športnega parka Sekirica	Občina Logatec	3.000,00
179	Nadzidava OŠ Tabor Logatec	Občina Logatec	1.000.000,00
180	Sprehajalne in kolesarske poti	Občina Logatec	1.000.000,00
181	Revitalizacija Sržkove domačije, Čevica 6	Občina Logatec	500.000,00
182	Uredite oddelkov za vrtec in šolo v Hotedršici	Občina Logatec	3.000.000,00
183	Izgradnja Mladinskega centra oz. doma Logatec	Občina Logatec	400.000,00
184	Izgradnja novega vrtca	Občina Logatec	4.500.000,00
185	Izgradnja Doma za zaščito in reševanje	Občina Logatec	2.000.000,00
186	Izgradnja GJI Ograje	Občina Logatec	1.500.000,00
187	Izgradnja zadrževalnika na Črnem potoku	Občina Logatec	1.383.347,42
188	Kanalizacijski sistem in ČN Grčarevec	Občina Logatec	1.159.000,00
189	Kanalizacijski sistem in ČN Hotedršica	Občina Logatec	1.044.758,00
190	Novi vodni viri	Občina Logatec	800.000,00
191	Obvoznica IOC Zapolje do Stare ceste (1. faza)	Občina Logatec	500.000,00
192	Obvoznica Stara cesta do IOC Zapolje (2. faza)	Občina Logatec	1.370.000,00
193	Povezava vodovoda Rovte - Medvedje Brdo	Občina Logatec	70.000,00
194	Ureditev parkirišča pri TRŽNICI Logatec	Občina Logatec	170.000,00
195	Sanacija Kavčičevega jezua na Logaščici v Logatcu	Občina Logatec	50.000,00
196	Ureditev športnega parka Rovte	Občina Logatec	603.900,00
197	Izgradnja vodovoda Jezero - Spodnji Lavrovec - KS Vrh Svetih Treh Kraljev	Občina Logatec	800.000,00
198	Vodovod Praprotno Brdo	Občina Logatec	450.000,00
199	Vodovod Ravnik	Občina Logatec	130.000,00
200	Anaerobna obdelava blata iz čistilnih naprav in pridobivanje električne energije in toplote	Občina Logatec	2.500.000,00
201	Komunalna oprema L6 Lukovica jug	Občina Lukovica	3.100.000,00
202	Pungartnikova hiša - rekonstrukcija in sprememba namembnosti	Občina Lukovica	1.700.000,00
203	Prizidek k OŠ JKB na Brdu	Občina Lukovica	1.403.000,00
204	Ureditev javnega vodovodnega sistema v občini Lukovica	Občina Lukovica	2.500.000,00
205	Nakup gasilskega vozila za potrebe PGD Sora	Občina Medvode	230.000,00
206	Nakup gasilskega vozila za potrebe PGD Spodnje Pirniče – Vikrče - Zavrh	Občina Medvode	220.000,00
207	Cesta ob Bošnici – I. faza	Občina Medvode	866.200,00
208	Obnova vodovoda v naseljih Zgornja in Spodnja Senica	Občina Medvode	1.112.500,00
209	Kulturni center Medvode "Loka"	Občina Medvode	1.000.000,00
210	Parkirišče na Svetju (pri vrtičkih)	Občina Medvode	105.000,00
211	Parkirišče Zbilje z ureditvijo dostopnih poti in postajališča za avtodome	Občina Medvode	750.000,00
212	Nakup komunalnega vozila – pometalni stroj	Občina Medvode	150.000,00
213	Parkovna ureditev javnih površin	Občina Medvode	180.000,00

214	Gradnja zbirnega centra in režijskega obrata	Občina Medvode	1.037.000,00
215	Širjenje pokopališča Smladnik	Občina Medvode	350.000,00
216	Prizidek OŠ Preska	Občina Medvode	380.000,00
217	Vrtec Medvode – prizidek Smladnik	Občina Medvode	230.000,00
218	Rekonstrukcija OŠ Simona Jenka	Občina Medvode	950.000,00
219	Dograditev Zdravstvenega doma Medvode	Občina Medvode	400.000,00
220	Ureditev kopališča na Sori	Občina Medvode	90.000,00
221	Zamenjava svetilk javne razsvetljave	Občina Medvode	350.000,00
222	Kolesarska pot Medvode – Goričane - Sora	Občina Medvode	2.200.000,00
223	Obnova meteorne kanalizacije v naselju Preska v občini Medvode	Občina Medvode	350.000,00
224	Izgradnja meteorne kanalizacije v naseljih Zgornja in Spodnja Senica	Občina Medvode	1.780.000,00
225	Izgradnja krožnega križišča Sora - Dol	Občina Medvode	350.000,00
226	Izgradnja mosta preko železniške proge na Ladji	Občina Medvode	600.000,00
227	Izgradnja mosta preko Maveljšice na Seničici	Občina Medvode	270.000,00
228	Izgradnja mosta preko reke Sora v Goričanah	Občina Medvode	900.000,00
229	Nakup Dolinčkove hiše in ureditev	Občina Medvode	100.000,00
230	Nakup Jarčeve vile v centru Medvod	Občina Medvode	1.000.000,00
231	Avtobusna postajališča	Občina Medvode	80.000,00
232	Nakup hiše Franca Rozmana Staneta in ureditev	Občina Medvode	80.000,00
233	Izgradnja otroškega igrišča v Spodnjih Pirničah	Občina Medvode	30.000,00
234	Pot okoli Zbiljskega jezera – I. faza	Občina Medvode	320.000,00
235	Rekonstrukcija vozišča Sora – Ločnica - Topol	Občina Medvode	700.000,00
236	Rekonstrukcija Donove ceste	Občina Medvode	250.000,00
237	Izgradnja fekalne kanalizacije Dol pri Sori	Občina Medvode	530.160,00
238	SANACIJA PLAZOV - Sanacija plazu Studenčice 53 Sanacija plazu Studenčice 32 Sanacija plazu Golo Brdo 1m Sanacija ceste- posedanje ceste na več mestih- cesta proti Topolu Sanacija plazu -ceste pri kamnolomu cesta Topol- Belo Sanacija ceste- posedanje ceste na več mestih- cesta proti Trnovcu	Občina Medvode	556.000,00
239	Rekonstrukcija lokalne ceste JP 751221 OŠ Smladnik – Ilovka ter rekonstrukcija JP 751211 OŠ Smladnik – Smladnik 24	Občina Medvode	930.000,00
240	Parkirišče Zavrh	Občina Medvode	180.000,00
241	Parkirišče Topol pri Medvodah	Občina Medvode	115.000,00
242	Medgeneracijski dom Pirniče	Občina Medvode	1.000.000,00
243	Ureditev prehodov za pešce na državni cesti R2	Občina Medvode	250.000,00
244	Rekonstrukcija Seškove ceste v Medvodah	Občina Medvode	350.000,00
245	Oskrba s pitno vodo na območju Polhograjskih Dolomitov v občini Medvode	Občina Medvode	2.100.000,00
246	Ureditev sotočja rek Sore in Save ter ureditev peš poti ob Sori	Občina Medvode	350.000,00
247	Cesta Seničica - Malenšek - Cvajnar	Občina Medvode	700.000,00
248	Parkirišče Smladnik	Občina Medvode	90.000,00
249	Novogradnja gasilskega doma v Zgornjih Pirničah	Občina Medvode	1.178.334,00
250	Vodovod Peče	Občina Moravče	300.000,00
251	Rekonstrukcija ceste Križate - Peške Kandrše	Občina Moravče	100.000,00

252	Rekonstrukcija ceste Pogled - Sv. Mohor	Občina Moravče	130.000,00
253	Obnova vodovoda Vrhpolje	Občina Moravče	110.000,00
254	Izgradnja dodatne vrtine na lokaciji črpališča Ples	Občina Moravče	100.000,00
255	Pločniki ob regionalni cesti R2415/ odsek Gorica Moravče	Občina Moravče	112.000,00
256	Rekonstrukcija ceste Moravče -Soteska-Negastrn	Občina Moravče	350.000,00
257	Vodovod Velika vas	Občina Moravče	613.000,00
258	Kanalizacija Gorica	Občina Moravče	150.000,00
259	Kanalizacija Cesta na Grmače V faza	Občina Moravče	120.000,00
260	Kanalizacija Vrhpolje - Stegne	Občina Moravče	800.000,00
261	Kanalizacija Češnjice pri Moravčah	Občina Moravče	500.000,00
262	Obnova vodovoda Vrhpolje	Občina Moravče	120.000,00
263	Obnova vodohrana Drtija	Občina Moravče	250.000,00
264	Meteorna kanalizacija Stegne	Občina Moravče	380.000,00
265	Investicije in investicijsko vzdrževanje upravne stavbe (energetska sanacija)	Občina Škofljica	440.401,08
266	Upravna stavba s Kulturno dvorano - dograditev	Občina Škofljica	226.026,00
267	Cesta in pločnik Reber	Občina Škofljica	186.766,48
268	Cesta - priključek Gradišče	Občina Škofljica	197.939,00
269	Pločnik in kolesarska steza Lavrica - Škofljica	Občina Škofljica	140.000,00
270	Kolesarska povezava Ljubljana - Žužemberk	Občina Škofljica	150.000,00
271	Javna razsvetljava	Občina Škofljica	845.162,17
272	Ureditev brežin in parka ob Škofeljščici (Park čutil)	Občina Škofljica	744.718,36
273	Vrtec - POŠ Lavrica	Občina Škofljica	485.009,04
274	OŠ Lavrica	Občina Škofljica	5.967.235,25
275	Energetska izboljšava telovadnice	Občina Škofljica	2.498.290,00
276	Glasbena šola Škofljica	Občina Škofljica	85.500,00
277	Zdravstveni dom Škofljica	Občina Škofljica	75.000,00
278	Ureditev grajske poti	Občina Škofljica	88.000,00
279	Skedenj na Pijavi Gorici	Občina Škofljica	180.000,00
280	Vrtec Škofljica - enota Citronček (Mijavčeva)	Občina Škofljica	612.000,00
281	Grad Lisiče	Občina Škofljica	1.742.544,00
282	Cesta Nebčeva	Občina Škofljica	100.123,72
283	Cesta, pločnik Klanec Glinek	Občina Škofljica	137.998,00
284	Križišče Pijava Gorica	Občina Škofljica	170.000,00
285	Povezovalna cesta pod dolensko progo	Občina Škofljica	78.540,00
286	Barjansko kolesarsko omrežje (cesta pod dolensko progo)	Občina Škofljica	1.866.763,00
287	Povezovalna cesta do železniške postaje	Občina Škofljica	159.013,30
288	Kamnolom Pleše	Občina Škofljica	70.000,00
289	Asfaltiranje ceste Pleše-Brezovec-Skopačnik	Občina Škofljica	265.000,00
290	Kanal	Občina Škofljica	321.228,11
291	Kanalizacija Lanišče	Občina Škofljica	291.489,20
292	Kanalizacijski sistem Želimlje	Občina Škofljica	1.491.949,81
293	Kanalizacija Pijava gorica	Občina Škofljica	7.150.473,96
294	Vodovod Gorenje Blato - investicije	Občina Škofljica	909.806,46
295	Vodovod Pijava Gorica	Občina Škofljica	825.094,00
296	Pokopališče Trate	Občina Škofljica	400.000,00

297	Ureditev igrišč	Občina Škofljica	69.807,81
298	Igrišče na Orlah	Občina Škofljica	302.728,00
299	Igrišče Želimlje	Občina Škofljica	250.000,00
300	Celostna ureditev kulturno-izobraževalnega in športnega središča ob Osnovni šoli Škofljica	Občina Škofljica	250.000,00
301	Vodovod Gorenje Blato	Občina Škofljica	1.700.000,00
302	Regijski center za izredne razmere in civilno zaščito	Občina Škofljica	1.300.000,00
303	Medgeneracijski center Škofljica	Občina Škofljica	1.500.000,00
304	Obnova Kulturnega doma Šmartno	Občina Šmartno pri Litiji	550.000,00
305	Izgradnja vrtca Šmartno	Občina Šmartno pri Litiji	4.433.688,00
306	Investicijsko vzdrževanje cest	Občina Šmartno pri Litiji	28.976.990,10
307	Izgradnja parkirišča pod OŠ Šmartno (izgradnja priključkov in notranje ceste)	Občina Šmartno pri Litiji	331.586,00
308	Pločnik Gradiške Laze - Sp. Jablanica	Občina Šmartno pri Litiji	300.000,00
309	Rekonstrukcija cest v Ježcah (Rekonstrukcija LC 138251 Sobrača - Sela - Ježce do meje z občino Ivančna Gorica)	Občina Šmartno pri Litiji	427.129,31
310	Ureditev ceste OPPN ŠM jug	Občina Šmartno pri Litiji	155.000,00
311	Javna pot Obla Gorica - Stara - Gora - Sveti Anton	Občina Šmartno pri Litiji	244.451,00
312	Javna pot Lupinica - Bernardovec	Občina Šmartno pri Litiji	184.500,00
313	Asfaltiranje LC Razbore - Ježni vrh - Poljane	Občina Šmartno pri Litiji	247.679,09
314	CESTA LC 208181 Štrus - Reka Gozd (Rekonstrukcija in asfaltiranje ceste Gozd Reka (L=1403 m).	Občina Šmartno pri Litiji	469.644,93
315	Javna pot Mišji dol - Primskovo - Bratnice	Občina Šmartno pri Litiji	307.500,00
316	Ureditev parkirišča pri KD Šmartno (Ureditev parkirišč in komunalne infrastrukture pri KD Šmartno)	Občina Šmartno pri Litiji	220.689,22
317	Izgradnja vodovoda Bukovica - Jablaniške Laze	Občina Šmartno pri Litiji	460.000,00
318	Gradnja sekundarnega kanalizacijskega omrežja v naselju Šmartno pri Litiji	Občina Šmartno pri Litiji	128.000,00
319	Izgradnja vodovoda Vinji Vrh	Občina Šmartno pri Litiji	148.000,00
320	Izgradnja in ureditev prostorov za civilno zaščito Občine Šmartno pri Litiji v okviru gradnje novega gasilskega doma PGD Šmartno pri Litiji	Občina Šmartno pri Litiji	150.000,00
321	Izgradnja javne kanalizacije in čistilne naprave za naselje Zavrstnik	Občina Šmartno pri Litiji	360.000,00
322	Izgradnja javne kanalizacije in čistilne naprave v Zgornji Jablanici	Občina Šmartno pri Litiji	270.000,00
323	Širitev in obnova vodovodnega sistema Litija - Šmartno v občini Šmartno pri Litiji	Občina Šmartno pri Litiji	770.000,00
324	Vodovod Račica - Velika Štanga	Občina Šmartno pri Litiji	580.000,00
325	Komunalna infrastruktura za območje OPPN ŠM_40 sever	Občina Šmartno pri Litiji	260.000,00
326	Večnamenska dvorana Trzin	Občina Trzin	2.450.000,00
327	Širitev in modernizacija športno rekreacijskega parka Trzin Mlake	Občina Trzin	2.400.000,00
328	Obvoznica Trzin z navezavo na AC omrežje (I. etapa priključne ceste Trzin – Domžale – priključek Študa)	Občina Trzin	29.449.039,00
329	Rekonstrukcija kozolca na Trubarjevi domačiji za namene TIC-a in interpretativnega centra	Občina Velike Lašče	120.000,00

330	Kotlovnica OŠ Velike Lašče	Občina Velike Lašče	279.000,00
331	Rekonstrukcija in dozidava kuhinje OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče	Občina Velike Lašče	1.200.000,00
332	Oprema POŠ in vrtca Turjak	Občina Velike Lašče	600.000,00
333	Ureditev mansarde na ZP Velike Lašče	Občina Velike Lašče	80.000,00
334	Rekreacijski center Ščita	Občina Velike Lašče	1.000.000,00
335	Preplastitev asfaltnih odsekov po občini Velike Lašče	Občina Velike Lašče	800.000,00
336	Energetska sanacija občinske stavbe	Občina Velike Lašče	90.000,00
337	Plezalna stena na prostem - opremljeno naravno plezališče znotraj poslovne cone Ločica	Občina Velike Lašče	300.000,00
338	Obnova vodovodnega omrežja po občini Velike Lašče	Občina Velike Lašče	300.000,00
339	Sanacija omrežja javne razsvetljave po občini Velike Lašče	Občina Velike Lašče	200.000,00
340	Vodovodna Vrtina za vodovod Turjak	Občina Velike Lašče	100.000,00
341	Izgradnja vodohrana Podstrmec	Občina Velike Lašče	350.000,00
342	nakup agregatov	Občina Velike Lašče	50.000,00
343	Podružnična šola in vrtec Turjak - novogradnja	Občina Velike Lašče	3.000.000,00
344	Prenova in širitev kuhinje OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče	Občina Velike Lašče	1.400.000,00
345	Zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov skupaj s centrom ponovne uporabe v poslovni coni Ločica pri Turjaku	Občina Velike Lašče	150.000,00
346	Ureditev 5 lokacij postajališč za avtodome	Občina Velike Lašče	100.000,00
347	Ureditev glavne kolesarske povezave G - 9 na območju Občine Velike Lašče	Občina Velike Lašče	200.000,00
348	Energetska sanacija Glasbene šole v Velikih Laščah	Občina Velike Lašče	100.000,00
349	Sofinanciranje pokablitve elektro vodov na območju občine Velike Lašče	Občina Velike Lašče	150.000,00
350	Dnevno varstveni center Velike Lašče	Občina Velike Lašče	500.000,00
351	Prenova kotlovnice in ogrevanja v OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče	Občina Velike Lašče	500.000,00
352	Obnova sušilnice za sadje Gradež	Občina Velike Lašče	80.000,00
353	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Skaručna (regionalna cesta)	Občina Vodice	3.500.000,00
354	Oskrba s pitno vodo na območju zg. Save - sklop 1	Občina Vodice	11.970.057,94
355	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Bukovica - JP 962831 (Zabrežje)	Občina Vodice	267.498,00
356	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - Jegriše, Na vrte	Občina Vodice	912.000,00
357	Mreža P + R	Občina Vodice	1.000.000,00
358	Obvoznica Vodice	Občina Vodice	5.000.000,00
359	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Brniška cesta (regionalna cesta) *	Občina Vodice	2.600.000,00
360	Obnova in razvoj središča Vodice	Občina Vodice	15.755.791,47
361	Dom za starejše ⁹	Občina Vodice	5.000.000,00
362	Izgradnja večnamenske športne dvorane	Občina Vodice	4.621.341,05
363	Izgradnja zunanjih športnih igrišč ob OŠ Vodice	Občina Vodice	400.000,00

⁹ DSO-ji se s 1.1.2023 preoblikujejo v izvajalce dolgotrajne oskrbe – v obliki oskrbnih ali negovalnih domov.

364	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture JP 962791 (Mlakar Bukovica)	Občina Vodice	242.748,00
365	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Novi Utik - JP 962651, JP 962661, JP 96671, JP 962681, JP 962691	Občina Vodice	762.762,00
366	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Utik - JP 962721	Občina Vodice	661.518,00
367	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Bukovica - JP 962841 (Kranjec)	Občina Vodice	352.143,00
368	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - LK 462051 (Pot na Črno)	Občina Vodice	598.950,00
369	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Bukovica - JP 962771 (Bavantov)	Občina Vodice	222.519,00
370	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - Kmetijska ulica	Občina Vodice	348.000,00
371	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - Na dole	Občina Vodice	654.000,00
372	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - Ob hribu	Občina Vodice	456.000,00
373	Izgradnja fekalne kanalizacije in infrastrukture Vodice - Lokarje	Občina Vodice	360.000,00
374	Energetska, protipotresna in statična sanacija Doma krajanov v Utiku	Občina Vodice	2.000.000,00
375	Energetska, protipotresna in statična sanacija Doma krajanov na Skaručni	Občina Vodice	1.200.000,00
376	Energetska prenova občinske stavbe (Škofjeloška cesta 7, Vodice)	Občina Vodice	200.000,00
377	Ureditev hodnika za pešce Vodice-Zapoge	Občina Vodice	400.000,00
378	Ureditev križišča LC 426021, LC 462031 in JP 963211 v naselju Selo pri Vodica (krožišče)	Občina Vodice	549.000,00
379	Izgradnja občinskega centra za ZIR (CZ, GZV, PGD)	Občina Vodice	700.000,00
380	Lokalni zbirni center za odpadke	Občina Vodice	400.000,00
381	Kolesarske povezave	Občina Vodice	2.000.000,00
382	Agregat za potrebe CZ, PGD, šole in vrtca	Občina Vodice	90.000,00
383	BIO VOLTAIK	Občina Vrhnika	1.450.000,00
384	Most Ljubljanica	Občina Vrhnika	2.000.000,00
385	Pokrita tržnica	Občina Vrhnika	150.000,00
386	Prizidek k OŠ in energetska sanacija OŠ ic	Občina Vrhnika	1.500.000,00
387	Revitalizacija Črnega orla iz poslovnega objekta v hostel	Občina Vrhnika	3.000.000,00
388	Revitalizacija Močilnika	Občina Vrhnika	1.500.000,00
389	Revitalizacija bivšega Rokodelskega doma	Občina Vrhnika	1.500.000,00
390	Športni park Vrhnika	Občina Vrhnika	10.500.000,00

11. VIRI IN LITERATURA

11.1 Dokumenti razvojnega načrtovanja

- Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije, 2020. Dostopno na: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, številka: 3030-51/2018/145, datum: 17. 7. 2019. Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo regionalnih razvojnih programov 2021–2027.
- Ministrstvo za okolje in prostor, 2020. Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostorski-razvoj/SPRS/SPRS-2050_gradivo-za-javno-razpravo.pdf
- Nacionalni program varstva okolja (NPVO). Uradni list RS, št. 83/99 in 41/04 – ZVO-1. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NACP5>
- Osnutek Strategije pametne specializacije 2030 (S5). 2021. Dostopno na: <https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/2021-12-20-osnutek-strategije-pametne-specializacije.docx>
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, številka: 007-12/2019/93, datum: 18. 7. 2019. Informacija o pričetku postopka priprave programskih dokumentov za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Dostopno na: https://eu-skladi.si/sl/dokumenti/po-2020/dokumenti-po-2020/vg_pekp2127_uskl3.pdf
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Izhodišča programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2027-2027. 2021. Dostopno na: <https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/po-2020/dokumenti-po-2020/izhodišca-programa-ekp-2021-2027.pdf>
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Načrt za okrevanje in odpornost. 2021. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/rf/01_si-rrp_23-7-2021.pdf
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Načrt za okrevanje in odpornost. Priloga 1. 2021. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/rf/02_si-rrp_annex-1_21-7-2021_lekt.pdf
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Načrt za okrevanje in odpornost. Priloga 2. 2021 Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/rf/03_si_rrp_annex-2_21-7-2021_lekt.pdf
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Načrt za okrevanje in odpornost. Mejniki in cilji. 2021. Dostopno na: <https://www.eu-skladi.si/sl/po-2020/nacrt-za-okrevanje-in-krepitev-odpornosti>
- Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027. 2021. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/po-2020/dokumenti-po-2020/sporazum-med-slo-in-ek_2021-2027.pdf
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Strategija razvoja Slovenija 2030. 2017. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf
- Uradni list EU L 57/17. Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in sveta o vzpostavitvi Meganizma za okrevanje in dopornost. 2021. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32021R0241&qid=1614254209901>
- Uradni list EU L 231. Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod. 2021. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>

- Uradni list EU L 231. Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št 1296/2013. 2021. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>
- Uradni list EU L 231. Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu. 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>
- Uradni list EU L 231. Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>
- Uradni list EU LI 433/1. Uredba o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije. 2020. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R2092&from=EN>
- Uradni list EU LI 433/11. Uredba o določitvu večletnega finančnega okvira za obdobje 2021-2027. 2020. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R2093&from=EN>
- Uradni list EU LI 437/30. Uredba o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013, kar zadeva dodatne vire in ureditev izvrševanja, da se zagotovi pomoč za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in njenih socialnih posledic ter za pripravo zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja družbe in gospodarstva (REACT-EU). 2020. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R2221&qid=1614693024906&from=en>

11.2 Odzivi ministrstev na 3. osnutek RRP 2021-2027

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Direktorat za trg dela in zaposlovanje, datum: 21. 1. 2022.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Direktorat za socialne zadeve, datum: 21. 1. 2022.
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Direktorat za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo, datum: 18. 2. 2022. Odziv MGRT na osnutke Regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027.
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Direktorat za lesarstvo, datum: 18. 2. 2022.
- Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za trajnostno mobilnost in prometno politiko, datum: 6. 12. 2021: Odziv na dopis št. 3030-51/2018/166 zadeva Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, številka: 303-47/2021/5, datum: 8. 12. 2021: Vsebinsko mnenje MIZŠ glede Regionalnih razvojnih programov 2021-2027.
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, številka: 303-9/2021/5, datum: 6. 12. 2021: Projekt priprave regionalnih razvojnih programov za naslednje programsko obdobje po letu 2020 - usklajevanje vsebin Regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2021-2027 z resornimi ministrstvi.
- Ministrstvo za kulturo, številka: 303-10/2021/7, datum: 13. 1. 2022: Projekt priprave regionalnih razvojnih programov za naslednje programsko obdobje po letu 2020 –

Usklajevanje vsebin Regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2021-2027 z resornimi ministrstvi – odziv Ministrstva za kulturo.

- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, številka: 35400-482/2021-2550-6, datum: 14. 12. 2021: Regionalni razvojni programi za obdobje 2021-2027 – mnenje in pripombe MOP, Direktorata za okolje in Direktorata za vode in investicije.
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za vode in investicije, številka: 35400-482/2021-2550-6, datum: 14. 12. 2021: Regionalni razvojni programi za obdobje 2021-2027 – mnenje in pripombe MOP, Direktorata za okolje in Direktorata za vode in investicije.
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, številka: 35025-2/2019-2550/11, datum: 23. 12. 2021: Regionalni razvojni programi za obdobje 2021-2027 – mnenje in pripombe MOP, Direktorata za prostor, graditev in stanovanja.
- Ministrstvo za zdravje, številka: 303-10/2018-26, datum: 14. 1. 2022: Usklajevanje vsebin Regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2021-2027 z resornimi ministrstvi.
- Urad Republike Slovenije za narodnosti, številka: 30301-1/2021-UN/9 (UN04), datum: 16. 11. 2021: Usklajevanje vsebin regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2021-2027 z resornimi ministrstvi – odziv Urada Vlade RS za narodnosti.

11.3 Analiza regionalnih razvojnih potencialov LUR

Prebivalstvo in trg dela

- Boljši, slabši, povprečni. SURS, 2018. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/9990/Boljsi-slabsi-povprecni-2018.pdf>
- Pobuda občin LUR s povečano rastjo prebivalstva za dodatno financiranje družbene infrastrukture vzgoje in izobraževanja, 2017.
- Regije v številkah – Statistični portret slovenskih regij 2018. SURS, 2018. Dostopno na: https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/9959/regije_v_stevilkah_2018.pdf
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>
- ZRSZ, 2019. Dostopno na: https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/stopnja_registrirane_brezposelnosti

Gospodarstvo, kulturne in kreativne industrije

- Cultural and Creative Cities Monitor. 2021. Dostopno na: <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/cultural-creative-cities/cities/SI001C1>
- Glas gospodarstva – plus, Ekonomski pomen osrednjeslovenske regije vse večji, Darja Močnik, Analitika GZS, julij-avgust 2018.
- Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Osrednjeslovenski regiji v letu 2018. AJPES, 2019.
- Kakovost človeškega kapitala in gospodarska uspešnost regije: Zasnova in testna preverba empiričnega modela / Polona Domadenik ... [et al.]. - 1. izd. - Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2015. - (Znanstvene monografije Ekonomske fakultete).
- Neposredne naložbe 2017. Banka Slovenije. Leto 22, številka 1, 2018.
- Podatki o hitro rastočih podjetjih v obdobju 2014–2018. AJPES, 2019.
- Poslovanje gospodarstva osrednjeslovenske regije v letu 2016. GZS, 2017.
- Razporeditev ustvarjalnosti v izbranih občinah Ljubljanske urbane regije (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Ljubljana, 2014).
- Regije v številkah – Statistični portret slovenskih regij 2018. SURS, 2018. Dostopno na: https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/9959/regije_v_stevilkah_2018.pdf

- State of Art of the CCI Sector in Ljubljana Urban Region (IER, Ljubljana, 2017).

Turizem

- Banka Slovenije, 2019.
- Slovenska turistična organizacija, 2019. Dostopno na: www.slovenia.info
- Strategija razvoja in trženja turistične destinacije Ljubljana za obdobje 2014–2020.
- Strategija razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Sloveniji 2017–2022.
- Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021.
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>

Kmetijstvo in razvoj podeželja

- Program upravljanja - NATURA2000. Dostopno na: <http://www.natura2000.si/natura-2000/natura-2000-v-sloveniji/program-upravljanja/>.
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>
- ZGS, Območni načrt 2021 – 2030.

Območja naravnih kakovosti

- ARSO, 2019. Dostopno na: <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/letne-emisije-tgp-po-odlocbi-4062009es>
- ARSO, študija Opredelitev virov delcev PM10 v Ljubljani, 2013. Dostopno na: <https://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/ViriLjubljanaBF.pdf>
- MOP, 2019. Dostopno na: [http://www.gis.si/dev/sssp_frontend/?kazalnik=43#filter\[rpe\]=obcine](http://www.gis.si/dev/sssp_frontend/?kazalnik=43#filter[rpe]=obcine)
- ZRSVN, 2019.

Poselitev in razvoj naselij

- DzGPS, 2019.
- GURS, 2019.
- MOP, 2019.
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>

Mobilnost

- Agencija za varnost prometa: Analiza in pregled stanja varnosti v cestnem prometu za leto 2018, 2019: Dostopno na: <https://www.avp-rs.si/wp-content/uploads/2019/03/Analiza-in-pregled-stanja-varnosti-cestnega-prometa-v-letu-2018.pdf>
- CELOSTNA prometna strategija Ljubljanske urbane regije, ur. Matej Gojčič; fotografije Urban Jeriha ... et al. - Ljubljana : Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije, 2018
- Direkcija za avtoceste Republike Slovenije, Analiza prometnih obremenitev najbolj obremenjenih AC odsekov. Dostopno na: https://www.dars.si/Prometne_obremenitve/Analiza_prometnih_obremenitev
- Geografski Inštitut Antona Melika ZRC-SAZU, 2012. Območja v Ljubljanski urbani regiji z neustrezno dostopnostjo do javnega potniškega prometa;
- KOBLAR, Simon, 2017, Predlog alternativnega omrežja javnega potniškega prometa v Ljubljanski urbani regiji : magistrsko delo [na spletu]. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta Dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/lzpisGradiva.php?lang=slv&id=99200;>
- Letna poročila LPP od leta 2014 do leta 2018, Ljubljanski potniški promet, 2019 Podatki za leto 2018 dostopni na: https://www.lpp.si/sites/www.jhl.si/files/dokumenti/5_letno_porocilo_2018-lpp.pdf
- Slovenska platforma za trajnostno mobilnost. Podatki o občinah s pripravljenimi lokalnimi CPS. Dostopno na: <http://sptm.si/>

- Statistični urad Republike Slovenije, 2018: Boljši, slabši, povprečni - Statistični portret Slovenije v mednarodni skupnosti 2018. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/9990/Boljsi-slabsi-povprečni-2018.pdf>
- Strokovne podlage za urejanje javnega prometa v regiji, RRA LUR 2010. Dostopno na: <https://www.rralur.si/sites/default/files/rralur/Strokovne%20podlage%20urejanje%20javnega%20prometa%20v%20regiji.pdf>
- SURS, 2019a. Blagovni prevoz po statističnih regijah. Dostopno na: https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_22_transport_02_22212_cestni_transport_03_22077_blagovni_prevoz/2207716S.px/
- SURS, 2019b. Podatki o stopnji motorizacije v statističnih regijah Slovenije. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8124>
- SURS, 2019c. Podatki o številu umrlih v cestno prometnih nesrečah v statističnih regijah Slovenije. Dostopno na: https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_22_transport_01_22211_transport_panoge/2221105s.px/

Energetska infrastruktura in oskrba z energijo

- ARSO, 2019, Dostopno na: <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/odvisnost-od-uvoza-energije-2>
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt republike Slovenije, MZI, 2019.
- Portal energetika, MZI, 2019. Dostopno na: <https://www.energetika-portal.si/>
- Prispevki k razpravi o Energetskem konceptu Slovenije, Elektro Ljubljana, 2016.
- Slovenski portal za fotovoltaike. Dostopno na: <http://pv.fe.uni-lj.si/SEvSLO.aspx>
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>

Oskrba s pitno vodo, odvajanje odpadnih voda in ravnanje z odpadki

- MOP, 2019.
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, osnutek, GOV, 2020. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Voda/Odvajanje_ciscenje_komunalne_vode/op_odvajanje_ciscenje_komunalne_vode_2020.docx.
- Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027, GOV, 2021. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Javne-objave/Javne-obravnave/Op_pitna_voda_2022_2027/op_pitna_voda_2022_2027.docx
- RRA GIZ, 2019.
- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>

Stanje okolja

- ARSO, 2019. Dostopno na: <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/izpusti-toplogrednih-plinov-energetskega-izvora-2>
- ARSO, 2019. Dostopno na: <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/letne-emisije-tgp-po-odlocbi-4062009es>
- Eko sklad - Letno poročilo 2018. Dostopno na: <https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/letna-porocila>
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>.
- Sporočilo in časovni načrt o evropskem zelenem dogovoru, Evropska komisija, 2019. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>
- SURS, 2019. Dostopno na: https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/30_Okolje/30_Okolje_27_okolje_01_27000_kaza_lniki/2700012S.px/

Območja s prostorskimi omejitvami za razvoj

- Arso, 2019. Dostopno na: http://gis.arso.gov.si/wfs_web/faces/WFSLayersList.jspx
- Natura 2000 Barometer statistics per country. Dostopno na: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/natura-2000-barometer>
- Petkovšek, M., 2017. Slovensko omrežja Natura 2000 v številkah. Varstvo narave, 30, 99–126.
- Program upravljanja območij Nature 2000 za obdobje 2015-2020, GOV, 2015. Dostopno na: <http://www.natura2000.si/natura-2000/life-upravljanje/program-upravljanja/>.

Vzgoja in izobraževanje, šport

- SURS, 2019. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>
- Šport v številkah, 2018. Dostopno na: https://www.zsrs-planica.si/wp-content/uploads/2011/11/Sportni_almanah_2018.pdf

Znanost

- Letno poročilo 2018. Univerza v Ljubljani. Dostopno na: https://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija_pravilniki_in_porocila/poslovno_financno_in LETNO_POROCILO_TER_PROGRAM_DELA/

Kultura in ohranjanje kulturne dediščine

- Ljubljana, 2021. Dostopno na: <http://www.ljubljana.si/LJEPK25>
- MO Ljubljana, Oddelek za kulturo (e-pošta, telefonski pogovori).
- Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021.
- Strategija razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija 2017–2022.
- Strateške smernice kulturnega turizma v Ljubljani 2017–2020.
- Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2016–2019.
- Turizem Ljubljana, 2019. Dostopno na: <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/odkrivajte/dozivetja/znamenitosti/clanek/plecnikova-ljubljana/>

Zdravstvo

- Lekarniška zbornica Slovenije. Dostopno na: <http://www.lek-zbor.si/>
- NIJZ, Zdravje v regiji 2018.

Socialno varstvo v regiji

- Hrženjak, M., 2010. Romi v Ljubljani: neurejenost pravnih statutov kot eden izmed vzrokov radikalne socialne izključenosti. Dostopno na: https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Romi_URN_NBN_SI_DOC-STAFGH8G.pdf/2019012212091875/
- Inštitut za socialno varstvo, 2018.
- Inštitut za socialno varstvo. Spremljanje izvajanja socialnovarstvenih programov v letu 2020. Dostopno na: https://www.irssv.si/upload2/Spremljanje_izvajanja_SV_programov_v_letu_2020.pdf
- Pregled stanja Osrednjeslovenskega območja, 2016.
- SURS, 2002. Prebivalci, ki so se po narodni pripadnosti opredelili za Rome, občine, Slovenija, popis 2002. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05W1005S.px>

Nevladne organizacije v regiji

- Baza NVO Osrednje Slovenije se nahaja na spodnji povezavi: <http://www.consulta.si/sticisce-nvo-osrednje-slovenije/baza-nvo-osrednje-slovenije/1812>
- Consulta. 2020. Dostopno na: <http://consulta.si/sticisce-nvo-osrednje-slovenije/baza-nvo-osrednje-slovenije/1812>
- Glavni cilji Strategije razvoja NVO in prostovoljstva.2020. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/nevladne-organizacije/>

- Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 3. 2019, https://www.ajpes.si/Doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_obc_skup_31032019.pdf
- Strategija razvoja NVO in prostovoljstva.
- Strategija razvoja NVO in prostovoljstva do leta 2023.